AINO SUOMALAINEN, KIIRA SARASJÄRVI, JENNI LAHTINEN

OPISKELIJAN KAUPUNKI 2019

OTUS

WORLD STUDENT CAPITAL

Tutkimuksessa ovat olleet mukana:

World Student Capital – pääkaupunkiseudun opiskelijat ry.
Espoon kaupunki
Helsingin kaupunki
Vantaan kaupunki
Aalto-yliopisto
Hanken Svenska handelshögskolan
Helsingin yliopisto
Taideyliopisto
Aalto-yliopiston ylioppilaskunta AYY
Haaga-Helian opiskelijakunta Helga
Helsingin yliopiston ylioppilaskunta HYY
Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta
Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta Laureamko
Metropolian ammattikorkeakoulun opiskelijakunta METKA
3AMK (Haaga-Helian, Laurean ja Metropolian strateginen liittouma)
Hoas
HSL

Julkaisija:
Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus,
Lapinrinne 2 00180 Helsinki, www.otus.fi
Aino Suomalainen, Kiira Sarasjärvi, Jenni Lahtinen, Johanna Penttilä

Taitto:
Maro Järvinen

2019

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe **5**
Tutkimustehtävä **6**
OSA I Itsenäinen opiskelu **7**
Johdanto 8
Tutkimusosion toteutus 8
Nostoja kuvatehtävästä 9
Opiskelijat hakeutuvat opiskeluympäristöön, joka edesauttaa keskittymistä 12
Opiskelijat hakevat opiskelutiloista “tekemisen fiilistä” 12
Hyvä opiskelutila on käytännöllinen 13
Opiskelun moninaiset paikat 14
Opiskelupäivän rytmitys ja siirtymät suunnitellaan tehokkaiksi 17
Tauot rytmittävät opiskelupäivää ja tukevat jaksamista 18
Pitkät matkustusajat kuormittavat 18
Opiskelua yksin vai yhdessä? 19
Ryhmätyöt tuovat vaihtelua yksin opiskeluun 20
Keille opiskelutilat ovat avoimia? 21
Opiskelijat toivovat opiskelutiloihin laajempia aukioloaikoja ja saavutettavia sijainteja 22
Opiskelijan kaupunki- kyselyn tuloksia 24
Johtopäätökset 26
Tiivistelmä 27
Sammanfattning 27
Summary 28

OSA II Kansainvälisten opiskelijoiden työllistyminen **29**
“We’ve invested so much to come here” -Johdanto 30
Tutkimusosion toteutus 30
Laadukas koulutus ja ihmislähtöinen työelämäkulttuuri vetovoimatekijöinä 31
Oma hyvä arki pehmeänä pitotekijänä 32
Työllistyminen opiskelijoiden suurin huolenaihe 33
Kielikysymys ja ei-suomalaisuuteen liittyvä syrjintä 34
Korkeakoulujen ja työelämän vastuu työllistymisessä 36

Ulkopuolisuuden ja osallisuuden dynamiikka 37
Lopuksi: kohti kansainvälisempää Suomea 40
Tiivistelmä 40
Sammanfattning 41
Summary 41
Lähdeluettelo 42

OSA III Kysely **43**
Tiedonkeruun toteutus ja aineiston kuvailu 44
Asuminen 47
Asumismuodot 47
Toimeentulo ja asumiskustannukset 48
Asuinpaikan valinta opintojen aikana ja jälkeen 48
Asunnottomuus ja syrjintä vuokramarkkinoilla 54
Asumisen preferenssit ja arvot 55
Mielikuvat pääkaupunkiseudulla asumisesta 60
Tiivistelmä 66
Sammanfattning 67
Summary 68
Liikkuminen 70
Liikkumismuodot 70
Joukkoliikenne 74
Pyöräily 82
Autoilu 85
Tiivistelmä 86
Sammanfattning 86
Summary 87
Osallisuus 89
Kaupunkitason osallisuus 89
Osallisuus opiskeluympäristössä 93
Tiivistelmä 96
Sammanfattning 96
Summary 97

Liitteet **98**
Liite 1. Tutkimusetiikka 99
Liite 2. Kyselylomakkeet 100
Liite 3. Itsenäisen opiskelun työpajoissa käytetyt virikekuvat 120

ESIPUHE

Opiskelun vaihe elämässä on tärkeä ja merkityksellinen. Opiskelijat ovat merkittävä asukasryhmä pääkaupunkiseudulla: alueella asuu jopa 90 000 opiskelijaa. On tärkeää huomioida pääkaupunkiseudun kehittämisessä eri ryhmien tarpeet ja toiveet. Tässä tutkimuksessa haluttiin nostaa esiin korkeakouluopiskelijoiden ääni.

Tämän hankkeen tavoitteena oli luoda kuva pääkaupunkiseudusta korkeakouluopiskelijoiden silmin. Hankkeessa keskityttiin korkeakouluopiskelijoiden asumiseen, liikkumiseen ja elämiseen pääkaupunkiseudulla ja päämääränä oli mm. kerätä opiskelijoiden ideoita ja toiveita metropolialueen kehittämiseksi. Hankkeessa kerättyä aineistoa voidaan käyttää työkaluna opiskelijalähtöisten palveluiden kehittämiseen.

Opiskelijan kaupunki -hanke toteutettiin nyt toista kertaa. Ensimmäinen hanke toteutettiin vuonna 2015, jolloin tutkimuksen teemoina oli asuminen, liikenne ja kaupunkiviihtyisyys. Vertailun mahdollistamiseksi osa tutkimuksen kysymyksistä toteutettiin uudestaan myös tänä vuonna, mutta myös muutoksia tehtiin tähän toteutuskertaan. Teemoista kaupunkiviihtyvyys vaihdettiin osallisuuteen, joka koettiin vielä ajankohtaisempana teemana. Lisäksi hanketta laajennettiin tänä vuonna kvalitatiivisella osuudella, jotka toteutettiin ryhmähaastatteluina. Haastatteluissa teemoina olivat opiskelijoiden työllistyminen ja itsenäinen opiskelu. Hankkeessa hyödynnettiin Opiskelijabarometri 2019- aineistoa. Opiskelijabarometri on valtakunnallinen tiedonkeruu, joka keskittyy opiskelijoiden näkemyksiin opintojen etenemisestä ja opiskelukyvystä, hyvinvoinnista, toimeentulosta ja asumisesta sekä työelämästä ja tulevaisuudesta. Tänä vuonna Opiskelijabarometrissä oli erityisenä teemoina opiskelija-asuminen, harjoittelu ja opintojen ja työn yhdistäminen.

> *World Student Capitalin kunnianhimoinen tavoite on luoda pääkaupunkiseudusta koko maailman paras paikka opiskelijan elää ja opiskella. Ajamme opiskelijan asemaa ja vaadimme rohkeita avauksia huomisen kehittämiselle sekä opiskelijoiden huomioimista jokaisessa päätöksessä. Kaikki edunvalvontatyömme perustuu aina tutkitulle tiedolle. Siksi on erittäin tärkeää, että opiskelijoiden kokemuksia pääkaupunkiseudulla elämisestä kerätään. Vain tietämällä ketä edustamme, voimme edustaa aidosti vaikuttavalla tavalla.*
>
> *Toivon, että tämä raportti toimii kaupunkikehittämisen työkaluna ja tuo esiin kehittämispaikkoja ja -keinoja. Opiskelijamyönteinen kaupunki houkuttelee jäämään kaupunkiin myös opintojen päätyttyä. Olemme kaupunkilaisia nyt ja tulevaisuudessa. Tässä raportissa konkretisoituu äänemme.*
>
> *-Anna Lemström, WSC ry:n puheenjohtaja*

Mukana hankkeen ohjausryhmässä ovat olleet Elina Brandt (HSL), Saara Saksanen (Hoas), Anu Moisio (3AMK), Eija Zitting (Aalto-yliopisto), Helena Strandell (Hanken), Theo Tyrväinen (HUMAKO), Matias Takala (HYY), Sofia Lindqvist (HYY), Lauri Jurvanen (AYY), Henrik Lönnqvist (Vantaan kaupunki), Ada Saarinen (Laureamko), Aino-Maija Rajoo (Laureamko), Matti Tujula (Metka), Sakari Tuomisto (Metka), Minna Joensuu (Espoon kaupunki), Sanna Kotajärvi- Söderholm (Taideyliopisto), Ida Björkbacka (Helsingin kaupunki), Pekka Mustonen (Helsingin kaupunki) sekä Otuksen puolelta Aino Suomalainen, Johanna Penttilä, Jenni Lahtinen ja Kiira Sarasjärvi.

TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Tässä tutkimusraportissa esitellään pääkaupunkiseudun korkeakouluopiskelijoiden näkemyksiä asumiseen, kaupunkisuunnitteluun, liikkumiseen ja osallisuuteen pääkaupunkiseudulla. Tämä tutkimus on jatkoa vuoden 2015 Opiskelijan kaupunki-tutkimukselle, joka toteutettiin tuolloin ensimmäisen kerran. Kysely lähetettiin huhtikuussa 2019 1541:lle opiskelijalle, joista siihen vastasi 594. Kyselyn otos on samana keväänä toteutetun Opiskelijabarometrin pohjalta, joiden vastaajilta ja kohderyhmäämme kuuluvilta kysyttiin lupa lähettää kutsu Opiskelijan kaupunki- kyselyyn. Opiskelijan kaupungin kyselyn vastaukset on yhdistetty osan Opiskelijabarometrin kysymyksien kanssa, jolloin opiskelijoilta ei tarvinnut kerätä samoja tausta -ja asumiseen liittyviä tietoja useampaan kertaan.

Tutkimus jakaantuu kahteen osaan: kyselyyn ja työpajoihin. Tällä kertaa tutkimuksesta tehtiin laajempi kuin vuonna 2015. Tutkimukseen kuuluu kyselyn lisäksi työpajat, joita toteutettiin kahdella eri teemalla: korkeakouluopiskelijoiden itsenäinen opiskelu (4 työpajaa) sekä kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden työlllistyminen (4 työpajaa). Myös kyselyn teemat ja kysymykset ovat osittain uudistuneet: asuminen ja liikenne pysyivät samoina teemoina, kun taas kaupunkiviihtyisyyden sijaan kysyttiin osallisuuteen liittyviä kysymyksiä. Kyselyn lopuksi oli myös karttaosio, johon vastaajat saivat merkitä kartalle vastauksia.

OSA I
ITSENÄINEN OPISKELU

JOHDANTO

Itsenäiseen opiskeluun käytetty aika on lisääntynyt sekä yliopisto- että ammattikorkeakouluopiskelijoilla (Kunttu ym. 2016). Itsenäinen opiskelu tarkoittaa yleensä yksin tehtävää opiskelua, jota tehdään ilman opettajan tai muun vastaavan ohjausta. Itsenäisen ja ohjatun opiskelun määrä vaihtelee koulutus-ja opintoaloittain. Ammattikorkeakouluopiskelijat käyttävät noin 19 tuntia ohjattuun opiskeluun ja 15 tuntia itsenäiseen opiskeluun viikossa. Yliopisto-opiskelijat käyttävät keskimäärin 12,5 tuntia viikossa ohjattuun opiskeluun ja 22 tuntia itsenäiseen opiskeluun. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden ajankäytössä painottuu siis ohjattu opiskelu ja yliopisto-opiskelijoilla itsenäinen työskentely. (Penttinen ym. 2017.) Päätoimisesti opiskelevat käyttävät opiskeluun keskimäärin 36 tuntia viikossa ja työssäkäyvät opiskelijat heitä vähemmän, keskimäärin 29 tuntia viikossa (Potila ym. 2017).

Tässä tutkimuksessa tarkoitamme itsenäisellä opiskelulla sitä opiskeluun käytettävää aikaa, jota ei suoriteta luennoilla, työpajoissa, työharjoitteluissa, ryhmätöissä tai erilaisissa harjoitusryhmissä (kuten laboratorioissa). Itsenäisellä opiskelulla tarkoitamme siis ei-ohjattua lukemista, kirjoittamista, tehtävien tekemistä ja muuta opintojen edistämistä. Itsenäinen opiskelu ei välttämättä tarkoita yksin opiskelua, vaan myös opiskelukavereiden kanssa tapahtuva opiskelu on itsenäistä, jos sitä ei ole koordinoitu oppilaitoksen taholta.

Kokemuksia korkeakouluopiskelijoiden itsenäisestä opiskelusta ei olla syvemmin juurikaan tutkittu. Opiskelijan kaupunki- tutkimuksessa haluttiin tuoda uutta tutkimustietoa tästä aiheesta, joten osana tutkimusta toteutettiin työpajoja, joissa tutkittiin itsenäisen opiskelun ympäristöjä ja työtapoja. Tässä osiossa pohditaan, minkälaisissa ympäristöissä korkeakouluopiskelijat opiskelevat ja miten heidän opiskelupäivänsä rytmittyvät. Työpajoissa selvitettiin, miten itsenäinen opiskelu koetaan ja onko itsenäinen opiskelu yksin vai yhdessä tehtävää. Miten opiskelua voisi tehostaa opiskeluympäristöjen kehittämisellä? Miten kaupunkitila on osana itsenäistä opiskelua?

Tässä osiossa käydään läpi itsenäisen opiskelun työpajojen toteutus ja niistä nousseet teemat: opiskelun materiaaliset tilat ja mielentilat, opiskelupäivän rytmitys ja siirtymät, opiskelun yhteisöllisyys, ja osallistujien kehittämisehdotukset. Lisäksi esitellään nostoja kuvatehtävästä, ja lopuksi pohditaan syvemmin työpajan tuloksia.

TUTKIMUSOSION TOTEUTUS

Itsenäisen opiskelun työpajat toteutettiin toukokuussa 2019. Työpajoissa kartoitettiin opiskelijoiden kokemuksia ja näkemyksiä mieluisista ja epämieluisista tiloista opiskella itsenäisesti. Työpajaa vetivät Otuksen tutkijat Aino Suomalainen ja Jenni Lahtinen. Työpajoja oli neljä, ja osallistujia kussakin työpajassa oli kolmesta viiteen, yhteensä 16 osallistujaa peruutusten jälkeen (10 naista ja 6 miestä). Työpajat kestivät noin kaksi tuntia, ja ne olivat suomeksi.

Työpajojen kohderyhmä oli pääkaupunkiseudulla asuvat ja opiskelevat korkeakouluopiskelijat. Osallistujat rekrytoitiin Opiskelijan kaupunki-kyselyn kautta, jonka vastaajilta kysyttiin halukkuutta osallistua itsenäinen opiskelu -teemaiseen työpajaan.

Työpajoihin osallistui kattavasti opiskelijoita eri korkeakouluista: osallistujia oli Helsingin yliopistosta ja Aalto-yliopistosta sekä Metropoliasta, Laureasta, Haaga-Heliasta, Humakista sekä Diakonia-ammattikorkeakoulusta. Opiskelijoiden omat kampukset sijaitsivat Helsingin keskustassa, Viikissä, Otaniemessä, Myllypurossa, Haagassa, Tikkurilassa, Leppävaarassa, Porvoossa, Pasilassa sekä Kyläsaaressa.

Osallistujien opiskelualoja olivat luonnontieteet, humanistinen ala, sosiaali-ja terveysala, liiketalous, matkailuala sekä teknologia ja tekniset alat. Osallistujat olivat pääosin keski- ja loppuvaiheessa opintojaan. Osa oli tekemässä lopputyötään työpajan aikaan. Opintojen suoritustavat vaihtelivat; oli päätoimista ja monimuotoista opiskelua sekä opintovapaata, osa työskenteli opintojen ohella osa- tai kokoaikaisesti. Osallistujat asuivat (yhtä lukuunottamatta) pääkaupunkiseudulla yksin, puolison tai muun kämppäkaverin kanssa.

Työpajat koostuivat esittelykierroksen jälkeen kahdesta eri osiosta. Ensimmäinen osio koostui kuvatehtävästä, jossa osallistujat saivat valita kuvia mielekkäältä ja ei-mielekkäältä näyttävistä opiskelutiloista, minkä jälkeen käytiin keskustelua osallistujien valitsemien kuvien pohjalta. Toisessa osiossa osallistujat saivat merkitä käsin isolle pääkaupunkiseudun kartalle alueita, joissa saisi olla enemmän mielekkäitä opiskelutiloja. Osallistujia pyydettiin kertomaan millaisia mielekkäät tilat voisivat olla sekä muun muassa tyypillisestä opiskelupäivästään ja opiskelupäivien rytmityksestä.

Työpajat nauhoitettiin ja litteroitiin. Aineisto koostuu litteroidusta puheesta (osallistujia pyydettiin puhumaan auki kartalle merkityt paikat). Litteroinnin jälkeen aineistoa on analysoitu ja kategorisoitu Atlas.ti- aineistonhallintaohjelmassa. Analyysitapaa voi kutsua aineistolähtöiseksi sisällönanalyysiksi. Analyysin tuloksena syntyi 87 alatason koodia, jotka jakaantuivat kolmeentoista ylätason kategoriaan. Raportti pohjautuu näiden koodien ryhmittelyyn.
Työpajoissa hyödynnettiin virikehaastatteluja sovellettuna. Ryhmähaastatteluja päätettiin kutsua työpajoiksi, koska niissä ideoitiin yhdessä kehittämiskohteita avoimessa keskustelussa. Virikkeinä toimivat tutkijoiden etukäteen valitsemat kuvat opiskeluympäristöistä, joista osallistujat saivat valita itselleen mieluisimmat ja ei-mieluisimmat opiskelutilat, sekä pääkaupunkiseudun kartta, johon merkittiin toiveita itsenäisen opiskelun paikoista. Virikkeitä päätettiin käyttää, jotta ne nostaisivat tutkittavan ilmiön keskustelun ja tulkinnan kohteeksi (Törrönen 2017), ja helpottaisivat osallistujia orientoitumaan tutkittavaan aiheeseen. Kuvatehtävän virikkeitä käytettiin pienoismaailmoina, jotka imitoivat tutkittavan ilmiön tunnusomaisia piirteitä (Mt.). Virikkeiden käyttö olikin onnistunutta etenkin kuvatehtävässä: kuvat nostattivat paljon keskustelua, jota syvennettiin haastattelijoiden lisäkysymyksillä.

NOSTOJA KUVATEHTÄVÄSTÄ

Työpajan ensimmäinen varsinainen osio oli kuvatehtävä. Kuvatehtävässä osallistujille annettiin 22 tutkijoiden etukäteen valitsemaa kuvaa, joissa oli erilaisia työskentelytilanteita ja -ympäristöjä. Jokaiselle annettiin oma pinkka kuvia, joista osallistujia pyydettiin valitsemaan 1-3 kuvaa sen perusteella, mikä olisi itselle sopivin/mieluisin ympäristö opiskella. Vastaavasti osallistujia pyydettiin myös valitsemaan 1-3 kuvaa, jotka eivät inspiroi tai eivät ole mieluisia opiskeluympäristöjä itselle. Kuvien valitsemisen jälkeen käytiin läpi, miksi kukin oli valinnut tietyn kuvan, mitä kuvassa näkee, ja millaisia tuntemuksia kuva heissä herättää.

Kuvatehtävässä eniten positiivisia mainintoja saaneita kuvia voidaan luonnehtia hyvin tavallisiksi opiskeluympäristöiksi, joissa oli osallistujille entuudestaan tuttuja piirteitä. Suosituimmat kuvat olivat kuva ryhmäkeskustelusta ja kuva yksin työskentelystä työpöydän ääressä. Eniten negatiivisia mainintoja saaneet kuvat olivat kuva Oodi-kirjastosta ja bussilla matkustamisesta. Jokainen 22:sta kuvatehtävän kuvasta mainittiin vähintään kerran. Tässä osiossa avataan tarkemmin niitä kuvia, jotka ovat saaneet eniten mainintoja mieluisana tai epämieluisana opiskeluympäristönä.

Kuva 1
https://fi.m.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Kaisa-talo3.jpg.jpg

Kuvatehtävässä keskustakirjasto Oodi sai kuvista eniten negatiivisia ääniä (9), eikä yhtäkään positiivista mainintaa. Oodi esiintyi runsaasti työpajakeskusteluissa, joissa siitä tuli sekä positiivisia että negatiivisia mainintoja. Epämieluisaksi opiskeluympäristöksi Oodin maininneet kokivat, että Oodissa on hankalaa keskittyä opiskeluun, koska siellä on häiritsevää melua ja ihmispaljoutta. Ihmisiä, kuten turisteja, liikkui paljon tilassa jatkuvasti, jolloin keskittyminen työskentelyyn hankaloitui. Jotkut taas mainitsivat Oodin itselleen sopivaksi työtilaksi. Toisaalta Oodissa arvostetaan sen arkkitehtuuria ja avaruutta.

Oodin ohella kuva bussissa matkustamisesta sai ainoastaan negatiivisia ääniä (7) kuvatehtävässä. Kaikki kokivat, ettei julkinen liikenne ole soveltuva työskentelyyn. Kulkuneuvoissa keskittyminen on hankalaa, varsinkin jos vierustoveri vaihtuu usein tai itse joutuu matkan aikana vaihtamaan välineestä toiseen. Joillekin tulee huono olo matkalla lukemisesta. Päivän aikana tapahtuvia siirtymiä ei käytetä opiskeluun tai muihin töihin, vaan nautiskeluun ja rentoutumiseen.

Kuva ruohikolla istuvasta henkilöstä sai kolmanneksi eniten negatiivisia ääniä (4), mutta myös kaksi positiivista ääntä. Moni koki, että luonto on paikka nautiskelulle ja virkistäytymiselle, mitä ei haluta sekoittaa työntekoon. Vapaa-ajan ja työn tiloja ei siis haluttu sekoittaa. Luonnossa on myös hankala löytää ergonomista istumapaikkaa, ja suurimmasta osasta vuotta ei edes pystytä oleskelemaan ulkona. Jotkut osallistujista mainitsivat, että kauniina kesäpäivänä voisi kuitenkin olla miellyttävää työskennellä ulkona.

Toiseksi suosituin kuva oli kuva miesoletetusta istumassa työpöydän ääressä tietokoneella, jonka taustalla oli iso ikkuna tulvien luonnonvaloa. Kuva sai kaksi negatiivista ja viisi positiivista ääntä. Osallistujat arvostivat kuvan luonnonvaloa, rauhallisuutta, sekä työskentelytilaa. Perinteiset yhden hengen työskentelypisteet olivat siis suosittuja. Tämän kuvan valitsivat ne, jotka usein työskentelevät yksin ja pitävät sitä mielekkäänä. Muutama kuvan positiiviseksi nostaneista mainitsi, että kuva muistuttaa oman kodin työskentelypistettä – tuttua, hyväksi havaittua työskentelytilaa ja -tapaa pidettiin mieleisenä.

Kuvatehtävässä eniten positiivisia mainintoja saanut kuva sai kuusi positiivista ja yhden negatiivisen äänen. Kuva tulkittiin ryhmätyöskentely tai -keskustelutilanteeksi saman pöydän ääressä. Kaikilla, jotka valitsivat tämän kuvan positiiviseksi, oli kokemusta ryhmätöistä, ja he tekivät niitä säännöllisesti. Ryhmätyön tekemistä kuvailtiin itselle luonnolliseksi: osallistujat saattoivat kuvitella, että kuvassa voi olla itse tekemässä ryhmätyötä tuttuun tapaan. Kuvassa miellettiin olevan mukavan näköinen keskustelu meneillään, ja vuorovaikutus oli rennon näköistä.

Kaksi suosituinta kuvaa kuvasivat kahta erilaista työtapaa: yksin työskentelyä sekä yhdessä työskentelyä. Tämä kuvastaa opiskelijoiden erilaisia mieltymyksiä sekä opiskelun vaihtelevuutta. Seuraavaksi paneudumme tarkemmin kuvatehtävän ja työpajakeskusteluiden pohjalta esiin nousseisiin teemoihin.

Kuva 2
https://pixabay.com/fi/photos/bussi-tytt%C3%B6-nappikuulokkeet-2531578/.jpg

Kuva 3
https://pxhere.com/fi/photo/589850.jpg

Kuva 4
http://blog.fabby.com/2018/09/18/home-office-lighting-tips/.jpg

Kuva 5
https://www.lasexta.com/tecnologia-tecnoxplora/sinc/jovenes-mantienen-consumo-drogas-ilegales-universidad_201902285c782f8f0cf2948a08f04766.html.jpg

OPISKELIJAT HAKEUTUVAT OPISKELUYMPÄRISTÖÖN, JOKA EDESAUTTAA KESKITTYMISTÄ

> *Täs [työpajassa] tulee selvästi ilmi, et täs on viis henkilöä ja viisi eri opiskelijaa. Opiskelijat ei oo mikään homogeeninen joukko ja että samanlainen keskiarvokin voi kätkeä suuria variansseja sisällään.*
>
> *IO2, Akseli*[1]

Tässä luvussa käymme läpi, millainen on mieluisa ja toimiva opiskeluympäristö. Työpajoissa nousi esiin, että opiskelijat ovat moninainen joukko – ei ole yhtä tiettyä opiskelutilaa tai opiskelemisen tapaa, joka sopisi kaikille. Aineiston pohjalta nousi kolme eri teemaa: opiskelutilojen käytännöllisyys, opiskelun moninaiset paikat, sekä pyrkimys keskittymiseen ja "tekemisen fiilis" opiskelun mielentilana.

OPISKELIJAT HAKEVAT OPISKELUTILOISTA "TEKEMISEN FIILISTÄ"

> *Ehkä se oikeaan mielentilaan pääseminen on oleellisin siinä opiskelussa.*
>
> *IO1, Minni*

> *Se on huono, jos ympäristö tarjoaa tekosyitä olla opiskelematta.*
>
> *IO2, Akseli*

Keskittyminen oli läpileikkaava ja keskeinen teema työpajakeskusteluissa- opiskelutiloihin kulkeutumista ohjasi halu keskittymiseen. Opiskelijoille oli tärkeää luoda itselleen sellainen ympäristö, joka edesauttaa työskentelyä. Opiskelua edisti myös sopiva mielentila tai "tekemisen fiilis", jota itselle sopivaksi havaitut työtilat voivat edistää.

Itselle mieluisa tila kytkeytyi kokemukseen tehokkuudesta ja keskittymisestä. Joillekin tämä tarkoitti rauhallista ja hiljaista tilaa kirjastossa, toisille taas kahvilaa, jossa on iloinen puheensorina. Osallistujat pitivät myös tärkeänä, että työskentelypaikan voisi valita päivittäin oman fiiliksen ja tehtävän mukaan.

"Tekemisen fiilis" toistui osallistujien puheessa useasti. Tekemisen fiilis tarkoitti mielentilaa, jossa pystyy asennoitumaan koulutehtävien tekemiseen. Tekemisen fiilis syntyi tilojen ja tiloissa olevien ihmisten kautta. Joillekin tekemisen fiiliksen sai aikaan esimerkiksi se, että muut tilassa olevat työskentelivät keskittyneen näköisesti omien läppäreiden, vihkojen ja kirjojen äärellä.

Tekemisen fiilis yhteisessä tilassa, jossa huomaa että muutkin työskentelevät, motivoi tekemään. Silloin ei myöskään rohjeta olla tekemättä työhommia.

> *Tää kirjasto on hyvä sen takii, koska mun mielest se on rauhallinen, siel on sellanen tekemisen fiilis, koska siel kaikki tekee oikeesti jotain omaa koulujuttuaan. – – Ja se on viihtysä tila ja sit se on nätti ja siel on kiva olla ja se on se rauhallisuus oikeestaan ja se fiilis, et kaikki tekee oikeesti hommia siellä, ni siellä voi itteki paneutua.*
>
> *IO3, Sonja*

> *Et kyl mä tykkään sellasest, et kaikki opiskelee tai tekee töitä, jos mä meen sinne opiskelemaan, ni kyl se kasvattaa sitä motivaatiota. Ei siellä voi niinku vaan jotain rupee omiaan tekemään, kun muutkin tekee koulujuttuja.*
>
> *IO3, Sonja*

Toisaalta työpajoissa tuli esiin, että kun näkee muiden työskentelevän ahkerasti, se saattaa ahdistaa itseä, kun omaa työskentelyä alkaa vertailemaan muihin.

Opiskeluympäristön äänet ovat vahvasti yhteydessä keskittymiseen. Hiljaisuus ja äänekkyys kytkeytyvät keskittymiseen- hiljainen tai äänekäs ympäristö voi helpottaa tai hankaloittaa keskittymistä. Osallistujien kesken oli vaihtelua siitä, miten äänet vaikuttavat keskittymiseen, ja jälleen kukin oli pohtinut itselleen sopivia tiloja äänekkyyden kannalta.

Hiljaisuus kytkeytyy myös rauhallisuuteen. Rauhallinen ja rauha- sanat tulivat useasti haastattelupuheessa esiin. Rauhallinen merkitsi osallistujille hiljaista ympäristöä, jossa ei ole liikkuvia ihmisiä tai elementtejä. Kuvatehtävässä tuli ilmi, että luonto ja eläimet liitetään rauhallisuuteen tai rauhoittumiseen (ei kuitenkaan välttämättä sopivimmaksi opiskeluympäristöksi), lisäksi jotkut kirjastot, kahvilat tai koti. Rauhallisuus on myös mielentila, ei välttämättä ympäristö.

1 Kaikki lainauksissa esiintyvät nimet on muutettu tutkittavien yksityisyyden suojaamiseksi. Haastattelulainauksia on myös sujuvoitettu luettavuuden parantamiseksi.

Tilan äänet voidaan tulkita “hälinäksi”, joka mainittiin useampaan kertaan. Äänet voivat olla myös musiikkia, puhetta, liikkumisen ääniä, tai muuta taustaääntä. Osa tarvitsee keskittymiseen lähes äänettömän tilan, osa taas ei pysty keskittymään hiljaisessa tilassa, vaan kaipaa ympärilleen taustaääniä.

> *Hiljasuus oikein humisee korvissa, et sit mä en enää osaa keskittyä mihinkään muuhun kun siihen, et täällä on niin hiljasta.*
>
> *IO4, Maija*

> *Sitte on tää numero 16. Liikaa ihmisiä, ääniä, elämää. Mä opin auditiivisesti ja oon hirveen ääniherkkä, et jos mä kuulen ääniä ympäriltäni, ni mulla katkee ajatukset tosi herkästi.*
>
> *IO3, Karoliina*

Eri kahvilat ja keskustakirjasto Oodi mainittiin keskusteluissa näiksi “hälinän” paikoiksi; kotona ja muissa kirjastoissa saa yleensä olla hiljaisessa ympäristössä. Osallistujat hakeutuivat näihin tiloihin sen perusteella, millainen äänimaailma sopii itselle, mikä oli jälleen yhteydessä keskittymiseen.

Osa käyttää kuulokkeita musiikin kuunteluun opiskelun aikana, mikä auttaa keskittymiseen ja oikean mielentilan löytymiseen. Musiikin kuuntelu voi myös suojata muulta ympäristöstä tulevalta melulta. Jotkut käyttävät vastamelukuulokkeita, jotka eristävät kuulokkeiden ulkopuolelta tulevia ääniä.

HYVÄ OPISKELUTILA ON KÄYTÄNNÖLLINEN

> *Ja jos mä haluan, et tää hetki on sillon millon mun pitää suorittaa joku, niin sit se on parempi suorittaa sitten laadukkaasti. Niin sitten pitää rakentaa se ympäristö, jossa se onnistuu se laadukas suorittaminen.*
>
> *IO4, Johannes*

Työpajoissa tuli ilmi, että opiskeluympäristöllä on selvästi merkitystä. Ympäristö vaikuttaa työskentelyyn keskittymiseen ja fiilikseen. Itselle mieluisa opiskelutila on myöskin käytännöllinen- sieltä löytyy fasiliteetit opiskelupäivän tarpeisiin (wc:t, ruokapaikat, tauot, lukittavat kaapit). Osallistujat mainitsivat esimerkkejä kampuksista, joissa on toimivia sekä puutteellisia työskentelytiloja- he ovat siis havainnoineet ja tunnistaneet itselle sopivan ja epäsopivan opiskeluympäristön piirteitä. Tässä osiossa käymme läpi, millaisia opiskeluun sopivat tilat ovat käytännössä.

Osallistujat näkivät tärkeänä, että opiskelutiloja olisi tarjolla monipuolisesti: erilaisia pöytiä, tuoleja, ergonomisia työskentelypisteitä ja muita liikuteltavia elementtejä. Tiloja voisi olla eri äänenkäytön perusteella: hiljaisen työn tiloja, sekä tiloja keskustelulle. Myös ryhmätyöhön soveltuvat ja varattavat tilat olisivat tärkeitä. Osallistujat arvostivat myös sitä, että työskentelypisteen voisi valita fiiliksen ja työtehtävän mukaan.

Monelle viihtyisässä opiskelutilassa oli avaruutta ja valoisuutta sekä mieluusti luonnonvaloa, keinotekoista valaistusta ei koettu niin miellyttävänä. Luonnonvalo oli osana miellyttävien tilojen kuvailua, kun valittiin mielekkäitä ajatuksia herättäviä kuvia.

> *Kyl sillä on väliä, että on valoa. Varsinki talvella on ihan kiva, että näkee auringon edes ikkunasta välillä.*
>
> *IO1, Minni*

Toisaalta myös vastakkaisia näkemyksiä valosta esitettiin- osa piti pimeistä tiloista.

Moni osallistujista piti näkymää työskentelypisteeltä tärkeänä. Monelle oli tärkeää, että työpisteeltä tai -tilasta näkisi ulos, jolloin katseen voisi suunnata välillä työskentelystä muualle. Miellyttävänä koettiin esimerkiksi kaunis arkkitehtuuri tai näkymät ulos luontoon tai kauas. Jotkut osallistujat toisaalta mainitsivat, että jos pöytä on seinää vasten, niin ei näe muuta kuin seinän, mikä voi helpottaa keskittymistä. Tällöin katse ei harhaile ympäristössä tapahtuviin liikkuviin asioihin ja ihmisiin. Toisaalta usea mainitsi, että jos tilassa ei ole mitään ylimääräistä mitä katsella, keskittyminen on helpompaa.

Myös hyvää ilmanvaihtoa ja luonnonmateriaaleja (esimerkiksi puuta) opiskelutilassa arvostettiin. Tilojen kliinisyys mainittiin useasti- liian pelkistettyä tai “neutraalia” tilaa ei koeta viihtyisänä. Ahtaita ja hämäriä työskentelytiloja ei myöskään koettu viihtyisänä.

Opiskeluun liittyvät välineet olivat keskeinen osa itselle sopivan työpisteen rakentamisessa. Tietokone tai kannettava tietokone oli tärkein opiskeluun käytettävä väline. Kuvatehtävässä osallistujat valitsivat kuvia, joissa opiskeluun liittyvät tavarat olivat selkeästi esillä:

> *Sit mul oli kuva kahdeksan, missä oli vihko ja kuulokkeet.*
>
> *IO1, Minni*

Työskentelypisteen kokoaminen itselle sopivaksi oli siis tärkeä osa työskentelyä. Tietokoneen lisäksi tai sen sijaan saatettiin käyttää muita oppimateriaaleja kuten kirjoja tai vihkoja, lisäksi kirjoitus-ja piirustusvälineitä ja papereita sekä kuulokkeita. Joillakin aloilla myös kahden tietokonenäytön käyttäminen sujuvoitti opiskelua selkeästi. Lisäksi pidettiin tarpeellisena, että työskentelypöydät olisivat sen kokoisia, että niihin mahtuu hyvin omat tarvittavat tavarat.

Et kylhän kun on työhuone, jossa on kaikki materiaali kerättynä siihen ja voi mennä, muodostaa sellasen henkisen ja fyysisen tilan, jossa voi keskittyä.

IO2, Akseli

Työpisteen rakentaminen voi olla suorastaan rituaalista ja valmistella työskentelyyn. Sopiva, itse rakennettu työpiste tukee keskittymistä ja työskentelyä. Toisaalta jotkut kokivat, että selkeästi "opiskelulta näyttävä tila" voi häiritä keskittymistä. Työpistemäisyys siis herätti opiskelijoissa erilaisia ajatuksia- osa koki, että perinteinen työpiste vihkoineen ja kynineen edesauttaa työskentelemistä ja keskittymistä, osaa asetelma häiritsee.

Itsenäisen opiskelun työskentelypisteet nähtiin yksityisinä tiloina, vaikka ne sijaitsisivatkin julkisissa tiloissa. Työskentelytiloissa kaivattiin yksityisyyttä työskentelyn tueksi, mutta toisaalta myös sosiaalisuutta työskentelyn lomassa tai tauoilla.

Työskentelypisteen valinta on tärkeä osa sopivan työskentely-ympäristön rakentamista: osallistujilla oli omia mieltymyksiä siitä, millaisissa työskentelypisteissä he haluaisivat istua aiemman kokemuksen perusteella. Istumapaikan valintaa arvostettiin siksi, koska sitä kautta sai valita itselleen sopivan työskentelytilan (tietynlainen pöytä, tuoli, näkymä, sijainti tilassa yms).

Opiskelijat suunnittelivat yleensä etukäteen, mistä etsivät opiskeluun sopivaa tilaa. On kiva tietää etukäteen, mihin on menossa, ja mistä löytyy sopiva opiskelupaikka. Esimerkiksi tietyissä kirjastoissa tai kampuksilla on usein täyttä, joten etukäteen täytyy arvioida, mistä paikka voisi löytyä.

Mut se on aik stressaavaa kun jos mä vaik tuun Stadiin ja sit mä oon silleen okei mä haluisin mennä opiskelee johonki, mä haluisin mennä Kaisaan ja sit miettii ihan sikana et onkohan siel tilaa vai ei, ja sit jos siellä ei oo tilaa niin sit se saattaa se koko suunnitelma mennä pilalle. Et sä aattelit opiskella nyt vaikka puoltoist tuntii.

IO3, Mats

Ja se, että niitä olis ylipäätään ehkä enemmän, koska mä nään myös hyvin tän ongelman, et menee Kaisa-kirjastoon ja sit se onkin ihan niinku, et sit sä kävelet siellä ja kattelet vaan. Ai jaa no hmm, tää onki ihan täynnä, ei tänne mahu minnekään. Sit sä pyörittelet, et meenkö sinne kahvilaan ja käytän taas rahaa. Sit siellä onkin hirvee häly vai lähenkö nyt kotiin vaan kuitenki.

IO2, Sanni

Suunnitelmien teko hankaloituu, kun ei voi ennustaa, miten pitkään paikan löytymisessä menee, ja mistä sellainen löytyy. Paikan etsintä voi viedä aikaa opiskelulta. Jos tilaa ei löydy, mietitään muita vaihtoehtoja: mennäkö takaisin kotiin vai esimerkiksi kahvilaan, josta täytyy ostaa jotain. Opiskelupäivän aikataulu voi siis mennä suorastaan pilalle, jos työskentelypaikka ei löydykään sujuvasti.

OPISKELUN MONINAISET PAIKAT

Kuvatehtävästä nousseissa keskusteluissa käytiin läpi eri paikkoja, joita opiskelijat pitivät sopivina tai epäsopivina opiskelutiloina. Yleisimmät paikat opiskella olivat kampus, kirjasto, koti tai kahvila. Osallistujilla oli vaihtelevia kokemuksia siitä, mikä oli heille opiskeluun soveltuva paikka-kaikki näistä paikoista herättivät vaihtelevia näkemyksiä.

Kampus on ympäristö, jossa on luentoja, ryhmätyötapaamisia, ja joka on paikka opiskelukavereiden tapaamiselle. Osa kävi kampuksella päivittäin opetuksen tai ryhmätyön puitteissa, osa kävi kampuksella hyvin harvoin jos siellä käyminen ei ollut välttämätöntä, tai ei halunnut osallistua luennoille tai muuhun toimintaan. Kampuksen viihtyisyys, palvelut ja tilat vaihtelevat luonnollisesti kampuksittain. Joillakin kampuksilla on suorastaan puutetta sopivista työskentelytiloista yksin opiskelemista tai ryhmätöitä varten. Moni osallistujista kertoi kampuksen olevan paikka, jossa on helpompi keskittyä kuin kotona- kampus on mielletty paikaksi, joka on ensisijaisesti työskentelyn ympäristö. Kampus on myös paikka, jossa voi tavata ystäviä.

Kirjastot ovat myös yleinen työskentelypaikka. Moni käytti korkeakoulun omia kirjastoja, ja jos niitä ei ole tai ne eivät ole toimivia, mennään kaupunginkirjastoon. Vaikka lähempänä kotoa sijaitsisi kaupunginkirjasto, usein mennään tiettyihin kirjastoihin jotka ovat isompia, keskustassa tai omalla kampuksella. Kirjastot ovat ilmaisia, joten ne ovat opiskelijaystävällisiä. Positiivisiksi tekijöiksi osallistujat myös mainitsivat, että kirjastoissa on usein monipuolisesti erilaisia työskentelypisteitä, joista voi valita haluamansa.

Kirjastojen käyttö sulautuu sujuvasti osaksi opiskelupäivää ja sen rytmitystä, sinne voi esimerkiksi mennä "hyppytunneilla" tai tekemään itsenäistä työtä ryhmätyön lomassa. Kirjastot ovat kuitenkin ensisijaisesti yksin tehtävän työn paikkoja.

Kirjastot ovat ympäristönä sellaisia, että niissä on tietty edelläkin mainittu "tekemisen fiilis"- siellä keskitytään ja työskennellään- jolloin keskittyminen itsellekin voi olla helpompaa. Kirjastoissa on yleensä rauhallista. Siellä ei myöskään tohdi tehdä muuta kuin töitä:

Nii, mul on myös se, et mä en voi kotona tai en hirveesti tee kotona, koska sit ku mä meen kirjastoo, ni mä en voi esimerkiks avaa Netflixii, koska ihmiset kattoo, et mitä toi tekee tääl kirjastossa.

IO3, Sonja

Kirjastot eivät kuitenkaan ole ihanteellisia työskentely-ympäristöjä niille, jotka eivät pysty keskittymään hiljaisessa ja rauhallisessa ympäristössä.

Muiksi kirjastoissa työskentelyä haittaaviksi tekijöiksi kuvailtiin, että kirjastot ovat välillä täysiä, jolloin on hankalaa löytää työskentelypaikkaa, ja sen etsimiseen kuluu turhaan aikaa. Etenkin keväällä kirjastot ovat täysiä, kun niissä opiskelevat myös abiturientit ja pääsykokeisiin lukijat. Työpajoissa käytiinkin keskustelua siitä, kenelle kirjastot kuuluvat tai ovat avoimia- ovatko kampuksen ulkopuoliset henkilöt tervetulleita kampuksen kirjastoihin? (ks. tilojen avoimuus s. 21). Lisäksi kirjastossa työskentelyssä on ongelmana mihin laittaa tavarat, kun lähtee wc:hen tai tauolle.

Yksittäisistä kirjastoista osallistujat puhuivat eniten Helsingin kaupungin keskustakirjasto Oodista, Helsingin yliopiston pääkirjasto Kaisa-talosta Kaisaniemessä sekä Aalto-yliopiston Harald Herlin- oppimiskeskuksesta.

Kaisa-taloa pidettiin miellyttävänä paikkana: arkkitehtuuria ja näkymiä kaupunkiin kuvailtiin kauniiksi. Kaisa-taloa kuvailtiin myös toimivaksi: siellä on varattavia ryhmätyötiloja, tarpeeksi pistokepaikkoja, ja monipuolisesti erilaisia tiloja: esimerkiksi äänekkyydeltään hiljaisia tiloja, ja sellaisia, joissa saa keskustella. Kaisa-talossa työskentelyä hankaloittaa keväinen ruuhka ja pieni taukotila. Lisää taukotiloja kaivattaisiinkin. Taukojen ajaksi ei uskalleta jättää tavaroita pöydälle.

Keskustakirjasto Oodi esiintyi työpajakeskusteluissa useasti; siitä puhuttiin sekä mieluisana että epämieluisana esimerkkinä opiskelutilasta. Kuva Oodista sai eniten negatiivisia mainintoja kuvatehtävän kuvista, eikä yhtään positiivista mainintaa. Monella osallistujista oli kokemusta Oodissa työskentelemisestä. Yleinen mielipide oli, että Oodi on kaunis paikka, mutta se ei sovellu työskentelemiseen, vaan enemmänkin vapaa-ajan viettoon. Keskeisin opiskelua ja keskittymistä häiritsevä tekijä oli hälyisyys, ihmispaljous ja ihmisten liikuskelu:

> *Vaikka esimerkiks Oodi, keskustakirjasto Oodi, on ihana. Se on kans nätti niinku tää Kaisa-kirjasto, mut Oodis tapahtuu liikaa kaikkee muuta, ni siin on vaikee keskittyy, ku siellä on jotain lapsia leikkimässä, jotain turisteja kattelemassa ja kaikkee.*
>
> *IO3, Sonja*

> *Se on vähän sama ku menis keskelle Kamppii tekemään hommia.*
>
> *IO1, Liisa*

Jotkut kokivat, ettei Oodissa ei ole yksityisyyttä työskentelyyn; suuri osa työskentelymahdollisuuksista on portailla tai muuten avoimessa tilassa.

Ne opiskelijat, joihin taustahäly ja liike ympäristössä eivät vaikuta keskittymiseen häiritsevästi, nauttivat Oodissa työskentelystä. Sopivia työtiloja on esimerkiksi 2. kerroksen kokolattiamatto, joka sai useita positiivisia mainintoja, koska se mahdollistaa vapaasti erilaisia työskentelyasentoja. Oodin laajoja aukioloaikoja arvostettiin.

Kahviloissa työskenteleminen jakoi mielipiteitä- osa tykkäsi työskennellä kahviloissa sopivan tunnelman takia, osaa häiritsi kahviloiden hälinä tai he kokivat kahvilan enemmänkin vapaa-ajanvieton paikkana kuin työskentelypaikkana. Keskittyminen kahvilassa, jossa on paljon liikettä ja ääniä, oli osalle haasteellista, eivätkä he hakeutuneet kahviloihin työskentelemään. Osallistujien mielestä kahvilat sopivat ryhmätöihin ja itsenäisiin kirjoitushommiin.

Osallistujien erittelyiden mukaan on erilaisia kahviloita: on rauhallisempia kahviloita, joista tulee vaikutelma, että niissä voi vapaasti työskennellä, ja on toisaalta kahviloita, joissa on hälyistä ja musiikkia, eivätkä ne välttämättä vaikuta siltä, että ne soveltuisivat tai ne olisi tarkoitettu työskentelyyn. Tämä kävi ilmi kuvatehtävässä:

> *Mutta tää vaikuttaa sellaselt kahvilalt, et tääl on muitakin ihmisiä, jotka tekee töitä ja tää näyttää sellaselta kivalta, viihtysältä paikalta, mis on tarpeeks pöytätilaa, mis on tarpeeks istumapaikkoja. Ja tän kahvilan luonne vaikuttaa sellaselta, että täällä tehdään jotain työjuttuja tai koulujuttuja tai mitä tahansa. Se kans riippuu kahviloista hirveesti, et onkse sellanen lapsiperheiden suosima kahvila vai onkse sellanen, minkälainen kahvila se on. Kaikis kahvilois on oma viba, oma fiilis. Ni ehkä tälläseen kahvilaan vois mennä ainakin hetkeks tekemään. En silti suosi kahviloita, koska mä en voi olla siellä neljää tuntia tai sit pitäs oikeesti ostaa koko aika jotain ja siihen ei oo varaa.*
>
> *IO3, Sonja*

Toisille kahvila taas oli enemmänkin taukotila tai paikka vapaa-ajan viettoon, josta haettiin elämyksiä ja nautintoa:

> *Kun mä meen kahvilaan, niin kyl mä haen sieltä sitä kahvilan nautintoa. Sitä, että mä saan rauhassa sen mun kahvikupin juoda tai mitä mä otankaan. Eikä niin, että mul on huomio muualla.*
>
> *IO2, Eeva*

Kahvilat eivät olleet opiskelijoille ihanteellisia työskentelypaikkoja niiden maksullisuuden takia. Moni osallistujista koki painetta, että täytyisi ostaa säännöllisesti jotain, että siellä kehtaisi istua. Tästä syystä kahvilassa opiskelu tuli kalliiksi, eikä sitä voi tehdä usein tai montaa tuntia. Kahvilamaisia mutta ei-kaupallisia tiloja kaivattaisiinkin lisää.

Koti työskentelypaikkana jakoi niin ikään mielipiteitä. Osa osallistujista työskenteli lähes ainoastaan kotona, osa silloin tällöin, osa ei juuri ollenkaan. Moni tarvitsi työskentelemiseen rauhaa, mitä koti voi tarjota. Toisaalta osalle koti saattoi myös olla liian rauhallinen, yksinäinen ja äänetön paikka. Varsinkin jos kotona oli paikalla muita, niin keskittyminen saattoi olla hankalaa. Kotona pystyi siis parhaiten työskentelemään, kun oli yksin. Jotkut työskentelivät kotona öisin, kun muut olivat menneet nukkumaan, ja itse oli ainut hereillä.

Kotona työskennellessä oli erään haastatellun sanoin "oma valtakunta", jossa sai työskennellä rauhassa. Kotona paljon työskentelevät olivat rakentaneet kodista itselleen ihanteellisen työympäristön: joillakin osallistujista oli työhuone kotona, osa työskenteli keittiön pöydän ääressä. Myös kotisohva oli monelle tuttu paikka opiskeluun. Sohvalla opiskelu liitettiin ensisijaisesti kotiin- harva kaipasi sohvia julkisiin opiskelutiloihin. Toisaalta kodin työpistemäisyys saattoi myös ahdistaa, jolloin työskentelyyn tarkoitettuja huonekaluja ei käytetty.

Jos opiskelupäivän päätteeksi koettiin tarvetta jatkaa illalla työskentelyä, tapahtui se usein kotona. Moni julkisista opiskelutiloista sulkeutuu sen verran aikaisin, että kodin ulkopuolella esimerkiksi kirjastossa ei voi enää työskennellä. Jotkut kampukset tarjoavat yökäyttömahdollisuutta, mutta niitä osallistujat eivät hyödyntäneet, johtuen esimerkiksi joukkoliikenteen huonoista kulkuyhteyksistä yöaikaan.

Kotona on helppoa työskennellä, koska tällöin ei tarvitse raahata opiskeluun liittyviä tavaroitaan muualle- tavarat ovat aina auki ja käytettävissä, verrattuna julkisiin tiloihin, kuten kirjastoihin, joissa tavaroita ei yleensä voi jättää tauon ajaksi paikalleen. Kotona tauotus on helpompaa kuin muualla, koska tavarat voi jättää paikoilleen tauon ajaksi. Kotona voi myös olla omia jumppavälineitäkin, joita käyttää tauolla.

Osallistujat kertoivat, että kotona voi keskittyä, kun on tahdonvoimaa ja miettii päivälle tietyn aikataulun:

> *Et sit kun mä lopetan ni mun ei tartte kerätä kaikkee kasaan kirjoja ja muita ja sulkee ohjelmia ja muuta. Ja sitten taas avata uudelleen. Ne saa jäädä siellä kotona ne saa jäädä sinne, et se on mun valtakuntaa se mun pöytäni, työpöytäni siellä. Ne saa ihan vapaasti olla ja ne ei häiritse muuta elämää, kun ne on siinä työpöydällä.*
>
> *IO2, Eeva*

Suurin osa osallistujista taas ei pitänyt ainakaan pääosin kotona työskentelemisestä, koska kotona on häiriötekijöitä, ja keskittyminen herpaantuu siellä helpommin. Kotona alettiin usein siivoamaan tai tekemään muita askareita työskentelyä vältellessä. Pienessä kodissa asuvat osallistujat mainitsivat, että kotona voi alkaa "seinät tippumaan päälle" herkemmin kuin asunnossa jossa on useita huoneita. Tälläkin on vaikutusta siihen, miten paljon kotona halutaan työskennellä.

> *Siellä [kotona] on vaikee keskittyy tekee töitä. Sit vois tehdä kaikkee muuta, on ihan just pakko sillon imuroida verhot tai tehdä jotain aivan muuta käsittämätöntä.*
>
> *IO1, Lauri*

Lisäksi jotkut halusivat pitää kodin vapaana työskentelystä ja pitää sen rauhoittumisen tilana.

> *Ja myös niinku sen takia, et mä [en] haluu, et koti on mulle semmonen paikka, mis mul tulee aina mieleen koulu ja työt. Mä haluun, et se on semmonen paikka, mis voi niinku rentoutuu.*
>
> *IO3, Mats*

Toisaalta paljon kotona työskenteleville työn ja vapaa-ajan tila sekoittui, mutta heille ei tällainen erottelu ollut niin keskeistä tai häiritsevää.

Kuvatehtävässä oli mukana muutamia luontoaiheisia kuvia, joiden pohjalta käytiin keskustelua luonnossa, viheralueilla kuten puistoissa, tai muissa ulkotiloissa työskentelemisestä. Luonnolla tarkoitetaan tässä tapauksessa kaikenlaisia viheralueita kukkaistutuksista luonnontilaiseen metsään. Monelle haastatelluista luonto oli tarkoitettu ensisijaisesti rauhoittumiselle ja virkistäytymiselle- opiskelua ei haluttu tuoda luontoon, ettei se paikkana muistuttaisi itseä työnteosta. Varsinaisia opiskelutiloja tai -mahdollisuuksia ulkotiloihin ei kaivattu. Luonnossa oleskelu tosin soveltuu taukoihin, joiden aikana voi käydä nauttimassa raikkaasta ilmasta.

Sit mä otin ykkösen, mis on tällänen tyyppi on kauniissa luonnossa istuskelee, lukee jotain kirjaa, mut tää ei ois mulle hyvä, koska täs mä en niiku, tää ei oo kirjasto tai mikään sellanen, mis on pakko oikeesti tehdä. Tää on liian nätti, liian kiva. Ni sit mä haluisin vaan viettää päivää, enkä tehä koulujuttuja. Ja mä heti mietin, et mihin mä saisin mun koneen laturin kiinni ja mihin mä voisin sen edes tässä asettaa, täs ei oo mitään pöytää, enkä mä tykkää tehdä mitenkään silleen sylissä koneella mitään. Ja mä haluisin myös tälläset kivat, ihanat kesämaisemat pitää sellasena lomana ja vapaa-ajan nautintoina. Et mä en haluis sekottaa tähän sitä puurtamista ja niitä deadlineja ja sitä stressiä, ni sen takia ei tätä.

IO3, Sonja

Ulkona työskentelemisen tekee haastavaksi esimerkiksi se, että vaikkapa nurmikolla istuessa voi olla hankalaa työskennellä ergonomisesti kannettavan tietokoneen kanssa. Lisäksi siellä voi olla muita häiriötekijöitä, kuten hyönteisiä tai ohikulkevia ja äänekkäitä ihmisiä, joihin huomio kiinnittyy. Ulkona työskentely voisi kuitenkin sopia vapaamuotoisempaan työskentelyyn, kuten ryhmätyökeskusteluihin. Muutama haastatelluista nautti luonnossa työskentelemisestä, ja kertoi menevänsä ulos työskentelemään kauniina kesäpäivinä.

Koska suurimmasta osasta vuodesta sää on sellainen, ettei se sovellu ulkona työskentelyyn, haastatellut ehdottivat, että luonnosta voisi nauttia työskentelypisteeltä, jolta olisi näkymä luontoon. Lisäksi luonnonelementtejä voisi tuoda sisälle työskentelytiloihin, kuten puumateriaalia, viherseiniä, viherkasveja, tai sisäpuutarhoja kampuksille. Sisätiloihin tulevaa luonnonvaloa pidettiin myös tärkeänä.

OPISKELUPÄIVÄN RYTMITYS JA SIIRTYMÄT SUUNNITELLAAN TEHOKKAIKSI

Osallistujille oli tärkeää, että opiskelupäivät oli rytmitetty tehokkaiksi ja sujuviksi. Tehokkuus edesauttaa opinnoissa etenemistä ja toisaalta ajan vapautumista myös muuhunkin kuin opiskeluun. Tehokkuutta edistää esimerkiksi opiskelupäivän toiminnot saman katon alla tai lähekkäin. Opiskelupaikan sijainnilla ei sinänsä ole väliä, kunhan paikka on itselle sujuvasti saavutettavissa.

Huomionarvoista on, että opiskelijat tunnistivat hyvin itselleen sopivat työskentelytilat, -rytmit, ja -ajat: he olivat selkeästi pohtineet tätä jo aiemmin elämässään ja tekevät opintojaan omien mieltymystensä mukaisesti. Osallistujilla oli keskenään erilaisia työskentelyrytmejä. Tyypillinen opiskelupäivä oli vaihteleva: osallistujien opiskelupäivät olivat vaihtelevia periodin ja opiskelun vaiheen mukaisesti. Päivien vaihtelevuus nähtiin mielekkäänä. Opiskelupäivät saattoivat rytmittyä pirstaleisesti: luentojen jälkeen saattoi olla ryhmätöitä, ja välissä lounas. Luentojen ja ryhmätöiden tai muut välissä olevat tauot hyödynnettiin itsenäisen työskentelyn merkeissä. Kun päivän toiminnot ovat sijainniltaan lähellä toisiaan, niin ajankäyttö on tehokasta, eikä paikasta toiseen siirtymisissä mene liikaa aikaa:

Mul ehkä itel tulee semmonen, et just osin toi, et tuntuu, et on se työt, sit on opiskelut, sit on ehkä harrastukset. Jotenkin se, et must ois ihan kiva jotenkin ehkä luoda eri alueille semmonen vähän semmonen, et mis ois ne kaikki asiat laitettu saman katon alle. Et siel vois olla niit liikuntamahollisuuksii, vois olla itsenäisen työskentelyn tilaa. Ehkä semmosta vapaan seurustelun tilaa ja sit itsenäisen työskentelyn tilaa. – – Just ehkä tähän siirtymiseen menee aikaa. Se voiskin olla, et mä voin mennä tänne ja nää asiat vois tapahtuu täs samassa rakennuksessa.

IO2, Elli

Opiskelijat olivat huomioineet, mikä on itselle ihanteellisin aika opiskella. Ajoissa oli vaihtelua: muutama mainitsi, että heille ihanteellisin aika opiskella oli hyvin myöhään illalla tai yöllä, jolloin on rauhallista. Opiskelu-tai työpäivän jälkeen on ehtinyt pitää taukoa työskentelystä, joten ilta- tai yöaikaan jaksaa taas toimia.

Rajatut aukioloajat hankaloittavat illalla tai yöllä työskentelemistä, mistä etenkin iltaisin opiskelevat olivat kärsineet. Jotkut kampuksista ja kirjastoista menevät jo alkuillasta tai myöhään iltapäivästä kiinni, mitä osa piti harmillisena. 24 tuntia vuorokaudessa auki olevia tiloja on esimerkiksi keskustakampuksella ja Otaniemessä, mutta niiden käytöstä ei ollut kokemusta.

Opiskelupäivän pituudet olivat vaihtelevia. Osa teki tavallisia kahdeksan tunnin mittaisia päiviä. Monilla opiskelu jatkui aamusta iltaan, ja viikonloppuisinkin tehtiin opiskeluhommia. Työssäkäynti vaikutti päivän rytmitykseen: jos käytiin töissä, niin opintoja tehtiin töiden jälkeen iltaisin, jolloin päivistä tuli työntäyteisiä. Itsenäinen työskentely ajoittui muutenkin usein ilta-aikaan.

Mulla ainakin töitten jälkeen, kun on ne lähiopetustunnit, ne on puol kuudesta puol yhdeksään, niin siitä aika nopeesti himaa ja nukkumaan. Mut viikonloput menee sillee, että aamusta iltaan tekee. Ei oo vapaa-aikaa ihan hirveesti. Sit tietysti ku ei oo lähiopetusta, niin menee illat tehden tehtävii. Aika ympäripyöreetä.

IO1, Liisa

Mulla on kans viime aikoina työt rytmittänyt aika paljon sitä. Opiskelee sillon, kun ehtii töiltä, eli viikonloppusin ja iltasin.

IO1, Minni

Toisaalta välillä tarvitaan lepopäiviä, jos niihin on mahdollisuus:

Jos vaan voin valita, niin en tee kyllä [opintoja] viikonloppusin.

IO4, Maija

TAUOT RYTMITTÄVÄT OPISKELUPÄIVÄÄ JA TUKEVAT JAKSAMISTA

Taukojen pitäminen rytmittää opiskelupäivää ja saa hetkeksi ajatuksia pois työskentelystä. Tauot auttavat työhön keskittymisessä ja jaksamisessa. Lyhyet mikrotauot olivat osallistujien keskuudessa tavallisia. Tarve taukoihin vaihteli: osallistujat kuvailivat, että jos on hyvä "flow" päällä, työskennellessä saattaa mennä useampikin tunti huomaamatta, eikä taukoihin ole tällöin tarvetta. Välillä taukojen aikana oli hyvä päästä hetkeksi pois opiskelutilasta, jotta jaksoi taas työskennellä.

Ruokatauot ovat keskeinen osa opiskelupäiviä. Lähellä opiskelupaikkaa oleva opiskelijaravintola on ihanteellinen lounaspaikka, tai vastaavasti jokin keittiötila, jossa voisi säilyttää ja lämmittää ruokaa. Jääkaappiin omien ruokien tuominen säästää aikaa, kun ei tarvitse mennä muualle syömään tai hakemaan ruokaa. Kahviloissa syöminen tulee pitemmän päälle liian kalliiksi, joten ne eivät opiskelijoiden näkökulmasta ole ihanteellisia lounaspaikkoja.

Opiskelijoiden työskentely on usein yksin tehtävää, mutta tauoille ja etenkin ruokatauoille haluttiin seuraa mukaan. Juttuseura toimi vastapainona muuten yksin tehtävälle tekemiselle, ja tehosti työskentelystä irtaantumista:

Mul vähän silleen, et jos on itsenäistä työskentelyä, niin sitten tauolle tarttis sen, et olis juttuseuraa tai jotain muuta. Mä oon huomannu, et jos mä pidän tauon itekseni, vähän nousen, venyttelen, menen jonnekin muualle, syön jotain pientä tai käyn vessassa. Niin ei mulla oikeestaan aivot pidä taukoa juurikaan. – – Mut sitten, jos on jotain muita ihmisiä, joiden kanssa voi hetken jutella ja miettiä jotain ihan muita asioita, niin se tuntuu oikeesti tauolta.

IO4, Maija

Keskusteltaessa liikkumisen tärkeydestä tauoilla osallistujat mainitsivat, että pienimuotoinen verryttely tai liikkuminen on mukavaa. Raittiissa ilmassa kävely lounaspaikkaan, venyttely tauoilla, tai jumppavälineiden käyttö ovat hyviä vaihtoehtoja. Kaikille tauoilla liikkuminen ei kuitenkaan ollut keskeisin asia.

Keskusteluissa tuli useaan otteeseen esille ongelma siitä, mihin laittaa työpisteensä tavarat siksi ajaksi, kun menee tauolle tai wc:hen. Lukittava tila tai kaappi tavaroille olisi hyvä, mutta monessa paikassa niitä ei ole. Jotkut paikat ovat sen verran yksityisiä tai turvalliseksi koettuja, että niihin voi huoletta jättää omat tavaransa esille, ja toisaalta jotkut kirjastot ovat sellaisia, ettei niihin mielellään jätetä omia tavaroita työskentelypaikalle tauon ajaksi. Ratkaisu ongelmaan voisi olla esimerkiksi oma varattava työtila, jonka saisi lukittua kun lähtee tauolle, jolloin tavaroita ei tarvitse pakata mukaansa, eikä kukaan ole vienyt omaa istumapaikkaa tauon aikana. Myös lukittava kaappi, johon jättää tavarat tauon ajaksi, olisi kätevä.

PITKÄT MATKUSTUSAJAT KUORMITTAVAT

Opiskelupäiviin kuuluu olennaisena osana siirtymät pitkin päivää. Työpajoissa tuli selkeästi esiin, että pitkät matkustusajat tuntuivat kuormittavilta. Siirtymissä julkisissa kulkuneuvoissa ei pysty tekemään hommia, joten matkustusaikaa ei voi hyödyntää opiskeluun. Pyöräillessä ajatukset saavat tuulettua ja siirtymä tuntuu mukavalta. Koska matkanteon aikana ei opiskella, niin siitä voidaan nauttia omana rauhoittumisen aikana:

Sit mä keskityn siihen matkantekoon. Ja toi on semmosta omaa nautiskeluaikaa, et voi pistää luurit korville ja kattella maisemia ja kuunnella musaa. Mä en oikeestaan haluaiskaan sillon tehä mitään muuta.

IO2, Eeva

Osallistujat kuvasivat, että päivän kulkua ja "henkistä taakkaa" helpottaa, jos etukäteen tiesi tarkalleen, mihin on menossa opiskelemaan, ja mistä löytyisi vapaita työskentelypisteitä tai istumapaikkoja. Opiskelupäivän olisi hyvä olla tehokas, joten työskentelypisteen etsimiseen menevä aika nähtiin turhana. Lisäksi omien tavaroiden raahaaminen voi olla raskasta, joten on kätevää, jos siirtymiä olisi mahdollisimman vähän.

Opiskelupaikkoihin meneminen ei houkuttele, jos matka-aika on kovin pitkä ja kulkuneuvoja pitää vaihtaa yhden tai useamman kerran. Esimerkiksi jos oman kampuksen koetaan olevan kaukana, jäädään mieluummin kotiin tai muualle lähemmäs opiskelemaan. Osallistujien keskuudessa 45 minuuttia oli maksimiaika mitä matkustamiseen haluttaisiin käyttää. Keskusteluissa tuli esiin, että opiskelupaikkoja voisi sijoitella myös alueille, joissa asuu paljon opiskelijoita, mutta ei ole esimerkiksi kampusta, kuten Itä-Helsingin eri alueilla (poislukien Myllypuro). Itse opiskelupaikan sijainnilla ei kaikille ole väliä, kunhan se olisi melko sujuvasti saavutettavissa.

OPISKELUA YKSIN VAI YHDESSÄ?

> *Varmaa tyypillinen opiskelupäivä on aika itsenäistä – – Se painottuu tosi pitkälti siihen, että yksin.*
>
> *IO1, Liisa*

Työpajojen perusteella itsenäinen opiskelu on pääosin yksin tehtävää. Kukaan ei kuitenkaan maininnut tuntevansa yksinäisyyttä opinnoissaan. Itsenäisen opiskelun ja ryhmätöiden määrä vaihtelee koulutusalan ja -vaiheen mukaan, mikä kävi ilmi työpajoissa. Monelle yksin opiskeleminen oli päivittäistä, ja seuraa opiskelun lomaan haettiin esimerkiksi tauoilta, korkeakoulun tiloista, lounastreffeiltä ja ryhmätöistä. Kavereiden kanssa tauoilla saattoi tulla uusia hyviä ideoita, ja ajatuksia saatiin paremmin pois työskentelystä.

Itsenäisiä suoritusmuotoja myös valittiin, vaikka muitakin vaihtoehtoja olisi saatavilla. Osa ei siis esimerkiksi osallistunut luennoille, opetukseen tai sellaisille kursseille, joissa olisi läsnäolopakkoja tai ryhmätöitä, jos näin sai valita. Opiskelijabarometri 2019 (n=14 025) vastaajista 22% mielestä kontaktiopetusta on täsmälleen sopiva määrä. Kun tarkastellaan korkeakoulusektoreittain, nähdään että keskimäärin ammattikorkeakouluopiskelijoiden mielestä kontaktiopetusta on juuri sopiva määrä, kun taas yliopisto-opiskelijoiden mielestä kontaktiopetusta on hieman liikaa.

Yksin työskentely voi olla keskittymistä auttavaa, koska yksin opiskellessa voi minimoida häiriötekijöitä, joita ovat esimerkiksi kaverit: kaverin läsnäollessa keskittyminen voi olla hankalampaa. Toisaalta, jos ollaan kirjastossa, jossa puhuminen ei ole sallittua, kaverin läsnäolo ei välttämättä ole häiritsevää, vaan voi jopa helpottaa käytännössä, kun tavarat voi jättää paikalleen esimerkiksi vessaan lähtiessä.

> *Haastattelija: "Onks teille itsenäinen opiskelu yhtä kuin yksin opiskelua? Voiko se myös olla kaverien kanssa opiskelua niin, että se kaveri on siinä vieressä? Molemmat tekee omaa juttuaan?"*
>
> *Liisa: "Ajatuksen tasolla voi, mutta käytännössä ei. Mulla ei ainakaan onnistu, mikäli ei samaa juttuu tehdä. Mä rupeen puhumaan. Sitten mitä mä en yleensä tee, niin mä rupeen löytää kännykästä hauskoja videoita. Näin käy, jos mulla on kaveri. Mä oon näin selkärangaton."*
>
> *IO1, Liisa*

Tilat voivat edistää kohtaamisia ja vuorovaikutusta. Osallistujat kertoivat esimerkiksi soluasumisen kautta syntyvistä vuorovaikutustilanteista, joissa voitiin konsultoida tai auttaa toista. Lisäksi joissakin kampuksen yhteisissä työtiloissa, kuten työpajatiloissa, oli herkemmin vuorovaikutusta kuin vaikka kirjastoissa, ja siellä pystyi kysymään neuvoa sekä seurata miten muut työskentelivät. Kampuksen tilat voivat myös toimia tiloina kavereiden tapaamisia varten. Lisäksi kavereiden läsnäolo kampuksella voi myös motivoida tulemaan koululle.

> *Niinkun paljon tosi paljon sellasta, jos tekee hommia tuol meiän kiltahuoneella, siellä on yleensä aina joku muu tekemässä sen takia siellä ei aina tuukaan tehtyy hommia koska saattaa olla vähän liian hälystä. Mutta – – niinkun sieltä esim aina jotenki pystyy pyytää apuu ja sen takia mä usein oonki siellä ku siellä. Mulla on siellä tosi paljon kavereit, tykkään sit samaan aikaan hoitaa sitä sosiaalista elämää ku opiskelee. Niinkun saatan tehä vaik silleen et meen ekaks sinne meiän kiltahuoneelle niinkun moikkaan ihmisiä – – ja sit lähen sieltä pois ja meen viereiseen kirjastoon tekee hommia. Ja palaan sit taas, etin lounasseuraa sieltä.*
>
> *IO3, Mats*

Kaverin kanssa sovitut opiskelutreffit voivat motivoida opiskelemaan lähtöä. Etenkin loppytyön kirjoittaminen vaatii omatoimisuutta, jota edesauttaa itse järjestetty vertaispaine:

> *– –Ite oonkin hyödyntänyt sitä, että pienen osan viikosta vois tehdä jonkun muun kanssa. Mä oon aina kerran viikossa maanantaisin on sovittu yhden ystävän kanssa, joka myös tekee lopputyötä,mennään maanantaina yhdeksältä [kampukselle].*
> *Sen ensisijainen syy on se, että me ollaan siellä maanantaina yhdeksältä. Jos se jää oman päätöksentekoon, millon sinne maanantaina pitäisi mennä, niin se voi vähän lipsua siitä. Siinä on muita tavotteita. Mutta onhan sekin tapa hyödyntää sosiaalista painetta.*
>
> *IO1, Lauri*

RYHMÄTYÖT TUOVAT VAIHTELUA YKSIN OPISKELUUN

Ryhmätöitä on koulutusalasta ja opintojen vaiheesta riippuen: joillakin koulutusaloilla ryhmätöitä ei ole ollenkaan, toisilla aloilla suurin osa opiskelusta on ryhmätyötä.

Ryhmätyöksi tai - keskusteluksi tulkittu kuva oli kuvatehtävän suosituin kuva- se mainittiin 6 kertaa mieluisaksi opiskeluympäristöksi. Tämän kuvan mielekkääksi valitsivat ne, joiden opintoihin kuuluivat säännölliset ryhmätyöt. Heille kuva tarjosi siis samaistumispintaa, ja ryhmätyöskentely tuntui luonnolliselta. Ryhmätyöt tai yhdessä opiskeleminen jakoivat kuitenkin mielipiteitä työpajoissa- kaikki eivät kokeneet niitä mielekkäinä.

Toimiva ryhmätyötila voi edesauttaa tekemistä ja “tekemisen fiilistä”. Hyvässä ryhmätyötilassa on tarpeeksi pistokkeita, tuoleja, pöytiä; siellä on rauhallista, yksityistä, hyvä äänieristys, eikä häiriötekijöitä, kuten näköyhteyttä ympärillä kulkeviin ihmisiin. Ryhmätöitä tehdään usein etukäteen varatussa tilassa, esimerkiksi kampuksella tai kirjastossa. Tällaisessa tilassa saa olla rauhassa, eikä tilan etsimiseen tarvitse käyttää aikaa, kun se on etukäteen varattu. Jotkut kampukset eivät kuitenkaan tarjoa ryhmätöihin soveltuvia tiloja, jolloin tavataan kampuksen ulkopuolella tai ryhmätöihin epäsopivissa tiloissa kampuksella, kuten käytävien lattioilla. Kirjastossa ilman varattua työtilaa ei koeta, että olisi sopivaa tehdä ryhmätyötä, jos muutkaan eivät keskustele. Ryhmätöitä voidaan tehdä myös kahviloissa, mikä tuli esiin nostettujen kuvien myötä.

Ryhmätyöt voivat rytmittää tai tuoda vaihtelua yksin tehtävään opiskeluun. Osa jopa toivoi, että opiskeluun kuuluisi ryhmätöitä, jos ne eivät normaalisti kuuluneet arkeen. Ryhmätöitä varten moni myös tuli koululle.

Ryhmätyö voi inspiroida, ja ajatusten vaihdon ja keskustelun myötä lopputuloksesta voi tulla parempi kuin mitä yksin tehdessä tulisi:

> *Mä huomasin, että mulle eniten on oppinu just ehkä tilanteissa, missä on opiskelukavereiden kanssa pohditaan. Ja tietysti mitä enemmän on ollu ryhmäprojekteja, niin sitä enemmänhän siinä tietysti on joutunu muiden kanssa tekemään työtä ja on saanuuudenlaisia ajatuksia ja ideoita, kun että jos olis vaan oman pään sisällä pyöriny.*
> *Et monet työt olis varmaan pystyny tekemään itekin, mutta en usko, että lopputulos olis ollu niin hyvä.*
> *Ja samalla on voinu myös sitten kysellä muilta, että miten te ootte tehny tän ja millä tavalla te ootte ymmärtäny tän kysymyksen tai muuten.*
>
> *IO4, Maija*

KEILLE OPISKELUTILAT OVAT AVOIMIA?

Mielenkiintoista oli, että tilojen avoimuuden teema nousi esiin kolmessa työpajassa neljästä: osallistujilla oli vahvoja näkemyksiä siitä, ketkä opiskelutiloihin ovat tervetulleita. Osallistujat pitivät tärkeänä että olisi opiskelutiloja, jotka olisivat selkeästi vain opiskelijoille avoimia tiloja. Erotteluja oli sekä opiskelijoiden sisällä (ammattikorkeakouluopiskelijat vs. yliopisto-opiskelijat), sekä opiskelijat vastaan muut ihmiset, joita työpajoissa jotkut kutsuivat "epäopiskelijoiksi".

Henkilökohtainen tunne siitä, minkä korkeakoulun tilat ovat avoimia minulle, kytkeytyi kysymykseen siitä, mihin opiskelijaryhmään tuntee kuuluvansa. Esimerkiksi eräs ammattikorkeakoululainen ei kokenut, että (Helsingin) yliopiston tilat olisivat hänelle avoimia, eikä hän myöskään tuntenut niitä tiloja. Yliopistolla käydessään hän oli kokenut, ettei hän kuulu niihin tiloihin tai yliopisto-opiskelijoiden keskelle, ja että yliopisto-opiskelijat olisivat häntä ylempänä:

> *Yksi minkä mä haluisin tuoda vielä esiin on se, et kun ite opiskelee just ammattikorkeassa, niin mä en oo ikinä kokenu, että Helsingin yliopiston tilat esimerkiks olis mulle avoimia. Et mä saisin käyttää niitä opiskeluun. Vaik mä tiedän tavallaan et joo, mut se just, kun ei tunne niit rakennuksii yhtään. Tavallaan se, et ei tuu mieleenkään, et menis sinne hyödyntää heidän tilojaan – – Mä oon ollu kerran siis Helsingin kampuksella oisko se ollu Porthaniassa sitten ja sitten, mut sen huomas justiin, et ei siel kauheesti oo mitään semmosii, mis vois vaik – – Meiän piti alkaa suunnitella ryhmätyötä. Niin me yritettiin kattoo, et mihinköhän tääl me päästäs kaikki istuu, aa tääl on vaan tommonen penkki, mihin kaks mahtuu, ei, ei tääl oo mitään penkkei, lattiatilaa vaan. Sit me istuttiin lattial jossain vaiheessa ja sit must tuntu, et kaikki ne hienot yliopistolaiset, jotka käveli ohi, niin oli vaan silleen, ketä noi on.*
>
> *IO2, Sanni*

Toinen ammattikorkeakoululainen taas koki, että voi mennä yliopiston Kaisa-talon kirjastoon. Häntä ei häiritse siellä esimerkiksi pääsykokeisiin lukijat tai abiturientit, koska tulee itsekin yliopiston ulkopuolelta.

Keskusteluissa tuli ilmi, että erottelua voi tapahtua yliopistonkin sisällä: jos ei tunne muita kampuksia, niin voi tulla tunne, ettei sinne välttämättä ole tervetullut; tai sinne ei uskalla mennä, koska ei tiedä, miten tilat toimivat. Tiedotus tiloista helpottaisi eri kampuksilla käymistä.

> *Mul on muuten sama tunne ihan vaik kun mä olen siellä [tiedekunta], mä olen käyttäny [lähintä kampusta, joka sijaitsee keskustan ulkopuolella] eniten ja sitten ihan jonku verran jotain muita paikkoja, jotain tääl keskustas. Mul on ihan Helsingin yliopiston eri tiedekunnista semmonen tunne että onkohan mulla nyt lupa mennä tonne Eläinmuseoon vaikka printtaan tai sinne tiedekuntaan vaikka printtaamaan jotain, kun mul on sitä saldoo siinä kortilla. Et saankohan mä mennä tonne. Sekin, että jos tuotais tavallaan tietoisuutta siitä, että mitä jo on olemassa. Voihan se olla, että keskustassa on jotain ihan fiksuja paikkoja mihin mäkin voisin mennä, mut mä en vaan tiedä.*
>
> *IO2, Eeva*

Joitakin osallistujia taas häiritsivät pääsykokeisiin lukijat tai abiturientit, jotka eivät kuuluneet heidän mielestään kampukselle. Muilla kuin yliopisto-opiskelijoilla oli häiritseviä tapoja, eivätkä yliopiston tilat ole heille tarkoitettuja:

> *Vähän silleen se kun tosi usein et se ei oo sitä pelkästään et ne tulee sinne ja vie tilaa vaan niinkun et ne on helposti vähän sellasii äänekkäämpii siellä kun ne muut opiskelijat ja usein niillä on jotain jostain ostettu joku take away-juoma jota ne ryystää siellä hirveen kovaan ääneen – – Mä en vaan tykkää siitä et ne tavallaan tulee meille tarkotettuihin tiloihin.*
>
> *IO3, Mats*

Halu tilan jakamattomuuteen liittyy osin pelkoon turvattomuudesta tai varastelusta. Opiskelijat nähtiin yhtenäisenä, turvallisena porukkana, joihin voi luottaa, ja jotka eivät varastele. Kirjastot mainittiin esimerkiksi turvattomista paikoista, joissa on sekalaisia ihmisiä, vaikka kyseessä olisikin korkeakoulun kirjasto.

> *Siinä on vähän se, että koululla ollessa siellä uskaltaa paremmin jättää tavaroita kun tietää, et siellä on pääasiassa opiskelijoita. Mut kirjastot tai muut semmoset tilat, missä on muitakin ihmisiä. Ihmisillä on muitakin syitä tulla sinne kun vaan se opiskelu, niin sit mä en enää luota ihan niin paljolti – – tuskin muut opiskelijat haluu mun kamoja viedä. Mutta kirjasto on niin, en uskalla. Näkee siellä aina sillon tällön, millasta porukkaa kirjastos pyörii, niin mä en viiti jättää niitä kamoi sinne vahtimatta.*
>
> *IO4, Maija*

Opiskelutilojen suuntaamista vain opiskelijoille puoltaa se, että osallistujien mielestä oli “kiva fiilis” kun tilassa työskentelevät ovat kaikki opiskelijoita- alalla ei väliä, kunhan ovat opiskelijoita:

> *Mun mielestä opiskelijoille pelkästään. Koska – – sit me tehään kaikki about samaa eikä oo sitten, no sinänsä ei oo mitään estettä et sinne tulis estettä et sinne tulis ihmisiä jotka tekee töitä, jotain etätöitä tietokoneella vaikka. Mut kyl mun mielestä se on kiva fiilis kun on opiskelijoita kaikki. Alalla ei oo niin välii, ei mun tarvii tehdä pelkkien [oman alan opiskelijoiden] kanssa, mut kyl must ois kiva et ois opiskelijoita.*
>
> *IO3, Sonja*

Osallistujien mielestä opiskelutilan käyttäjillä pitäisi olla jotain järkevää tekemistä. Tilojen rajaamista vain opiskelijoille perusteltiin myös sillä, että opiskelutilojen tulisi siksi olla vain opiskelijoiden käytössä, jos siellä on vain opiskelijoille suunnattuja välineitä. Muilla kuin opiskelijoilla ei tulisi olla pääsyä opiskelijoiden välineisiin. Ratkaisuna tähän voisi olla esimerkiksi sähköinen järjestelmä, jonka takana välineet ovat, ja siihen olisi pääsy vain opiskelijoilla.

Osallistujien mielestä opiskelijatilojen yhteydessä olevien opiskelijahintaisten kahvi- ja ruokatarjoiluiden tulisi olla rajoitettuja opiskelijoille. Tällaiset tilat voisivat toimia esimerkiksi näyttämällä opiskelijakorttia sisäänpääsyn yhteydessä. Kulkukorteilla tai -tunnuksilla voisi tunnistautua työskentelytiloihin ja osoittaa näin opiskelijuutensa. Opiskelijoilla oli myös ilkivallasta huoli- tunnistautuminen voisi ehkäistä ilkivaltaa. Keskusteluissa oli puhetta myös siitä, että pitäisi todistaa, että opiskelutilan käyttämiselle olisi tarve.

Osallistujat päätyivät siihen, että tiedotus voisi toimia ratkaisuna: tiedotuksella voitaisiin kertoa erilaisten opiskelutilojen pelisäännöistä, missä ja millaisia tiloja on saatavilla, ja kuka ja miten niitä saisi käyttää. Varausjärjestelmä voisi toimia tiedotuksen työkaluna.

OPISKELIJAT TOIVOVAT OPISKELUTILOIHIN LAAJEMPIA AUKIOLOAIKOJA JA SAAVUTETTAVIA SIJAINTEJA

Työpajoissa käytiin keskustelua myös siitä, miten opiskelijat kehittäisivät itsenäisen opiskelun tiloja. Opiskelijat saivat merkitä kartalle, mitä ja mihin he toivoisivat esimerkiksi joitakin palveluja.

Opiskelutilojen laajemmat aukioloajat oli yksi keskeisistä toiveista. Opiskelijoiden rytmit ja päivät ovat erilaisia ja joustavia, joten opiskelutilojenkin pitäisi olla laajemmin auki kuin toimistotyöaikoina. Nykyiset opiskelutilojen aukioloajat eivät mahdollista iltaisin, öisin tai viikonloppuisin työskentelyä, esimerkiksi jotkut kampuksien kirjastoista menevät jo neljältä tai alkuillasta kiinni, jolloin niiden käyttö on rajattua. Tämä vaikuttaa siihen, ettei vaikkapa työpäivän jälkeen ehdi enää kirjastoon. Moni totesi, että kirjastoon on turha mennä vain parin tunnin takia. Julkiset kirjastot, kuten Oodi, ovat laajemmin auki. Myös julkista liikennettä kulkee öisin harvemmin, mikä rajaa yötyöskentelyn mahdollisuutta kodin ulkopuolella.

> *[Lyhyet aukioloajat] on erikoista, koska kuitenkin opiskelijoiden profiili tulee muuttumaan. – – Vaaditaan erilaisia tiloja, erilaisia aikoja, enemmän joustavuutta siihen. Et ei oo niitä päiväopiskelijoita ehkä niin paljon enää tulevaisuudessa.*
>
> *IO2, Ville*

Toinen keskeinen kehitettävä teema oli opiskelutilojen sijainti. Opiskelijoille opiskelutilan sijainnilla ei ollut sinänsä väliä, kunhan se oli joukkoliikenteellä sujuvasti saavutettavissa. Maksimi opiskelupaikkaan kulkemiseen käytetty aika oli 45 minuuttia, toki ihanteellinen matka-aika olisi lyhyempikin. Matka-ajan lisäksi hinta vaikuttaa liikkumiseen: jos kampukselle tarvitsee ostaa kalliimpi lippu tai koetaan, että liikkuminen on liian kallista, kampukselle ei lähdetä, ainakaan niin usein.

Opiskelutilojen sijainti maantieteellisesti keskeisellä paikalla olisi useammalle saavutettavissa kuin vaikka Myllypuron kampus, joka on selkeästi Helsingin itäosassa. Uudistettu metro sujuvoittaa kulkemista

itä-länsi- suunnassa, ja uudistus on tehnyt Otaniemen kampuksesta helpommin saavutettavan.

Karttatyöskentelyssä tuli ilmi, että opiskelija-asuntoalueiden keskittymien läheisyydessä ei ole juurikaan kampuksia, kirjastoja tai muita tiloja opiskelua varten. Niitä voisi olla enemmän. Esimerkiksi Itä-ja Pohjois-Helsingissä ja Vantaalla on paljon opiskelija-asukkaita, mutta vähän opiskeluun soveltuvia tiloja. Palvelut voisivat myös olla enemmän keskittyneitä, niin että opiskelutilat, ruokala, ja liikuntatilat sijaitsisivat lähekkäin, mikä sujuvoittaisi opiskelupäiviä.

Myllypuron uuden kampuksen sijainti ei ole kovin saavutettavissa niille, jotka eivät asu Itä-Helsingissä. Kampuksella tulee käytyä harvemmin, jos koulu sijaitsee kaukana.

> *Ehkä itte pitää sanoo se, ku tosiaan vuodenvaihteen jälkeen on menty Myllypuroon – – No tietysti opinnot on siinä vaiheessa, ettei oo siellä hirveesti ollu tarvetta käydä. Mutta en oo käyny niissä vähissäkään. [Kotikaupunginosasta] sinne se matka 45 minuuttia about, ni ihan liian pitkä. Saatika jos sä meet sinne tunniks kuuntelee jonku pienen luennon tai vastaavaa, niin kotiin jään tai lähen jonnekin keskustan kirjastoon. Ehdottomasti ytimeen.*
>
> *IO1, Joonas*

Matkan pituudella tai matka-ajalla on siis vaikutusta siihen, miten todennäköisesti tilaa käytetään. Jotkut taas huomauttivat, että jos työskentelytila on todettu itselle sopivaksi, niin sinne voidaan matkustaa pitempikin aika:

> *Ja muutenkin, et tommonen kartalle asettelu on silleen myös vaikeeta, kun tässä tulikin jo tavallaan se, et jos ne tilat on tarpeeks hyviä ja vastaa omia tarpeita, niin sillä ei ole väliä, vaikka se ei olisikaan ihan naapurissa.*
>
> *IO2, Sanni*

Osallistujien mielestä kunnat voisivat ottaa enemmän roolia opiskelutilojen ja -asumisen kehittämisestä eri alueille. Jos opiskelija-asuntojen rakentaminen ei ole mahdollista, kunnat voisivat kehittää sen sijaan esimerkiksi opiskelutiloja.

Karttatyöskentelyosiossa tuli esiin muitakin opiskelutilojen kehittämiseen liittyviä teemoja: esimerkiksi opiskelutilojen varausjärjestelmä nähtiin tarpeellisena. Keskustelussa esitettiin, että olisi hyvä, jos jokin taho koordinoisi eri korkeakoulujen ja kaupunkien tarjoamia opiskelutiloja. Erityisesti ryhmätyötiloja kaivattiin lisää. Opiskelutiloja voisi varata itse tehtävään tekemiseen tai ryhmätyöhön, tunneiksi tai päiväksi kerrallaan. Varausjärjestelmästä voisi myös tarkistaa, mitä kaikkia sopivia tiloja on edes olemassa, eli järjestelmä vastaisi myös tarpeeseen eri opiskelutilojen tiedotuksesta. Lisäksi osallistujat ehdottivat, että varauksissa voisi käyttää panttijärjestelmää tai muuta sanktiota varmistaen ettei varattuja tiloja jätettäisi käyttämättä. Varausjärjestelmä helpottaisi opiskelupäivän suunnittelua etukäteen, kun sen avulla tietäisi varmaksi, että itselle on sopiva tila vapaana ja varattuna.

Ihanteellisessa opiskelutilassa olisi monipuoliset, muunneltavat tilat ja monipuolinen valikoima erilaisia työpisteitä, ja voisi valita itselleen sopivat pöydät, tuolit ja muut istumiseen tarkoitetut välineet ergonomia huomioiden. Lisäksi arvostetaan hyvää ilmanvaihtoa. Taukoja varten olisi hyvä olla lukittavia kaappeja tai tiloja, joihin tavarat voisi laittaa taukojen ajaksi, sekä enemmän taukotiloja, joissa olisi jääkaappi ja muita omien eväiden syömistä helpottavia välineitä.

Keskusteluissa tuli ilmi, että etenkin jos omiin opintoihin liittyy paljon tavaraa, niin olisi kätevää, että tavarat voisi jättää ja lukita koululle tai muuhun opiskelutilaan. Tavaroiden jokapäiväinen kuljetus on raskasta ja hankalaa, etenkin jos tavarat ovat painavia tai isokokoisia.
Pistorasioiden puute tuli monessa työpajassa esiin. Uusissakaan kampusrakennuksissa ei välttämättä ole tarpeeksi ja tarpeellisissa paikoissa pistorasioita. Osallistujat kertoivat että jotkut kahvilat ovat erikoistuneet työskentelyyn pistorasioiden osalta, kuten Espresso house. Osallistujat haluaisivat siis lisää oikein sijoitettuja pistorasioita.

Osallistujat ehdottivat, että tyhjiä toimistotiloja tai muita tyhjillään olevia tiloja voitaisiin muuntaa opiskelukäyttöönkin- tarvetta uusien opiskelutilojen rakentamiselle ei välttämättä ole. He olivat myös kiinnostuneita käyttämään vuokrattavia työhuoneita freelancer-tyyliin.
Lisäksi osallistujat toivoivat lisää ei-kaupallisia, kahvilamaisia tiloja, joissa voisi syödä omia eväitä. Tilan maksuttomuus on tärkeää- opiskelijat eivät tahdo maksaa opiskelutilasta.

Kaupungin rooli nähdään ensisijaisesti kaupunkikirjastojen kehittäjinä ja tarjoajina, tyhjien toimistotilojen tai muiden tilojen muuntamisessa opiskelukäyttöön, joukkoliikenteen kehittämisessä sekä aukiolojen laajentamisessa. Korkeakouluilla ajatellaan olevan vastuu kampusalueiden kehittämisestä, ja korkeakoulut voisivatkin tehdä enemmän yhteistyötä keskenään esimerkiksi opiskelutiloista tiedottamisen tai yhteisen opiskelutilojen varausjärjestelmän kautta.

OPISKELIJAN KAUPUNKI-KYSELYN TULOKSIA

Keväällä toteutetun Opiskelijan kaupunki- erilliskyselyn lopuksi vastaajat saivat merkitä vastauksia karttaosiossa Maptionnaire-sivuston puolella. Maptionnairessa vastaajia oli 401, joskin kaikki vastaajat eivät vastanneet kaikkiin kysymyksiin. Tähän lukuun on nostettu muutama karttakysymys liittyen itsenäiseen opiskeluun.

Kyselyssä pyydettiin vastaajia merkitsemään kartalle, missä he mieluiten opiskelevat itsenäisesti. Vastaaja sai merkitä niin monta pistettä kartalle kun halusi. Vastauksissa suurimmat keskittymät ovat Aalto-yliopiston Otaniemen kampus ja Helsingin yliopiston keskustakampus. Vantaalla on pieni keskittymä Tikkurilassa.

Vastauksia tarkemmin tarkastellessa voidaan huomata, että merkintöjä on runsaasti eri kampuksilla, esimerkiksi Tikkurilassa, Myyrmäessä, Viikissä, Arabianrannassa, Kumpulassa, Kyläsaaressa, Pasilassa, Kalliossa, Meilahdessa, Myllypurossa ja Leppävaarassa. Lisäksi myös julkisia kirjastoja, kuten Kansalliskirjasto, Oodi, Töölön kirjasto ja Sellon kirjasto on merkitty. Merkintöjä on myös kauppakeskuksissa, kuten Citycenterissä ja Forumissa, Kampissa, Isossa Omenassa sekä Sellossa. Myös viheralueita, kuten keskuspuistoa, Esplanadin puistoa, ja puistoja Kalliossa on merkitty. Lisäksi merkintöjä on tehty asuintaloiksi tulkittaviin kohtiin, eli luultavasti vastaajien koteihin. Nämä vastaukset ovat samansuuntaisia kuin työpajoissa esiin tulleet opiskelutilat: suosituimpia ovat korkeakoulujen tilat, kirjastot sekä kodit.

Seuraavaksi kysyttiin, mihin lisää opiskeluun soveltuvia tiloja kaivattaisiin. Tätä karttaa on rajattu niin, että tässä näkyy suurimmat vastauskeskittymät.

Isoimmat vastauskeskittymät ovat Otaniemen kampusalue ja Helsingin keskustakampus. Samat keskittymät olivat suurimpia myös edellisessä kysymyksessä, mistä voidaan ajatella että suosittuihin itsenäisen opiskelun paikkoihin

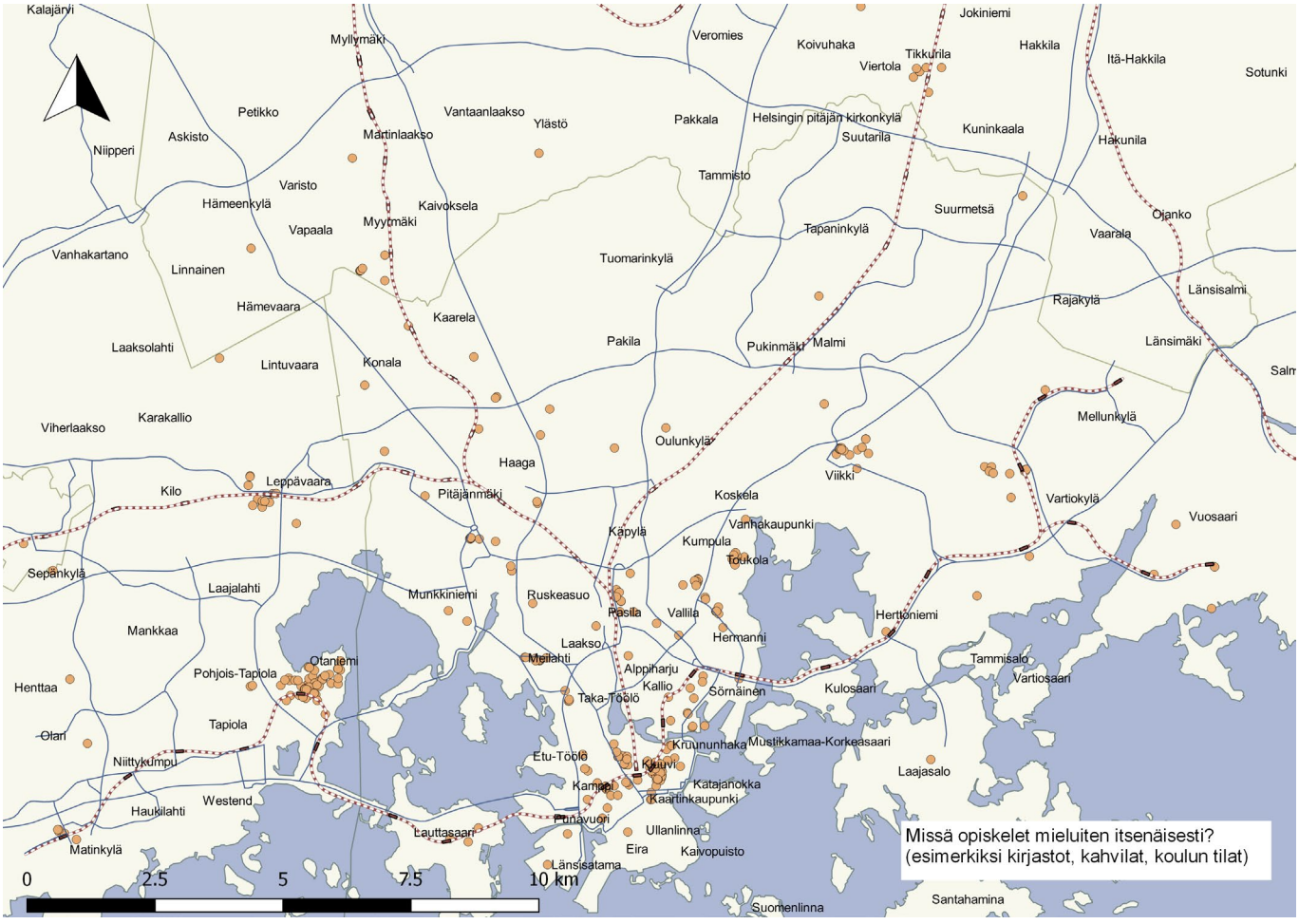

Kuva 6. Missä opiskelet mieluiten itsenäisesti? (esim. kirjastot, kahvilat, koulun tilat)
Jos haluat merkitä useamman pisteen, avaa kysymys uudelleen. Vastausten määrä 390.

kaivataan kuitenkin lisää opiskelutiloja- voi olla, ettei näillä kampusalueilla ole vastaajien kokemuksen mukaan tarpeeksi opiskelutiloja. Myös muilla kampusalueilla, kuten Leppävaarassa, Haagassa, Meilahdessa, Kumpulassa, Arabianrannassa ja Viikissä on merkintöjä. Lisäksi pieniä keskittymiä on Pasilan aseman ympäristössä ja Oodin lähellä.

Espoossa on merkintöjä kauppakeskusten kohdalla Isossa omenassa ja Sellossa. Nämä ovat paikkoja, jotka oli jo merkattu itsenäisen opiskelun paikoiksi edellisessä kysymyksessä. Vastaukset voivat viitata siihen, että kauppakeskuksiin halutaan lisää opiskeluun soveltuvia tiloja, tai sitten kirjastoihin, jotka sijaitsevat molemmissa näistä kauppakeskuksista.

Yksittäisiä merkintöjä on ympäri Vantaata ja Espoota. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että esimerkiksi Itä-Helsinkiin ja Vantaalle Tikkurilaa lukuunottamatta ei juurikaan kaivata lisää opiskeluun soveltuvia tiloja, mikä on vastakkainen tulos työpajoissa käydyille keskusteluille.

Kuva 7. Mihin kaipaisit lisää opiskeluun soveltuvia tiloja?
Jos haluat merkitä useamman pisteen, avaa kysymys uudelleen. Vastausten määrä 223.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa on käsitelty korkeakouluopiskelijoiden itsenäisen opiskelun kokemuksia. Työpajojen pohjalta kävi ilmi, että itsenäisen opiskelun määrä on suuri, ja kokemukset itsenäisestä opiskelusta ovat myönteisiä. Työpajan havainnot ovat samansuuntaisia vuoden 2019 Opiskelijabarometrin kanssa, jonka vastaajista 86% kokee suoriutuvansa itsenäisestä opiskelusta hyvin.

Harva työpajoihin osallistujista koki yksin opiskelua yksinäiseksi. Tätä voi selittää esimerkiksi se, että yksi suosituimmista itsenäisen opiskelun paikoista olivat korkeakoulujen kampukset, jotka toimivat samalla myös opiskelijoiden kohtaamispaikkoina. Kampukset tarjoavat vuorovaikutuksen tiloja, joissa voi hoitaa sosiaalisia suhteitaan.

Työpajojen läpileikkaavana teemana oli keskittyminen. Opiskelijoille oli tärkeää luoda itselleen sellainen mielentila ja ympäristö, joka edesauttaa työskentelyyn keskittymistä. Keskittymisen ohella pyrkimys tehokkuuteen vaikutti opiskelupäivien suunnitteluun: oli tärkeää, että opiskelupäivä rakennetaan tehokkaaksi esimerkiksi lähekkäin olevia palveluja hyödyntäen ja mahdollisimman nopeilla siirtymillä. Opiskelutilojen varausjärjestelmä nähtiin tarpeellisena ja aikaa säästävänä. Nykypäivän kiireinen elämäntyyli ja vaatimukset ilmenevät siis myös opiskelussa.

Työpajoissa nousi esiin, että opiskelu on suunnitelmallista. Moni opiskelija tunnisti itselleen sopivat työskentelytilat ja -tavat ja suunnitteli päivät sen mukaan. Opiskeluympäristö oli merkityksellinen keskittymisen ja sopivan fiiliksen rakentamisessa. Yksi ja sama tila ei kuitenkaan sovellu kaikille: ihmisillä oli erilaisia preferenssejä sen suhteen, mikä oli itselle sopiva työskentelytila. Lisäksi kullakin oli oma hyväksi havaittu opiskelupäivien rytmitys taukoineen ja siirtymineen. Opiskelupäivät olivat usein vaihtelevia, ja niihin saattoi kuulua myös työssäkäyntiä ja harrastuksia. Täytyy siis huomioida, että jokaisella opiskelijalla on oma elämän- ja perhetilanteensa, joiden mukaan opiskelupäivät muovautuvat.

Opiskelijat ovat yleisesti tyytyväisiä opiskelutilojen tarjontaan. Perinteiset työskentelytilat, kuten kirjastot ja kampusten tilat, ovat edelleen suosittuja. Huomionarvoista on, että ei ole yhtä opiskelijan prototyyppiä, jonka mukaan opiskeluympäristöjä voitaisiin suunnitella- kaikilla on erilaiset mieltymykset, joten opiskelutiloja tulisi vastaavasti tarjota monipuolisesti. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että tarjolla olisi erilaisia tiloja varusteiltaan, äänimaailmoiltaan, valoisuudeltaan, sijainniltaan ja aukioloajoiltaan. Kullekin opiskelijalle sopivat opiskelutilat voisivat tehostaa opiskeluissa menestymistä ja opinnoista nauttimista, sekä kokonaisvaltaista hyvinvointia, kun opiskelutilat tukisivat luovuutta, miellyttäisivät silmää ja olisivat ergonomisia.

Odottamaton ja mielenkiintoinen työpajoissa noussut kysymys oli, kenelle opiskelutilat ovat avoimia. Opiskelijat olivat tarkkoja siitä, ettei opiskelijatiloja saa käyttää kuin muut korkeakouluopiskelijat. Opiskelijat nähdään luotettavana ja turvallisena joukkona, toisin kuin muut. Osa osallistujista haluaisi sääntelyä siihen, ketkä opiskelutiloihin, kuten korkeakoulujen kirjastoihin, pääsevät- niitä ei siis nähdä kaikille avoimena julkisena tilana. Opiskelijat olivat siis vähitellen sisäistäneet tilaa koskevat normit, ja huomasivat, jos normit rikkoutuvat, esimerkiksi jonkun heidän tulkitsemansa ulkopuolisen tullessa tiloihin (Ridell et al. 2009). Masseyn (2005) mukaan kaikki tilat ovat sosiaalisesti säänneltyjä; ei välttämättä selkeillä ohjeilla tai suorilla keinoilla. Tämä näkyy korkeakoulujen kirjastoissa: tiloissa ei lue, ettei kirjastoon olisi tervetulleita muut kuin kyseisen korkeakoulun opiskelijat, mutta ei-toivotut halutaan sulkea ulos joukosta epäsuorasti.

Kaupunkitilan näkökulmasta osallistujien oli hankala sanoittaa, miten kaupunkisuunnittelu voisi tukea heidän opiskeluansa. Kaupunkinäkökulmaa mietittiin silloin kun siirryttiin paikasta toiseen tai mietittiin, mihin lähteä opiskelemaan, eli spatiaalisen saavutettavuuden näkökulmasta. Opiskelupaikkojen sijainti ja saavutettavuus ovat siis tekijöitä, joita arvostetaan. Kaupallisia tiloja (poislukien kahviloita), kuten kauppakeskuksia, ei käytetty opiskeluun. Myöskään ulkotilat, kuten puistot tai kampusten pihat, eivät olleet käytössä, eikä niihin toivottu kehittämistä opiskeluympäristön näkökulmasta.

Opiskelutiloja voisi konkreettisesti kehittää siten, että tiloista tehtäisiin muunneltavampia, jotta kukin voisi räätälöidä itselleen sopivan opiskeluympäristön työpöydistä valaistukseen ja äänimaisemaan. Työpajoissa ehdotettiin, että opiskelutiloja voisi tarjota aiempaa enemmän, mutta tarvetta ei ole uusien rakennusten rakentamiselle, vaan esimerkiksi tyhjillään olevia tiloja voisi muuntaa opiskelutiloiksi. Opiskelutiloja voisi tarjota etenkin opiskelija-asuntovaltaisten asuinalueiden yhteydessä. Lisäksi opiskelutilojen aukioloaikoja tulisi laajentaa ilta-ja yötyöskentelyn mahdollistamiseksi. Osallistujat toivoivat, että korkeakoulut ja kunnat voisivat tehdä keskenään yhteistyötä opiskelutilojen kehittämisessä.

Itsenäisen opiskelun ympäristöjen tutkimista voisi jatkaa syvemmin. Tilanäkökulmasta voisi miettiä, miten kaikille sopivia, muunneltavia tai väliaikaisia opiskelutiloja saisi luotua, tai millainen on tulevaisuuden opiskeluympäristö? Lisäksi jatkossa voisi tarkastella itsenäisen opiskelun kokemuksia huomioiden opiskelijoiden erilaiset kontekstit; elämäntilanteen, opintojen vaiheen tai koulutusalan vaikutuksen itsenäiseen opiskeluun. Miten esimerkiksi päätoiminen työssäkäynti tai perheellisyys vaikuttaa itsenäisen opiskelun rytmitykseen tai tiloihin? Kaupunkimaantieteen näkökulmasta voisi tarkastella, miten opiskelutilojen saavutettavuus vaikuttaa siihen, mihin opiskelijat menevät opiskelemaan. Miten matka-aika, vaihtojen määrä, liikkumisen tapa tai kulkuneuvo vaikuttavat päätökseen, mihin mennä opiskelemaan itsenäisesti?

Tässä luvussa esitetyillä tulkinnoilla on rajoituksia metodologiasta johtuen: työpajoihin osallistuneilla opiskelijoilla oli halukkuutta puhua itsenäisen opiskelun teemasta. Työpajoihin ei osallistunut henkilöitä, joilla olisi erityisiä vaikeuksia opiskeluissaan tai jotka eivät olisi pohtineet näitä aiheita aiemmin elämässään. Työpajoissa oli siis opiskelijoita, joilla oli itsetuntemusta itselleen sopivista työskentelytavoista ja -tiloista ja jotka pääosin pitivät itsenäistä opiskelua mielekkäänä, mikä ei välttämättä edusta kaikkia opiskelijoita.

TIIVISTELMÄ

Tässä luvussa tarkasteltiin korkeakouluopiskelijoiden itsenäistä opiskelua. Tutkimusaineisto kerättiin neljässä eri työpajassa, joissa osallistujina oli yhteensä 16 opiskelijaa pääkaupunkiseudun eri korkeakouluista. Työpajoissa pohdittiin, minkälaisissa ympäristöissä korkeakouluopiskelijat opiskelevat ja miten heidän opiskelupäivänsä rytmittyvät.

Työpajojen pohjalta kävi ilmi, että itsenäisen opiskelun määrä on suuri, ja kokemukset itsenäisestä opiskelusta ovat myönteisiä. Itsenäinen opiskelu tarkoittaa monelle yksin opiskelua, mikä nähdään luontevana, mutta myös ryhmätöistä ja yhteisistä tauoista nautitaan.

Työpajojen läpileikkaavana teemana oli keskittyminen. Opiskelijoille oli tärkeää luoda itselleen sellainen mielentila ja ympäristö, joka edesauttaa työskentelyyn keskittymistä. Keskittymisen ohella pyrkimys tehokkuuteen vaikutti opiskelupäivien suunnitteluun: oli tärkeää, että opiskelupäivä rakennetaan tehokkaaksi esimerkiksi lähekkäin olevia palveluja hyödyntäen ja mahdollisimman nopeilla siirtymillä. Opiskelu on suunnitelmallista: moni opiskelija tunnisti itselleen sopivat työskentelytilat ja -tavat ja suunnitteli päivät sen mukaan.

Opiskelijoilla on erilaiset mieltymykset ja tarpeet opiskeluympäristöstä: yksi ja sama tila ei sovellu kaikille. Opiskelutiloista yleisimpiä ovat kirjastot, kampuksen tilat, kahvilat, ja koti. Perinteiset opiskelutilat ovat edelleen suosittuja. Opiskelijat tunnistivat itselleen sopivat opiskeluympäristöt, jotka vaihtelivat esimerkiksi varusteiltaan, äänimaailmoiltaan, valoisuudeltaan, sijainniltaan ja aukioloajoiltaan. Huomionarvoista on, että ei ole yhtä opiskelijan prototyyppiä, jonka mukaan opiskeluympäristöjä voitaisiin suunnitella. Kullekin opiskelijalle sopivat opiskelutilat voisivat tehostaa opiskeluissa menestymistä ja opinnoista nauttimista, sekä kokonaisvaltaista hyvinvointia, kun opiskelutilat tukisivat luovuutta, miellyttäisivät silmää ja olisivat ergonomisia.

Mielenkiintoista oli, että tilojen avoimuuden teema nousi esiin kolmessa työpajassa neljästä: osallistujilla oli vahvoja näkemyksiä siitä, ketkä opiskelutiloihin ovat tervetulleita. Osallistujat pitivät tärkeänä että olisi opiskelutiloja, jotka olisivat selkeästi vain korkeakouluopiskelijoille avoimia tiloja.

Opiskelutiloja voisi konkreettisesti kehittää siten, että tiloista tehtäisiin muunneltavampia, jotta kukin voisi räätälöidä itselleen sopivan opiskeluympäristön työpöydistä valaistukseen ja äänimaisemaan. Työpajoissa ehdotettiin, että opiskelutiloja voisi tarjota aiempaa enemmän, mutta tarvetta ei ole uusien rakennusten rakentamiselle, vaan esimerkiksi tyhjillään olevia tiloja voisi muuntaa opiskelutiloiksi. Opiskelutiloja voisi tarjota etenkin opiskelija-asuntovaltaisten asuinalueiden yhteydessä. Lisäksi opiskelijat kaipasivat laajempia aukioloaikoja sekä parempaa saavutettavuutta opiskelutiloihin.

SAMMANFATTNING

I detta kapitel granskades högskolestuderandenas självständiga studier. Forskningsmaterialet samlades in vid fyra olika workshoppar där sammanlagt 16 studerande från olika högskolor i huvudstadsregionen deltog. Vid workshopparna dryftades hurdana miljöer högskolestuderandena studerar i och hur en studiedags rytm ser ut.

Workshopparna visade att mängden självständiga studier är stor och att erfarenheterna av självständiga studier är positiva. Självständiga studier innebär för många självstudier, vilket anses naturligt, men man njuter också av grupparbete och gemensamma pauser.

Det genomgående temat för workshopparna var koncentration. För de studerande var det viktigt att skapa ett sådant sinnestillstånd och en sådan miljö som främjar koncentrationen i arbetet. Vid sidan av koncentrationen påverkade strävan efter effektivitet planeringen av studiedagarna: det var viktigt att studiedagen byggdes upp så att den var effektiv, t.ex. genom utnyttjande av närliggande tjänster och så snabba förflyttningar som möjligt. Studierna är planmässiga: många studerande identifierade lämpliga arbetslokaler och arbetssätt och planerade dagarna enligt det.

De studerande har olika preferenser och behov när det gäller studiemiljön: ett och samma utrymme lämpar sig inte för alla. De vanligaste studielokalerna är bibliotek, campuslokaler, kaféer och hemmet. Traditionella studielokaler är fortfarande populära. De studerande identifierade för sig lämpliga studiemiljöer som varierade t.ex. i fråga om utrustning, ljudvärld, ljus, läge och öppettider. Det är värt att notera att det inte finns en prototyp av studerande enligt vilken studiemiljöerna kan planeras. Studielokaler som lämpar sig för den enskilde studerande kan effektivisera studieframgången och möjligheterna att njuta av studierna samt det övergripande välbefinnandet när studielokalen stöder kreativiteten, tilltalar ögonen och är ergonomisk.

Det var intressant att temat öppna lokaler lyftes fram vid tre av fyra workshoppar: deltagarna hade starka åsikter om vilka som är välkomna till studielokalerna. Deltagarna ansåg det vara viktigt att det finns studielokaler som är klart öppna endast för högskolestuderande.

Studielokalerna kan konkret utvecklas så att lokalerna blir mer anpassningsbara så att var och en kan skräddarsy en för sig lämplig studiemiljö från skrivbord till belysning och ljudlandskap. I workshopparna föreslogs det att man skulle kunna erbjuda fler studielokaler än tidigare, men det finns inget behov av att bygga nya byggnader, utan till exempel lokaler som står tomma kan omvandlas till studielokaler. Studielokaler skulle kunna erbjudas särskilt i samband med bostadsområden med många studentbostäder. Dessutom efterlyste de studerande längre öppettider och bättre tillgänglighet till studielokalerna.

SUMMARY

This chapter examined independent study among university students. The research material was collected in four workshops involving a total of 16 students from different universities in the Helsinki Metropolitan Area. The workshops examined the types of environments in which university students study and how their study days are structured.

This revealed a high amount of independent study, of which students' experiences were positive in general. For many, independent study means studying alone, which is viewed as natural, but it can also mean group work and joint breaks.

'Concentration' was the cross-cutting theme of the workshops. The students found it important to create a state of mind and environment that facilitates concentration on their work. In addition to concentration, the planning of study days was affected by the aim of efficient studying: it was important to structure the study day efficiently, for example by using services close to each other and moving from place to place as quickly as possible. Studying is systematic: many students identified working facilities and methods that are suitable for them, and planned their days accordingly.

Students have different preferences and needs related to the study environment: not everyone finds the same facility suitable. The most common study areas are libraries, campus facilities, cafés and home. Traditional study facilities remain popular. As suitable study environments, students identified a range of facilities that varied in terms of factors such as their equipment, sounds, lighting, location, and opening hours. It is noteworthy that students have no single, collective 'prototype' based on which study environments could be designed. Suitable studying facilities for each and every student could enhance the success and enjoyment of studying, as well as overall wellbeing, if study facilities support creativity, and are visually attractive and ergonomic.

Interestingly, the theme of study facilities' openness emerged in three of the four workshops: participants had strong views on who is welcome in the study area. They considered it important to have study facilities that were clearly open to university students only.

In concrete terms, study facilities could be developed to make them more flexible, so that each student can create a suitable study environment for themselves in terms of everything from desktops to lighting and sound. It was suggested in the workshops that more study facilities could be provided, by means such as converting vacant premises into study facilities rather than the construction of new buildings. Study facilities could be provided close to student-dominated residential areas in particular. In addition, students called for longer opening hours and better access to study facilities.

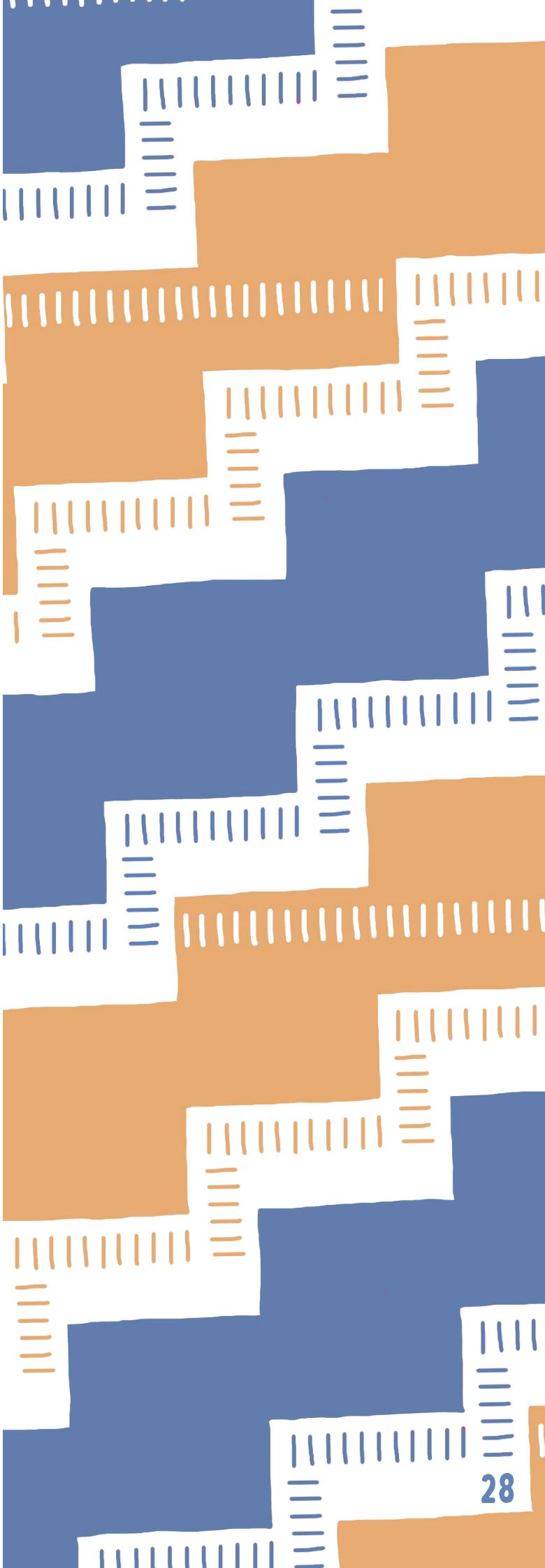

OSA II
KANSAINVÄLISTEN OPISKELIJOIDEN TYÖLLISTYMINEN

"WE'VE INVESTED SO MUCH TO COME HERE" -JOHDANTO

> *[W]e're like master students, so we're not looking for low-pay jobs when we graduate. Like I don't wanna be working as a waitress or something like this when I'm graduating from my master's degree, because we've invested so much to come here. I can't take a low-pay job because I've just spent all my savings coming to the university here, like I need a high-paying job at the end. And also – – I've already worked professionally in between this and my master's degree. So, I would be worried that I'd have to go right down to the bottom even though I've had work experience previously. I wouldn't wanna be at the bottom of the ladder again, and I just don't think that they recognise any of that in Finland, like my previous work experience no one seems to care about.*
>
> *KV3, Sandra*

Yllä olevassa lainauksessa kansainvälinen opiskelija Sandra kuvaa osuvasti sitä ajatuspolkua, joka johtaa Suomessa asumisen kyseenalaistamiseen. Työllistymättömyys ja sen liitännäisvaikutukset ovat suurin syy siihen, miksi korkeakoulutetut kansainväliset opiskelijat eivät jää Suomeen. Suomalaiseen korkeakouluun hakeutuminen vaatii erityisesti EU:n ulkopuolelta tulevilta opiskelijoilta taloudellisia resursseja, sekä kaikilta myös ajallista panostusta. Turhautumista ja merkityksettömyyden tunnetta aiheuttaa se, jos korkeakoulututkinnosta huolimatta kansallisten työmarkkinoiden potentiaali ei avaudu, eikä hankittua pätevyyttä tunnisteta. Henkilökohtaisten tragedioiden ohella kansainvälisten opiskelijoiden työllistymättömyys on yhteiskuntamme tragedia, sillä tätä kautta hukataan valtava määrä osaamista ja työvoimaresursseja.

Suomalaisen korkeakoulupolitiikan yhtenä tavoitteena on edistää suomalaisen korkeakoulutuksen kansainvälistymistä. Koulutuksen kansainvälistymisstrategian (OKM 2018) mukaan Suomesta on tarkoitus tehdä vuoteen 2025 mennessä avoin, kansainvälinen ja kulttuurisesti sekä kielellisesti rikas. Koulutuksen, tieteen ja tutkimuksen näkyvyyttä pyritään lisäämään ja kansainvälisten henkilöiden opiskelun, asumisen ja työskentelyn jouhevuutta edistämään. Tutkimuksissa on kuitenkin osoitettu, että kansainvälisten opiskelijoiden työllistyminen suomalaisille työmarkkinoille ei ole mutkatonta (esim. Villa ym 2016; Shumilova ym. 2012). Suurimpia esteitä työllistymiselle ovat suomen kielen osaamisen vaatimukset ja sitä kautta niiden työpaikkojen vähyys, joihin kansainväliset, suomen kieltä osaamattomat opiskelijat voisivat työllistyä (esim. CIMO 2014; Cai 2012).

Raportin tässä osassa paneudutaan kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmaan Suomesta, Suomessa opiskelusta, työllistymisestä ja ylipäänsä elämisestä. Kansainvälisillä opiskelijoilla viitataan tässä niihin korkeakouluopiskelijoihin, jotka ovat tulleet Suomen ulkopuolelta suorittamaan joko tutkintoa tai opiskelijavaihtoa Suomeen. Osion pääpaino on työllistymisen esteiden ja mahdollisuuksien kuvaamisessa. Suomeen tulon perusteluja ja viihtyvyyttä kuvataan kovien vetovoimatekijöiden sekä pehmeiden pitotekijöiden erittelyn kautta (Kepsu ym 2010). Luvun lopuksi pohditaan, miten kansainvälistymiseen tähtäävä strategia suhteutuu tutkimuksen tuloksiin.

TUTKIMUSOSION TOTEUTUS

Osana Opiskelijan kaupunki -tutkimusta järjestettiin 4 englanninkielistä työpajaa, joissa aiheena oli kansainvälisten opiskelijoiden työllistymisen mahdollisuudet ja esteet Suomessa. Työpajoihin osallistui yhteensä 11 naista ja 3 miestä (yksittäisessä työpajassa kolmesta viiteen osallistujaa) ja niitä vetivät Otuksen tutkijat Aino Suomalainen sekä Jenni Lahtinen. Osallistujat tavoitettiin työpajoihin Opiskelijan kaupunki -kyselylomakkeen sekä korkeakoulujen sähköpostilistojen kautta.

Työpajojen osallistujat opiskelivat joko alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa pääkaupunkiseudun korkeakouluissa: Helsingin yliopistossa, Metropoliassa, Aalto- yliopistossa, Haaga-Heliassa sekä Hankenilla. Opiskelualat vaihtelivat sosiaali- ja terveysaloilta ympäristösuunnitteluun, liiketalouteen ja teknologiaan, yhteiskunta- ja humanistisiin tieteisiin sekä taidealoille. Osallistujia oli Euroopasta, Pohjois-ja Etelä-Amerikasta, Aasiasta ja Australiasta. Yleisimmät syyt osallistujilla Suomeen, pääkaupunkiseudulle sekä tarkemmin omalle koulutusalalle hakeutumiseen olivat korkealaatuinen ja edullinen koulutus. Erityisesti opiskelijat arvostivat tieteen ja tutkimuksen monialaisuutta sekä mahdollisuutta valita kursseja eri yliopistoista osana tutkintoa. Tiede ja tutkimus koettiin korkeatasoisena ja ajankohtaisia trendejä seuraavana. Suomeen tulon syyt saattoivat olla myös henkilökohtaisempia ja liittyä perhe- ja parisuhteisiin. Osa oli myös suorittanut opiskelijavaihdon aiemmin Suomessa ja päättänyt tämän kokemuksen perusteella hakeutua tutkinto-opiskelijaksi Suomeen.

Työpajat toteutettiin melko strukturoidusti käyttäen apuna alunperin lastensuojelun tarpeisiin kehitettyä nk. "kolmen talon mallia"[1]. Tutkijat olivat valmistelleet jokaiselle osallistujalle kolme otsikoitua paperia: hyvien asioiden Suomi, huolien Suomi sekä toiveiden Suomi. Paperien sivussa oli Suomen ääriviivat inspiraation herättämiseksi. Ohjeistus osallistujille oli kirjoittaa tai piirtää papereille hyvät asiat, huolet sekä toiveet koskien työllistymistä ja asumista Suomessa. Kirjaaminen tehtiin itsenäisesti ja siihen käytettiin aikaa 20-30 minuuttia. Sen jälkeen paperien sisällöt käsiteltiin yhdessä keskustellen. Vaikka ohjeistus

koski nimenomaan työllistymistä ja asumista, osa opiskelijoista oli kirjannut myös yleisempiä, yhteiskuntaan ja elämiseen ylipäänsä liittyviä asioita. Työpajat kestivät kukin noin kaksi tuntia. Keskustelut nauhoitettiin ja litteroitiin.

Aineisto muodostuu sekä litteroidusta puheesta että osallistujien tuottamista paperisista materiaaleista. Analyysin pääpaino on litteroidussa puheessa. Kirjoitettua ja piirrettyä materiaalia on käytetty täydentävästi lähinnä auttamaan tutkijoiden tulkintaa. Aineistoa on analysoitu luokittelemalla ja kategorisoimalla käyttäen apuna Atlas.ti aineistonhallintaohjelmaa. Analyysitapaa voi kutsua aineistolähtöiseksi sisällönanalyysiksi. Työpajojen strukturoitu toteutus on osaltaan ohjannut analyysin toteutusta määrittämällä luokituksia, joskaan kaikki luokittelun tuloksena syntyneet kategoriat eivät mahtuneet strukturoidun työpajan malliin. Luokittelun tuloksena syntyi 43 alatason koodia, jotka jakaantuivat 6 ylätason kategoriaan. Ylätason koodit olivat hyvät asiat, huolet, työllistyminen, tulevaisuus, taustatiedot ja yleinen.

LAADUKAS KOULUTUS JA IHMISLÄHTÖINEN TYÖELÄMÄKULTTUURI VETOVOIMATEKIJÖINÄ

Työpajoihin osallistuneet opiskelijat nimesivät lukuisia asioita, joista he pitivät Suomessa ja joiden vuoksi he ovat hakeutuneet suomalaiseen korkeakouluun. Kaupunkien vetovoimaisuudesta puhuttaessa eri tekijät jaotellaan usein koviin ja pehmeisiin tekijöihin (esim. Kepsu ym. 2010). Kovat tekijät liittyvät alueen kasvuun ja kehitykseen esimerkiksi elinkeinoelämän ja koulutuksen saralla. Tässä raportissa koviksi vetovoimatekijöiksi voidaan luonnehtia kansainvälisille opiskelijoille tarjolla olevia koulutusmahdollisuuksia, työelämäkulttuuria sekä hyvinvointivaltiojärjestelmää.

Yleisellä tasolla osallistujat arvostivat erityisesti laadukasta koulutusta, terveydenhuoltoa ja työelämäkulttuuria. Nämä saivat työpajoissa runsaasti mainintoja. Osallistujat pitivät verotuloilla rahoitettavia julkisia palveluita sekä tulonsiirtojärjestelmää ihanteellisena valtiomuotona. Osa toivoi työllistyvänsä juuri julkiselle sektorille, jotta saisi kokemusta pohjoismaisesta hyvinvointivaltiosta ja, että voisi hyödyntää tätä kokemusta tulevaisuudessa.

Laadukas koulutus nähtiin itseisarvoisesti arvokkaana, mutta myös välineellisen arvon vuoksi, sillä koulutuksen kautta on mahdollista saavuttaa paremmat elämän edellytykset kuin ilman koulutusta.

> *Well in many European Union countries healthcare is only partially or not at all, provided by the government. I think that's one of the strongest suits of Finland is that you can have social security and healthcare if you need it even if you don't have money. And also that you can get free education so that you can improve your life conditions through education.*
>
> *KV2, Li*[2]

Suomessa hankitun pätevyyden nähtiin avaavan ovia kansainvälisille työmarkkinoille. Korkeakoulujen opiskelijoille tarjoamia etuja ja palveluita, kuten suomen kielen kursseja, verkostoitumistapahtumia sekä uraohjausta arvostettiin, joskin uraohjaus sai myös kriitiikkiä (ks. s. 36). Myös (yliopisto)opiskelijoiden terveydenhuolto mainittiin positiivisena asiana.

> *It's, about the university they have the career support and they're increasing support especially for the international student, so it's quite nice that I can go talk to the counsellor and, talk about worries and if there's some tips they can give.*
>
> *KV4, Mei*

Koulutuksen ohella osallistujat kertoivat arvostavansa suomalaista työelämää ja työkulttuuria. Työelämä itsessään näyttäytyi perin houkuttelevana opiskelijoille ja ehdottomasti yhtenä keskeisenä syynä, miksi Suomeen ylipäänsä haluttaisiin jäädä. Työelämän käytäntöjä kuvailtiin inhimillisiksi, ihmislähtöisiksi ja työnantajien nähtiin välittävän työntekijöistä.

> *– – like the emphasis on work-life balance and just like treating people like people.*
>
> *KV2, Connor*

1 Menetelmän kuvailusta ks. esim. Nicki Weldin ja Sonja Parkerin kirjoittama ohjeistus: https://www.partneringforsafety.com/uploads/2/2/3/9/22399958/three_houses_booklet_updated.pdf.
2 Kaikki lainauksissa esiintyvät nimet on muutettu tutkittavien yksityisyyden suojaamiseksi. Haastattelulainauksia on myös sujuvoitettu luettavuuden parantamiseksi.

> *The big difference working here that I can see working back in [home country] would be that here the employers seem to care more, the employers seem to care more about their employees. In [home country] it's very like, cutthroat industry, and so, if you're not performing, then you're out the door.*
>
> *KV3, Sandra*

Työkulttuuri, jossa ylitöiden tekeminen ei ole arkipäiväinen itsestäänselvyys nähtiin myös positiivisena asiana. Kuten nykypäivän työelämässä suurin osa nuorista (ks. esim. Gomez-Urrutia & Urrizola 2017), myös kansainväliset opiskelijat arvostivat joustavia työaikoja, sillä ne helpottavat työn ja henkilökohtaisen elämän yhteensovittamista. Myös Suomen korkea palkkataso voidaan nähdä kovana vetovoimatekijänä.

> *I also like that the working hours are reasonably and so much much less than in most countries, especially in IT field it's a big problem in many countries that they work really, really lot of overtime. While in Finland it's not really happening. And I like that the salaries are competitive.*
>
> *KV2, Irene*

Edellämainittujen lisäksi opiskelijat mainitsivat työorganisatioiden matalan hierarkiarakenteen asiana, jonka vuoksi suomalainen työelämä näyttäytyi houkuttelevana.

> *I really like that you're equal in your job place, either the CEO or, it's not that I want to be always in contact with the CEO but just knowing that he or she is, kind of the same, working in the company and everyone is treated the same.*
>
> *KV2, Shaan*

Suomen koulutusjärjestelmää sekä työelämää arvostettiin siis suuresti. Myös akateeminen tiedeyhteisö, jossa tehdään korkeatasoista, monialaista tiedettä näyttäytyi monelle houkuttelevana tulevaisuuden suuntana jatko-opintojen kautta. Opiskelijat kokivat, että heidän kurssinsa pureutuivat tehokkaasti ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin, mitä ei välttämättä lähtömaan koulutuksessa tapahtunut.

OMA HYVÄ ARKI PEHMEÄNÄ PITOTEKIJÄNÄ

Kovien vetovoimatekijöiden ohella alueen vetovoimaisuuksia kuvataan usein pehmeiden tekijöiden kautta. Aikaisemmissa tutkimuksissa on todettu, että kovat tekijät ovat usein niitä, joiden vuoksi alueelle hakeudutaan, mutta pehmeät tekijät saavat yksilön viihtymään ja sitoutumaan alueeseen (Kepsu ym 2010), jolloin ne ovat vetotekijöiden sijaan pitotekijöitä. Omassa tutkimuksessamme voidaan arvioida, että laadukas ja edullinen koulutus oli isoin yksittäinen tulosyy. Toisaalta myös perhesyyt, kuten puolison työ, olivat vetäneet osallistujia Suomeen. Muut positiiviset asiat Suomessa kietoutuvat ennemminkin viihtymiseen ja sitä kautta pitotekijöihin.

Työpajoihin osallistuneet kuvasivat viihtyvänsä Suomessa ja Helsingissä hyvin. Heidän puheessaan korostui hyvä ja toimiva arki viihtyvyyttä edistävänä tekijänä. Hyvä arki koostui sekä suuremmista, yhteiskunnallisen tason että pienemmistä, yksityisistä ja henkilökohtaisista asioista. Esimerkiksi Suomen luonto ja yhteiskunnan järjestelmät ympäristöstä huolta pitämiseksi olivat tärkeitä osallistujille. Luonnon läheisyys kaupungissa, Keskuspuisto, saaristo sekä kansallispuistot muodostivat kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmasta suomalaisen luonnon erityispiirteet. Opiskelijat kokivat, että suomalaiset arvostavat luontoaan ja haluavat pitää siitä huolta. Kehittyneet jätteenkierrätys- sekä pullopanttisysteemit olivat opiskelijoille osoituksia luonnosta huolehtimisesta. Puhdas juomavesi sekä ilmansaasteiden vähyys olivat monelle osallistujalle ylellisyyttä. Omien elämänarvojen kiinnittyessä kestävään hyvinvointiin tällaisista asioista tulee merkityksellisiä arjen ja viihtyvyyden kannalta, sillä ne mahdollistavat elämisen omien arvojen mukaisesti.

> *There's lots of trees and forests, yes we do have trees in my country but not to the extent that you have it here. Just down the road you walk into a forest. To me that's also a luxury.*
>
> *KV1, Susan*

> *Neysa: Yeah and also the trash, this one goes here, that one goes there, oh I love it.*
> *Susan: – – recycling, yeah it's amazing.*
> *Neysa: Yes, this recycling thing is really. Yes. This is something I like.*
>
> *KV1, Neysa ja Susan*

> *Sandra: And free water – –*
> *Nina: Yeah, that you can drink water from the tap – –*
> *Nina: You don't need to buy these. And you can earn money even [returning bottles]*
> *Beatrice: Yeah, the deposit system [is great].*
>
> *KV3, Sandra, Nina ja Beatrice*

Elämisen perusedellytykset koettiin pääkaupunkiseudulla hyvänä. Kierrätyksen ohella arvostettiin ruokakauppojen laajoja valikoimia ja erityisruokavalioiden huomioimista. Kaupungin toimivat palvelut helpottivat jokapäiväistä elämää. Mainintoja saivat toimiva ja turvallinen julkinen liikenne, kirjastot, kaupunkipyörät sekä sähkö- ja juomavesiverkko. Osalle oli henkilökohtaisesti tärkeää se, että koirat ovat tervetulleita useisiin julkisiin ja puolijulkisiin tiloihin. Myös Suomessa muodostetut ystävyys- ja seurustelusuhteet näyttäytyivät pehmeinä pitotekijöinä, joiden vuoksi oma tulevaisuus nähtiin Suomessa.

Suomea pidettiin yleisesti turvallisena maana. Ulkona liikkuminen mihin vuorokauden aikaan tahansa koettiin turvalliseksi sukupuolesta tai ihonväristä riippumatta. Osallistujat kuvailivat paikallista väestöä rehellisiksi, tunnollisiksi ja luotettaviksi. Sukupuolten tasa-arvo arkisissa vuorovaikutustilanteissa koettiin edistyksellisenä. Osallistujilla ei ollut juurikaan kokemuksia vähättelystä, syrjinnästä, häirinnästä tai ulossulkemisesta sukupuolen perusteella. Hyväksi koettiin myös se, että julkisissa tiloissa sai pääasiassa olla rauhassa ilman ulkoisen olemuksen, kuten vaatetuksen, kommentointia.

> *That and the freedom what you were saying I think, as a woman it's amazing to me that you can be yourself and you can also share your opinion – –*
>
> *KV1, Luisa*

Sananvapautta, demokratiaa sekä järjestelmän korruptoitumattomuutta arvostettin myös. Kaiken kaikkiaan useat osallistujista kokivat elämän ja arjen Suomessa vapaana ja helppona verrattuna omiin kotimaihinsa, joissa esimerkiksi seksismi, rikollisuus, korruptio tai seksuaalivähemmistöjen vainoaminen saattoivat olla arkipäivää. Monet naispuoliset osallistujat kertoivat kokevansa asemansa yhteiskunnassa ja mahdollisuutensa työmarkkinoilla paremmaksi Suomessa kuin kotimaassaan, eivätkä enää Suomessa vietetyn ajan jälkeen olisi valmiita palaamaan takaisin omaan kotimaahansa.

TYÖLLISTYMINEN OPISKELIJOIDEN SUURIN HUOLENAIHE

Jeeven Khanalin ja Uttam Gaulen (2019) metatutkimuksen mukaan yleisimmät kansainvälisten opiskelijoiden kohtaamat haasteet kohdemaassa opiskelujen aikana ovat kielikysymykset, toimeentulovaikeudet sekä kulttuuriin sopeutuminen. Valmistumisen jälkeen epävarma tulevaisuus ja paperityöt nousevat suurimmiksi haasteiksi. (Mt.) Kiinnostavasti analyysissamme suomalaiseen kulttuuriin sopeutuminen ei näyttänyt aiheuttavan osallistujille muutamia mainintoja lukuunottamatta päänvaivaa. Sen sijaan kielikysymykset, toimeentulo ja työllisyyteen liittyvä epävarma tulevaisuus nousivat keskeisiksi huolta aiheuttaviksi teemoiksi. Vaikka osa opiskelijoista oli jo tehnyt päätöksen kotimaahan paluusta työpajoihin osallistuessaan, useimmat kuitenkin mainitsivat, että jäisivät mielellään Suomeen, jos vain työpaikka olisi mahdollista löytää.

Alueiden vetovoimatekijöistä puhuttaessa työllisyysmahdollisuudet luokitellaan koviin tekijöihin, jotka vetävät huippuosaajia puoleensa. Kansainvälisestä näkökulmasta katsottuna pääkaupunkiseudun työllistymismahdollisuudet näyttävät kuitenkin heikoilta, jolloin ne eivät toimi vetovoimatekijöinä, vaan päinvastoin Helsingistä ja Suomesta poistyöntävinä tekijöinä. Kaisa Kepsu kumppaneineen (2010) onkin todennut, että Helsingin työmarkkinat ovat kansallisella tasolla ylivertaisesti vetovoimaisimmat, mutta kansainvälisten työntekijöiden näkökulmasta työmahdollisuudet, eli avointen työpaikkojen määrä, eivät riitä vetämään osaajia puoleensa. Lähes kaikilla työpajoihin osallistuneilla opiskelijoilla olikin ollut vaikeuksia löytää oman alan työ- tai harjoittelupaikkaa. Alla olevassa lainauksessa Neysa sanoittaa turhautumisensa siitä, että monen Suomessa asutun vuoden jälkeenkin hän ei ole työllistynyt koulutustaan, ja aikaisempaa työkokemustaan, vastaaviin tehtäviin.

> *It's six years already and I'm doing absolutely irrelevant things.*
>
> *KV1, Neysa*

Myöskään matalapalkkaisia, suorittavan tason tehtäviä ei aina ollut helppo saada. Työllistymisvaikeudet aiheuttivat konkreettista huolta ja stressiä tulevaisuudesta ja toimeentulosta. Elin- ja erityisesti asumiskustannusten osuus menoista pääkaupunkiseudulla olivat yleisiä mainittuja huolenaiheita. Varsinkin valmistumisen jälkeinen aika näyttäytyi utuisena ja epämääräisenä. Opiskelijana on mahdollista saada kohtuullisen hyviä etuuksia ja alennuksia esimerkiksi asumisesta, ruuasta, julkisesta liikenteestä ja kulttuuritarjonnasta, mutta valmistumisen jälkeen nämä etuudet menetetään.

ITC-ala muodostaa työllistymismahdollisuuksissa poikkeuksen: tälle alalle on muodostunut työpaikkoja, jotka lähtökohtaisesti ovat kansainvälisille osaajille sopivia kielivaatimusten osalta. Työpajoihin osallistuikin muutamia ITC-alan opiskelijoita, jotka kertoivat työllistymisensä olevan suhteellisen vaivatonta. Huomionarvoista on, että vaivattomasta työllistymisestä kertoivat miespuoliset ITC-alan opiskelijat, kun taas yksi samaisen alan naisopiskelija ei ollut lukuisista yrityksistä huolimatta onnistunut löytämään työpaikkaa. Onkin syytä muistaa, että kansalaisuus tai maahanmuuttotausta eivät ole ainoita tekijöitä, joiden perusteella työntekijöitä työmarkkinoilla kategorisoidaan, vaan luokittelua tapahtuu myös esimerkiksi sukupuolen mukaan (esim. Lahtinen (toim.) 2019).

Työpajoihin osallistuneiden opiskelijoiden kuvaukset nykyisestä työllistymistilanteesta työntötekijinä olivat hyvin konkreettisia. Esimerkiksi useisiin koulutusohjelmiin sisältyy pakollinen harjoittelu, mutta koska harjoittelupaikan löytäminen Suomesta on vaikeaa, saa se monet opiskelijat jättämään Suomen.

> *I also communicate with a lot of international students, and, including master students and they just go like, for the internship back to their home country, because it's impossible to find it here.*
>
> *KV3, Olga*

Olga jatkaa työllisyystilanteen aiheuttaman turhautumisen kuvailua seuraavasti:

> *Yeah but I have this feeling that here, I waste my time because, in [home country] I was able to study and work simultaneously. And here I can only study. And then, when I go back to [home country], what should I expect because, my peers, they all have more working experience than me because I just wasted my time here, did not get anything [done].*
>
> *KV4, Olga*

Se, että työkokemusta ei ole mahdollista kartuttaa, saa Olgan tuntemaan Suomessa vietetyn ajan hukkaan heitetyksi. Tunne ajan hukkaamisesta kytkeytyy ikätovereiden (oletettuihin) saavutuksiin kotimaassa. Olgan huolena on oman työmarkkina-arvon aleneminen työkokemuksen vähyyden vuoksi.

Julkisen sektorin työpaikat esiintyivät tiettyjen alojen opiskelijoiden keskuudessa houkuttelevina tulevaisuuden työpaikkoina. Opiskelijoilla oli mielikuva pohjoismaisesta hyvinvointivaltiosta 'parhaana esimerkkinä', ja työkokemuksen julkiselta sektorilta koettiin olevan valtava etu oman kotimaan työmarkkinoilla. Kuitenkin näihin työpaikkoihin oli opiskelijoiden kokemuksen mukaan miltei mahdotonta päästä osallisiksi.

> *It would be nice to have opportunity or some experience, so I could take that with me in my future, because especially in EU, like I want to work in a public field in [home country] in future but, everyone is talking about the welfare state as the best example, but how can I experience it if you do not allow to do it – – Please, let us be a part of it, so we can actually learn, like hands-on learn from these issues and things.*
>
> *KV3, Beatrice*

Erityisen houkuttelevana opiskelijoille näyttäytyi myös suomalaisten yliopistojen tohtorikoulut. Ne osallistujat, jotka näkivät oman tulevaisuutensa akateemisesti suuntautuneena, preferoivat väitöstutkimuksen tekemistä Suomessa. Heillä oli kuitenkin se käsitys, että kansainvälisenä opiskelijana rahoituksen saaminen omaan (yhteiskuntatieteellisillä ja humanistisilla aloilla) tutkimustyöhön olisi hyvin epätodennäköistä.

Vaikka suomalainen tutkintotodistus nähtiin ensisijaisesti kilpailukykyisenä valttina niin kansallisilla kuin kansainvälisillä työmarkkinoilla, osa osallistujista pohti sitä, miten suomalaisilla työmarkkinoilla suhtaudutaan alempaan ammattikorkeakoulututkintoon. Osallistujat epäilivät, että yliopiston maisteritasoinen tutkinto saattaa joissain organisaatioissa olla arvostetumpi. Huomionarvoista on, että tällaista vertailua AMK ja yliopistotutkintojen välillä osallistujat olivat havainneet olevan vain Suomessa, eivät omissa lähtömaissaan.

KIELIKYSYMYS JA EI-SUOMALAISUUTEEN LIITTYVÄ SYRJINTÄ

Suomen kielen osaamiseen liittyvät kysymykset näyttävät olevan suurin yksittäinen este kansainvälisten opiskelijoiden työllistymiselle ja sitä kautta Suomeen integroitumiselle (myös Kupari 2016). Työpajoihin osallistuneista opiskelijoista muutama kertoi puhuvansa suomea keskitasolla ja suurin osa kertoi osaavansa vähintään alkeet. Silti yleinen kokemus oli, että työnantajat sekä yksityisellä että julkisella sektorilla eivät ole halukkaita palkkaamaan henkilöitä, joiden suomen kielen taito ei ole sujuvaa. Opiskelijoille oli syntynyt usein kuva siitä, että kielikysymystä on käytetty piilorasistisena syynä palkkaamatta jättämisellä.

> *I also speak Finnish intermediate level and I go to the YKI test in August. But usually my [job] applications are rejected by the companies with the excuse that I'm not fluent in Finnish and they would like me to be fluent. They don't even give me a chance to have an interview so I can prove my language skills.*
>
> *KV2, Irene*

Kielikysymykset koettiin ongelmallisena paitsi työnhakutilanteissa, myös opiskeluun ja työhön yleisesti liittyvissä sosiaalisissa tilanteissa. Osa opiskelijoista oli kohdannut esimerkiksi opinnäytetyötä tehdessään tilanteita, joissa muut paikallaolijat olivat puhuneet suomea, eikä kansainvälisen opiskelijan paikallaoloa oltu huomioitu.

> *I've gone to some of the meetings around this [master thesis'] topic and I see that all the people from [name of the city] are always speaking Finnish and they never address me. And I'm there just trying to take notes but because I don't speak Finnish most of the times I have to leave because it's pointless to be there.*
>
> *KV1, Luisa*

Vaikka suomalainen työkulttuuri koettiin yleisesti hyvänä, ihmetystä herätti kansainvälisten yritysten paikalliset kulttuurit kielikysymysten osalta. Osallistujat kyseenalaistivat sen, miksi kansainvälisten yritysten toimistoissa, jotka sijaitsevat Suomessa, työkielenä on suomi, vaikka muissa maissa sijaitsevissa toimipisteissä työkielenä olisi englanti.

> *[E]ven multinational companies – –, they're working around the globe but for some reason the language that they speak in the offices here is Finnish, whereas in the other countries that same company would be speaking English even if it was a non-English-speaking country.*
>
> *KV3, Nina*

Kuten aikaisemmin todettiin, osallistujilla oli kokemuksia siitä, että heitä on syrjitty työnhakutilanteissa ja usein annettu syyksi suomen kielen puutteellinen taito. Tietyissä ammateissa ja tehtävissä kielitaito on ehdottomasti välttämätön, ja sen myös osallistujat tunnistivat, mutta kaikkien tehtävien kohdalla näin ei ole. Lähes kaikilla osallistujilla oli kokemuksia diskriminaatiosta työmarkkinoilla myös matalapalkkaisten, suorittavan tason työtehtävien osalta.

> *For foreigners even given, taking very simple jobs even like kitchen jobs or cleaning or things, that's a huge struggle seriously. They look at your name and if it's something they cannot spell, it's just, that's it, done.*
>
> *KV1, Neysa*

Osa opiskelijoista oli onnistunut löytämään oman alan työpaikan. Silti tulevaisuuden työura ja etenemismahdollisuudet saattoivat näyttää epävarmalta. Opiskelijat olivat huolissaan siitä, että työnantajat tulevat käyttämään kielitaitoon liittyviä syitä esteenä uralla etenemisessä.

> *Promotion is definitely a worry – – They will always be, "oh this portion of your work should be in Finnish" and it's like, or even if they are perfectly fluent in Finnish, it would still be viewed as "Oh, it would be hard for you because [of the language]...*
>
> *KV2, Connor*

Työpajoihin osallistuneet opiskelijat epäilivät, että työnantajat arvottavat rekrytointitilanteessa korkeammalle henkilön, jolla on kokemusta suomalaisilta työmarkkinoilta, kuin sellaisen henkilön, jolla on kokemusta toisten maiden työmarkkinoilta, vaikka ulkomailla hankittu kokemus olisi kyseisen tehtävän kannalta relevantimpaa. Myöskään ulkomailla suoritettuja tutkintoja ei oltu koettu järin arvokkaina Suomessa. Ongelmaksi muodostuu siis se, kuinka saada se ensimmäinen työpaikka, joka voisi avata ovia myös muihin mahdollisuuksiin. Tästä näkökulmasta katsottuna kansainvälisten opiskelijoiden ongelmat ovat hyvin samankaltaisia, kuin muidenkin nuorten vastavalmistuneiden haasteet, jotka kamppailevat ensimmäisen työpaikan löytämisen kanssa.

> *I think that from my own experience that Finland wants a Finnish working history. Then they start, looking at you. But you haven't worked in Finland or been around and got those letters of, certificates, work certificates, then there's nothing for them to look at.*
>
> *KV1, Luisa*

Työnantajat eivät myöskään välttämättä ole halukkaita panostaa kansainvälisen opiskelijan perehdyttämiseen resursseja, sillä kansainvälinen henkilö saattaa näyttäytyä potentiaalisena maasta poislähtijänä, eikä perehdyttämistä silloin nähdä pitkäaikaisena panostuksena.

> *Olga: They just like, because I'm an exchange student, they don't consider me like, long-term..*
> *Sandra: ..Employee.*
> *Olga: ..Employee, yeah, so that's the main reason, even not about Finnish.*
>
> *KV3, Olga ja Sandra*

Opiskelijat tiedostivat sen, että työnantajat näkevät suomen kielen osaamisen tärkeänä ja usein kynnyskysymyksenä palkkaamiselle. Lähes kaikki osallistujat olivatkin ryhtyneet opiskelemaan suomea ja ponnistelivat sen eteen, että tulisivat nähdyiksi kompetentteina työnhakijoina. Henkilökohtaisia haasteita kielenopiskelu aiheutti

aika- ja taloudellisten resurssien osalta, sillä kaikkien ei ollut mahdollista sisällyttää kielen opiskelua osaksi opintoja. Kielikurssien opetusta myös kritisoitiin kielioppiin keskittymisen takia. Osallistujat olisivat toivoneet, että kursseilla keskityttäisiin enemmän puhekielen opetteluun, sillä arkielämän sosiaalisissa tilanteissa puhekieli on hegemonisessa asemassa.

> *[T]hen your language, you've got two languages, you have your grammar and then you have your puhekieli. And for us as foreigners the focus has always been on grammar. Then when we go out into the workforce, they start speaking to us and we can't speak because we haven't learned puhekieli – – I learned so much grammar, I went to work at schools and day care and believe it or not, I hardly used what I had learned because people look at you as if you are crazy when you start speaking with the grammar. You need puhekieli to be able to work.*
>
> *KV1, Susan*

Vieraan kielen opiskelu on iso panostus, joka vaatii sekä rahallisia, ajallisia että inhimillisiä resursseja siihen ryhtyvältä. On ongelmallista, että kielen opetuksen ei koeta vastaavan tarpeeseen ymmärtää ja tulla ymmärretyksi työelämässä paikallisen väestönosan kanssa.

KORKEAKOULUJEN JA TYÖELÄMÄN VASTUU TYÖLLISTYMISESSÄ

Suomessa on viime aikoina pyritty nopeuttamaan opiskelijoiden työelämään siirtymistä joustavoittamalla ja henkilökohtaistamalla opintopolkuja[3]. Osana tätä uudistustyötä tulisi huolehtia nykyistä tarkemmin riittävästä ohjauksesta, jota opiskelijat tarvitsevat työllistyäkseen. Työpajojen perusteella vaikuttaa siltä, että kansainvälisten opiskelijoiden uraohjauksessa olisi paljon kehitettävää. Useat osallistujista eivät tienneet, että oppilaitoksella olisi minkäänlaista uraohjausta saatavilla. Vaihto-opiskelijat kertoivat myös, että eivät ole oikeutettuja oppilaitostensa urapalveluihin, vaikka olisivat motivoituneita työllistymään Suomeen. Oppiakseen relevantteja työnhakutaitoja, olisi opiskelijoille tarjottava nykyistä enemmän tukea ja ohjausta.

> *So that's where I think, somewhere, students need to be given a guidance, the proper guidance because which are the areas or companies that are open to [field of study] students or something of that sort, where we are given the right kind of information.*
>
> *KV4, Manu*

CIMO:n (2014) teettämästä selvityksestä käy ilmi, että verkostojen ja kontaktien puute on yksi suurimmista tekijöistä, joka estää kansainvälisten opiskelijoiden työllistymisen. Myös tämän tutkimuksen työpajoissa opiskelijat toivat ilmi sen, että työpaikan löytämiseksi tarvitsee paitsi verkostoja, myös verkostojen kautta saatavaa tietopääomaa siitä, miten suomalaiset työmarkkinat toimivat. Korkeakoulutusta vaativissa töissä on yleistä, että työpaikat eivät välttämättä koskaan tule julkiseen hakuun, vaan avoimet paikat täytetään verkostojen ja avointen hakujen kautta. On arvioitu, että vain noin kolmasosa työpaikoista tulee koskaan avoimeen hakuun (Sitra 2016).

> *[I]t seems like having network is very important. And when it comes to the open application, that in Finland it doesn't seem like, all the job position are not on the, public information. So it can be that the company don't, how do I say it, even though company is not very actively looking for, someone working, if you apply as a open applicant they might get interested and then you might get in, you might get to the interviews.*
>
> *KV4, Mei*

Opiskelijat peräänkuuluttavat toisaalta korkeakoulujen vastuuta tarjota tukea ja mahdollisuuksia työllistymiseen sekä toisaalta työelämän ja korkeakoulujen tiiviimpää yhteistyötä työllisyyden edistämiseksi. Osana korkeakoulutuksen kansainvälistymisstrategiaa korkeakouluissa on lisätty englanninkielisten maisteriohjelmien määrä. On paradoksaalista, että opiskelijoita houkutellaan kansainvälisillä ohjelmilla opiskelemaan Suomeen, mutta heille ei tarjota mahdollisuuksia ja välineitä työllistyä valmistumisen jälkeen. Esimerkiksi korkeakouluharjoittelujen osalta opiskelijat toivoivat, että oppilaitokset ottaisivat enemmän vastuuta ja tekisivät yhteistyötä työelämän kanssa luodakseen harjoittelupaikkoja.

> *[When] they are saying that it's an international programme, then, please provide some kind of at least internship.*
>
> *KV3, Beatrice*

3 OKM, korkeakoulutuksen kehittämishankkeet: https://minedu.fi/korkeakoulutuksen-kehittamishankkeet

Myös työelämän itsessään toivottiin sitoutuvan vahvemmin kansainvälisten opiskelijoiden työllisyyden edistämiseen. Työllisyysmahdollisuuksien edistämistä toivottiin niin yksityiseltä kuin julkiselta sektorilta. Erityisesti niiden koulutusohjelmien opiskelijat, joiden ohjelmissa kunnat olivat vahvasti mukana, kyseenalaistivat sen, miksi julkinen sektori ei ota vastuuta ja järjestä edes lyhyitä työllisyysjaksoja opiskelijoille.

> *I'm sure they have something like, I think like there's opportunities there but they're just not thinking outside the box. I'm sure the municipalities would have something like, to help other foreigners or, yeah, to help the new immigrants coming or to help tourism in the summer or like – –*
>
> *KV3, Sandra*

Opiskelijat kertoivat ymmärtävänsä työelämän edustajien epäröinnin kansainvälisten opiskelijoiden palkkaamisessa, sillä kansainvälinen henkilö työyhteisössä saattaa tarkoittaa omalle epämukavuusalueelle joutumista kommunikoinnin suhteen. Kuitenkin on hyvä muistaa, että englanti ei ole monen kansainvälisenkään opiskelijan äidinkieli. Olisikin tärkeää nähdä ei-suomalaisuus resurssina sen sijaan, että se nähdään ainoastaan uhkana ja organisaation resursseja kuluttavana. Osallistujat olivat hyvin yksimielisiä siitä, että on ongelmallista, että osaavia ja älykkäitä henkilöitä työllistetään lähinnä (jos niihinkään) matalapalkkaisiin, suorittavan tason tehtäviin. Se on ongelma yhteiskunnalle, joka ei saa käyttöönsä niitä resursseja, joita opiskelijoilla on, sekä yksilölle itselleen, jonka inhimillinen potentiaali ei pääse kukoistamaan.

> *I think that in my mind that is crazy like not taking advantage of these really smart people at the universities as they have there.*
>
> *KV3, Beatrice*

Inhmillisen pääomateorian mukaan (ks. Cai 2012, 21-22) opiskelu ulkomailla kerryttää sekä maakohtaista pääomaa (kuten kielitaito, kulttuuriset taidot, ammatilliset taidot) sekä yleistä inhimillistä pääomaa, joka liittyy yleiseen ymmärryksen laajenemiseen ja taitojen kehittymiseen erilaisessa kulttuurissa vietetyn ajan myötä (esim. kommunikaatiotaidot, globaalien kysymysten syvempi ymmärtäminen). Tutkimuksemme opiskelijat olivat lisäksi usein työskennelleet oman alan töissä lähtömaassaan, mutta tällä työäkokemuksella, tai inhimillisellä pääomalla, ei opiskelijoiden kokemuksen mukaan tuntunut olevan arvoa työnhakutilanteessa. Erityisesti se kielitaito, jota opiskelijoilla on, tulisi nykyistä paremmin tunnistaa arvokkaaksi resurssiksi, josta on hyötyä esimerkiksi missä tahansa työssä, jossa kommunikoidaan eri puolilta maailmaa tulevien ihmisten kanssa.

On myös hyvä huomioida, että kaikkien edellä mainittujen syiden ohella, toisinaan työpaikan hakemista ja vastaanottamista estävät kansaiväliseen opiskelijuuteen kytkeytyvät lait ja säädökset, jotka esim. rajoittavat sallittua työaikaa per viikko. Tämä luonnollisesti estää sellaisten töiden vastaanottamisen, jossa työaika ylittää sallitun määrän.

ULKOPUOLISUUDEN JA OSALLISUUDEN DYNAMIIKKA

Kuten tässä luvussa on edelle kuvattu, pehmeät tekijät, kuten sosiaaliset suhteet, alueen ilmapiiri ja kulttuuri toimivat pitotekijöinä kansainvälisille opiskelijoille. Samaiset tekijät voivat kuitenkin ollessaan negatiivisia kääntyä yhtälailla poistyöntäviksi tekijöiksi. Erityisesti sosiaalisiin suhteisiin ja ulkopuolisuuteen liittyvät kysymykset nousivat työpajoissa esiin muodostaen dynaamisen jatkumon osallisuuden ja ulkopuolisuuden neuvotteluineen. Usein nämä neuvottelut kytkeytyivät kieleen. Alla olevassa lainauksessa Connor kuvailee sosiaalisessa tilanteessa syntyvää ulkopuolisuuden kokemusta muiden paikallaolijoiden puhuessa suomea.

> *But particularly if I'm having, a meeting – – where, everyone is chitchatting in Finnish, I'll walk in and then everyone's like, oh, I guess we need to switch language. – – I just do struggle with kind of feeling like, I'm the odd one out and such with that.*
>
> *KV2, Connor*

Viihtymisessä tärkeä tekijä on tunne siitä, että kuuluu yhteisöön ja yhteenkuuluvuuden tunne on yksi osallisuuden osatekijöistä (osallisuuden määritelmistä ks. esim. Isola ym. 2017). Kansainvälisille opiskelijoille yhteenkuuluvuuden tunnetta loivat paitsi opiskelijayhteisö, myös opiskelujen ulkopuolinen elämä, jossa koettiin, että omaan ulkomaalaisuuteen suhteuduttiin mutkattomasti. Kuten Isabella alla olevassa lainauksessa kertoo, yhteenkuuluvuuden ja integraation kokemus voi syntyä esimerkiksi siitä, että yöelämässä pystyy toimimaan ja kommunikoimaan vaivatta englannin kielellä.

> *And also, nightlife is so so great if you don't speak the language, which is also a big thing – – there are many bars just ran by English speakers. Probably it's also because it's a capital [area] and we're not in the countryside, or I don't know. But yeah, I'm totally, I felt integrated from the really first day.*
>
> *KV4, Isabella*

Suurin osa opiskelijoista koki olevansa osa opiskelijayhteisöä. Valmistumisen jälkeistä aikaa leimasi kuitenkin huoli sosiaalisten kontaktien menetyksestä. Beatrice kuvaa, kuinka edes satunnaiset kansainvälisten opiskelijoiden tapahtumia mainostavat sähköpostit saavat hänet tuntemaan olonsa osaksi yhteisöä ja kuinka valmistumisen jälkeen tätä kautta rakentuva kuuluvuuden tunne voi murentua.

> *[I'm worried about] not feeling that I'm being a part of some part of society or community after you finish your studies, because you are not a student and you have no discounts, you have no e-mails coming in at least for some international events – –*
>
> *KV3, Beatrice*

Ulkopuolisuuden ja osallisuuden dynamiikka näkyi myös ystävyyssuhteista puhuttaessa. Osallistujat kokivat, että ystävyyssuhteiden muodostaminen muihin kansainvälisiin opiskelijoihin heidän omien yhteisöjen kautta on sujuvaa, mutta suomalaisiin suhteiden muodostaminen koettiin haasteellisempana. Ulkopuolisuuden tunne suomalaisesta yhteiskunnasta syntyi juurikin näistä ystävyyssuhteiden laaduista. Luisa kuvailee, kuinka hänen kokemuksensa mukaan syvällisempiä suhteita on haastava rakentaa vaihto-opiskelijana, sillä suhteita värittää tieto siitä, että oleminen tässä paikassa on vain väliaikaista.

> *You do have friends, you do know people but it's, you're still an outsider in a way, especially studying because you, there's a general feeling that you come here, you study and you go so it's hard to build connections, like real, deep connections. Or then you build them with people that are also foreigner and studying here and then they leave and you lose that. So I think that's something that's been in my mind now with trying to apply for a job, like what if something happens to me and I need support, who is my support system.*
>
> *KV1, Luisa*

Myös työpajoissa käydyt keskustelut työsuhteista ja kansalaisuudesta asettuvat osallisuuden ja ulkopuolisuuden jatkumolle. Tulevaisuuden toiveista puhuttaessa osa opiskelijoista toi ilmi, että mahdolliselta työpaikalta odotetaan palkan sekä muiden työhön suoranaisesti liittyvien merkitysten ohella myös niitä uusia suhteita, joita kollegoiden kautta on mahdollista saada.

Noin puolet osallistujista ajatteli tulevaisuudessa hakevansa Suomen kansalaisuutta, ja yhdellä se jo olikin. Työsuhteen tai (EU) kansalaisuuden kautta on oikeutettu moniin sosiaalietuuksiin, kuten työterveydenhuoltoon, perhevapaisiin tai työllistymistukiin, joihin ei kansainvälisillä, EU:n ulkopuolelta tulevilla opiskelijoilla ole ilman edellämainittuja pääsyä. Osallisuus toteutuu täysivaltaisempana työsuhteen sekä kansalaisuuden kautta, kun taas ilman niitä opiskelijat kokevat jäävänsä valmistumisen jälkeen hyvinvointiyhteiskunnan ulkokehälle.

> *The good thing I could see about working, oh, about Finland, and the work life is the working conditions, and that, all the benefits they get in terms of, yeah, like you said holiday and parental leave and these kind of things – – So, yeah, there are good things here but definitely non-EU people don't have access to anything that the welfare state has to offer.*
>
> *KV3, Sandra*

Osallisuuden ja ulkopuolisuuden dynamiikka kosketti myös lähtö- ja opiskelumaan sosiaalisia yhteisöjä. Osa osallistujista koki, että elämä, jota he viettävät Suomessa ja toisaalta se elämä, joka on lähtömaassa, ovat hyvin erilaisia. Tämä aiheutti kamppailuja siitä, miten nämä kaksi, jokseenkin erillistä elämää saisi paremmin integroitua toisiinsa. Connor kuvaa alla olevassa lainauksessaan mietteitään eri mantereilla olevien, kahden elämän aiheuttamasta ulkopuolisuudesta ja osallisuudesta.

> *I also think trying to identify a way to connect different parts of my life more effectively. – – I feel like Finnish life is very different than when I go and see family in the [home country] and stuff. How do I bridge that more? Because I'm lucky enough that I have a strong relationship with, my friends and my family, that are in the [home country] but it's very hard to maintain that while being here. And also maintaining the Finnish side well every time I'm in [home country] and also getting more and more included in that end of things.*
>
> *KV2, Connor*

Toisaalta kaikki osallistujat eivät kokeneet kahdessa eri paikassa tapahtuvien elämien yhdistämistä hankalaksi. Välimatka maiden välillä on yksi tekijä, mikä vaikuttaa tähän kokemukseen, kuten Irene tuo ilmi jatkaessaan Connorin pohdintaa:

> *That's why I don't want to move to countries which are overseas because right now since I'm from Europe and I'm living in a European country, travelling home is not a big expense and it's a really short time period.*
>
> *KV2, Irene*

Muutamat osallistujat kokivat, että tulevaisuudessa heidän velvollisuutensa on palata kotimaahan, koska kyseisissä maissa järjestelmät on rakennettu perhekeskeisiksi, jolloin vanhustenhoitopalvelujen tuottaminen on pääasiassa nuoremman sukupolven vastuulla.

> *I feel like there is some expectation that I go back to Japan to see family like once a year or something. They wouldn't say much but, there's some kind of tradition like the kids take care of parents when they get older, I think it's getting less and less common but still some kind of, responsibilities to make sure they are fine.*
>
> *KV4, Mei*

Osallistujilla oli myös yleisemmän tason huolia, jotka eivät kosketa pelkästään Suomea, mutta koska heidän tämän hetkinen elämänsä tapahtui Suomessa, olivat huolet relevantteja tässä ajassa ja paikassa. Keskusteluissa nousi esiin muun muassa populististen puolueiden nousu sekä lisääntyvä nationalismi. Asuntolainojen korot mietityttivät myös nuoria aikuisia. Toisaalta osallistujat tiedostivat suomalaisen yhteiskunnan huoltosuhteen heikkenemisen väestön ikääntymisen myötä. Ikääntyminen aiheutti huolta erityisesti julkisten palvelujen riittävyyden kannalta. Pääkaupunkiseudun terveydenhuoltopalveluiden hitaus ja henkilöstön vajaus tulivat myös esiin.

Tämänkaltaiset huolet kertovat paitsi opiskelijoiden yhteiskunnallisesta valveutumisesta, myös suomalaiseen yhteiskuntaan integroitumisesta. Tämän tutkimuksen perusteella ei voida sanoa, että kansainväliset opiskelijat eläisivät ainoastaan omassa kuplassaan, vaan he pikemminkin huomaavat ja havainnoivat suomalaisen yhteiskunnan tapahtumia, julkista keskustelua ja poliittista ilmapiiriä. Poliittiset käänteet, yhteiskunnan kestävä hyvinvointi ja terveydenhuoltopalveluiden toimivuus ovat asioita, joita monet yhteiskuntamme jäsenet miettivät kansallisuudesta, uskonnosta, iästä, sukupuolesta tai muista eroista riippumatta.

LOPUKSI: KOHTI KANSAINVÄLISEMPÄÄ SUOMEA

Tässä luvussa on käsitelty kansainvälisten opiskelijoiden näkemyksiä Suomesta, Suomessa opiskelusta, työllistymisestä ja elämisestä. Luvun pääpaino ja punainen lanka on ollut Suomen vetovoimaisuuden, työllisyyden ja työllisyyden esteiden käsittelyssä. Tulokset osoittivat, että työllistymisvaikeudet ovat suurin yksittäinen huolenaihe, joka myös saa opiskelijat harkitsemaan Suomesta poislähtöä. Suomeen kielen osaamiseen liittyvät ongelmat estävät työllistymisen moniin työpaikkoihin. Suomalainen koulutus, tiede ja tutkimus sekä työelämäkulttuuri ja elämisen hyvät perusedellytykset ovat niitä tekijöitä, joiden vuoksi opiskelijat ovat Suomeen hakeutuneet ja joiden vuoksi he toivoisivat voivansa Suomeen jäädä.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että kansainvälisille opiskelijoille ei aina ole riittävästi tarjolla tukea, välineitä ja mahdollisuuksia työllistyä valmistumisen jälkeen. Korkeakoulupolitiikan kansainvälistymistavoitteet huomioon ottaen tämä on paradoksaalista. Tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että koulutus, tutkimus ja Suomi itsessään elinpaikkana ovat kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmasta vetovoimaisia, mutta työelämän niukat mahdollisuudet kumoavat näiden vetovoiman. Kyse on myös siitä, haluaako Suomi jatkossa tavoitella kansainvälisiä opiskelijoita suorittamaan ainoastaan tutkinnon Suomessa vai myös työllistää koulutetut osaajat. Jos työmarkkinoita halutaan kansainvälistää ja rikastaa kansainvälisellä työvoimalla, tulisi huolehtia siitä, että opiskelijoille tarjotaan valmistumisen jälkeen välineet ja väylät työllistymiseen.

Koulutuksen laadun ohella sen edullisuus vetää kansainvälisiä opiskelijoita puoleensa. EU-alueiden ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden lukukausimaksut kuitenkin heikentävät osaltaan koulutuksen vetovoimaa, jolloin Suomen tulisi pystyä kilpailemaan tarjoamalla muita kannustimia. Työllistymismahdollisuuksien parantaminen on yksi selkeä alue, jolla Suomen vetovoimaisuutta pystyttäisiin parantamaan. Palataksemme vielä johdannossa esitettyyn Sandran lainaukseen, on syytä huomioida, että opiskelijat ovat saattaneet joutua käyttämään huomattavia määriä taloudellisia säästöjään pystyäkseen opiskelemaan Suomessa. Esimerkiksi Helsingin yliopiston sosiaalitieteiden maisteriohjelmien lukukausimaksut ovat monessa ohjelmassa 15 000 euroa. Vastineeksi taloudellisten, ajallisten sekä inhimillisten resurssien panostamisesta opiskeluun opiskelijat odottavat, että koulutus avaisi ovia ja lisäisi mahdollisuuksia työmarkkinoilla.

Työmarkkinoilla tulisikin tunnistaa nykyistä paremmin kansainvälisten opiskelijoiden osaaminen, kielitaito sekä työkokemus ja nähdä heidän kulttuurinen ja inhimillinen pääomansa menestyksekkään työnteon edellytyksenä. Korkeakoulujen olisi kohdennettava resursseja kansainvälisten opiskelijoiden uraohjaukseen huolehtien sen riittävyydestä. Myös kielenopetuksen sisältöjä ja tarkoitusta olisi hyvä tarkastella perusteellisemmin. Korkeakouluharjoittelujen osalta oppilaitosten tulisi ottaa suurempi vastuu työelämän edustajien sitouttamisessa tarjoamaan opiskelijoille harjoittelupaikkoja. Suomalaisen työelämän tulisi kokonaisuutena tarkastella kriittisesti kielivaatimuksiaan ja kehitettävä keinoja työllistää henkilöitä englannin kielellä muillekin kuin ICT-aloille. Samalla on huolehdittava siitä, että niin oppilaitosten sekä julkisen sektorin palvelut ovat saatavilla englannin kielellä.

Tässä luvussa esitettyjen tulkintojen rajoitukset liittyvät luvun metodologiaan: voidaan olettaa, että työpajoihin osallistuneet opiskelijat olivat heitä, joilla lähtökohtaisesti oli sanottavaa työllistymisen teemoista. Työpajoihin ei juurikaan osallistunut henkilöitä, joiden työllistyminen olisi ollut todella vaivatonta. Lisäksi työpajoihin osallistuneet olivat heitä, jotka ylipäänsä haaveilivat jäämisestä Suomeen. Se opiskelijoiden ryhmä, joka lähtökohtaisesti opiskelee Suomessa ainoastaan hankkiakseen tutkinnon ja lähtee valmistumisen jälkeen muualle töihin, ei ollut edustettuna tässä tutkimuksessa.

Loppukaneettina todettakoon, että ollakseen aidosti kansainvälinen, Suomen tulisi löytää ne keinot, joilla osaava, kansainvälinen työvoimapotentiaali saataisiin integroitua työmarkkinoille ja tätä kautta myös opiskelijoiden hyvän elämän edellytyksiä parannettua.

TIIVISTELMÄ

Suomalaisen korkeakoulupolitiikan yhtenä tavoitteena on edistää suomalaisen korkeakoulutuksen kansainvälistymistä. Koulutuksen, tieteen ja tutkimuksen näkyvyyttä pyritään lisäämään ja kansainvälisten henkilöiden opiskelun, asumisen ja työskentelyn jouhevuutta edistämään. Luvussa paneudutaan kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmaan Suomessa elämisestä. Tutkimuksen aineisto on tuotettu neljässä työpajassa, joihin osallistui 14 kansainvälistä opiskelijaa. Luvun pääpaino ja punainen lanka on Suomen vetovoimaisuuden, työllisyyden ja työllisyyden esteiden käsittelyssä.

Aineiston analyysi osoitti, että työllistymisvaikeudet ovat suurin yksittäinen huolenaihe, joka saa kansainväliset opiskelijat harkitsemaan Suomesta poislähtöä. Suomen kielen osaamiseen liittyvät ongelmat estävät työllistymisen moniin työpaikkoihin. Tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että kansainvälisille opiskelijoille ei aina ole riittävästi tarjolla tukea, välineitä ja mahdollisuuksia työllistyä valmistumisen jälkeen. Korkeakoulupolitiikan kansainvälistymistavoitteet huomioon ottaen tämä on paradoksaalista. Koulutus, tutkimus ja Suomi itsessään elinpaikkana ovat kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmasta vetovoimaisia, mutta työelämän niukat mahdollisuudet kumoavat näiden vetovoiman.

Työmarkkinoilla tulisi tunnistaa nykyistä paremmin kansainvälisten opiskelijoiden osaaminen, kielitaito sekä työkokemus ja nähdä heidän kulttuurinen ja inhimillinen pääomansa menestyksekkään työnteon edellytyksenä. Korkeakoulujen olisi kohdennettava resursseja kansainvälisten opiskelijoiden uraohjaukseen huolehtien sen riittävyydestä. Korkeakouluharjoittelujen osalta oppilaitosten tulisi ottaa suurempi vastuu työelämän edustajien sitouttamisessa tarjoamaan opiskelijoille harjoittelupaikkoja. Suomalaisen työelämän tulisi kokonaisuutena tarkastella kriittisesti kielivaatimuksiaan ja kehitettävä keinoja työllistää henkilöitä myös englannin kielellä.

Ollakseen aidosti kansainvälinen, Suomen tulisi löytää ne keinot, joilla osaava, kansainvälinen työvoimapotentiaali saataisiin integroitua työmarkkinoille ja tätä kautta myös opiskelijoiden hyvän elämän edellytyksiä parannettua.

SAMMANFATTNING

Ett av målen för den finländska högskolepolitiken är att främja internationaliseringen av den finländska högskoleutbildningen. Man strävar efter att öka utbildningens, vetenskapens och forskningens synlighet och främja internationella personers flexibla studier, boende och arbete. Kapitlet fokuserar på internationella studerandes perspektiv på att leva i Finland. Undersökningsmaterialet har producerats i fyra workshoppar där 14 internationella studerande deltog. Huvudvikten och den röda tråden i kapitlet är att behandla Finlands attraktivitet, sysselsättning och sysselsättningshinder.

Analysen av materialet visade att sysselsättningssvårigheter är den största enskilda oron som får internationella studerande att överväga att lämna Finland. Problemen med kunskaper i finska hindrar sysselsättningen på många arbetsplatser. Utifrån resultaten ser det ut som om det inte alltid finns tillräckligt med stöd, verktyg och möjligheter för internationella studerande att få arbete efter utexamineringen. Med beaktande av högskolepolitikens internationaliseringsmål är detta paradoxalt. Utbildning, forskning och Finland i sig är attraktiva ur de internationella studerandenas synvinkel, men de knappa möjligheterna i arbetslivet motverkar deras attraktionskraft.

På arbetsmarknaden bör man bättre än för närvarande identifiera de internationella studerandenas kompetens, språkkunskaper och arbetserfarenhet och se deras kulturella och mänskliga kapital som en förutsättning för ett framgångsrikt arbete. Högskolorna måste rikta resurser till karriärvägledning för internationella studerande och se till att den räcker till. När det gäller högskolepraktik bör läroanstalterna ta ett större ansvar för att engagera företrädare för arbetslivet i att erbjuda praktikplatser för studerande. Det finländska arbetslivet bör som helhet kritiskt granska sina språkkrav och utveckla metoder för att sysselsätta personer även på engelska.

För att vara genuint internationell bör Finland hitta de metoder genom vilka en kompetent internationell arbetskraftspotential kan integreras på arbetsmarknaden och därigenom också förbättra förutsättningarna för ett gott liv för de studerande.

SUMMARY

One of the aims of Finnish higher education policy is to promote the sector's internationalization within Finland. Efforts are being made to raise the profile of education, science and research, and to enable international students to study, live and work in Finland. This chapter focuses on how international students view residence in Finland. The research material was generated in four workshops, in which 14 international students participated. The focus and recurring theme of the chapter are Finland's attractiveness, employment, and the management of barriers to employment.

Analysis of the data showed that employment difficulties are the single biggest concern that leads international students to consider leaving Finland. Lack of Finnish language skills hinder their employment in many jobs. The research results suggest that international students do not always have sufficient support, tools and opportunities to find employment after graduation. This is paradoxical, given the internationalization goals of higher education policy. International students are attracted to Finland by its education, research and the country itself as a place to live, but these factors are outweighed by scant employment opportunities.

There should be more recognition on the labor market of the know-how, language skills and work experience of international students, with their cultural and human capital being viewed as a basis for successful employment. Higher education institutions should allocate resources to ensuring adequate career guidance for international students. Regarding student internships, educational institutions should take greater responsibility for encouraging employers to provide students with placements. Finnish employers in general should critically examine their language requirements, and develop means of employing people on the basis of English.

To become truly international, Finland must find ways of integrating skilled, international potential workforce into its labor market, thereby improving students' prospects of living a good life.

LÄHDELUETTELO

Cai, Yuzhuo (2012) International graduates from Finland: Do they satisfy the needs of Finnish employers abroad? Journal of Research in International Education 11(1), 19–31.
CIMO (2014) Kansainvälisten opiskelijoiden työllistyminen Suomeen. Faktaa express 5a/2014. http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/54160_netti_Express5A_14.pdf.
Gómez-Urrutia, Veronica, & Urrizola, P. Royo (2017) A new work–life balance: gender and employment in young people's perceptions in Chile. Journal of Youth Studies 20(4), 503–517.
Isola, Anna-Maria, Kaartinen, Heidi, Leemann, Lars, Lääperi, Raija, Schneider, Taina, Valtari, Salla & Keto-Tokoi, Ann (2017) Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
Kepsu, Kaisa, Vaattovaara, Mari, Bernelius, Venla & Itälahti, Mikko (2010) Vetävä Helsinki. Luovien ja tietointensiivisten alojen osaajien näkemyksiä seudusta – kotimainen ja kansainvälinen näkökulma. Helsingin kaupungin tietokeskus, tutkimuksia 2010/4.
Khanal, Jeevan & Gaulee, Uttam (2019) Challenges of International Students from Pre-Departure to Post-Study. Journal of international students 9(2), 560-581.
Kunttu, Kristiina, Pesonen, Tommi, & Saari, Juhani (2016) Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2016. Helsinki: Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 48.
Kupari, Mikko (2016) Ulkomaalaistaustaisten korkeakoulututkinto-opiskelijoiden kotiutuminen pääkaupunkiseudulle. Sosiaalitieteiden pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
Lahtinen, Jenni (toim.) (2019) ”Mikä ois mun juttu” – nuorten koulutusvalinnat sosialisaatiomaisemien kehyksissä. Purkutalkoot -hankkeen loppuraportin luonnos. Valtioneuvoston kanslian tutkimus- ja selvitystoiminta. Luonnos saatavilla: https://drive.google.com/file/d/14Zf9J3H9NK9ATKSZ8fViMvcXn4eEoB-y/view.

Massey, Doreen & Massey, Doreen B. (2005) For space. Sage.
OKM (2018) Better together for a better world. Policies to promote internationalization on Finnish higher education and research 2017-2025. Opetus- ja kulttuuriministeriö, opetushallitus, Suomen akatemia.
Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö (2019) Opiskelijabarometri 2019. Tulossa.

Penttinen, Leena, Kosonen, Toni, Annala, Johanna & Mäkinen, Marita (2017) Ohjaus ja opintojen eteneminen. Eurostudent VI -tutkimuksen artikkelisarja. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:36.
Potila, Anna-Kaarina, Moisio, Johanna, Ahti-Miettinen, Outi, Pyy-Martikainen, Marjo & Virtanen, Vesa (2017) Opiskelijatutkimus 2017. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja.
Ridell, Seija, Kymäläinen, Päivi & Nyyssönen, Timo (2009) Julkisen tilan poetiikkaa ja politiikkaa. Tieteidenvälisiä otteita vallasta kaupunki-, media ja virtuaalitiloissa.
Shumilova, Yulia, Cai, Yuzhuo & Pekkola, Elias (2012) Employability of International Graduates Educated in Finnish Higher Education Institutions. VALOA-projekti. Helsingin yliopisto.
Sitra (2016) Uuden työn valmiudet ja reitit työelämään. Kyselytutkimuksen tuloksia 2016. https://www.hrmpartners.fi/content/uploads/2016/06/Uuden_tyo%CC%88n_valmiudet_Sitra.pdf.
Törrönen, Jukka (2017) Virikehaastattelu. Teoksessa Tutkimushaastattelun käsikirja. Toim. Hyvärinen, Matti, Nikander, Pirjo, Ruusuvuori, Johanna & Aho, Anna-Liisa. (2017). Tampere: Vastapaino, 20, s. 233-252.

OSA III
KYSELY

TIEDONKERUUN TOTEUTUS JA AINEISTON KUVAILU

Opiskelijan kaupunki- kyselyn vastaukset on yhdistetty osan Opiskelijabarometri 2019 kysymyksien kanssa, jolloin opiskelijoilta ei tarvinnut kerätä samoja tausta- ja asumiseen liittyviä tietoja useampaan kertaan. Vastauksien yhdistämiseen on kysytty lupa vastaajilta Opiskelijabarometrin aineiston keräyksen yhteydessä.

OPISKELIJABAROMETRI 2019

Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus toteutti Opiskelijabarometri 2019 -kyselyn neljättä kertaa 11.4-24.4.2019, johon vastasi 14 000 korkeakouluopiskelijaa Suomen yliopistoista ja ammattikorkeakouluista.

Opiskelijabarometriin vastanneilta kysyttiin kiinnostusta osallistua myöhemmin keväällä Opiskelijan kaupunki- kyselyyn. Luvan Opiskelijan kaupunki-tutkimuskutsun lähettämiselle antoi yhteensä 1957 Opiskelijabarometrin vastaajaa. Opiskelijabarometri kuitenkin lähetettiin osalle oppilaitoksista avoimena linkkinä, joten kaikkien vastaajien sähköpostiosoitetta ei ollut tiedossa. Sähköpostiosoitetta kuitenkin kysyttiin Opiskelijabarometrin vastauslomakkeen lopussa erikseen mahdollisiin muihin tutkimuksiin osallistumista varten. Opiskelijan kaupunki-tutkimuksen tiedonkeruuta varten saatiin koottua 1573:n luvan antaneen henkilön sähköpostiosoitteet. Vastaajien tavoittamiseksi käytettiin ensisijaisesti henkilön itsensä ilmoittamaa sähköpostiosoitetta ja toissijaisesti oppilaitoksen Opiskelijabarometria varten luovuttamaa sähköpostiosoitetta, johon opiskelija oli antanut suostumuksensa. Lopulliseen otokseen sisällytettiin kaikki ne, jotka olivat ilmoittaneet postinumerokseen 00-alkuisen (Helsinki), 01-alkuisen (Vantaa), tai 02-alkuisen (Espoo ja Kauniainen) postinumeron tai jättäneet vastaamatta postinumerokysymykseen. Tällä tavalla karsittuna Opiskelijan kaupungin 2019 otoskooksi muodostui 1541.

OPISKELIJAN KAUPUNKI 2019- KYSELY

Opiskelijan kaupunki 2019- kyselyaineisto kerättiin 29.4-.20.5.2019 välisenä aikana. Tänä vuonna kyselyssä oli kolme teemaa: asuminen, liikkuminen ja osallisuus. Kysely oli suomeksi, englanniksi ja ruotsiksi, joista sai valita itselleen sopivimman kielen. Opiskelijoille lähetettiin kaksi muistutusviestiä aineistonkeruun aikana. Lopulliseksi vastaajamääräksi muodostui 594 pääkaupunkiseudun korkeakouluopiskelijaa. Poikkeuksena vuoden 2015 raporttiin jonka joissakin analyyseissä käytettiin Opiskelijabarometrin pääkaupunkiseudun vastaajamäärää, tämän tutkimusraportin analyyseissä ollaan käytetty vain niiden opiskelijoiden vastauksia, jotka ovat vastanneet Opiskelijabarometrin lisäksi myös Opiskelijan kaupunki -kyselyyn (n=594).

Opiskelijan kaupungin erilliskysely oli kaksiosainen. Ensimmäinen osa koostui perinteisistä asteikollisista ja väittämäpohjaisista kysymyksistä, joihin vastattiin valitsemalla eri vastausvaihtoehdoista sopivin. Kyselyssä kysymyksiä oli yhteensä 34 kappaletta. Kysely suoritettiin käyttämällä Webropol-alustaa. Kaikki kysymykset eivät kuitenkaan näkyneet kaikille, sillä osa kysymyksistä on suunnattu vain tietyille vastausvaihtoehdoille. Esimerkiksi asunnottomuuteen liittyvistä kysymyksistä osa ovat tämäntapaisia.

Kyselyn toisessa osassa, Webropolissa täytetyn kyselyn jälkeen, vastaajat ohjattiin automaattisesti Maptionnairen puolelle karttaosioon. Kyselyssä vierailijoiden määrä oli 601, mutta kokonaisvastaajamäärä karttaosiossa oli lopulta 401 opiskelijaa. Karttapohjaisessa kyselyssä vastaajia pyydettiin merkitsemään kartalle erilaisia alueita ja reittejä erilaisten kysymysten pohjalta. Kysymysten yhteydessä käytettiin selainpohjaista karttaa, jolloin laadullisiin kyselyvastauksiin saatiin mukaan spatiaalinen, karttavisualisoitu ulottuvuus. Kysymyksiä karttaosiossa oli yhteensä 4, joissa jokaisessa oli useampi alakysymys. Kaiken kaikkiaan kyselyyn tuli 6166 vastausta tai merkintää. Suuri vastausmäärä johtuu osittain siitä, että samaan kysymykseen on voinut vastata useamman kerran merkitsemällä omia vastauksia kartalle.

Opiskelijoiden sukupuoli	Vipunen 2018		Aineisto (ei painotettu)		Aineisto (painotettu)	
	n	%	n	%	n	%
Mies	136 113	46	141	24	233	40
Nainen	156 786	54	429	72	322	56
Muu	-	-	10	2	10	2
En halua vastata	-	-	11	2	11	2
Puuttuu	-	-	3	1	3	1
Yhteensä	292 899	100	594	100	578	100

Painokertoimet sukupuolen mukaan: Mies (1.75), Nainen (0.75), Muu (1), En halua vastata (1), Puuttuu (1).

Kuvio 1. Opiskelijan kaupunki 2019-tutkimusraportin painotus.

PAINOTUS

Tässä tutkimusraportissa käytetään painotettua aineistoa (Kuvio 1). Tänä vuonna painotus tehtiin sukupuolen mukaan ja näin ollen painotukset poikkeavat vuoden 2015 raportista. Opiskelijan kaupunki-kyselyn aineisto on hyvin vinoutunut sukupuolen mukaan: vastaajista naisia on 72 prosenttia ja miehiä 24 prosenttia. Näin ollen miehet saivat painokertoimen 1.65 ja naiset 0.75. Ne opiskelijat, jotka eivät tahtoneet ilmoittaa tai jättivät ilmoittamatta sukupuolensa tai ilmoittivat olevansa muun sukupuolisia, saivat painokertoimen 1. Painotus tasasi sukupuolijakaumaa siten, että se on hyvin lähellä 2018 Vipusesta noudettua jakaumaa, jossa on tilastoitu korkeakouluopiskelijoita (Vipusessa pystytään tarkastelemaan sukupuolijakaumaa vain dikotomisena). Painotuksen jälkeen kokonaisvastaajien määrä tippui 578 opiskelijaan.

Painottamalla aineisto sukupuolen mukaan pystyttiin tasaamaan myös koulutusalakohtaisia eroja, jotka aikaisemmin poikkesivat Vipusen 2018 ilmoittamasta korkeakouluopiskelijoiden jakaumasta. Painotusta ei päätetty tehdä koulutusalojen mukaan, sillä jotkut koulutusalat olivat hyvin suppeita (n=8). Painotuksessa käytettiin samoja painokertoimia kuin Opiskelijabarometri 2019- aineistosta tehdyssä analyysissä (Opiskelijabarometri 2019, tulossa). **Tämän kappaleen jälkeen kaikki tämän tutkimusraportin analyysit ja jakaumat ovat tehty painotetuilla muuttujilla.**

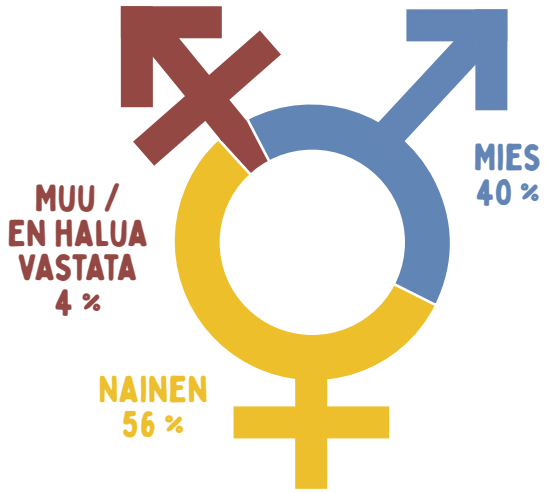

Kuvio 2. Mikä on sukupuolesi?

VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT

Opiskelijan kaupunki 2019- kyselyyn vastaajista 56 prosenttia on naisia ja 40 prosenttia miehiä. Niiden, jotka eivät tahtoneet ilmoittaa/eivät ilmoittaneet sukupuoltaan tai ilmoittivat olevan muu-sukupuolisia osuus koko aineistossa on 5 prosenttia. Kysymykseen vastasi 578 opiskelijaa (Kuvio 2).

Vastaajista yli puolet (56%) ilmoitti asuvansa Helsingissä, 26 prosenttia Espoossa (sis. Kauniainen) ja 12 prosenttia Vantaalla. Kuusi prosenttia vastaajista ei ilmoittanut heidän asuinkaupunkiaan. Opiskelijoista suurin osa (59%) ilmoitti korkeakoulunsa sijaitsevan Helsingissä, 31 prosenttia Espoossa, 8 prosenttia Vantaalla ja 2 prosenttia muualla.

Suurin osa kyselyyn vastanneista opiskelijoista on joko 19-24 (39%) tai 25-29- vuotiaita (35%). 30-34- vuotiaita on 12 prosenttia, 35-39- vuotiaita kuusi prosenttia ja yli 40-vuotiaita 8 prosenttia. Kysymykseen vastasi 577 opiskelijaa.

Äidinkielenä suomea ilmoitti puhuvansa 88 prosenttia vastaajista. 5 prosenttia ilmoitti äidinkielekseen ruotsin ja 2 prosenttia venäjän. Muita kieliä äidinkielenään puhuu 5 prosenttia vastaajista. Kysymykseen vastasi 578 opiskelijaa. Asiointikielenä suomea puhuu 93 prosenttia vastaajista, ruotsia 12 ja muita kieliä 28 prosenttia. Vastaajia tähän kysymykseen oli 577.

10 prosentilla vastaajista on huollettavia lapsia. Kysymykseen vastasi kaikki 578 opiskelijaa.

Vähän reilu kolmasosa (34%) opiskelijoista ilmoitti kuuluvansa johonkin vähemmistöön. Kuviossa 3 on näytetty kaikkien vähemmistöjen osuudet kokonaisvastanneiden määrään suhteutettuna.

Etninen tausta	5
Uskonnollinen tai aatteellinen vakaumus	7
Seksuaalinen suuntautuminen tai sukupuoli-identiteetti	14
Vammaisuus tai pitkäaikaissairaus	6
Oppimisvaikeudet	5
Muu vähemmistö	4

Koetko kuuluvasi vähemmistöön seuraavien asioiden suhteen? Voit valita niin monta vaihtoehtoa kuin tilanteesi kuvaamien vaatii. Jätä vastaamatta, jos kysymys ei koske sinua. Kysymykseen vastaajien määrä 199, kyselyn kokonaisvastaajien määrä 578

Kuvio 3. Vähemmistöjen suhteelliset osuudet (%) Opiskelijan kaupunki 2019 -kyselyssä.

Opiskelijan kaupunki- kyselyyn osallistui korkeakouluopiskelijoita kuudesta ammattikorkeakoulusta sekä neljästä yliopistosta.

Noin puolet Opiskelijan kaupunki 2019 -kyselyyn vastaajista (n=578) ovat ammattikorkeakouluopiskelijoita (44%) ja hieman yli puolet (56%) yliopisto-opiskelijoita (Kuvio 4).

Suurin osa kyselyyn vastanneista ovat kandidaatti tai AMK-perustutkinto-opiskelijoita - 30 prosenttia on tutkintonsa alkuvaiheessa ja 41 prosenttia loppuvaiheessa. Maisteriopintojen alkuvaiheessa on 8 prosenttia ja 20 prosenttia loppuvaiheessa. 1 prosentti opiskelijoista ilmoitti olevansa erikoistumisvaiheessa. Kysymykseen vastasi kaikki 578 opiskelijaa (Kuvio 5).

Suurin osa opiskelijoista (87%) ilmoitti opiskelevansa päätoimisesti ja 6 prosenttia joko sivutoimisesti tai opiskelevansa hyvin vähän tai epäsäännöllisesti. 2 prosenttia opiskelijoista ilmoitti, ettei opiskele. Päätoimisesti töissä käy 15 prosenttia opiskelijoista ja 24 prosenttia sivutoimisesti. Joka kolmas ilmoitti tekevänsä keikkaluontoisesti tai harvoin töitä (30%), tai ilmoitti ettei käy töissä (30%).

Suurin osa opiskelijoista (95%) ilmoitti olevansa suomalainen tutkinto-opiskelija ja loput ovat joko EU/ETA-alueen (3%) tai sen ulkopuolisten maiden (3%) opiskelijoita. Kysymykseen vastasi 578 opiskelijaa. Myös suurimmalla osalla (90%) opiskelijoista on yksi opinto-oikeus. Kaksi tai useampaa opinto-oikeutta omaavista 8 prosenttia opiskelee vain toista tutkintoa ja 2 prosenttia tekee näitä samanaikaisesti. Kysymykseen vastasi 572 opiskelijaa.

Vastaajien koulutusalat luokiteltiin Tilastokeskuksen koulutusluokitus taso 1 mukaan (Kuvio 6).

Kuvio 4.

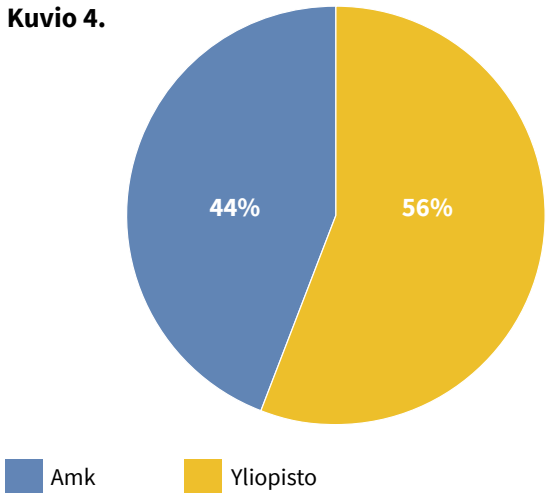

Kuvio 5.

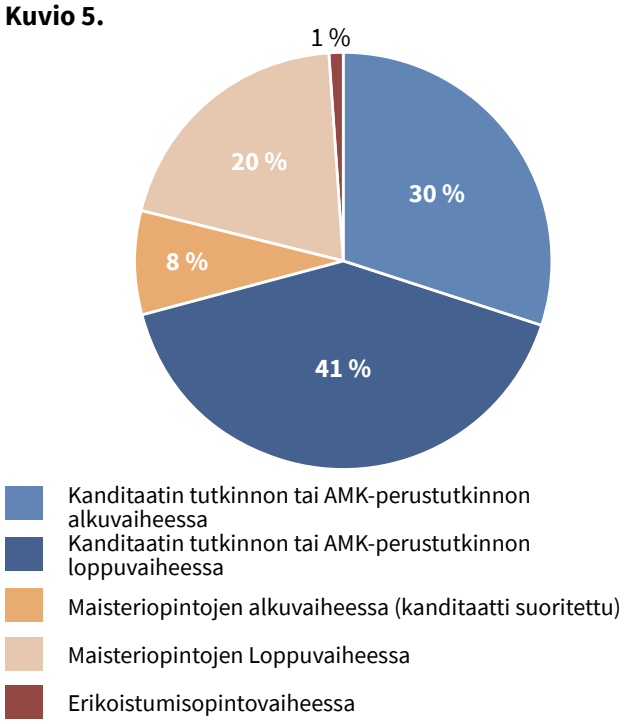

Koulutusalan luokittelu (taso 1)	n	%
Kasvatusalat	21	3,6
Humanistiset ja taidealat	75	13,0
Yhteiskunnalliset alat	29	5,0
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	50	8,6
Luonnontieteet	42	7,2
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ITC)	49	8,4
Tekniikan alat	102	17,6
Maa- ja metsätalousalat	8	1,3
Terveys- ja hyvinvointi	113	19,5
Palvelualat	6	1,0
Muut tai tuntemattomat koulutusalat	85	14,7
Yhteensä	578	100,0

Kuvio 6. Koulutusalojen luokittelu Tilastokeskuksen koulutusalaluokituksen (taso 1) mukaan. n=578

ASUMINEN

Tässä osiossa käsitellään pääkaupunkiseudun korkeakouluopiskelijoiden asumista. Asumisen osio oli myös mukana edellisessä Opiskelijan kaupunki- kyselyssä vuonna 2015. Osa kysymyksistä on samoja edellisen kyselyn kanssa. Asumisen osiossa on Opiskelijan kaupunki 2019 -kyselyn lisäksi tarkasteltu muita aineistoja, jotka ovat olleet osana tutkimusta. Näitä ovat erillinen karttaosio kyselyn päätteeksi, sekä Opiskelijabarometri 2019, johon Opiskelijan kaupungin vastaajat ovat myös vastanneet.

Asumisen kyselyosiossa tarkastellaan esimerkiksi vastaajien asumismuotoja ja mieluisimpia asuinpaikkoja opiskelujen aikana ja valmistumisen jälkeen, asumiskustannuksia, asunnottomuutta ja syrjintää vuokramarkkinoilla, sekä asumisen arvoja ja mielikuvia pääkaupunkiseudun kaupungeista.

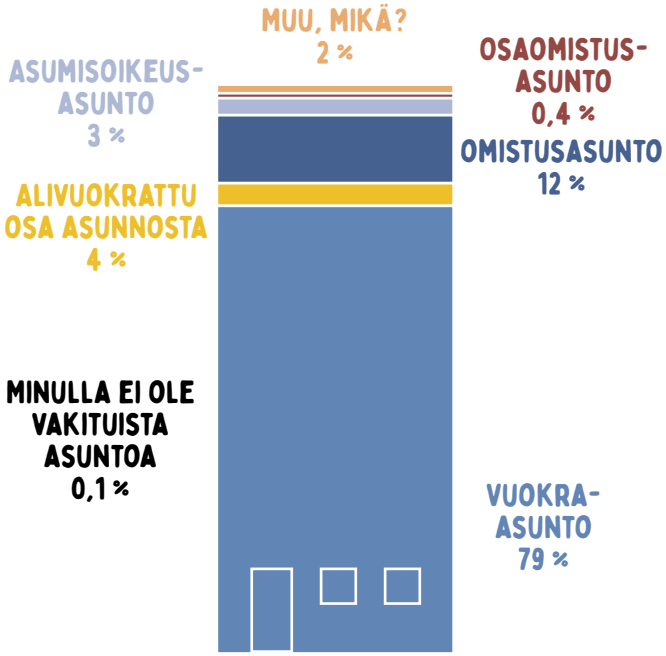

Kuvio 7. Millainen on asuntosi? n= 577.

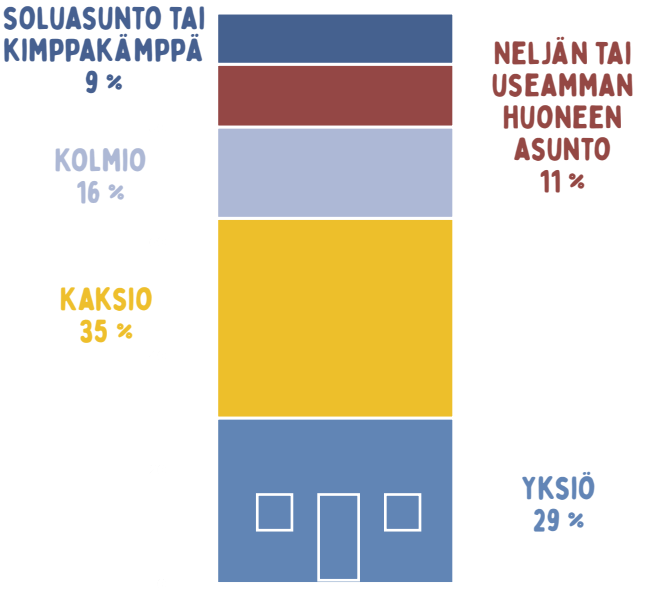

Kuvio 8. Millainen asuntosi on tyypiltään? n=577.

ASUMISMUODOT

Vuokralla asuminen on yleisin opiskelijoiden tapa asua (Kuvio 7). 79 prosenttia ilmoitti asuvansa vuokra-asunnossa ja 4 prosenttia alivuokralla. Kun vuokra-asunnossa asuvilta (n=485) kysyttiin erikseen millaisessa asunnossa he asuvat, heistä 40 prosenttia ilmoitti asuvansa opiskelija-asunnoissa ja noin joka kolmas (27%) ilmoitti asuvansa yksityiseltä markkinoilta vuokratussa asunnossa. Kaupungin asunnoissa tai nuorisoasunnoissa asuu 13 prosenttia ja ammattimaiselta vuokranantajalta (esim. SATO tai Kojamo) vuokratussa asunnossa 15 prosenttia vastaajista. Kuusi prosenttia ilmoitti asuvansa vanhempien tai sukulaisten omistamassa asunnossa.

Omistusasunnossa asuu 12 prosenttia vastaajista, asumisoikeusasunnossa noin 3 prosenttia vastaajista ja osaomistusasunnossa alle prosentti (Kuvio 7). Näistä vastaajista (n=87) noin kolmasosa ilmoitti asuvansa vanhempien tai sukulaisen omistamassa asunnossa (33%) tai omistavansa asunnon yhdessä puolisonsa kanssa (30%). Noin joka viides (22%) omistaa asuntonsa yksin ja noin 7 prosenttia asuu joko puolisonsa omistamassa asunnossa (8%) tai jonkin muuntapaisessa omistussuhteessa (7%).

Loput alle 2 prosenttia ilmoitti olevansa vailla asumispaikkaa tai asuvansa jossakin muussa asumismuodossa (Kuvio 7).

Suosituimmat asuntotyypit opiskelijoiden keskuudessa ovat kaksio (35%) ja yksiö (29%). Kolmioissa ilmoitti asuvansa 16 prosenttia vastaajista ja 11 prosenttia neljän tai useamman huoneen asunnossa. Soluasunnoissa tai kimppakämpissä asuu taas 9 prosenttia vastaajista (Kuvio 8).

Vuokralla asuvista (n=485) suurin osa asuu joko kaksiossa (37%) tai yksiössä (33%), kun taas yleisin asuntotyyppi omistusasunnossa (n=87) on neljän tai useamman huoneen asunto (40%). Se, asuiko opiskelija vuokralla vai omistusasunnossa, on myös riippuvainen iästä ($X^2(4)=21.48$ $p<0.01$). Suurin osa kaikista ikäluokista (19-24, 25-29, 30-34, 35-39, yli 40) ilmoitti asuvansa vuokralla. Suhteellisissa osuuksissa on kuitenkin eroja. 19-39- vuotiaista noin 80 tai lähemmäs 90 prosenttia ilmoitti asuvansa vuokralla, kun taas yli 40- vuotiailla vastaava osuus oli 62 prosenttia.

Vähän reilu kolmasosa ilmoitti asuvansa joko yksin (35%) tai kumppanin kanssa (33%). 17 prosenttia asuu kimppakämpässä ja 8 prosenttia lapsen/lasten kanssa, joko yksin (3%) tai kumppanin kanssa (5%). 6 prosenttia asuu vanhempien luona. Kysymykseen vastasi 568 opiskelijaa. Kysymys on otettu Opiskelijabarometri 2019- aineistosta, ja vastausvaihtoehdot ovat uudelleenluokiteltu sen mukaan, asuuko opiskelija yksin, yksin lasten kanssa, kumppaninsa kanssa tai yhdessä lasten ja kumppanin kanssa. Suurin osa yksin asuvista ilmoitti asuvansa joko yksiössä (71%) tai kaksiossa (23%). Ne, jotka ilmoittivat asuvansa kumppanin kanssa, asuivat pääosin kaksiossa (66%) ja kolmiossa (17%). Lasten kanssa asuvat (yksin tai kumppanin) noin puolet (47%, 53%) asuvat taas pääosin kolmiossa. Kimppakämpässä asuvista melkein puolet (46%) asui solussa ja noin joka viides kaksiossa (21%) tai kolmiossa (21%).

Vastaajia pyydettiin arvioimaan kuinka tyytyväisiä he ovat asumiseensa yleisesti. Kysymyksessä käytettiin 0-10 asteikkoa jossa 0 kuvasi tilannetta, jossa vastaaja on erittäin tyytymätön, ja 10 erittäin tyytyväinen. Kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 576 opiskelijaa. Vastaajien keskiarvo oli 7.6 ja keskihajonta 2.2, mediaani ja moodi oli 8. 10 prosenttia vastaajista ilmoitti vastauksekseen arvon nollan ja neljän välillä. Toisin sanoen opiskelijat vaikuttavat olevan suhteellisen tyytyväisiä heidän asumiseensa.

TOIMEENTULO JA ASUMISKUSTANNUKSET

Seuraavaksi tarkastelemme opiskelijoiden toimeentuloa ja asumiskustannuksia pääkaupunkiseudulla.

Opiskelijoiden kuukausittaiset asumismenot (sisältäen sähkö-, vesi- ja muut välttämättömät menot) vaihtelevat 0-2500 euron välillä. Asumismenojen keskiarvo on 550 euroa/kk (keskihajonta 297 euroa/kk), mediaani on 500 ja moodi 400 euroa/kk. Kysymykseen vastasi 568 opiskelijaa.

Opiskelijoiden kuukausittaiset nettokäyttövarat vaihtelevat 0 ja 8000 välillä ja ovat keskimäärin 1081 euroa kuukaudessa (keskihajonta 691 euroa/kk), mediaani ja moodi 1000 euroa/kk. Kysymykseen vastasi 470 opiskelijaa.

Vuonna 2015 pääkaupunkiseudun opiskelijoiden nettotulot vaihtelivat 35-13 000 euron välillä. Nettotulojen keskiarvo oli 1095 euroa/kk (keskihajonta 717 euroa/kk), mediaani 987 ja moodi 1000 euroa/kuukaudessa. Asumismenot vaihtelivat taas 0-3500 euron välillä, keskiarvo oli 510 euroa/kk (keskihajonta 316 euroa/kk), mediaani 450 ja moodi 500 euroa/kk. Kysymykseen vastasi 1897 pääkaupunkiseudun opiskelijaa.

	Asumis-menot	Netto-tulot
Yhteensä /kk	0–2500	0–8000
Keskiarvo	550	1081
Keskihajonta	297	691
Mediaani	500	1000
Moodi	400	1000

Kuvio 9. Nettotulot ja asumismenot, 2019, €

	Asumis-menot	Netto-tulot
Yhteensä /kk	0–3500	35–13000
Keskiarvo	510	1095
Keskihajonta	316	717
Mediaani	450	987
Moodi	500	1000

Kuvio 10. Nettotulot ja asumismenot, 2015, €

Vaikka opiskelijoiden nettotuloissa ja asumismenoissa on eroja vuoden 2015 ja 2019 vastausten perusteella, eivät ne vaikuta olevan kovinkaan suuria. Nettotuloissa keskiarvo ja keskihajonta ovat laskeneet alle muutamalla kymmenellä eurolla. Samoin mediaani ja moodi ovat pysyneet lähellä 1000 euroa/kk. Asumismenojen keskiarvo on taas hieman noussut ja moodi laskenut (40euroa/kk). Lisäksi keskihajonta on hieman laskenut edelliskertaan nähden.

Opiskelijan kaupunki 2019 -kyselyyn vastanneista 41 prosenttia ilmoitti tulevansa hyvin toimeen viimeisen 12 kuukauden aikana. 38 prosenttia kertoi tulevansa toimeen, kun elää säästäväisesti, ja noin joka viides (21%) kertoi toimeentulon olevan joko tiukkaa tai epävarmaa. Kysymykseen vastasi 578 opiskelijaa.

Suurin osa vastaajista ilmoitti toimeentulonsa koostuvan pääosin opintotuesta (61%), yleisestä asumistuesta (58%), erilaisista keikka- ja muusta epäsäännöllisestä työstä sekä opintolainasta (39%). Noin kolmasosa ilmoitti toimeentulonsa koostuvan myös sivu- (33%) tai päätoimisesta työstä (32%). Noin joka neljäs (24%) kertoi myös saavansa vanhemmiltaan rahallista tukea. Noin joka kymmenes kertoi saavansa jotain muuta sosiaalitukea (13%) tai pääomatuloja (8%) tai apurahaa (8%). Vajaa 5 prosenttia ilmoitti toimeentulonsa koostuvan yrittäjätuloista (3%) sekä opintotuen huoltajakorotuksesta (3%). Kysymykseen vastasi 577 opiskelijaa.

ASUINPAIKAN VALINTA OPINTOJEN AIKANA JA JÄLKEEN

Tämän osion aluksi tarkastellaan tekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet opiskelupaikkakunnan ja kaupunginosan valintaan, kun opinnot on aloitettu nykyisellä paikkakunnalla. Lisäksi tarkastellaan mielipiteitä opiskelija-asumisesta erilaisilla väittämillä sekä kuinka todennäköisesti vastaaja asuisi samassa kaupungissa ja kaupunginosassa 5 vuoden päästä tai valmistumisen jälkeen. Tämän lisäksi tarkastellaan karttavastauksia, joihin vastaajat ovat saaneet merkitä kartalle, mihin tulisi rakentaa opiskelija-asuntoja, mitkä alueet ovat viime aikoina muuttuneet houkuttelevammaksi asua tai liikkua, ja mikä olisi mieluisin asuinalue valmistumisen jälkeen.

Puolet vastaajista ilmoitti, ettei ole muuttanut toisesta maakunnasta opiskelemaan. Opiskelupaikan johdosta muuttaneista suurin osa (15%) ilmoitti tulevansa Uudeltamaalta, mihin myös pääkaupunkiseutu kuuluu. Muuten vastausprosentit jakautuivat maakunnittain noin 1-5 prosenttiin. Kysymykseen vastasi kaiken kaikkiaan 575 opiskelijaa.

Vastaajia pyydettiin valitsemaan yhdestä neljään tärkeintä syytä, jotka ovat vaikuttaneet opiskelupaikkakunnan valintaan silloin kuin vastaaja on aloittanut opintonsa nykyisellä paikkakunnalla (Kuvio 11).

Lähes puolet vastaajista (43%) ei ole vaihtanut paikkakuntaa ennen opintoja. Niiden vastaajien, jotka ovat muuttaneet, yleisin syy asuinpaikan valintaan on kampuksen läheisyys tai opiskelupaikan saanti (39%) sekä hyvät yhteydet joukkoliikenteellä (36%). Seuraavaksi suosituimpia

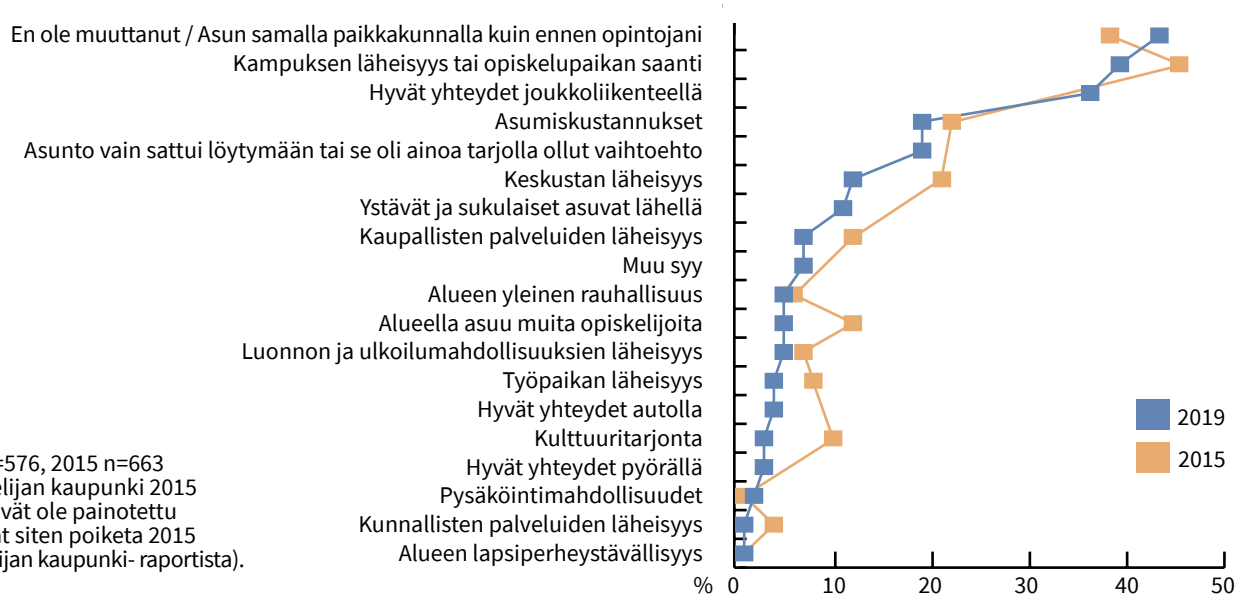

2019 n=576, 2015 n=663
(Opiskelijan kaupunki 2015 luvut eivät ole painotettu ja voivat siten poiketa 2015 Opiskelijan kaupunki- raportista).

Kuvio 11. Ajattele aikaa, jolloin aloitit opintosi nykyisellä paikkakunnalla. Mitkä olivat tuolloin tärkeimmät syyt (valitse 1-4 syytä): a) asuinpaikkakunnan valinnalle. Vuonna 2015 kysyttiin ”hyvät liikenneyhteydet yleensä”, jonka valitsi 35 % opiskelijoista.

vaihtoehtoja ovat asumiskustannukset (19%) sekä asunto vain sattui löytymään tai se on ainoa tarjolla ollut vaihtoehto (19%). Myös keskustan läheisyys (12%) sekä ystävien ja sukulaisten lähellä asuminen (11%) nousivat esiin. Vähiten suosituimmat syyt (4%) ovat alueen lapsiperheystävällisyys, kunnallisten palveluiden läheisyys sekä pysäköintimahdollisuudet. Avovastauksissa (muu syy, mikä?) pystyi tarkentamaan asuinpaikkakunnan valintaa. Moni mainitsi puolison työn tai opiskelun sijainnin perusteella päätyneensä paikkakunnalle, tai että haluttu koulutus sijaitsi tietyllä paikkakunnalla, joten paikkakuntaa ei voinut itse valita.

Vertailtaessa tuloksia viime kerran tutkimukseen täytyy huomioida, että viime kerralla jotkin kysymys- ja vastausvaihtoehdoista eivät olleet mukana tai ne ovat nyt eriteltynä. Esimerkiksi “hyvät liikenneyhteydet” on eritelty tänä vuonna kolmeen eri luokkaan: “hyvät yhteydet autolla”, “hyvät yhteydet pyörällä” ja “hyvät joukkoliikenneyhteydet”.

Uutena vastausvaihtoehtona lisättiin myös “Asunto vain sattui löytymään tai se oli ainoa tarjolla ollut vaihtoehto” sekä “Muu syy”. Vaikka tämän vuoden kyselyyn lisättiin enemmän vastausvaihtoehtoja, jolloin tulokset eivät ole suoraan verrattavissa, ovat kolme tärkeintä syytä asumispaikan valinnalle samat: kampuksen sijainti, asumiskustannukset sekä ettei opiskelija ole muuttanut opiskelupaikan takia toiselle paikkakunnalle. Vuonna 2015 noin joka kolmas (35%) vastaajista ilmoitti, että hyvät liikenneyhteydet olivat tärkeitä asuinpaikkakunnan valinnalle. Järjestyksessä ei muuten ole tapahtunut suuria muutoksia. Muiden opiskelijoiden asuminen samalla alueella sekä kulttuuritarjonta oli vuonna 2015 järjestyksessä vuotta 2019 hieman korkeammalla, kun huomioidaan vain niiden muuttujien järjestykset, jotka löytyvät molemmista kyselyistä.

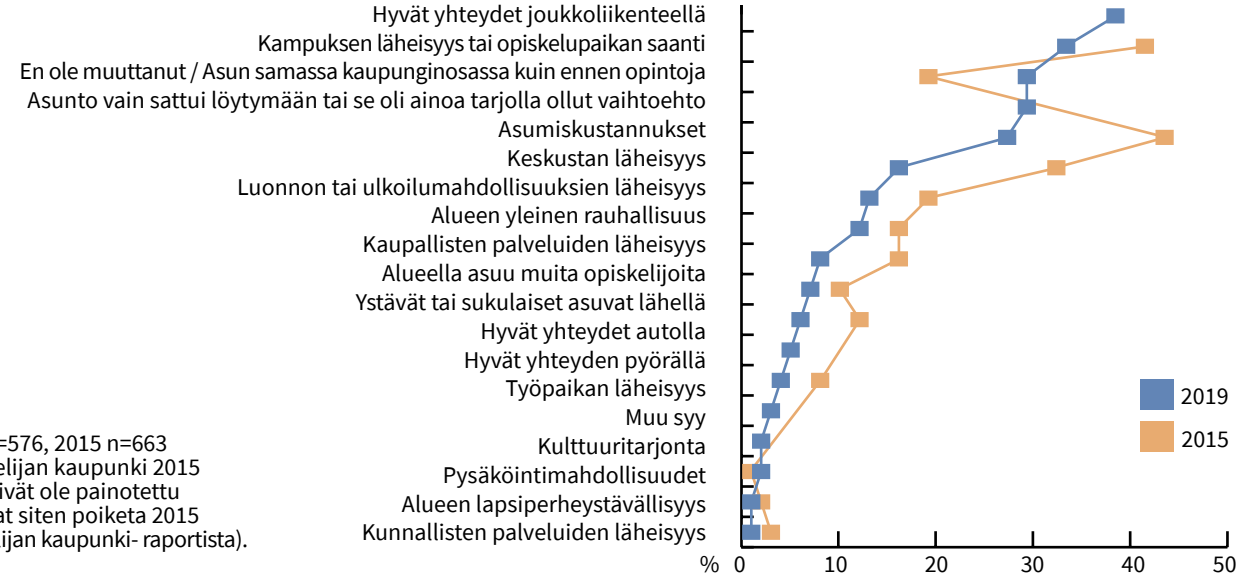

2019 n=576, 2015 n=663
(Opiskelijan kaupunki 2015 luvut eivät ole painotettu ja voivat siten poiketa 2015 Opiskelijan kaupunki- raportista).

Kuvio 12. Ajattele aikaa, jolloin aloitit opintosi nykyisellä paikkakunnalla. Mitkä olivat tuolloin tärkeimmät syyt (valitse 1-4 syytä): b) kaupunginosan valinnalle. Vuonna 2015 kysyttiin ”hyvät liikenneyhteydet yleensä”, jonka valitsi 45 % opiskelijoista.

Seuraavaksi kysyttiin tärkeimpiä tekijöitä kaupunginosan valinnalle muutettaessa nykyiselle paikkakunnalle opintojen alkaessa (Kuvio 12). Tärkeimmät tekijät kaupunginosan valinnassa ovat hyvät yhteydet joukkoliikenteellä (38%), kampuksen läheisyys (33%), asunto vain sattui löytymään tai se oli ainoa tarjolla ollut vaihtoehto (29%), En ole muuttanut/ Asun samassa kaupunginosassa kuin ennen opintojani (29%), sekä asumiskustannukset (27%). Vähiten suosituimmat syyt (4%) ovat samat kuin asuinkaupungin valitsemisessa.

Toisin sanoen asuinpaikan ja kaupunginosan valinnassa 1-4 tärkeintä syytä ovat samoja, vaikka niiden järjestys muuttui hieman. Asumiskustannukset, luonnon tai ulkoilumahdollisuuksien läheisyys, sekä alueen rauhallisuus korostuvat hieman enemmän kaupunginosan valinnassa kuin asuinpaikkakunnan valinnassa.

Kaupunginosan valinta- kysymykseen lisättiin samat vastausvaihtoehdot kuin asuinkaupungin valintaan koskevaan kysymykseen. Näin ollen tulosten vertailussa tulee huomioida samat edellytykset kuin kuviossa 11.

Vuonna 2015 hyviä liikenneyhteyksiä äänesti 45 prosenttia vastanneista ja tällä tutkimuskerralla 38 prosenttia vastanneista- hyvien liikenneyhteyksien merkitys ei ole vähentynyt. Vaikka kampuksen läheisyys mahtuukin kolmen tärkeimmän syyn joukkoon molempina kertoina, on järjestyksessä tapahtunut muutoksia. Vuonna 2015 kampuksen läheisyys sai kolmanneksi eniten ääniä, kun tänä vuonna se on toiseksi yleisin vastaus. Vastaavasti asumiskustannukset olivat vuonna 2015 ylivoimaisesti toiseksi suosituin ja tänä vuonna se on järjestyksessä viidentenä, tai neljäntenä, riippuen siitä, tahdotaanko “sattuman/ asunto oli ainoa vaihtoehto” - muuttuja huomioida vai ei. Myös keskustan läheisyys oli vuonna 2015 neljän tärkeimmän syyn joukossa ja tällä hetkellä se on kuudentena. Tuloksiin voi vaikuttaa uusien muuttujien lisääminen ja niiden ylivoimainen suosio. Loppujen lopuksi, tulokset eivät vaikuta olevan kovinkaan erilaisia edelliskertaan nähden.

Seuraavaksi tarkastellaan erilaisia väittämiä opiskelija-asunnoista (Kuvio 13). Kun tarkastellaan kuvion 13 väittämiä, huomataan, että hieman yli puolet (51%) opiskelijoista on sitä mieltä, että opiskelija-asuntotarjonnasta löytyy heille sopivia asuntovaihtoehtoja. Väitteen kanssa eri mieltä noin joka viides (19%). Samoin 43 prosenttia pitää opiskelija-asuntojen tarjontaa monipuolisena, kun taas hieman yli neljäsosa (26%) on väitteen kanssa eri mieltä. Myös opiskelija-asuntoja tarjoavia vuokranantajia pidetään pääosin luotettavina: 63 prosenttia on väitteen kanssa samaa ja 4 prosenttia eri mieltä. Toisin sanoen vaikuttaa siltä, että suurin osa pitää opiskelija-asuntotarjontaa ja niitä tarjoavia vuokranantajia hyvinä ja luotettavina.

Yli puolet (58%) opiskelijoista kokee, että opiskelija-asunnot sijaitsevan hyvillä paikoilla ja että asunnot ovat kohtuuhintaisia (71%). Väitteiden kanssa on eri mieltä vähän reilu kymmenes (12%, 7%).

Opiskelija-asuntojen kunto ja saatavuus jakaa kuitenkin mielipiteitä. Noin kolmasosa kokee asunnot joko hyväkuntoisiksi (32%) tai ovat väitteen kanssa eri mieltä (27%). Melkein puolet (49%) kokee opiskelija-asunnon saamisen vaikeaksi ja neljäsosa suhteellisen helpoksi.

Kaikissa väittämissä “en osaa sanoa”-vastaajien osuudet ovat suhteellisen isoja (12-19%). Nämä voivat mahdollisesti olla niitä henkilöitä, jotka eivät ole koskaan asuneet tai hakeneet opiskelija-asuntoja.

Kyselyn karttaosiossa kysyttiin, mihin opiskelija-asuntoja tulisi rakentaa (Kuva 8). Kartat ovat rajattu niin, että suurin osa vastauksista tai vastauskeskittymistä ovat näkyvillä. Lämpökartat ovat vastauskeskittymiä, jotka kertovat

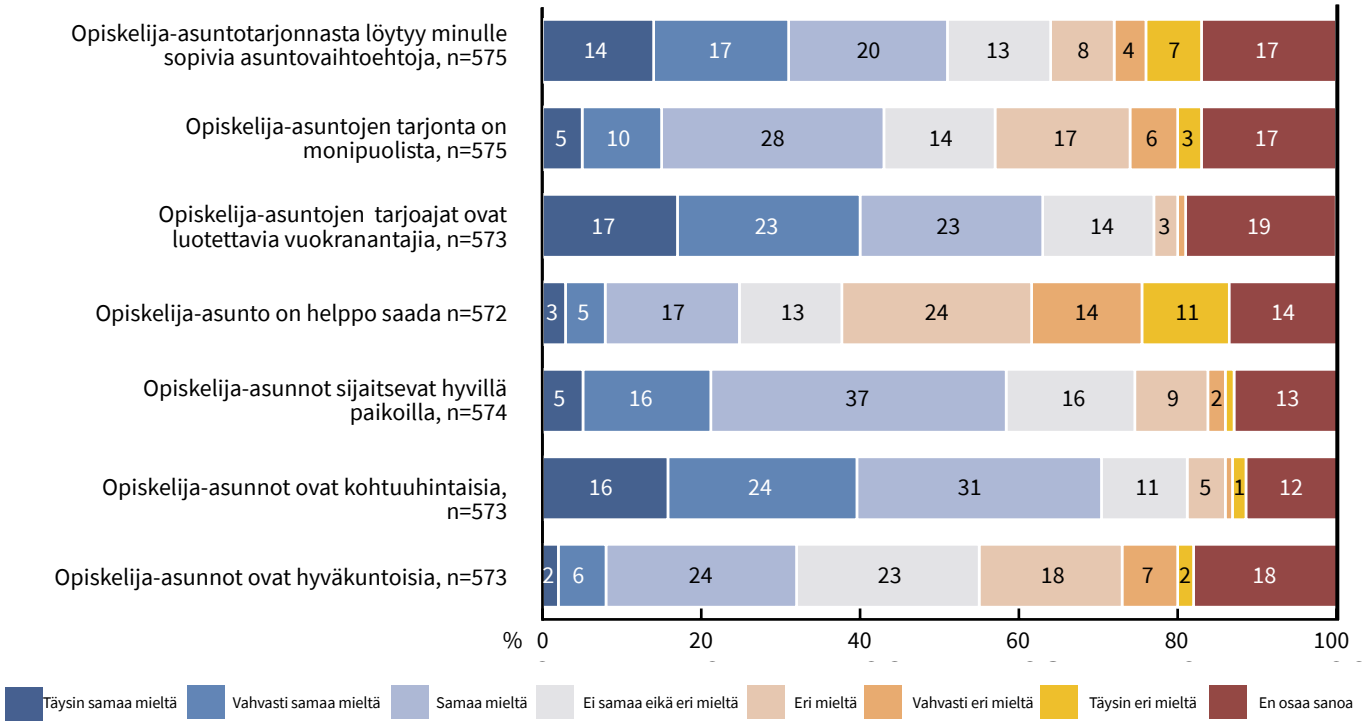

Kuvio 13. Missä määrin seuraavat opiskelija-asumista koskevat väittämät pitävät mielestäsi paikkansa?

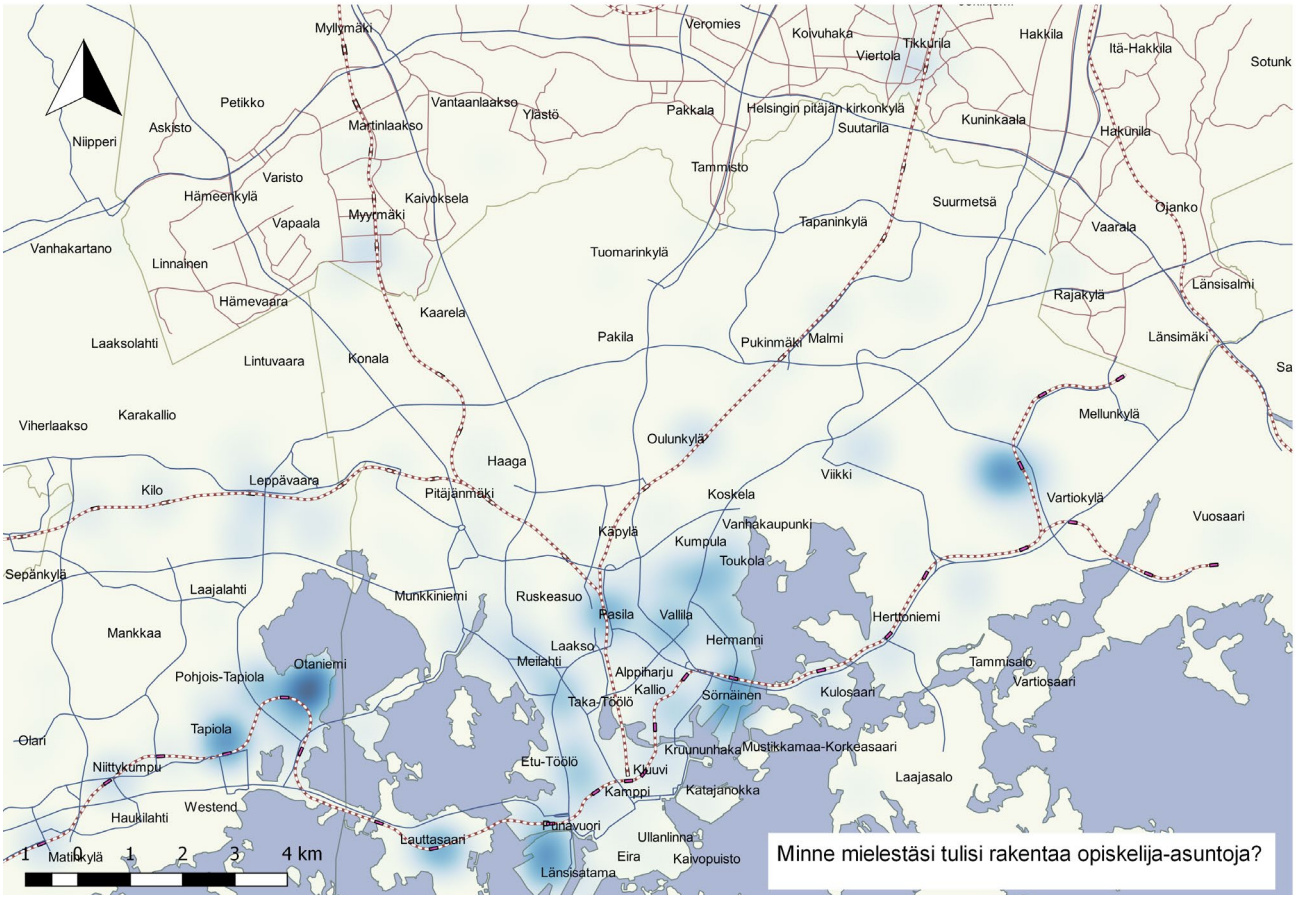

Kuva 8. Minne mielestäsi tulisi rakentaa opiskelija-asuntoja? Vastausten määrä 621.

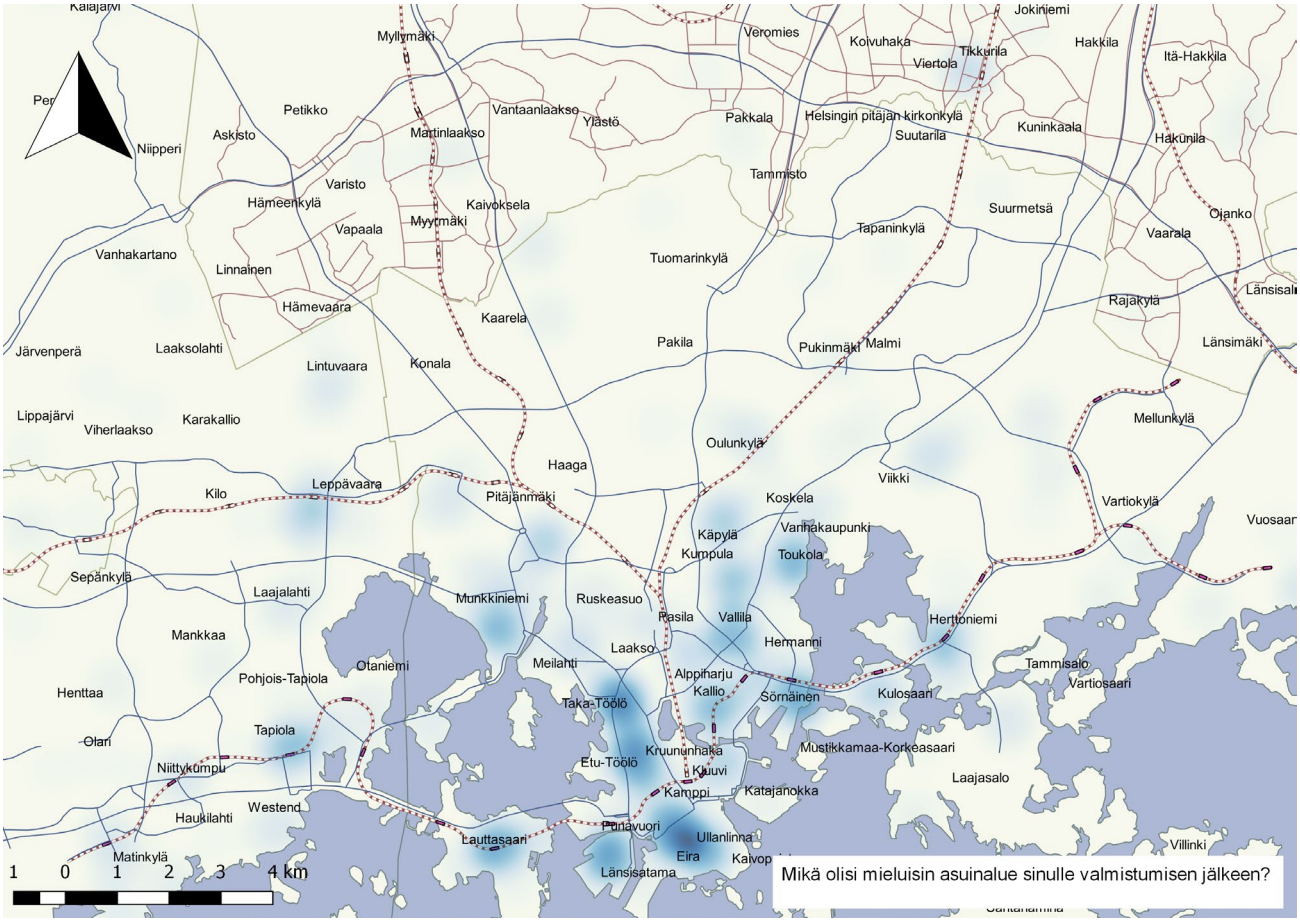

Kuva 9. Mikä olisi mieluisin asuinalue sinulle valmistumisen jälkeen? Vastausten määrä 545.

tummuudeltaan sen, miten paljon tietylle alueelle on keskittynyt vastauksia. Vastaaja sai merkitä kartalle niin monta pistettä kuin halusi. Vastaukset ovat samansuuntaisia kuin viimeksi kysyttäessä, joskin tällä kertaa on enemmän merkintöjä Itä-Helsingissä[1]. Lämpökartasta voi nähdä, että selkeät keskittymät ovat Espoon Otaniemessä ja Tapiolassa sekä Helsingin kantakaupungissa kuten Lauttasaaressa, Jätkäsaaressa, Pasilassa ja Kalasatamassa. Uusi, selkeä keskittymä on Myllypurossa, mahdollisesti uuden ammattikorkeakoulun myötä. Metroradan varressa on myös uusia keskittymiä, esimerkiksi Espoon puolella Piispansillassa, Niittykummussa ja Leppävaarassa. Vantaan puolelta myös Tikkurilassa ja Myyrmäessä merkintöjä aiempaa enemmän. Moni keskittymistä sijaitsee eri korkeakoulujen kampusten läheisyydessä.

Mieluisia asuinalueita valmistumisen jälkeen tarkastellessa huomataan, että eteläinen Helsinki säilyy edelleen kiinnostavana kuten aiemmalla tutkimuskerralla, toisaalta sieltä ei löydy selkeitä keskittymiä (Kuva 9).[2] Espoossa on pieniä uusia keskittymiä Leppävaarassa, Matinkylässä, Niittykummussa ja Piispansillassa, mikä voi liittyä länsimetron rakentamiseen. Helsingin osalta Jätkäsaaressa ja Munkkiniemessä aiempaa enemmän mainintoja. Vantaan vähäisistä maininnoista Tikkurila on suosituin. Vastauksia on merkitty myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelle muualle Suomeen.

Kysyttäessä mitkä alueet ovat viime aikoina muuttuneet houkuttelevammaksi asua tai liikkua, kartasta voi nähdä, että vastauksia on ripotellen ympäri pääkaupunkiseutua, joskin keskisessä ja eteläisessä Helsingissä eniten (Kuva 10). Selkeitä keskittymiä ovat esimerkiksi Kalasatama ja Jätkäsaari, joita rakennetaankin kovasti tällä hetkellä. Vantaalla on vähän merkintöjä, joista monet ovat Kehäradan varrella olevilla alueilla, kuten Tikkurilassa, Leinelässä, Kivistössä ja Martinlaaksossa. Espoossa metroradan varrelta löytyy pieniä keskittymiä Matinkylästä, Niittykummusta ja Tapiolasta. Muutamia merkintöjä löytyy myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelta Uudeltamaalta sekä muualta Suomesta.

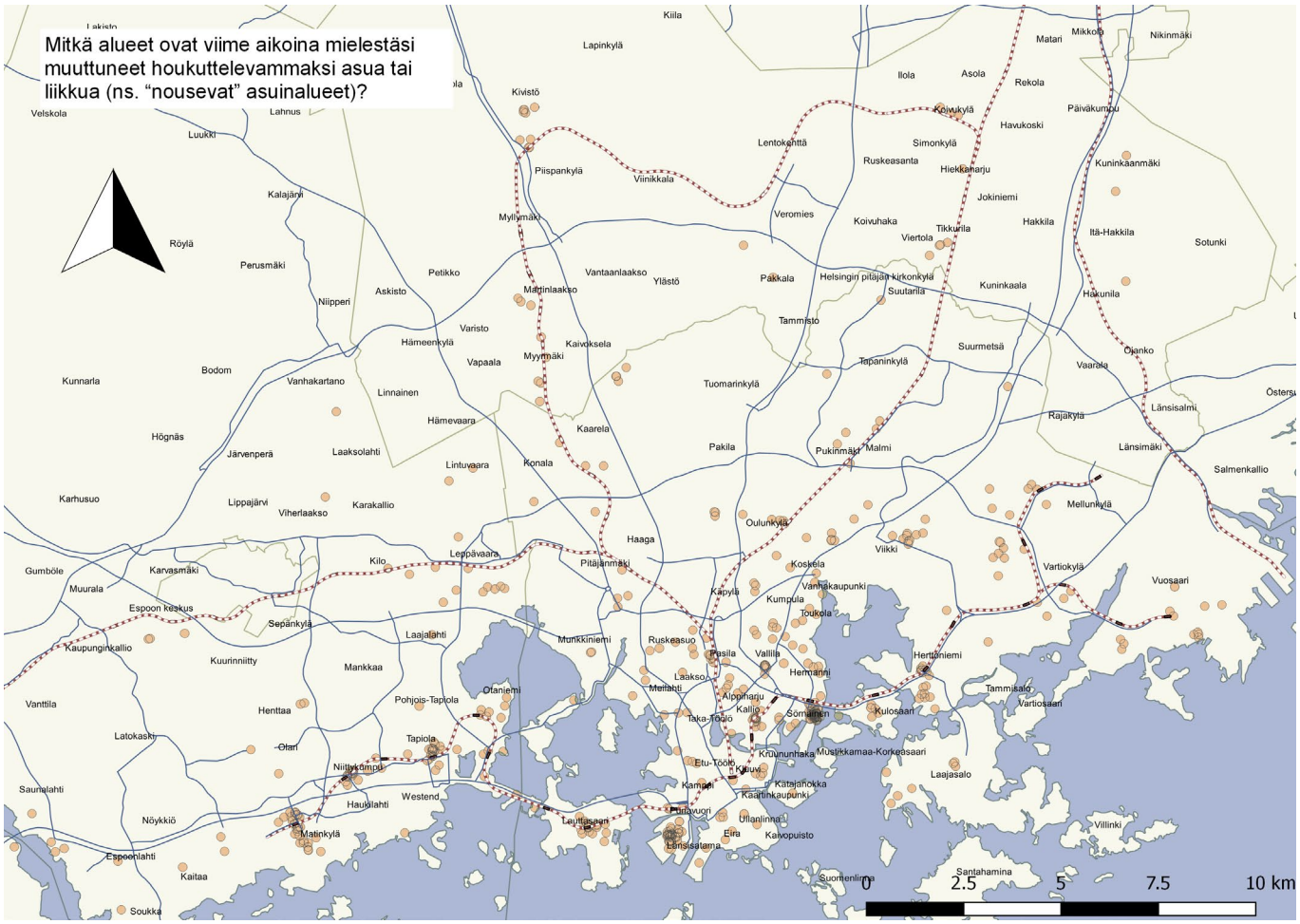

Kuva 10. Mitkä alueet ovat viime aikoina mielestäsi muuttuneet houkuttelevammaksi asua tai liikkua (ns. “nousevat” asuinalueet)? Jos haluat merkitä useamman pisteen, avaa kysymys uudelleen. Vastausten määrä 489.

1, 2 Rytkönen, Maria ja Juhani Saari. ”Opiskelijan kaupunki.” Helsinki: Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus 18 (2015:19).

Opiskelijoilta kysyttiin asteikolla 0-10 kuinka todennäköisenä he pitävät, että he jäisivät asumaan samalle paikkakunnalle tai kaupunginosaan vielä viiden vuoden jälkeen tai valmistuttuaan. Arvo 0 kuvastaa tilannetta, jossa opiskelija näkee asuvansa samassa asuinkaupungissa tai kaupunginosassa hyvin epätodennäköisenä ja vastaavasti 10 kuvastaa tilannetta, jossa tämä olisi hyvin todennäköistä. Prosentit on laskettu kokonaisvastaajien kesken (n=578).

Vähän alle 70 prosenttia ilmoitti pitävänsä väitettä jäädä asumaan samalle paikkakunnalle todennäköisenä (arvot 6-10). Noin joka viides (22 prosenttia) vastaajista ilmoitti korkeimman arvon (10) ja näin ollen pitävänsä jäämistä samaan kaupunkiin hyvin todennäköisenä. Noin 20 prosenttia piti taas väittämää epätodennäköisenä (arvot 0-4). Epätodennäköisten vastaajien osuus jakautui noin 4 prosentin luokkiin eri arvojen välille. Puuttuvia arvoja oli noin 4 prosenttia vastaajista.

Kaupunginosaa koskevassa kysymyksessä vain hieman yli kolmasosa (32%) piti jäämistä samaan kaupunginosaan todennäköisenä ja 45 prosenttia epätodennäköisenä. Puuttuvia arvoja oli 9 prosenttia vastaajista. Samassa kaupunginosassa asuminen viiden vuoden kuluttua tai valmistuttua on vastaajien mukaan selkeästi epätodennäköisempää kuin samalla paikkakunnalla asuminen.

Kun opiskelijoilta kysyttiin todennäköisyyttä muuttaa ulkomaille, 16 prosenttia piti tätä todennäköisenä (arvot 6-10) ja yli puolet (56%) epätodennäköisenä. Hieman yli viidesosa (21%) oli puuttuvia arvoja. Nämä puuttuvat arvot voivat viitata siihen, että kysymykseen on hankala vastata tai ne voivat johtua myös kysymyksenasettelusta. Kysymyksessä vastaajan tuli vetää liukukytkintä arvojen 0-10 välillä. Liukukytkin oli asetettu 0 kohdalle. Mikäli vastaaja ei ole liikuttanut liukukytkintä, tulkitaan vastaus puuttuvaksi. Voi siis olla, että osa puuttuvista arvoista olisi tarkoitettu kuvastamaan arvoa 0 “Ei lainkaan todennäköistä”.

Hyvin todennäköisesti (arvo 10) samalla paikkakunnalla asuvat vastasivat asumiskuntansa mukaan näin: Helsingissä asuvista (n=313) 30 prosenttia on sitä mieltä, että samalla paikkakunnalla asuminen viiden vuoden kuluttua on hyvin todennäköistä. Vastaava luku Espoossa (n=147) on 16 ja Vantaalla (n=63) 14 prosenttia. Kaupunkien välillä on siis havaittavissa suuria eroja. Erot hyvin epätodennäköisenä (arvo 0) pitävien osuuksista asuinpaikkakunnan mukaan ovat kuitenkin paljon pienemmät: Helsingissä 1 prosentti, Espoossa 3 ja Vantaalla 2 prosenttia. Helsingissä todennäköisyyden keskiarvo on 7.33 (keskihajonta 2.7), Espoossa 6.61 (keskihajonta 2.76) ja Vantaalla 6.09 (keskihajonta 2.74) (Taulukko X). Samoin moodi ja mediaanit ovat Helsingissä paljon korkeammat kuin Espoossa ja Vantaalla. Helsingissä asuvat opiskelijat näkevätkin paljon todennäköisempänä asuvansa vielä 5 vuoden päästä valmistumisestaan samassa kaupungissa kuin Espoossa tai Vantaalla asuvat.

Kaupunkien väliset erot muuttuvat, kun vastauksia tarkastellaan kuinka todennäköisesti vastaaja asuisi samassa kaupunginosassa. Hyvin todennäköisenä (arvo 10) samaan kaupunginosaan jäämistä pitää 8 prosenttia helsinkiläisistä (n=298), 6 prosenttia espoolaisista (n=134) ja 10 prosenttia vantaalaisista. Hyvin epätodennäköisten (arvo 0) osuudet ovat Helsingissä 6 prosenttia, Espoossa 5 ja Vantaalla 3 prosenttia. Helsinkiläisten ja vantaalaisten keskiarvot ja yleiset tunnusluvut ovat hyvin samanlaiset, kun taas Espoossa ne ovat hieman alemmat (Kuvio 14).

Samaan kaupunginosaan jääminen nähdään siis paljon epätodennäköisemmäksi kuin samaan asuinkaupunkiin jäämistä, riippumatta asuinpaikkakunnasta. Vaihtuvuuteen kaupunginosassa voi vaikuttaa esimerkiksi opiskelijoiden ikä ja elämäntilanne- ei olla vielä kiinnitytty yhteen paikkaan. Myös sosioekonominen nousu on mahdollista koulutuksen ja työn myötä, jolloin voi olla taloudellisesti enemmän vaihtoehtoja valita koti ja kaupunginosa kuin aiemmin opiskeluaikana. Lisäksi osa vastaajista asuu opiskelija-asunnossa, jolloin kodin sijaintiin ei välttämättä ole voinut vaikuttaa.

	Helsinki	**Espoo (sis. Kauniainen)**	**Vantaa**	**Kaikki**
Paikkakunta				
Keskiarvo (keskihajonta)	7.32 (2.70)	6.62 (2.76)	6.09 (2.74)	6.91 (2.76)
Mediaani	8	7	6	8
Moodi	10	8	5	10 2
Ala- / yläkvartiili	5, 10	5,9	4,9	5,9
Vastaajien määrä	314	146	64	557
Kaupunginosa				
Keskiarvo (keskihajonta)	4.72 (2.92)	4.02	4.70 (2.96)	4.50 (2.89)
Mediaani	5	4	5	4
Moodi	5	2	5	5
Ala- / yläkvartiili	2,7	2,6	2,7	2,7
Vastaajien määrä	298	135	62	525

Kuvio 14. Kuinka todennäköisesti asut vielä 5 vuoden kuluttua (tai valmistuttuasi) samalla paikkakunnalla? / kaupunginosassa? Asuinkaupungin: Helsinki, Espoo (sis. Kauniainen), Vantaa mukaan.
Todennäköisyyttä mitattiin 0-10 asteikolla, missä 0=Hyvin epätodennäköistä, 10=Hyvin todennäköistä.

ASUNNOTTOMUUS JA SYRJINTÄ VUOKRAMARKKINOILLA

Tämän vuoden tutkimuksessa haluttiin tutkia asunnottomuutta edelliskerran tutkimusta syvemmin lisäkysymyksillä sekä avoimilla kysymyksillä. Asunnottomuuden olemme kyselyssä määritelleet näin: ”Asunnottomuudella tarkoitetaan tilannetta, jossa henkilöllä ei ole omaa pysyvää osoitetta ja hän elää esimerkiksi tilapäisasuntolassa, porrashuoneissa tai tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona.”[3] Asunnottomuus Suomessa keskittyy pääkaupunkiseudulle (Helsinki, Espoo, Vantaa), jossa on yli puolet asunnottomista.[4]

Vastaajista joka kolmas (30%) tuntee lähipiiristään opiskelijan, joka on ollut asunnottomana vastaajan opiskelupaikkakunnalla. Vuoden 2015 kyselyssä vastaava osuus oli 35%. Asunnottomuus yleisesti on laskenut Suomessa johdonmukaisesti 1980-luvulta alkaen, kun asunnottomuutta on tilastoitu.[5]

Kyselyyn vastanneista 8 prosenttia ilmoitti olleensa koditon opintojensa aikana omalla opiskelupaikkakunnalla (Kuvio 15). Asunnottomuuden kokeminen henkilökohtaisesti on pysynyt samana verrattuna vuoden 2015 kyselyyn.

Opiskelijoilta, jotka ovat kokeneet asunnottomuutta (8%), kysyttiin vielä muutama tarkentava kysymys liittyen heidän tilanteeseensa, kuten asunnottomuuden syitä ja opiskelijoiden majoituspaikkaa sekä asunnottomuuden kestoa.

Annetuista vaihtoehdoista yleisin yksittäinen syy asunnottomuuteen on asunnon saamisen viivästyminen opintojen aloittamisen yhteydessä (27%). Vuokrasuhteen päättyminen (erilaisista syistä) on toiseksi yleisin vaihtoehto (23%). Kahdeksan prosenttia ilmoitti asunnottomuutensa syyn olevan opiskeluvaihdosta palaaminen. Vastaajat saivat kertoa asunnottomuuden syistä myös avovastauksissa (Muu, mikä?: 42%). Avovastauksissa yleisin vastaus asunnottomuuden päättymiseen liittyy kumppanista eroamiseen. Vastauksissa on myös mainintoja siitä, ettei ole saanut opiskelija-asuntoa:

> *”En saanut Hoas:lta asuntoa ja vuokrataso oli liian korkea muualla.*

Kun opiskelijoilta kysyttiin mihin kaikkialle he olivat majoittuneet asunnottomuutensa aikana, lähes kaikki asunnottomuutta kokeneista vastaajista kertoivat majoittuneensa/majoittuvansa ystävän tai sukulaisen luona (95%). 11 prosenttia ilmoitti asuneensa/asuvansa myös tuntemattomien ihmisten luona ja 8 prosenttia opiskelijoille järjestetyssä hätämajoituksessa tai jossain muussa paikassa. 7 prosenttia ilmoitti asuneensa/asuvansa kadulla tai ulkona ja 5 prosenttia hotellissa tai jossain muussa kaupallisessa maksullisessa majoituksessa. Opiskelijoiden

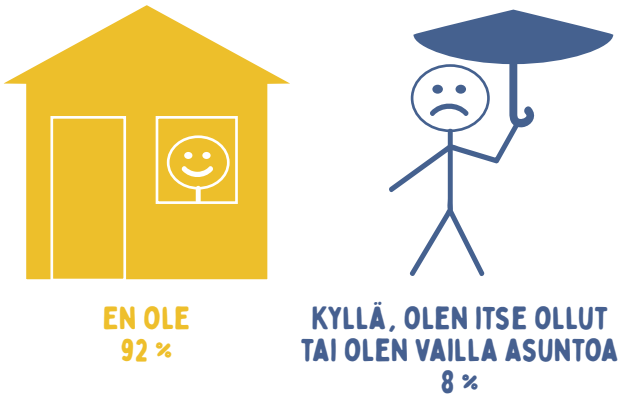

Kuvio 15. Oletko opintojesi aikana ollut asunnottomana opiskelupaikkakunnallasi? n=578.

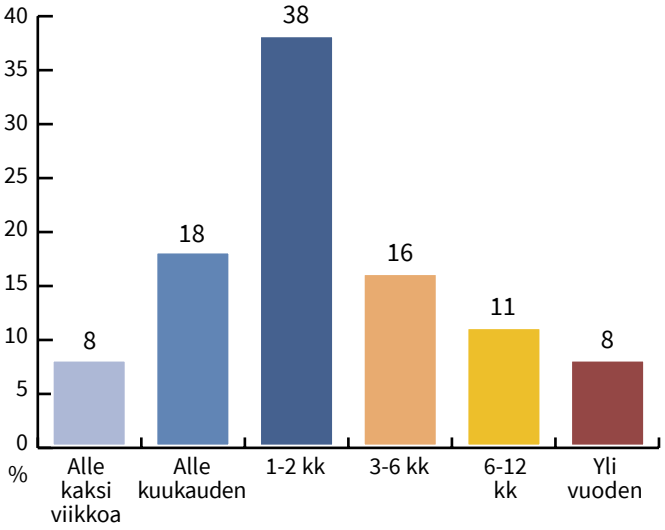

Kuvio 16. Kuvateksti: Kuinka kauan asunnottomuutesi on kestänyt/kesti? n=49.

vastaukset seuraavat kansallista tilastoa, jossa suurin osa asunnottomista elää tuttavien ja sukulaisten luona, ja vain muutama prosentti kokee katuasunnottomuutta.[6]

Opiskelijoiden asunnottomuus vaikuttaa olevan lyhytaikaista ja hetkellistä (Kuvio 16). Yli puolet (64%) ilmoitti asunnottomuuden kestäneen enintään kaksi kuukautta. Yli vuoden asunnottomuutta kokeneiden määrä oli 8 prosenttia. Opiskelijoiden asunnottomuus ei siis vaikuta olevan pitkäaikaista katuasunnottomuutta, vaan ennemminkin vuokrasuhteen päättymiseen sekä elämäntilanteen muutoksiin liittyvää lyhytaikaista asunnottomuutta, jonka jälkeen on löydetty uusi asunto. Tulosten perusteella moni on myös viettänyt tämän lyhyen jakson ystävänsä tai sukulaisensa luona.

Asunnottomuuden lisäksi kysyttiin vuokramarkkinoilla kohdatusta syrjinnästä. Seitsemän prosenttia vastaajista ilmoitti, että on kokenut syrjintää vuokramarkkinoilla ja 14

3 Aran määritelmä asunnottomuudelle
https://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Tilastot_ja_selvitykset/Asunnottomuus/Asunnottomat_2018(49593 haettu 14.11.2019
4 https://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Tilastot_ja_selvitykset/Asunnottomuus/Asunnottomat_2018(49593 haettu 14.11.2019
5 https://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Tilastot_ja_selvitykset/Asunnottomuus/Asunnottomat_2018(49593 haettu 14.11.2019
6. https://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Tilastot_ja_selvitykset/Asunnottomuus/Asunnottomat_2018 haettu 14.11.2019

prosenttia ei osannut sanoa kantaansa. 79 prosenttia vastaajista ilmoitti, ettei koe tulleensa syrjityksi. Kysymykseen on vastannut 577 opiskelijaa. Aiheeseen liittyen tuli runsaasti avovastauksia (50 vastausta). Yleisin syrjimisen aihe liittyi etnisyyteen ja tulkittuun ei-suomalaisuuteen. Moni avovastauksissa ilmoitti myös kokeneensa sukupuoleen, seksuaalisuuteen, ikään, opiskelijuuteen ja ulkonäköön liittyvää syrjintää. Myös työttömyyteen, yksinhuoltajuuteen ja lemmikkeihin liittyvää syrjintää on koettu. Mielenkiintoista on, että avovastauksissa on mainittu myös positiivisesta syrjinnästä, esimerkiksi sukupuolen perusteella naissukupuolta suosittaessa. Tässä joitakin avovastauksia:

> *I am not a Finn and people didn't consider me as a viable tenant although I was able to follow the requirements and pay for rent, deposits etc upfront.*

> *Olen vain hyötynyt miesten syrjinnästä. Parissakin asuntonäytössä vuokranantaja on sanonut etsivänsä naisvuokralaista.*

> *"Positiivista" syrjintää sikäli, että olisin saanut maksaa osan vuokrasta seksillä (oletettavasti sukupuoleni takia).*

> *Mies sukupuoli. Tämä näkyy monessa. Jo haetaan vuokralle naista ym. Ylipäänsä siisteys ja kunnollisuus oletetaan olevan naisen ominaisuuksia mutta ei miehen. Siistinä ja kunnollisena miehenä ei ole ollut helppoa 20 -vuotiaasta alkaen, koska tietynlaisia asioita on oletettu pelkästään sukupuolen perusteella.*

> *Kun kävimme katsomassa asuntoja (yht. n. 6-7 kpl) yhdessä samaa sukupuolta edustavan kumppanini kanssa, emme saaneet yhtäkään tarjousta, mutta heti ensimmäinen asunto, jonka näytössä kumppanini kävi eri sukupuolta olevan ihmisen kanssa, tarjottiin meille.*

> *Perustunut yksinhuoltajuuteeni: ei ole miestä taloudessa tekemässä rivitalon lumitöitä (Helsingissä!). "Miten maksat vuokran" johon lopultakin tajusin vastata: "samalla tavalla kuin ennenkin: rahalla". Olen pienituloinen kahden teinin yh, asumistuki tulee, ja ei vuokrarästejä, luottotiedot kunnossa, mutta mies puuttui.*

ASUMISEN PREFERENSSIT JA ARVOT

Opiskelijoita pyydettiin valitsemaan nykyiseen elämäntilanteeseensa parhaiten sopiva asuntotyyppi (Kuvio 17). Yksittäinen suosituin vastaus (35%) on 600 euron kaksio. 42 prosenttia opiskelijoista valitsi yksiön. Toisaalta yksiöiden koossa ja hinnassa on jakautuvuutta: 7 prosenttia valitsi sopivimmaksi asunnoksi alle 20 neliön asunnon (350e/kk), kun taas hieman kalliimmat 20-27 neliön tai yli 27 neliön yksiöt saavat 18 ja 15 prosenttia äänistä. 12 prosenttia ilmoitti kolmion ja 6 prosenttia neliön sopivimmaksi asuntotyypiksi heidän elämäntilanteeseen. 7 prosenttia vastaajista kokee, että jaettu asunto olisi heille sopivin asuntotyyppi. Kysymykseen vastasi 569 opiskelijaa.

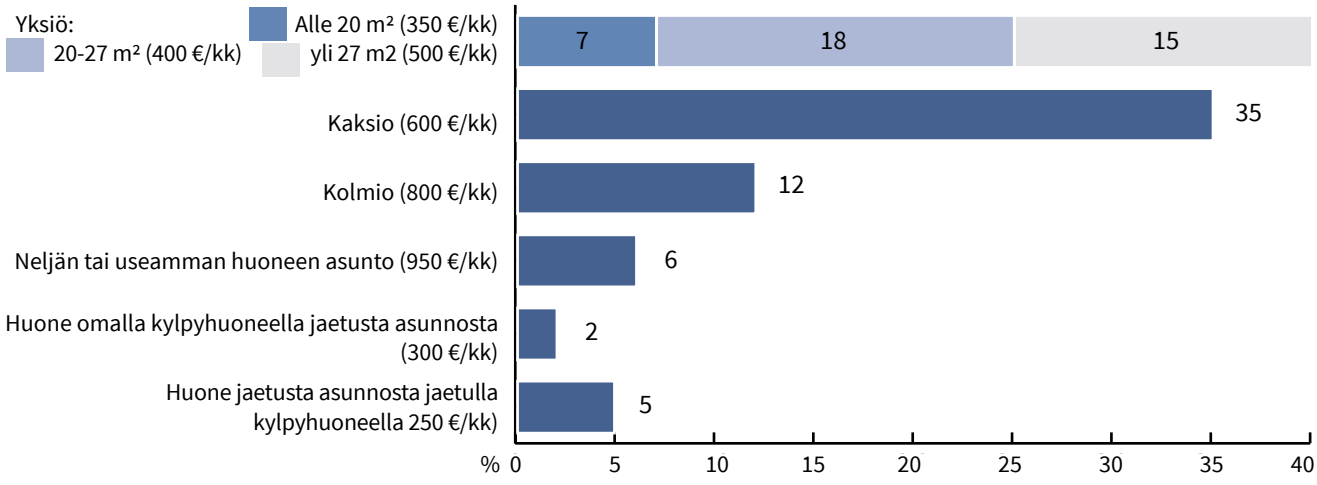

Kuvio 17. Mikä asuntotyyppi sopisi nykyiseen elämäntilanteesi parhaiten? n=569

Vastauksissa tulee huomioida, että tämä kysymys on kysytty Opiskelijabarometrissa, mistä johtuen hinnat ovat muotoiltu kansallista tasoa mukaileviksi.

Parin viime vuoden aikana on käyty keskustelua miniyksiöiden rakentamisesta. Pääkaupunkiseudulle on viime vuosina rakennettu miniyksiöitä, jotka ovat olleet niiden myyjien mukaan hyvin haluttuja, esimerkiksi Sadon Studiokoti- talo valmistui Vantaan Martinlaaksoon 2017. Miniyksiöt herättävät vastakkaisia näkemyksiä: toisaalta niitä kiitellään koska ne vastaavat yksiöiden kysyntään ja ovat tehokkaita tilankäytöllisesti, toisaalta niitä kritisoidaan korkeasta neliöhinnasta, rakennusteollisuuden tuotoista ja siitä ettei hyvä elämä hyvinvointivaltiossa voi toteutua 17-neliöisellä kodilla.[7] Tässä kyselyssä ollaan haluttu kartoittaa opiskelijoiden näkemyksiä miniyksiöistä.

Kyselyssä miniyksiö on määritelty näin: ”Miniyksiöllä tarkoitetaan alle 20 neliön kokoista asuntoa (1h, kk, kph), johon voi kuulua yhteiskäytössä olevia tiloja (esim. yhteinen olohuone, saunatilat, takkahuone, terassi)”. Kyselyssä kysyttiin ”Jos asut tai asuisit yksin, voisitko kuvitella asuvasi miniyksiössä, jos sen hinta olisi sinulle sopiva?”.

Puolet vastaajista (54%) vastasi kuvitella voivansa asua miniyksiössä, jos asuisi yksin ja sen hinta olisi sopiva (Kuvio 18). 42 prosenttia vastaajista ei kuitenkaan näkisi mahdollisena asua miniyksiössä. Noin kolmasosa (33%) vastaajista onkin sitä mieltä, että miniyksiössä eläminen tuntuisi heistä liian pieneltä.

Miniyksiön suosio puolelle vastaajista voi mahdollisesti kertoa siitä, että omaa tilaa ei tarvita niin paljoa, tai että kaupungissa on jo totuttu asumaan tiiviisti tai suorastaan ahtaasti. Ovatko ihmiset kiinnostuneet yhteiskäytössä olevista tiloista oman kodin pienuuden vastineeksi? Tässä kyselyssä olevan kysymyksen perusteella ei: siinä kysytään, mistä asumisen yhteistiloista ja oheispalvelusta olisit kiinnostunut, ja vastausten perusteella itsenäiset palvelut, kuten sauna ja kuntosali kiinnostavat.

Edellisessä kysymyksessä (Kuvio 17) “Mikä asuntotyyppi sopisi nykyiseen elämäntilanteeseesi parhaiten?”, jossa asuntotyypeissä on eritelty vuokra keskimäärin kansallisesti, alle 20-neliöinen yksiö (vuokra 350 e/kk) ei saa juurikaan kannatusta, vain 6 prosenttia vastaajista valitsi tämän vaihtoehdon. Tämä on mielenkiintoista verrattuna siihen, että yli puolet vastaajista voisi kuvitella asuvansa sopivan hintaisessa miniyksiössä, mutta harva ilmoitti huokean alle 20-neliöiden yksiön sopivimmaksi asuntotyypiksi. Toisin sanoen, puolet opiskelijoista voisi kuvitella asuvansa miniyksiössä, mutta vain harva näkee tämän tyyppiset asunnot omaan nykytilaansa parhaiten sopiviksi. Toisaalta tämän kysymyksen vaihtoehtojen hinnat voivat tuntua pääkaupunkiseudun vastaajista niin edullisilta, että ovat valinneet reilusti isomman asunnon, kuin jos hintavaihtoehdot olisivat realistisempia pääkaupunkiseutulaisille. Tässä kysymyksessä 600 euron kaksio on suosituin: 36% vastaajista valinnut sen itselleen sopivimmaksi.

Kuvio 18. Jos asut tai asuisit yksin, voisitko kuvitella asuvasi miniyksiössä, jos sen hinta olisi sinulle sopiva? n=575

Kyselyssä kartoitettiin opiskelijoiden ekologisia arvoja asumisessa: vastaajilta kysyttiin mielipidettä, kuinka tärkeänä pitää, että oman kotitalouden sähkö tulee uusiutuvasta energialähteestä. Mielipidettä mitattiin 0-10 asteikolla, missä 0 kuvasti tilannetta missä opiskelija ei pidä tätä ollenkaan tärkeänä ja 10 hyvin tärkeänä. 71 prosenttia vastaajista pitää uusiutuvien energialähteiden sähköä kotitaloudessaan tärkeänä (arvot 6-10). Reilu viidesosa (22%) ilmoitti pitävänsä tätä hyvin tärkeänä (arvo 10). 17 prosenttia ei pidä tätä tärkeänä (arvot 4-0). Ei ollenkaan tärkeä (arvo 0) vastanneiden koko aineistossa on 2 prosenttia. Kysymykseen vastasi 536 opiskelijaa.

7 ks. esim. https://www.hs.fi/koti/art-2000005469947.html haettu 14.11.2019

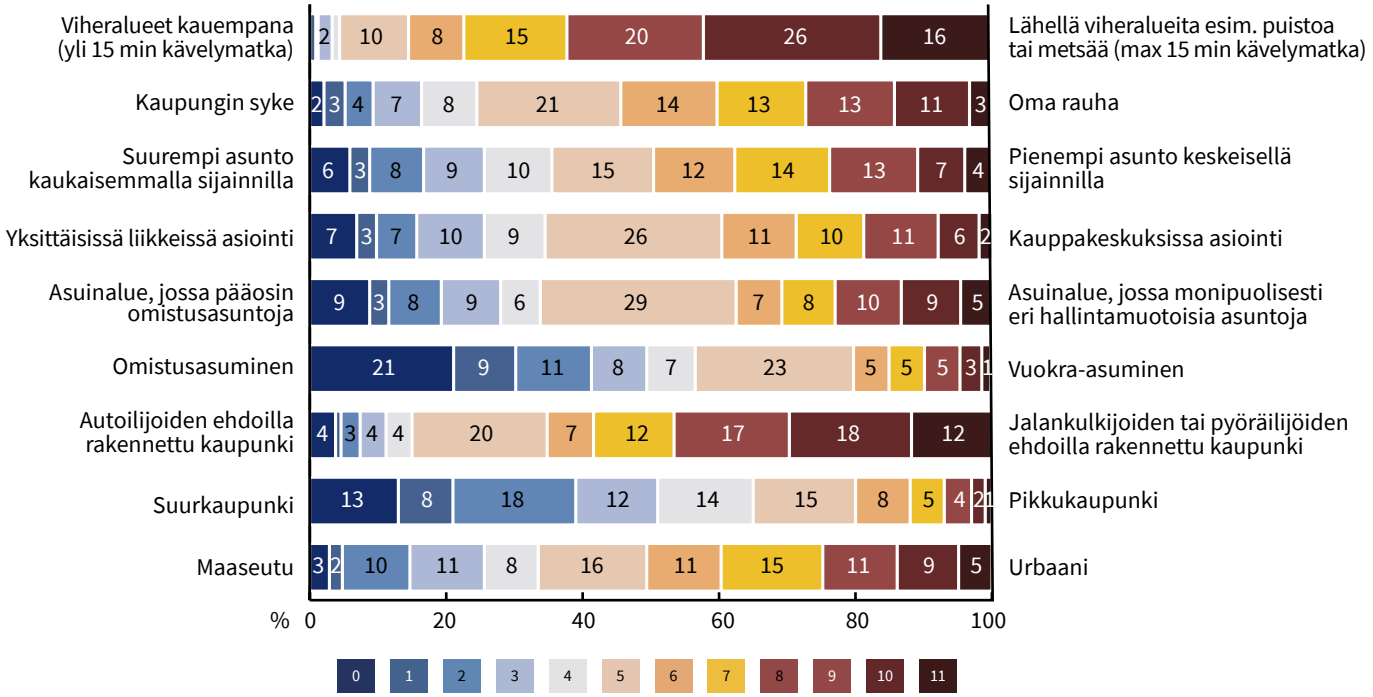

Kuvio 19. Millaisessa ympäristössä haluaisit asua, jos saisit valita?

Asumisen arvoja ja preferenssejä selvitettiin kysymällä opiskelijoilta “Millaisessa ympäristössä haluaisit asua, jos saisit valita?” (Kuvio 19). Kysymyksen vastausvaihtoehdot muotoiltiin siten, että niissä on tavoiteltu kahta erilaista ääripäätä.

Puolet vastaajista ilmoitti olevansa enemmän urbaanin asumisympäristön kannalla (arvot 0-4) ja 34 prosenttia maaseutumaisen asumisen (arvot 6-10) kannalla. Mielipiteet jakautuvat pääosin noin 10 prosenttiin/vastausvaihtoehto. Yleisin vastaus, eli moodi (16%) on väittämien keskivaiheella (arvo 5) ja vastausten mediaani 4. Kun vertaillaan ääripäitä, on urbaanin osuus (arvo 0) hieman suurempi kuin maaseudun (arvo 10). Väittämän keskiarvo on 4.50 (keskihajonta 2.58), alakvartiili 3 ja yläkvartiili 7. Vastausten jakaumien perusteella pääkaupunkiseudun opiskelijat vaikuttavat kääntyvän hieman enemmän urbaanin asumisen kannalle. Tässä täytyy toki huomioida, että kukin vastaaja mieltää subjektiivisesti, mitä urbaani tai maaseutu tarkoittaa.

Pikkukaupunki - suurkaupunki- jaottelussa suurkaupunkimaisuus viehättää vastaajia huomattavasti pikkukaupunkeja enemmän–63 prosenttia on suurkaupungin (arvot 6-10) kannalla kun vastaava osuus pikkukaupungin kannattajille (arvot 0-4) on 21 prosenttia. Myös ääripäitä tarkasteltaessa on selkeitä eroja - pikkukaupungin kannatus (arvo 0) on 1 prosentti kun taas suurkaupunki (arvo 10) on saanut 12 prosenttia äänistä. Moni vastaaja piti kuitenkin sopivampana kaupunkia, joka olisi näiden välistä. Suurimmat osuudet sijoittuvat keskitasolle, jokseenkin vinosti suurkaupungin puolelle. Vastausten keskiarvo on 6.50 (keskihajonta 2.4), mediaani 7, moodi 8 ja ala- sekä yläkvartiilit 5 ja 8.

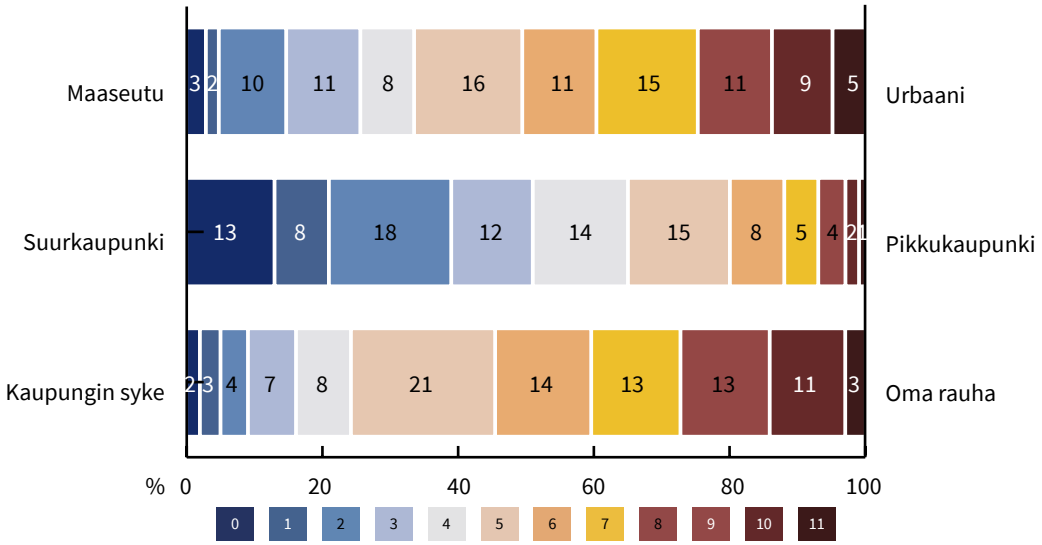

Kuvio 20. Millaisessa ympäristössä haluaisit asua, jos saisit valita? Maaseutu - urbaani, suurkaupunki - pikkukaupunki, kaupungin syke - oma rauha

Kuten urbaani-maaseutu- jaottelussa, myös suurkaupunki-pikkukaupunki-jaottelussa vaikuttaa se, miten vastaaja mieltää suurkaupungin ja pikkukaupungin. Esimerkiksi koko maailman mittakaavassa Suomen suurkaupungit ovat suhteellisen pieniä verrattuna suuriin metropoleihin. Toisaalta Suomen mittakaavassa Helsinkiä voidaan ajatella suurkaupunkina. Vastausjakaumat keskittyvät pääosin keskivaiheelle (painottuen hieman suurkaupunkiin päin), jolloin voidaan ajatella, että suurin osa opiskelijoista toivoo jotain tältä väliltä. Pääkaupunkiseudun voidaan ajatella koostuvan useammasta pikkukaupungin ja suurkaupungin sekä urbaanin ja maaseudun välimuodosta ympäristöltään, joten osa opiskelijoista on voinut vastata tämän pohjalta.

Vastaajia kiinnostaa kuitenkin oma rauha kaupungin sykettä enemmän. 55 prosenttia vastaajista on oman rauhan kannalla (arvot 0-4) kun taas kaupungin sykkeen puolella (arvot 6-10) on 25 prosenttia. Keskivaiheille sijoittuu noin joka viides (21%). Vastausten keskiarvo on 4.19 (keskihajonta 2.36), moodi 5, mediaani 4 ja ala- sekä yläkvartiili 2 sekä 5. Oman rauhan arvostus voi esimerkiksi näkyä siinä, että opiskelijoiden soluasuntojen suosio on laskussa.[8]

Aiempien vastausten perusteella kävi ilmi, että opiskelijoiden vastaukset painottuvat maltillisesti suurkaupungin ja urbaanin ympäristön puolelle. Toisaalta oma rauha nähdään kaupungin sykettä tärkeämpänä, mikä on mielenkiintoinen kontrasti: voiko suurkaupungissa asua omassa rauhassa?

Vuokra-asumisen kannalla on noin joka viides (20%) ja omistusasumisen kannalla on yli puolet vastaajista (56%). 22 prosenttia on vastannut omistusasumisen ääripään kun sama osuus vuokra-asumiselle on 1 prosentti. 23 prosenttia on valinnut keskimmäisen vaihtoehdon (arvo 5). Keskivaiheille sijoittuvat voidaan ajatella koostuvan esimerkiksi niistä, jotka eivät ehkä näe tiettyä asumismuotoa kovinkaan tärkeänä, heidän mielipiteeseensä liittyy epävarmuutta tai se saattaa olla kontekstisidonnainen. Vastausten keskiarvo on 6.56 (keskihajonta 2.69), moodi 5, mediaani 7. Ala- ja yläkvartiilit ovat 5 ja 9. Vastausten perusteella opiskelijat ovat siis selkeästi omistusasumisen puolella.

Väittämän “asuinalue, jossa monipuolisesti eri hallintamuotoisia asuntoja - asuinalue, jossa pääosin omistusasuntoja” vastaukset jakautuvat suhteellisen tasaisesti. Noin kolmasosa (29%) on keskivaiheilla kysymyksen kanssa (arvo 5). 38 prosenttia on monipuolisen asuinalueen kannalla (arvot 0-4) ja 35 prosenttia asuinalueen, joka koostuu pääosin omistusasunnoista (arvot 6-10). Vastausten keskiarvo on 4.93 (keskihajonta 2.74), mediaani ja moodi 5, alakvartiili 3 ja yläkvartiili 7. Vastausten jakauma voi heijastella sitä, ettei kaikille ole väliä, millaisista asuntojen hallintamuodoista heidän asuinalueensa koostuvat. Toisaalta kysymys on voinut olla osalle opiskelijoista hieman hankala, mikä voi selittää sitä, miksi suurin osa on vastannut asteikon “neutraalin” arvon. Tällä kysymyksellä on tavoiteltu asenteita liittyen sosiaalisen sekoittamisen politiikkaan tai asenteisiin liittyen vuokratalovaltaisten alueiden välttelyyn. Aineiston perusteella ei ole löydettävissä jyrkkien mielipiteiden kasautumista kumpaankaan annettuun vaihtoehtoon.

Opiskelijat preferoivat mieluummin pienempää asuntoa keskeisellä sijainnilla kuin suurempaa asuntoa kaukaisemmalla sijainnilla. Puolet (arvot 0-4) painotti sijainnin merkitystä ja oli valmiita tinkimään asuntonsa koosta, kun taas 36 prosenttia kannattaa asunnon kokoa keskeisen sijainnin sijaan (arvot 6-10). 15 prosenttia vastaajista sijoittuu keskivaiheille. Keskiarvo on 4.67 (keskihajonta 2.62), moodi ja mediaani 5 ja ala- sekä yläkvartiilit 3 ja 7. Tämä voi näkyä esimerkiksi siinä, että opiskelija-asuntoihin huonosti saavutettavissa kaupunginosissa on aiempaa hankala löytää asukkaita, koska opiskelijat eivät halua enää asua kaukaisella sijainnilla.

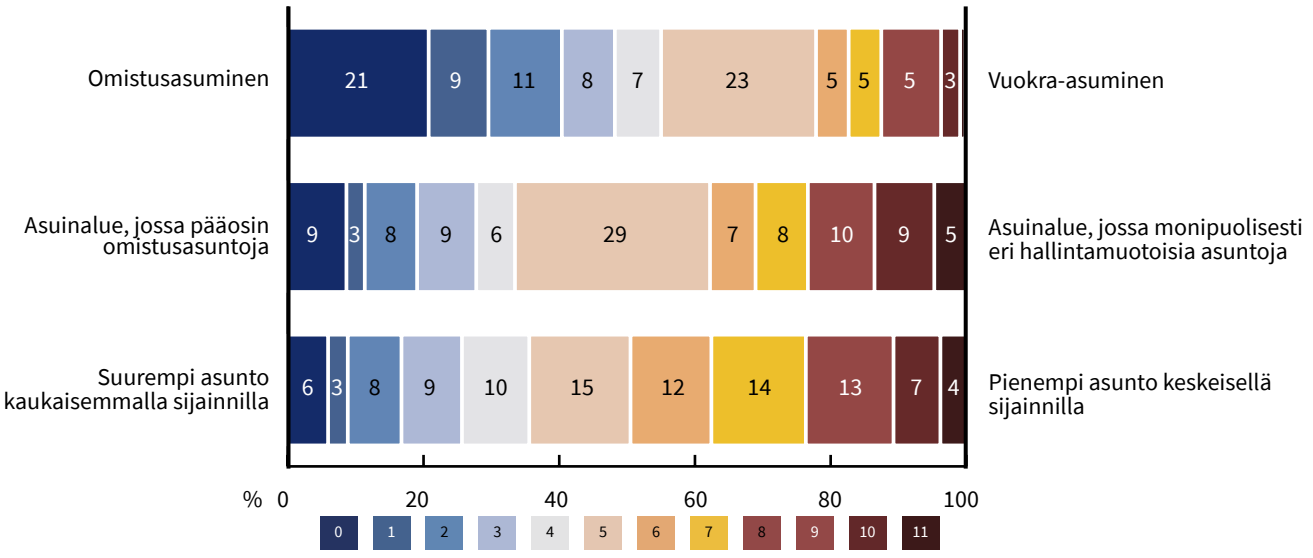

Kuvio 21. Millaisessa ympäristössä haluaisit asua, jos saisit valita? Omistusasuminen - vuokra-asuminen, asuinalue, jossa pääosin omistusasuntoja - asuinalue, jossa monipuolisesti eri hallintamuotoisia asuntoja, suurempi asunto kaukaisemmalla sijainnilla - pienempi asunto keskeisellä sijainnilla

8 http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161020/YMra_20_2018_Asuntoja_opiskelijoille.pdf?sequence=1 haettu 14.11.2019

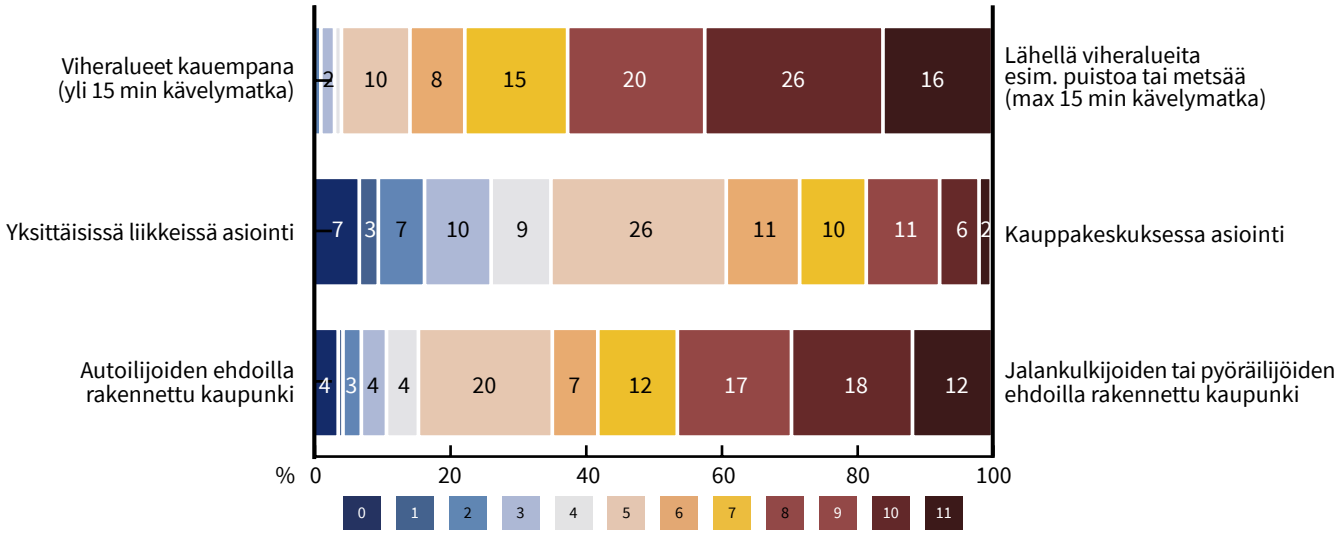

Kuvio 22. Millaisessa ympäristössä haluaisit asua, jos saisit valita? Viheralueet kauempana - lähellä viheralueita, yksittäisissä liikkeissä asiointi - kauppakeskuksessa asiointi, autoilijoiden ehdoilla rakennettu kaupunki - jalankulkijoiden tai pyöräilijöiden ehdoilla rakennettu kaupunki

Suurimmalle osalle vastaajista on tärkeää, että koti on lähellä viheralueita. 85 prosenttia haluaisi viheralueen sijaitsevan enintään 15 minuutin kävelymatkan päässä (arvot 0-4), kun yli 15 minuutin kävelymatkan (arvot 6-10) osuus oli 4 prosenttia. Noin joka kymmenes sijoittuu asteikon keskivaiheille. Viheralueita siis arvostetaan. Vastausten keskiarvo on 2.31 (keskihajonta 2), moodi ja alakvartiili 1, mediaani 2 ja yläkvartiili 3.

Pääkaupunkiseudulle on rakennettu uusia kauppakeskuksia, ja toisaalta esimerkiksi Helsingin sanomat uutisoi kivijalkaliikkeiden kuolemasta.[9] Miten pääkaupunkiseudun korkeakouluopiskelijat tahtoisivat asioida? Kysyttäessä asioinnista kauppakeskusten ja yksittäisten liikkeiden välillä vastaukset levittäytyvät pääosin tasaisesti pitkin asteikkoa. Noin neljäsosa (26%) on valinnut keskimmäisen vaihtoehdon. Kauppakeskuksessa asiointi (arvot 0-4) (40%) on kuitenkin hieman suositumpi vaihtoehto kuin yksittäisissä liikkeissä asiointi (arvot 6-10) (36%). Toisaalta kun tarkastellaan ääripäitä keskenään, kauppakeskuksissa (arvo 0) asiointi on saanut 2 prosenttia vastauksista, kun taas yksittäisissä liikkeissä (arvo 10) asiointi on saanut 7 prosenttia. Vastausten keskiarvo on 5.02 (keskihajonta 2.48), mediaani ja moodi 5. Ala- sekä yläkvartiilit ovat 3 ja 7. Niin keskiarvo, mediaani kuin moodi, sijoittuvat asteikon keskivaiheille. Suurin osa vastaajista ei siis ottanut kantaa jyrkästi suuntaan tai toiseen. Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, että mielipide voi vaihdella sen mukaan, mitä on tarkoitus ostaa, tai mitkä liikkeet ovat helpoimmin saavutettavissa.

Vastausten perusteella opiskelijat kokevat pyöräilijöiden ehdoilla rakennetun kaupungin autokaupunkia mielekkäämmäksi. 66 prosenttia (arvot 0-4) vastaajista on enemmän jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden ehdoilla rakennetun kaupungin kannalla. Keskivaiheilla on viidesosa vastaajista. Autoilijoiden ehdoilla rakennetun kaupungin sopivimmaksi kokevat vain 16 prosenttia (arvot 6-10) vastaajista. Vastausten keskiarvo on 3.35 (keskihajonta 2.59), moodi 5. Alakvartiili on 1, mediaani 3 ja yläkvartiili 5. Pääkaupunkiseudun opiskelijat ovat siis vahvasti sitä mieltä, että kaupungit pitäisi rakentaa enemmän jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden ehdoilla kuin autoilijoiden. Lisäksi kyselyn avovastauksissa liittyen pyöräilyn kehittämiseen tuli useita vastauksia: pyöräilyä tulisi kehittää ja autoilureittejä vähentää, etenkin Helsingin keskustan alueella. Vastausten perusteella voidaan väittää, että vanhat kaupunkisuunnittelun ihanteet autokaupungeista eivät ole ainakaan nykyopiskelijoiden ihanne.

Yhteenvetona voidaan todeta, että keskimääräinen Opiskelijan kaupunki 2019 -kyselyyn vastannut pääkaupunkiseudun opiskelija haluaa asua suurkaupungissa urbaanissa ympäristössä, joka on rakennettu pyöräilijöiden ja jalankulkijoiden ehdoilla. Opiskelija haluaa asua myös ennemmin omistusasunnossa, joka on pieni asunto keskeisellä sijainnilla. Opiskelija kuitenkin arvostaa omaa rauhaa ja viheralueiden läheisyyttä omassa asumisessaan. Oman asuinalueen asuntojen pääasiallisesta hallintamuodosta sekä kauppakeskuksessa tai kivijalkakaupoissa asioimisesta opiskelijalla ei ole vahvaa mielipidettä.

9 https://www.hs.fi/kaupunki/helsinki/art-2000006198472.html haettu 14.11.2019.

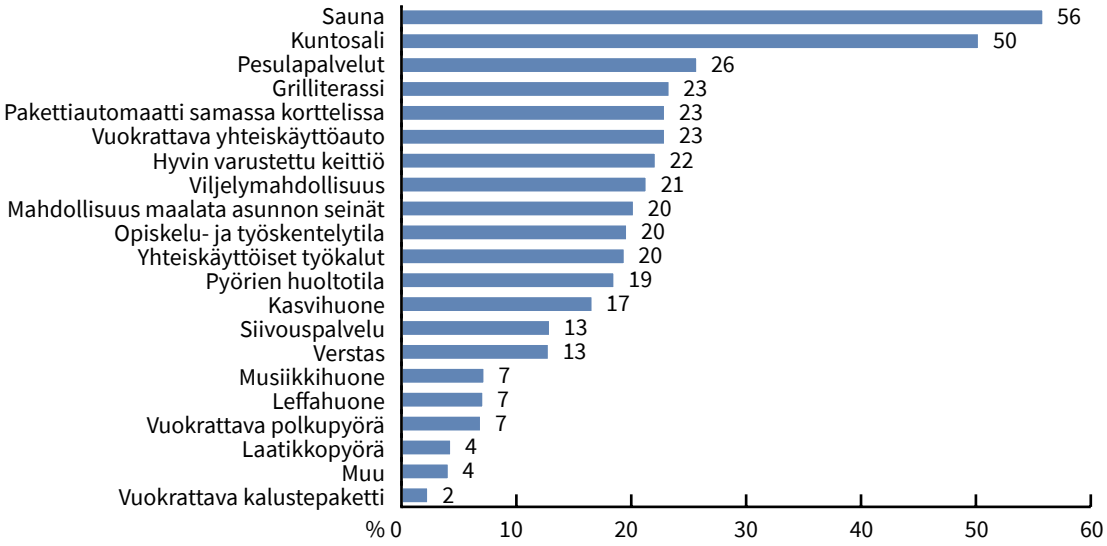

Kuvio 23. 54a. Mitä seuraavista asumisen yhteistiloja ja oheispalveluita olisit kiinnostunut käyttämään, vaikka ne nostaisivat asumiskustannuksiasi? Voit valita useita vaihtoehtoja. (%)
Prosentit ovat [Kyllä=1] vastanneiden osuudet kysymyksen kokonaisvastanneiden määrästä. n=540

Opiskelijoilta kysyttiin, mistä asumisen yhteistiloista ja oheispalveluista he olisivat kiinnostuneita, vaikka ne nostaisivat asumiskustannuksia (Kuvio 23). Vastaaja sai valita niin monta vaihtoehtoa kuin halusi. Vastausten perusteella sauna (53%) ja kuntosali (52%) ovat suosituimpia asumisen oheispalveluita. Seuraavaksi suosituimpia ovat pesulapalvelut (24%), viljelymahdollisuus (24%), vuokrattava yhteiskäyttöauto (24%), grilliterassi (23%), hyvin varustettu keittiö (23%), mahdollisuus maalata asunnon seinät (23%), ja pakettiautomaatti samassa korttelissa (21%). Vähiten suosittuja ovat vuokrattava kalustepaketti (2%), laatikkopyörä (5%), sekä “muu” (4%). Muu, mikä?- avovastauksissa (n=23) tuli laajasti eri ajatuksia; parveke mainittiin kolmesti ja peli/askartelutila kolmesti.

Seuraavaksi kysyttiin, mistä asumisen oheispalveluista ja yhteistiloista vastaaja olisi eniten kiinnostunut, jolloin vastaaja sai valita vain yhden vaihtoehdon. Kuten edellisessä kysymyksessä, tässäkin sauna (23%) ja kuntosali (22%) ovat suosituimpia vaihtoehtoja. Seuraavaksi suosituimpia ovat vuokrattava yhteiskäyttöauto (7%) ja viljelymahdollisuus (6%). 5 prosenttia äänistä sai pesulapalvelut, hyvin varustettu keittiö sekä pakettiautomaatti samassa korttelissa. Vuokrattava kalustepaketti on tässäkin kysymyksessä vähiten suosituin. Kysymykseen vastasi 529 opiskelijaa. Näiden kahden kysymysten perusteella käy ilmi, että itsenäiset ja yksityiset tilat ja aktiviteetit, kuten saunan käyttö ja kuntosali kiinnostavat- ei niinkään yhteisölliset tilat. Tiloja tai tarvikkeita voidaan jakaa, mutta ei välttämättä sillä tarkoituksella, että tehdään yhdessä.

Opiskelijoilta kysyttiin myös mielipidettä asua valmiiksi kalustetussa asunnossa pidempään kuin 6 kuukautta. Melkein puolet vastaajista (45%) ilmoitti, etteivät voisi kuvitella asuvansa valmiiksi kalustetussa asunnossa, ja 38 prosenttia vastasi myöntävästi. 17 prosenttia ei osannut kertoa kantaansa. Kysymykseen vastasi 576 opiskelijaa.

MIELIKUVAT PÄÄKAUPUNKISEUDULLA ASUMISESTA

Seuraavaksi tarkastellaan opiskelijoiden mielikuvia pääkaupunkiseudun kunnista. Vastaajia pyydettiin merkitsemään Helsingin, Vantaan ja Espoon osalta kaupunkeja luonnehtivia mielikuvia (Kuvio 24).

Helsingin osalta kolme eniten mainintoja saanutta asiaa ovat hyvät joukkoliikenneyhteydet (95%), kulttuuritarjonta (94%), monipuolinen ravintola- ja kahvilatarjonta (94%) sekä “kaupungissa on mahdollisesta elää ilman autoa” (93%). Helsingin vähiten mainintoja saanut mielikuva on rauhallinen (31%).

Espoon osalta kolme vahvinta mielikuvaa ovat hyvät liikuntamahdollisuudet (75%), lapsiystävällisyys (74%), sekä turvallisuus (72%). Espoon heikoin mielikuva on ”kaupunki on auki 24 tuntia vuorokaudessa” (11%).

Vantaan kaksi vahvinta mielikuvaa ovat samat kuin Espoossa, eli hyvät liikuntamahdollisuudet (66%) ja lapsiystävällisyys (54%). Kolmanneksi vahvin mielikuva on hyvät joukkoliikenneyhteydet (50%). Vantaan heikoin mielikuva on sama kuin Espoossa ”kaupunki on auki 24 tuntia vuorokaudessa” (7%).

Kun verrataan tämän vuoden vastauksia vuoden 2015 kyselyyn, huomataan kolmen suosituimman mielikuvan eri kaupunkien kohdalla pysyneen suhteellisen samana (Kuvio 24: 2019, 2015). Helsingissä kolme suosituinta mielikuvaa ovat pysyneet samana, eikä niiden suhteellisissa eroissa ole kuin 2% muutosta edelliskertaan nähden. Samoin mielikuvien (esim. kulttuuritarjonnan, monipuolisen kahvila-ja ravintolatarjonnan sekä kaupunki on auki 24 tuntia vuorokaudessa) osalta suhde Helsingissä verrattuna muihin kaupunkeihin on silti suuri, vaikka näiden mielikuvat Espoossa ja Vantaalla ovatkin parantuneet edelliskertaan nähden.

Vantaaseen vaikuttaa liitettävän muita kaupunkeja vähemmän mielikuvia, kuten vuoden 2015 kyselyssä. Opiskelijan kaupunki 2019- kyselyyn vastasi vain 66 vantaalaista, mikä voi selittää sitä, miksi Vantaasta ei ole niin paljon mielikuvia verrattuna muihin alueisiin.

Tänä vuonna “Hyvät pyöräilyväylät” ja “Kaupungissa on mahdollista elää ilman autoa” ovat lisätty uutena mielikuvina osaksi kysymystä. Mielikuvat hyvistä pyöräväylistä vaihtelevat kaupunkien välillä. Yli puolet (66%) yhdistävät hyvät pyöräilyväylät osaksi Helsinkiä, kun Espoossa osuus on 44 prosenttia ja Vantaalla 32 prosenttia. Autoilun osalta mielikuvat eri kaupungeista vaihtelivat suuresti. Suurin osa (93%) opiskelijoista kokee, että Helsingissä on mahdollista elää ilman autoa, kun taas hieman yli kolmas yhdistää tämän mielikuvan Vantaaseen (36%) ja Espooseen (39%).

Mielikuvia selvitettiin myös koko pääkaupunkiseudun laajuudelta, kun opiskelijoilta kysyttiin mielipidettä pääkaupunkiseudun opiskelijaystävällisyydestä. Vastaajat kokevat pääkaupunkiseudun olevan suhteellisen opiskelijaystävällinen. Kysymystä arvioitiin asteikolla 1-10, missä 1 kuvasti tilannetta jossa pääkaupunkiseudun opiskelijaystävällisyys on heikko ja 10 erinomainen. Puolet (51%) opiskelijoista antoivat arvosanaksi vähintään kahdeksan. Noin 10 prosenttia antoi arvosanaksi enintään 4. Vastausten keskiarvo on 7.17 (keskihajonta 1.92). Kysymykseen vastasi 572 opiskelijaa.

	Helsinki 2019	Helsinki 2015	Vantaa 2019	Vantaa 2015	Espoo 2019	Espoo 2015
Rauhallinen	31	33	36	36	68	**66**
Turvallinen	58	52	41	36	**72**	**71**
Hyvä kulttuuritarjonta	**94**	**94**	17	8	39	24
Hyvät liikuntamahdollisuudet	81	81	**66**	**51**	**75**	63
Hyvät kunnalliset palvelut	75	79	46	**41**	58	59
Hyvät joukkoliikenneyhteydet	**95**	**93**	**50**	32	54	38
Hyvät pyöräilyväylät	63	-	32	-	44	-
Hyvät työllistymismahdollisuudet alallani	78	89	47	36	58	50
Lapsiystävällinen	49	48	**54**	**58**	**74**	**76**
Kansainvälinen ilmapiiri	88	91	42	30	40	26
Monipuolinen ravintola- ja kahvilatarjonta	**94**	**96**	19	7	28	11
Kaupunki on auki 24 tuntia vuorokaudessa	79	91	8	3	11	4
Kaupungissa on mahdollista elää ilman autoa	**93**	-	36	-	39	-

Kuvio 24. Seuraavaksi on lueteltuna erilaisia kaupunkiasumiseen liittyviä mielikuvia. Laita rasti ruutuun, jos koet luonnehdinnan kuvaavan kyseistä kaupunkia ja/tai nykyistä kaupunginosaasi. Voi laittaa rastin niin moneen kuin haluat (%). 2019, 2015
Prosentit ovat [Kyllä=1] vastanneiden osuudet kokonaisvastanneiden määrästä 2019 n=577, 2015 n=564.

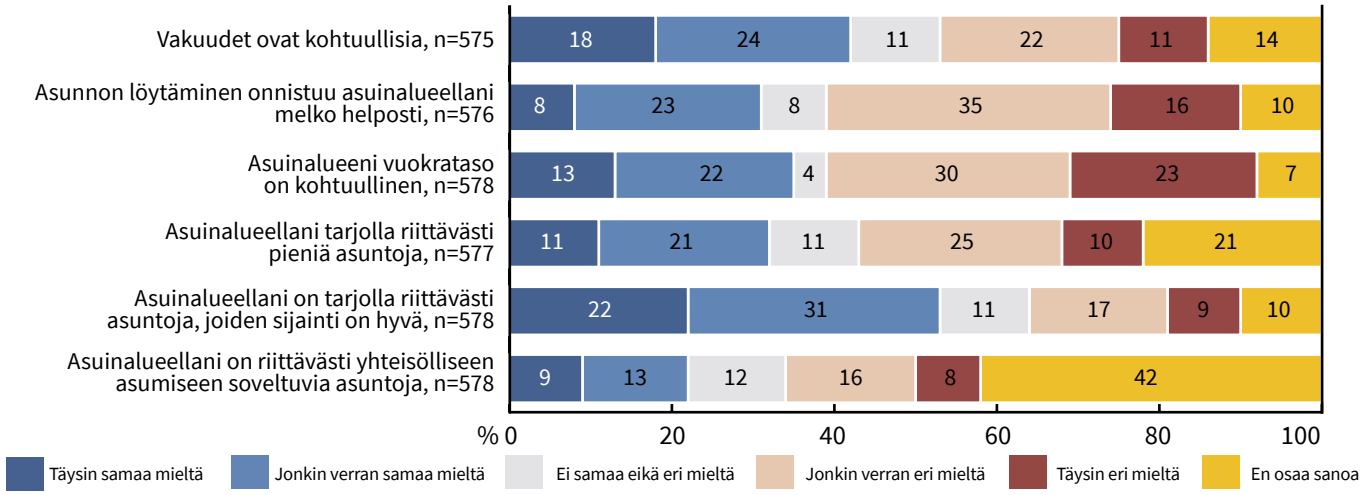

Kuvio 25. Ohessa on pääkaupunkiseudun asuntotilanteeseen liittyviä väittämiä. Oletko samaa vai eri mieltä?

Opiskelijoilta kysyttiin myös yleisiä mielipiteitä pääkaupunkiseudun asuntotilanteesta (Kuvio 25).

42 prosenttia vastaajista kokee vakuuksien olevan kohtuullisia ja 33 prosenttia on taas väitteen kanssa eri mieltä. Noin joka kymmenes (11%) sijoittuu keskivaiheille ja 14 prosenttia ei osaa kertoa kantaansa. Toisin sanoen pieni enemmistö kokee, että vakuudet ovat kohtuullisia, ja noin joka kolmas taas on väitteen kanssa eri mieltä. Se miksi vakuuksia ei koeta kohtuullisiksi, voi johtua monesta eri syystä. Pienituloiselle opiskelijalle voi olla hankalaa saada vakuus esimerkiksi asuntoa vuokratessa maksettua. Kokemukseen voi vaikuttaa myös vuokranantajataho, joiden pyytämät vakuudet vaihtelevat suuresti määrältään. Tämä kysymys on uusi tänä vuonna, joten vertailua edelliskertaan ei voida tehdä.

Puolet (51%) opiskelijoista kokee, että asunnon löytäminen ei onnistu omalta asuinalueelta helposti ja noin joka kolmas (31%) ei koe tätä ongelmaksi. Noin joka kymmenes sijoittuu väitteen keskivaiheille (8%) tai ei osaa kertoa kantaansa. Moni opiskelija kokee asunnon löytämisen siis haasteelliseksi. Tähän voi liittyä esimerkiksi opiskelijoiden aikaisemmin nimeämät tarpeet, kuten asumiskustannukset, sijainti lähellä kampusta, sekä hyvät joukkoliikenneyhteydet. Vuonna 2015 vastaukset olivat suhteellisen samanlaisia: 54 prosenttia oli väitteen kanssa eri mieltä ja 36 samaa mieltä. En osaa sanoa-osuus oli 10 prosenttia. Kysymykseen vastasi 606 opiskelijaa.

Asuinalueen vuokrataso jakaa myös mielipiteitä. Puolet vastaajista (53%) eivät koe asuinalueensa vuokratason olevan kohtuullinen, ja kolmasosa taas näkee vuokratason olevan suhteellisen hyvä. Vuoden 2015 aineiston kyselyyn vastasi 610 opiskelijaa, joista 56 prosenttia oli eri mieltä ja 39 prosenttia samaa mieltä asuinalueensa vuokratason kohtuullisuudesta. Ei osaa sanoa- vastaajien osuus oli 4 prosenttia. Toisin sanoen, vaikka vastausvaihtoehtoina on käytetty eri asteikkoa edelliskerran 2015 Opiskelijan kaupunki- kyselyyn nähden, voidaan varovasti olla sitä mieltä, että suhteelliset osuudet ovat pysyneet jokseenkin samoina edelliskertaan nähden.

Pienten asuntojen saatavuus opiskelijoiden asuinalueella jakaa mielipiteitä. Noin joka kolmas on väitteen kanssa joko samaa (31%), tai eri mieltä (35%). Myös en osaa sanoa- vastanneita on noin joka neljäs (24%). Vuoden 2015 tutkimuksessa 51 prosenttia oli väitteen kanssa eri mieltä ja 34 samaa mieltä. En osaa sanoa - vastausten osuus oli 16 prosenttia. Edelliskerran tutkimuksessa opiskelijoilla ei ollut vaihtoehtona valita niin sanottua “neutraalia” vaihtoehtoa, jolloin he ovat joutuneet valita ovatko he väitteen kanssa joko samaa tai eri mieltä. Emme voi siis varmasti sanoa, että tässä olisi tapahtunut merkittävää muutosta. Vuoden 2015 kyselyn kysymykseen vastasi 602 opiskelijaa.

Viime tutkimuskerralla käytettiin 4-portaista asteikkoa (1=Täysin eri mieltä, 4=Täysin samaa mieltä, En osaa sanoa), kun tällä kerralla käytettiin 5-portaista asteikkoa. Näin ollen vastausten suora vertailu ei ole mahdollista ja johtopäätöksiä tehdessä on oltava varovainen.

Puolet (51%) vastaajista on sitä mieltä, että omalla asuinalueella on tarpeeksi asuntoja, joiden sijainti on hyvä. Hieman yli neljännes (26%) on väitteen kanssa eri mieltä ja noin joka kymmenes sijoittuu väitteen keskivaiheille (11%) tai ei osaa kertoa kantaansa. Edellisellä tutkimuskerralla 59 prosenttia oli väitteen kanssa samaa ja 32 prosenttia eri mieltä, en osaa sanoa-osuus oli 9 prosenttia vastaajista. Koska edellisellä kerralla käytettiin erilaista asteikkoa, ei voida varmuudella todeta, että tässä olisi tapahtunut muutosta. Vuonna 2015 kysymykseen vastasi 602 opiskelijaa.

Lopuksi selvitettiin, onko omalla asuinalueella riittävästi yhteisölliseen asumiseen soveltuvia asuntoja. Noin joka viides on väitteen kanssa joko samaa (22%) tai eri mieltä (18%) ja 12 prosenttia on jotain siltä väliltä. Suurin osa vastaajista (42%) kuitenkin ei osannut sanoa kantaansa. Tämä voi viitata siihen, etteivät opiskelijat tiedä mitä yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan tässä kysymyksessä, tai ettei heillä ole yksinkertaisesti tietoa oman alueensa tarjonnasta. Vuonna 2015 melkein kolmasosa (28%) oli sitä mieltä että asuinalueella on riittävästi yhteisölliseen asumiseen soveltuvia asuntoja, ja 38 prosenttia oli eri mieltä. En osaa sanoa-vastaajien osuus oli 34 prosenttia. Kyselyyn vastasi 600 opiskelijaa. Karkeasti yhteenvetona voisi sanoa, että mielipide yhteisöllisestä asumisesta on muuttunut. Toisaalta tulee huomioida, että en osaa sanoa - vastausten osuudet ovat suhteellisen suuria, ja eri asteikot tämän vuoden ja edelliskerran välillä vaikeuttavat vertailun tekemistä.

Kyselyn karttaosiossa kartoitettiin huonosti hoidettuja tai epämääräisiä alueita, joita vastaajien mielestä tulisi parantaa. Vastaaja sai merkitä niin monta kohtaa kuin halusi. Vantaalla merkintöjä ei tullut runsaasti, ja ne ovat suurilta osin hajallaan (Kuva 11). Merkintöjä on kuitenkin etenkin asemanseuduilla, kuten Korsossa, Koivukylässä ja Myyrmäessä.

Espoossa on merkitty eniten Espoon rautatieaseman ympäristöä, kuten edelliskerran tutkimuksessa (Kuva 12).[10] Merkintöjä löytyy myös etenkin Leppävaarasta. Muut vastaukset ovat pääosin hajallaan ympäri Espoota.

Helsingissä on eniten merkintöjä (Kuva 13). Kontulassa, Itäkeskuksessa ja Malmilla asemanseuduilla on selkeitä keskittymiä. Myös Sörnäisten Kurvissa ja Kalliossa, sekä Itä-Pasilassa on pienet keskittymät. Nämä samat keskittymät korostuivat myös aiemmassa tutkimuksessa. Metro- ja raideliikenteen asemille on kerääntynyt selkeästi eniten vastauksia, kuten viime tutkimuskerralla.[11]

10, 11 Rytkönen, Maria ja Juhani Saari. ”Opiskelijan kaupunki.” Helsinki: Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus 18 (2015:85).

Kuva 11. Merkitse mielestäsi huonosti hoidettu tai epämääräinen alue, jota tulisi parantaa. Vantaa.
Vastauksia kokonaisuudessaan 444.

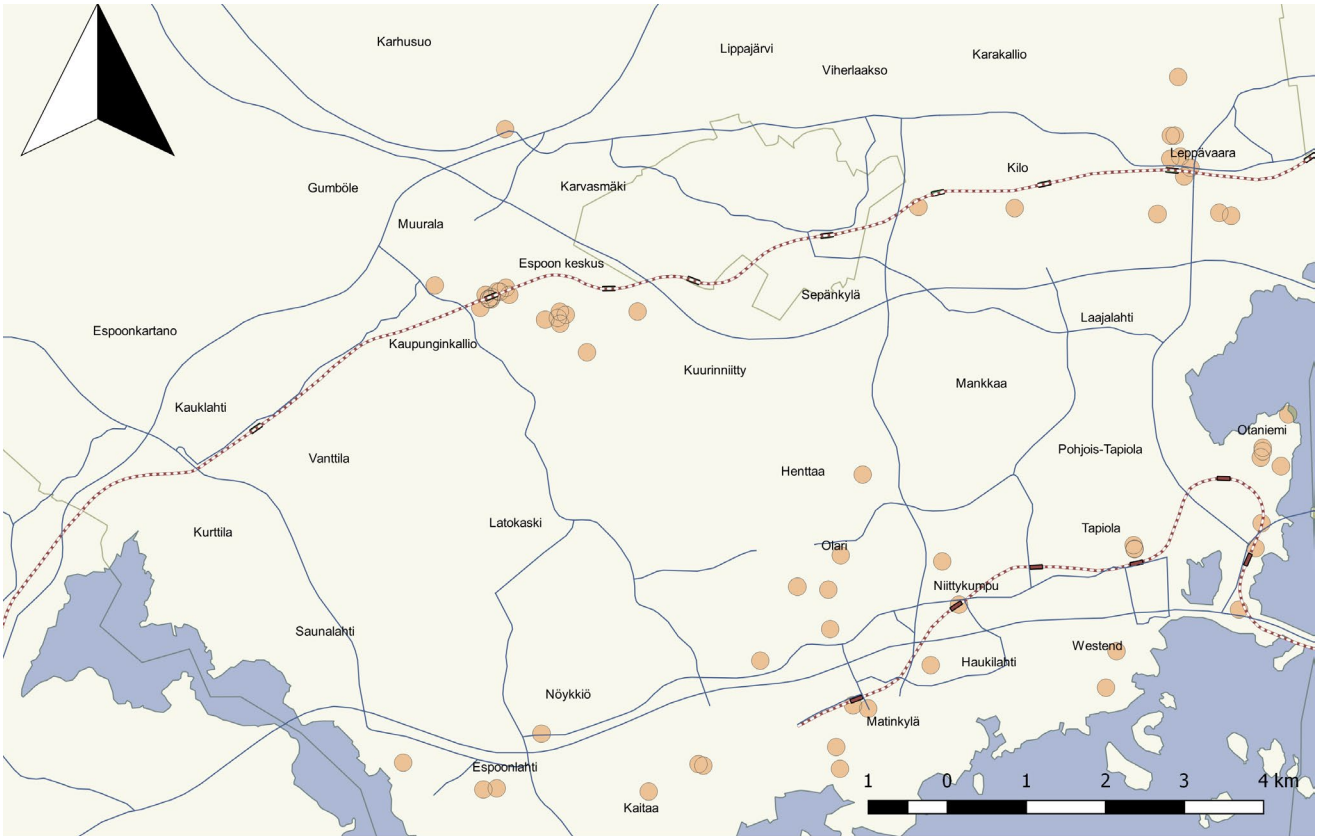

Kuva 12. Merkitse mielestäsi huonosti hoidettu tai epämääräinen alue, jota tulisi parantaa. Espoo.
Vastauksia kokonaisuudessaan 444.

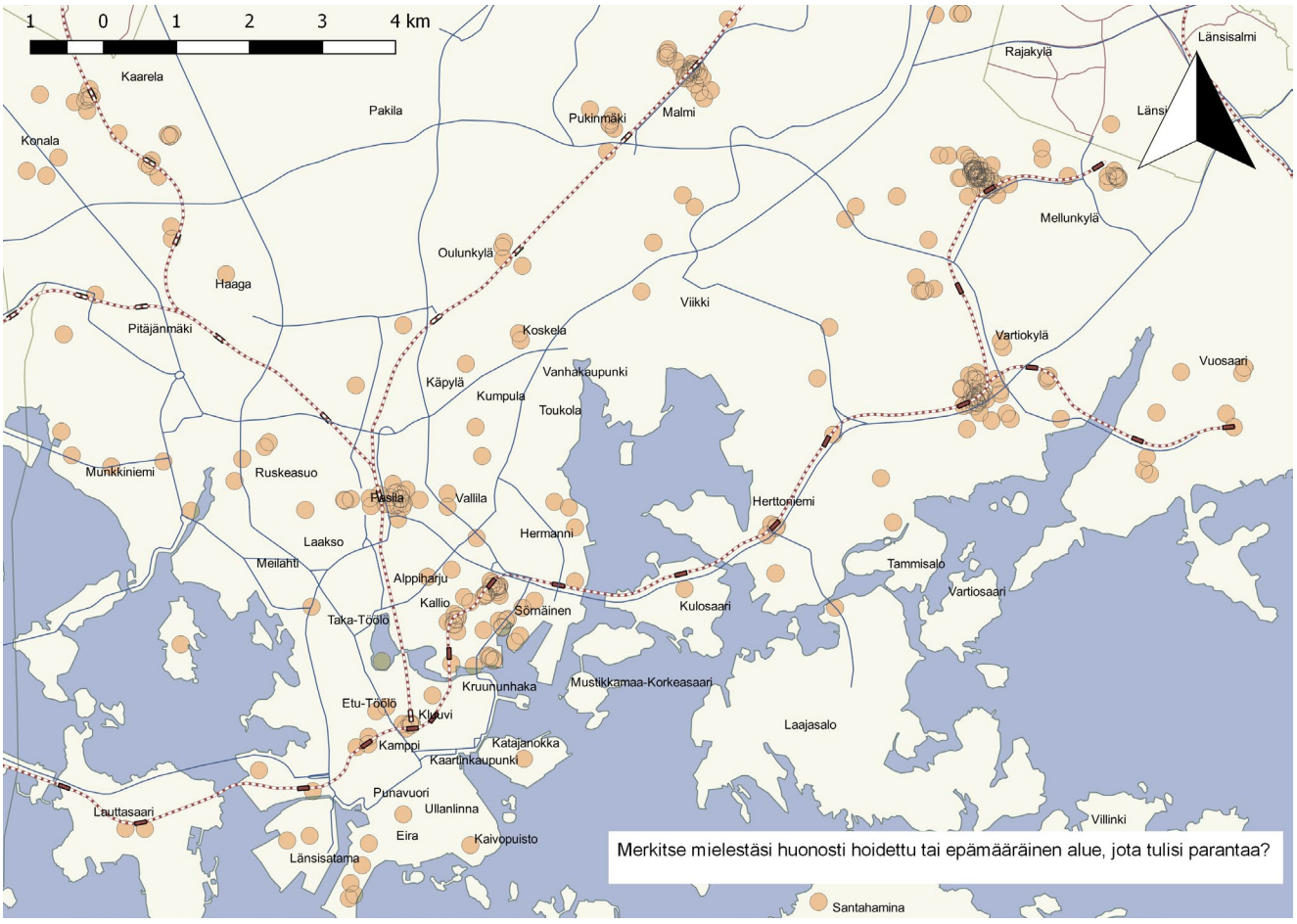

Kuva 13. Merkitse mielestäsi huonosti hoidettu tai epämääräinen alue, jota tulisi parantaa. Helsinki.
Vastauksia kokonaisuudessaan 444.

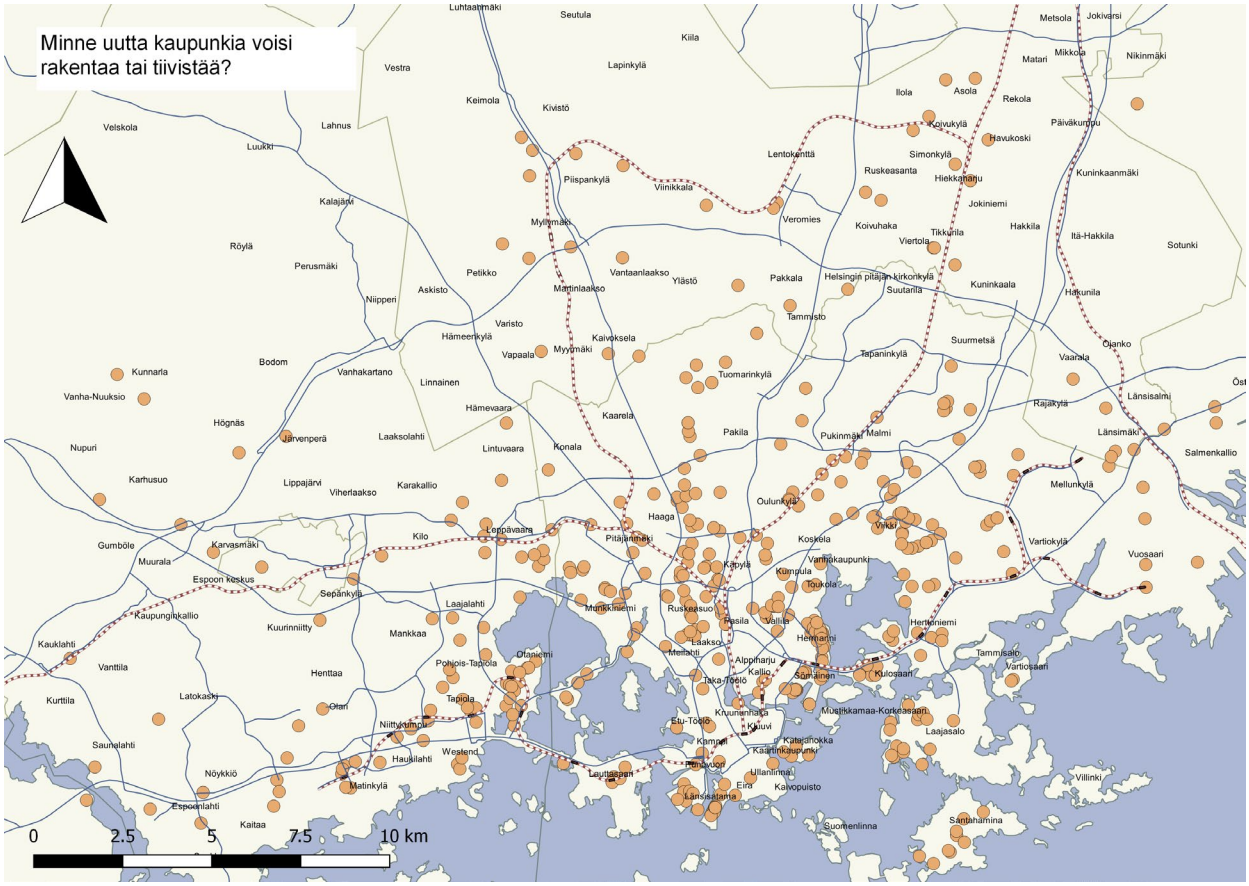

Kuva 14. Minne uutta kaupunkia voisi rakentaa tai tiivistää? Vastausten määrä 429.

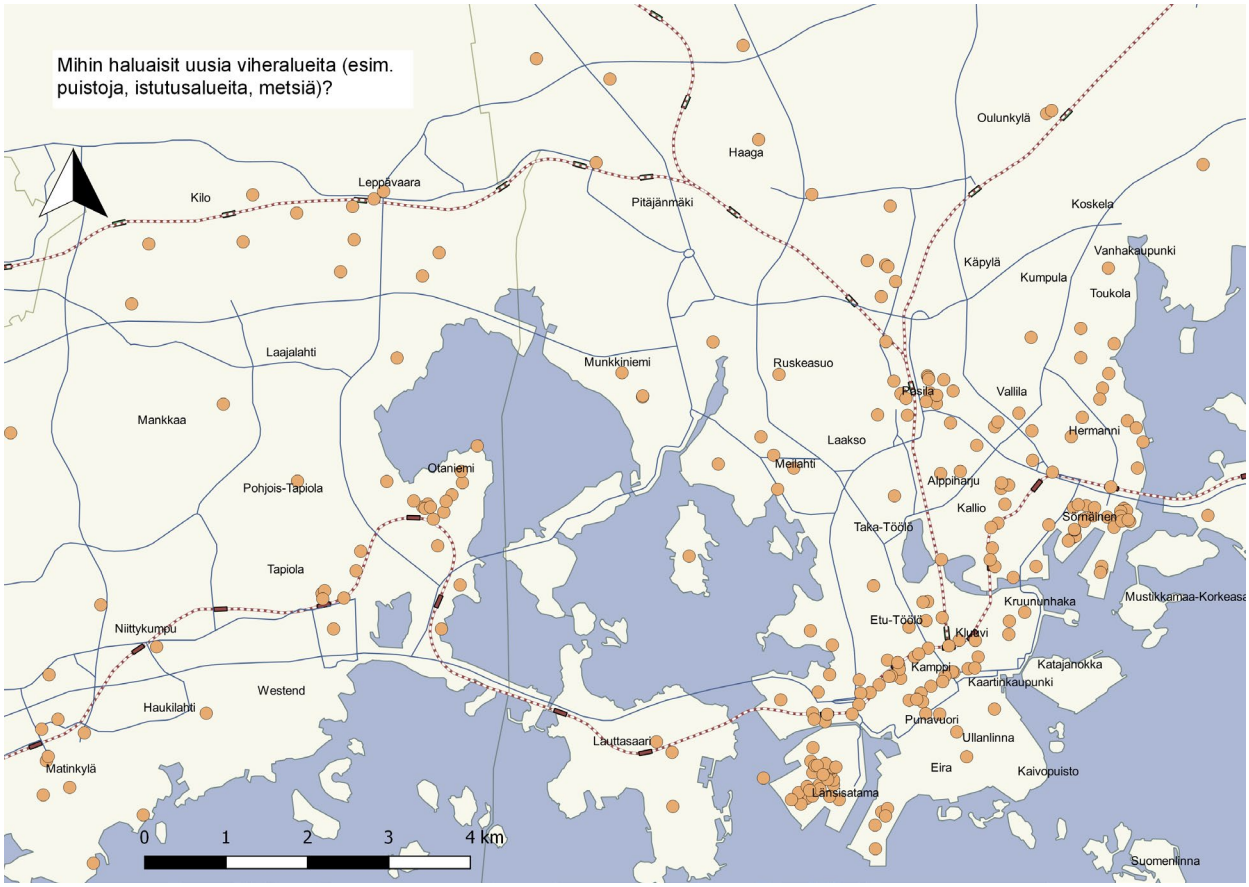

Kuva 15. Mihin haluaisit uusia viheralueita (esim. puistoja, istutusalueita, metsiä)? Vastausten määrä 319.

Kysyttäessä mihin uutta kaupunkia voisi rakentaa tai tiivistää, ovat vastaukset jakautuneet ympäri Helsinkiä, Vantaata ja Espoota (Kuva 14). Kartassa näkyy suurimmat vastauskeskittymät. Selkein keskittymä on Kyläsaaressa/ Hermanninrannassa. Tämä voi mahdollisesti liittyä Diakonia-ammattikorkeakoulun valmistumiseen tälle alueelle. Myös Hernesaaressa, Hanasaaressa ja Kulosaaressa on pienet keskittymät. Espoon osalta Otaniemessä ja Tapiolassa on eniten merkintöjä. Vantaalla vastaukset ovat hajallaan. Monille viheralueille, kuten Keskuspuistoon, Viikin pelloille ja Taliin on tehty myös runsaasti merkintöjä. Merkintöjä on tehty myös merenrannan läheisyyteen. Yksittäisiä merkintöjä on myös Järvenpäässä, Sipoossa, Keravalla ja Karkkilassa.

Kysymyksen “Mihin haluaisit uusia viheralueita?” vastaukset ovat hajallaan ympäri pääkaupunkiseutua (Kuva 15). Suurin tarve viheralueille näyttäisi kuitenkin olevan Helsingin keskustassa ja Jätkäsaaressa. Lisäksi Kalasatamassa, Hanasaaressa, Pasilassa ja Malmin rautatieaseman lähistöllä on pieniä keskittymiä. Espoossa Matinkylän ja Otaniemen kampusalueella sekä Vantaalla Tikkurilan alueella on myös pieniä keskittymiä.

TIIVISTELMÄ

Tässä osiossa on käsitelty pääkaupunkiseudun korkeakouluopiskelijoiden asumista. Asumisen osio oli myös mukana edellisessä Opiskelijan kaupunki- kyselyssä vuonna 2015. Osa kysymyksistä on samoja edellisen kyselyn kanssa, mikä mahdollistaa kysymysten ajallisen vertailun. Tässä osiossa käytetty aineisto on osittain Opiskelijan kaupungin erilliskyselystä, ja osa kysymyksistä on Opiskelijabarometri 2019:sta, johon Opiskelijan kaupungin vastaajat ovat myös vastanneet. Asumisen kyselyosiossa tarkastellaan esimerkiksi vastaajien asumismuotoja ja mieluisimpia asuinpaikkoja, asumiskustannuksia, asunnottomuutta ja syrjintää vuokramarkkinoilla, asumisen arvoja sekä mielikuvia.

Vuokra-asuminen on vastaajien keskuudessa yleisin asumismuoto (79% vastaajista). Suurin osa opiskelijoista ilmoitti asuvansa joko yksiössä (29%) tai kaksiossa (35%). Tämänhetkiseen elämäntilanteeseen sopivimmaksi asuntotyypiksi opiskelijat myös valitsivat joko yksiön (42%) tai kaksion (35%).

Vastaajien kuukausittaiset asumismenot vaihtelevat 0-2500 euron välillä. Asumismenojen keskiarvo on 550 euroa/kk (mediaani 500 euroa, keskihajonta 297 euroa). Opiskelijoiden kuukausittaiset nettokäyttövarat vaihtelevat 0 ja 8000 välillä ja ovat keskimäärin 1081 euroa kuukaudessa (mediaani 1000 euroa, keskihajonta 691 euroa). 41 prosenttia opiskelijoista ilmoitti tulevansa hyvin toimeen viimeisen 12 kuukauden aikana, ja 38 prosenttia kertoi tulevansa toimeen, kun elää säästäväisesti. Noin joka viides (21%) kertoi toimeentulonsa olevan joko tiukkaa tai epävarmaa. Asumistilannetta pyydettiin arvioimaan asteikolla 0-10, ja vastausten perusteella opiskelijat vaikuttavat olevansa suhteellisen tyytyväisiä (keskiarvo 7.6, keskihajonta 2.2).

Tärkeimmät syyt asuinpaikan ja kaupunginosan valinnalle ovat hyvät joukkoliikenneyhteydet sekä kampuksen läheisyys. Opiskelijat näkevät todennäköisenä asuvansa samalla asuinpaikkakunnalla viiden vuoden päästä tai valmistumisen jälkeen. Samassa kaupunginosassa asuminen nähdään tätä epätodennäköisempänä, kuten myös ulkomaille muuttaminen oli suurimmalle osalle epätodennäköistä.

Kyselyn karttaosiossa kysyttiin, minne uusia opiskelija-asuntoja tulisi rakentaa. Edelliskertaan verrattuna uusi, selkeä keskittymä on Myllypurossa, mahdollisesti uuden ammattikorkeakoulun myötä. Lisäksi metroradan varrelle Espooseen, sekä kampusten läheisyyteen ja liikenteen solmukohtiin kuten Otaniemeen, Tapiolaan, Tikkurilaan ja Myyrmäkeen on tehty runsaasti merkintöjä. Kysyttäessä mitkä alueet ovat viime aikoina muuttuneet houkuttelevammaksi asua tai liikkua, selkeät keskittymät ovat Kalasatama ja Jätkäsaari, joita rakennetaan kovasti tällä hetkellä. Myös Espoossa metroradan varrelta löytyy pieniä keskittymiä. Kysymyksen “Minne kaupunkia voisi rakentaa tai tiivistää?”- vastaukset ovat jakautuneet ympäri pääkaupunkiseutua. Selkein, uusi keskittymä on Kyläsaaressa, mikä voi mahdollisesti liittyä Diakonia-ammattikorkeakoulun valmistumiseen tälle alueelle.

Kyselyssä paneuduttiin asunnottomuuteen aiempaa kyselyä laajemmin. Vastaajista 30% tuntee lähipiiristään jonkun opiskelijan, joka on ollut asunnottomana opiskelupaikkakunnallaan. Vuoden 2015 tutkimuksessa vastaava osuus oli 5 prosenttia korkeampi. Vastaajista 8% on kokenut

henkilökohtaisesti asunnottomuutta. Syyt asunnottomuuteen liittyivät asunnon saamisen viivästymiseen opintojen aloittamisen yhteydessä, sekä vuokrasuhteen päättymiseen erinäisistä syistä. Opiskelijoiden asunnottomuus vaikuttaa lyhytaikaiselle (maksimissaan noin 1-2 kk). Lähes kaikki asunnottomuutta kokeneista vastaajista ovat majoittuneet ystävän tai sukulaisen luona. Vuokramarkkinoilla kohdattu syrjintää on kohdannut 7% vastaajista. Yleisimmät syrjinnän aiheet ovat etnisyys ja ei-suomalaisuus, sukupuoli, seksuaalisuus, ikä, opiskelijuus ja ulkonäkö.

Kyselyssä tarkasteltiin myös pääkaupunkiseudun asuntotilanteeseen liittyviä erilaisia väittämiä. Puolet vastaajista kokee asunnon löytämisen omalta asuinalueelta hankalaksi. Asuinalueen vuokrataso jakaa mielipiteitä: puolet (53%) eivät koe asuinalueensa vuokratason olevan kohtuullinen, ja kolmasosa taas näkee vuokratason olevan kohtuullinen. Myös pienten asuntojen saatavuus omalla asuinalueella jakaa mielipiteitä: noin joka kolmas on väitteen kanssa joko samaa (31%) tai eri mieltä (35%). Kysyttäessä onko omalla asuinalueella tarpeeksi asuntoja, joiden sijainti on hyvä, puolet (51%) ovat samaa mieltä. Vastaajilta kysyttiin myös onko heidän asuinalueellaan riittävästi yhteisölliseen asumiseen soveltuvia asuntoja. Noin joka viides oli väitteen kanssa joko samaa (22%) tai eri mieltä (18%) ja 12 prosenttia oli jotain siltä väliltä. Suurin osa vastaajista (42%) kuitenkin ei osannut sanoa kantaansa. Vuokravakuuksien määrästä kysyttäessä 42 prosenttia kokee vakuuksien olevan kohtuullisia ja 33 prosenttia on taas väitteen kanssa eri mieltä.

Asumisen arvoja ja preferenssejä selvitettiin kysymällä opiskelijoilta “Millaisessa ympäristössä haluaisit asua, jos saisit valita?”. Kysymyksen vastausvaihtoehdot muotoiltiin siten, että niissä on tavoiteltu kahta erilaista ääripäätä erilaisia asumisympäristöjä koskien. Yksinkertaistettuna tyypillinen opiskelija haluaa keskimäärin asua urbaanissa ympäristössä, joka on rakennettu pyöräilijöiden ehdoilla. Opiskelija haluaa asua omistusasunnossa, sekä mieluummin pienessä asunnossa keskeisellä sijainnilla kuin suuressa asunnossa kauempana. Opiskelija arvostaa omaa rauhaa ja viheralueiden läheisyyttä.

Asumisen preferenssejä tarkasteltiin myös muilla kysymyksillä. Miniyksiöt asumismuotona herättävät kiinnostusta: kysymykseen “Jos asut tai asuisit yksin, voisitko kuvitella asuvasi miniyksiössä, jos sen hinta olisi sinulle sopiva?” yli puolet (53%) vastasi kyllä. Asumisen oheispalveluista suosituimpia ovat sauna ja kuntosali. 71 prosenttia vastaajista pitää uusiutuvien energialähteiden sähköä kotitaloudessaan tärkeänä.

Lopuksi kyselyssä kartoitettiin vastaajien mielikuvia Helsingistä, Vantaalta ja Espoosta. Helsinkiä vahvimmin luonnehtivat tekijät liitetään Espooseen ja Vantaaseen harvoin, kuten edellisellä tutkimuskerralla. Esimerkiksi kulttuuritarjonnan, monipuolisen kahvila- ja ravintolatarjonnan sekä kaupunki on auki 24 tuntia vuorokaudessa osalta Helsinkiin liitetään moninkertaisesti enemmän mielikuvia kuin Vantaaseen tai Espooseen. Vastaavasti Espooseen ja Vantaaseen liitetyt mielikuvat, kuten turvallisuus ja lapsiystävällisyys, ovat heikoimpia mielikuvia Helsingistä. Vastaukset ovat samansuuntaisia kuin vuoden 2015 kyselyssä. Vastaajat kokevat koko pääkaupunkiseudun olevan suhteellisen opiskelijaystävällinen: puolet (51%) opiskelijoista antoi arvosanaksi vähintään kahdeksan, kun mielipidettä mitattiin käyttämällä asteikkoa 0-10.

SAMMANFATTNING

I detta avsnitt behandlas boendet för högskolestuderande i huvudstadsregionen. Ett avsnitt om boende ingick också i den föregående enkäten Studerandens stad 2015. En del av frågorna är desamma som i den föregående enkäten, vilket möjliggör en tidsmässig jämförelse av frågorna. Det material som används i detta avsnitt är delvis från en separat enkät från Studerandens stad, och en del av frågorna är från Studentbarometern 2019, som respondenterna från Studerandens stad också har svarat på. I enkäten om boende granskas till exempel respondenternas boendeformer och de mest populära bostadsorterna, boendekostnader, bostadslöshet och diskriminering på hyresmarknaden, boendevärden och föreställningar.

Hyresboende är den vanligaste boendeformen bland respondenterna (79 % av respondenterna). Största delen av de studerande uppgav att de bor antingen i en enrummare (29 %) eller i en tvårummare (35 %). Som den bostadstyp som lämpar sig bäst för den nuvarande livssituationen valde de studerande också antingen enrummare (42 %) eller tvårummare (35 %).

Respondenternas månatliga boendeutgifter varierar mellan 0 och 2500 euro. Boendeutgifternas medeltal ligger på 550 euro/månad (medianen 500 euro, standardavvikelsen 297 euro). De studerandes månatliga nettotillgångar varierar mellan 0 och 8000 euro och uppgår i genomsnitt till 1081 euro per månad (medianen 1000 euro, standardavvikelsen 691 euro). 41 procent av de studerande uppgav att de klarat sig bra under de senaste 12 månaderna, och 38 procent uppgav att de klarar sig när de lever sparsamt. Ungefär var femte (21 %) sade att utkomsten är antingen knapp eller osäker. Respondenterna ombads bedöma boendesituationen på skalan 0–10, och på basis av svaren verkar de studerande vara relativt nöjda (medeltal 7,6, standardavvikelse 2,2).

De viktigaste orsakerna till valet av bostadsort och stadsdel är goda kollektivtrafikförbindelser och närheten till campus. De studerande anser att det är sannolikt att de bor på samma bostadsort om fem år eller efter utexamineringen. Det anses mer osannolikt att bo i samma stadsdel, liksom det också var osannolikt för majoriteten av respondenterna att flytta utomlands.

I kartdelen av enkäten frågade man var nya studentbostäder borde byggas. Jämfört med föregående gång finns det en ny, tydlig koncentration i Kvarnbäcken, eventuellt i och med den nya yrkeshögskolan. Dessutom har det gjorts många märkningar längs metrobanan till Esbo samt i närheten av campusområden och trafikknutpunkter, såsom Otnäs, Hagalund, Dickursby och Myrbacka. När man frågar vilka områden som under den senaste tiden har blivit mer attraktiva att bo eller röra sig i är de tydliga koncentrationerna Fiskehamnen och Busholmen, där det byggs mycket för närvarande. Även i Esbo finns det små koncentrationer längs metrobanan. Svaren på frågan ”Var skulle staden kunna byggas ut eller komprimeras?” har fördelats över hela huvudstadsregionen. Den tydligaste, nya koncentrationen finns i Byholmen, vilket eventuellt kan bero på att yrkeshögskolan Diakonia byggts i området.

I enkäten fokuserade man mer på bostadslöshet än i den tidigare enkäten. Av respondenterna känner 30 % i sin närmaste krets en studerande som varit bostadslös på sin studieort. I undersökningen 2015 var motsvarande andel 5 %

högre. Av respondenterna har 8 % personligen upplevt bostadslöshet. Orsakerna till bostadslösheten hänförde sig till att erhållandet av bostad fördröjdes i samband med att studierna inleddes samt till att hyresförhållandet upphörde av olika orsaker. De studerandes bostadslöshet verkar vara kortvarig (maximalt cirka 1–2 månader). Nästan alla respondenter som upplevt bostadslöshet har inkvarterats hos en vän eller släkting. Av respondenterna har 7 % utsatts för diskriminering på hyresmarknaden. De vanligaste skälen till diskriminering är etniskt och icke-finländskt ursprung, kön, sexualitet, ålder, studerandeskap och utseende

I enkäten granskades också olika påståenden om bostadssituationen i huvudstadsregionen. Hälften av respondenterna upplever att det är svårt att hitta en bostad i det egna bostadsområdet. Hyresnivån i bostadsområdet delar åsikterna: hälften (53 %) upplever inte att hyresnivån i bostadsområdet är skälig, medan en tredjedel anser att hyresnivån är skälig. Även tillgången på små bostäder i det egna bostadsområdet delar åsikterna: ungefär var tredje respondent är av samma åsikt (31 %) eller av annan åsikt (35 %). På frågan om det finns tillräckligt med bostäder med bra läge inom det egna bostadsområdet, håller hälften (51 %) med om detta. Respondenterna tillfrågades också om det inom deras bostadsområde finns tillräckligt med bostäder som lämpar sig för kollektivt boende. Ungefär var femte av dem var eniga med påståendet (22 %) eller av annan åsikt (18 %), och 12 % var någonting mitt emellan. Majoriteten av respondenterna (42 %) kunde dock inte uttala sig. När det gäller beloppet av hyresgarantier upplever 42 procent att garantibeloppen är rimliga medan 33 procent är av annan åsikt.

I enkäten utredde man boendevärden och preferenser genom att fråga studerandena ”I vilken miljö skulle du vilja bo om du fick välja?” Svarsalternativen för frågan formulerades så att man i dem har strävat efter två olika ytterligheter i fråga om olika boendemiljöer. Förenklat vill en typisk studerande i genomsnitt bo i en urban miljö som har byggts på cyklisternas villkor. En studerande vill bo i en ägarbostad och hellre i en liten bostad med centralt läge än längre bort i en stor bostad. En studerande uppskattar egen frid och närhet till grönområden.

Preferenserna för boende granskades också med andra frågor. Minienrummare som boendeform väcker intresse: över hälften (53 %) svarade ja på frågan ”Om du bor eller skulle bo ensam, kan du tänka dig att bo i en minienrummare om priset var lämpligt för dig?” De populäraste tjänsterna i anslutning till boende är bastu och gym. 71 procent av respondenterna anser att el från förnybara energikällor är viktigt i hushållet.

I enkäten kartlades slutligen respondenternas föreställningar om Helsingfors, Vanda och Esbo. Faktorer som karakteriserar Helsingfors starkast kopplas sällan till Esbo och Vanda, liksom i föregående undersökning. Till exempel när det gäller kulturutbud, mångsidigt kafé- och restaurangutbud samt stad som är öppen 24 timmar om dygnet kopplas mångdubbelt fler föreställningar till Helsingfors än till Vanda eller Esbo. På motsvarande sätt är de föreställningar som är kopplade till Esbo och Vanda, såsom trygghet och barnvänlighet, de svagaste föreställningarna om Helsingfors. Svaren är i samma stil som i enkäten 2015. Respondenterna upplever att hela huvudstadsregionen är relativt studerandevänlig: hälften (51 %) av de studerande gav minst vitsordet åtta när åsikten mättes på skalan 0–10.

SUMMARY

This part covers the housing of university students in the Helsinki Metropolitan Area. The housing part was also included in the previous Students’ City Survey in 2015. Some of the questions are the same as previously, and can be compared over time. The material used in this section is partly from the separate Students’ City Survey, and some questions are from the Student Barometer 2019, which Students’ City respondents have also answered. The housing questionnaire section covers issues such as the respondents’ housing types and preferred locations, housing costs, homelessness and discrimination on the rental market, and notions and perceptions associated with housing.

Rental housing is the most common form of housing among respondents (79% of respondents). Most students reported living in either a studio apartment (29%) or a two-room apartment (35%). Students also chose either a studio apartment (42%) or two-room apartment (35%) as the most appropriate housing type for their current situation. Respondents’ monthly housing costs range from €0 to €2,500. The average cost of housing is €550/month (median €500, standard deviation €297). Students’ net monthly disposable income ranges from €0 to €8,000 and averages €1,081 per month (median €1,000, standard deviation €691). 41 percent of students said they had made ends meet in the last 12 months, and 38 percent said they managed on their income when frugal. About one in five (21%) said their finances were either tight or uncertain. The students were asked to rate their housing situation on a scale of 0 to 10, and seemed to be relatively satisfied (mean 7.6, standard deviation 2.2).

The main reasons for choosing an apartment and neighbourhood are good public transport links and proximity to the campus. Students see themselves as likely to be living in the same city in five years’ time, or after graduation. They viewed living in the same district, and moving abroad, as less likely.

In the map part of the survey, they were asked where new student housing should be built. Compared to the previous survey, Myllypuro was clearly a new centre, possibly due to the new university of applied sciences. In addition, plenty of marks (indicating desirable places to live) were made along the metro line to Espoo, and near campuses and traffic hubs such as Otaniemi, Tapiola, Tikkurila and Myyrmäki. When asked which areas have recently become more attractive to live in or move around, Kalasatama and Jätkäsaari, where heavy construction is underway, were clear favourites. Small clusters were also located along the metro line in Espoo. Locations given in answer to the question “Where could we build new parts of the city, or which areas could be denser?” are distributed around the metropolitan area. The most obvious new concentration is in Kyläsaari, which may be due to the completion of the Diaconia University of Applied Sciences there.

The survey addressed homelessness more extensively than the previous one. 30% of respondents know a student in their immediate circle of friends who has been homeless in the city where they are studying. The corresponding figure was 5 percent higher in the 2015 survey. 8% of the respondents have experienced homelessness

personally. Reasons for homelessness were related to delays in obtaining an apartment when studies began, and to a tenancy ending for various reasons. Student homelessness seems to be short-term (maximum 1-2 months). Almost all respondents who experienced homelessness have stayed with a friend or relative. 7% of respondents have experienced discrimination on the rental market. The most common reasons for discrimination are ethnic background and being non-Finnish, gender, sexuality, age, being a student and appearance.

The questionnaire also examined various statements related to the housing situation in the Helsinki Metropolitan Area. Half of the respondents find it difficult to find an apartment in their own neighbourhood. Opinion was divided on the rent level in their residential area: half (53%) do not find it reasonable, while one third consider it reasonable. Opinion was also divided about the availability of small apartments in the respondents' neighbourhood: around one in three either agree (31%) or disagree (35%). When asked if there are enough apartments in a good location in their neighbourhood, half (51%) agree. Respondents were also asked whether there was enough housing suitable for communal living in their neighbourhood. About one in five either agreed (22%) or disagreed (18%) with the statement, and 12% gave a response in between these answers. However, most respondents (42%) were unable to give an opinion. When asked about the amount of rent deposit, 42% feel that it is reasonable and 33% disagree.

Housing values and preferences were explored by asking students "What kind of an environment would you like to live in if you could choose freely?" The response options for this question were formulated to focus on the two extremes of different living environments. Simply put, on average the typical student wants to live in an urban environment built with cyclists in mind. Such a student wants to live in an owner-occupied apartment, and prefers a small apartment in a central location to a large apartment further away. Students value peace and quiet, and proximity to nature.

Housing preferences were also addressed through other questions. Mini studio apartments are raising interest among students: to the question - "If you live alone (if you do not, imagine living alone), could you imagine living in a mini studio apartment, provided that the price was right?" - more than half (53%) answered yes. The most popular residential services for housing are saunas and gyms. 71% of respondents regard renewable electricity in their apartment as important.

Finally, the survey explored the respondents' perceptions of Helsinki, Vantaa and Espoo. As in the previous survey, the factors that distinguish Helsinki most strongly are rarely associated with Espoo and Vantaa. For example, many times more respondents associated Helsinki, than Vantaa or Espoo, with cultural offerings, a diverse range of cafés and restaurants, and a city open 24 hours a day. Correspondingly, Helsinki least brought to mind images associated with Espoo and Vantaa, such as safety and child-friendliness. These answers are the same as in the 2015 survey. Respondents perceive the entire Helsinki Metropolitan Area as relatively student-friendly: half (51%) of students gave a score of at least eight on a scale of 0 to 10.

LIIKKUMINEN

Tässä osiossa käsitellään pääkaupunkiseudun korkeakouluopiskelijoiden liikkumista, joka on yksi erilliskyselyn kolmesta teemasta. Pääkaupunkiseudun joukkoliikenteessä on tapahtunut lukuisia uusia muutoksia viime vuosien aikana. Heinäkuussa 2015 Kehärata[1] avattiin ja marraskuussa 2017 länsimetro[2] otettiin virallisesti käyttöön. Vuonna 2016 avautui Helsingin uudistettu kaupunkipyöräjärjestelmä[3], jota on laajennettu Espooseen[4] toukokuussa 2018 ja kesäkuussa 2019 Vantaalle[3]. Lisäksi polkupyörän kuljettaminen HSL:n lähijunissa on ollut mahdollista kesäkuusta 2017 alkaen[5].

Viimeisin joukkoliikennettä koskeva uudistus on huhtikuussa voimaan tullut HSL:n vyöhykeuudistus, jossa pääkaupunkiseudun liikenteen liput ja maksuvyöhykkeet uudistettiin.[6]

Kansallisesti suuren muutoksen toi uusi liikennepalvelulaki[7] vuonna 2018, jonka tarkoituksena on luoda perusta liikenteelle palveluna. Laki velvoittaa kaikkia liikennetoimijoita avaamaan omaa dataansa toisten käyttöön. Lisäksi lain myötä taksiliikenne vapautui. Liikenne palveluna (Mobility as a service) on yleistynyt: enää ei omisteta, vaan ostetaan palveluita.

Tällä hetkellä on myös rakenteilla raidejokeri[8], jonka on tarkoitus kulkea Espoon Keilaniemen ja Helsingin Itäkeskuksen välillä, ja sen on tarkoitus avautua kesäkuussa 2024.

Tämän osion kysymyksissä tarkastellaan laajasti joukkoliikennettä, pyöräilyä ja kaupunkipyöräilyä, ja lyhyesti autoilua. Osa kysymyksistä on ollut myös tutkimuksen edellisellä toteutuskerralla 2015.

1 https://www.hsl.fi/keh%C3%A4rata haettu 14.11.2019
2 https://www.hsl.fi/lansimetro/lansimetron-avajaiset-1811 haettu 14.11.2019
3 https://www.hel.fi/hkl/fi/pyoralla/kaupunkipyorat/kaupunkipyorat haettu 14.11.2019
4 https://www.espoo.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Kadut_ja_liikenne/Kavely_ja_pyoraily/Kaupunkipyorat haettu 14.11.2019
5 https://www.hsl.fi/uutiset/2018/pyoraa-saa-kuljettaa-lahijunassa-ja-metrossa-aina-kun-tilaa-15406 haettu 14.11.2019
6 https://www.hsl.fi/uudetvy%C3%B6hykkeet haettu 14.11.2019
7 https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170320 haettu 14.11.2019
8 https://raidejokeri.info/ haettu 14.11.2019
9 https://kaupunkipyorat.hsl.fi/fi/helsinki haettu 14.11.2019

LIIKKUMISMUODOT

Liikkumista alettiin kartoittamaan ensiksi kysymällä päivittäisistä liikkumismuodoista.

Vastaajien keskuudessa jalankulku ja joukkoliikenne ovat yleisimpiä liikennemuotoja päivittäisessä liikkumisessa. Esimerkiksi noin 60 prosenttia vastaajista ilmoitti käyttävänsä HSL:n joukkoliikennettä (58%) tai kävelevänsä (57%) päivittäin. 6 prosenttia ilmoitti ettei käytä HSL:n joukkoliikennepalveluita, kun taas noin joka viides (21%) ilmoitti, ettei koskaan kävele kodin sekä opiskelu- ja tai työpaikan välisiä matkoja.

Pyöräily on opiskelijoiden keskuudessa esimerkiksi autoilua yleisempää. Hieman yli puolet (53%) ilmoitti myös pyöräilevänsä kodin sekä opiskelu- ja/tai työpaikan välisiä matkoja. Näistä noin joka neljäs (24%) ilmoitti pyöräilevänsä kerran tai harvemmin viikossa, joka viides (18%) muutaman kerran viikossa ja joka kymmenes (11%) päivittäin. Kaupunkipyöräily on huomattavasti harvinaisempaa kuin oletettavasti oman pyörän käyttö. Kaupunkipyörää käyttää 23 prosenttia vastaajista, joista 12 prosenttia kerran tai harvemmin viikossa, 8 prosenttia muutaman kerran viikossa ja 3 prosenttia päivittäin.

Yli puolet vastaajista ilmoitti, ettei käytä autoa koskaan kodin ja opiskelu ja/tai työpaikan välillä liikkuessaan. 9 prosenttia vastaajista käyttää autoa päivittäin ja 10 prosenttia muutaman kerran viikossa.

Kaukoliikennettä sekä muita bussiyhteyksiä käytetään pääsääntöisesti harvoin. Noin 20 prosenttia ilmoitti käyttävänsä kaukojunia (23%) tai muita bussiyhteyksiä (20%) kerran viikossa tai harvemmin. Vastaavasti yli 70 prosenttia ilmoitti ettei koskaan käytä kaukojunia (74%) tai muita bussiyhteyksiä (77%) matkustamiseen kodin sekä opiskelu- ja/tai työpaikan välillä.

Tämän vuoden tutkimuksessa kaupunkipyöräilyä tarkasteltiin erillisenä pyöräilystä. Kaupunkipyöräily on vastausten perusteella huomattavasti harvinaisempaa kuin oman pyörän käyttö. Helsinkiin nykyiset kaupunkipyörät ovat tulleet vuonna 2016, Espooseen 2018 ja Vantaalle 2019. Se, miksi kaupunkipyöräily on melkein 10 prosenttia pyöräilyä harvinaisempaa jokaisessa vastausvaihtoehdossa (poislukien “en koskaan”), voi johtua useasta eri syystä. Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, ettei kaupunkipyörät ole vielä ehtineet yleistymään koko pääkaupunkiseudun opiskelijoiden käyttöön. Toisaalta kysymyksessä on kysytty liikkumismuotoja kodin ja työ- tai opiskelupaikan väliseen liikkumiseen. Voi siis olla, että kaupunkipyöräilyä käytetään enimmäkseen vapaa-ajan liikkumiseen. Vuonna 2018 Helsingissä ja Espoossa pyöräiltiin keskimäärin 2km/matka. Kaupunkipyöriä saa käyttää kerrallaan 30 minuuttia ilman lisämaksua[9]. Aikarajasta johtuen voi olla, ettei kaupunkipyörä ole kaikille mielekäs tai mahdollinen liikkumistapa esimerkiksi työ- tai opiskelupaikkaan liikkumiselle.

Vastaukset ovat hyvin samansuuntaisia kuin vuoden 2015 tutkimuksessa. Jalankulku sekä HSL:n joukkoliikenne ovat edelleen yleisimpiä liikkumismuotoja (Kuvio 26). HSL:n joukkoliikenteen käyttö näyttäisi pysyvän samana, kun kävelyn määrä vaikuttaisi olevan hieman laskenut edelliskertaan nähden. Esimerkiksi päivittäinen kävely on tulosten mukaan vähentynyt noin 10 prosenttia, kun

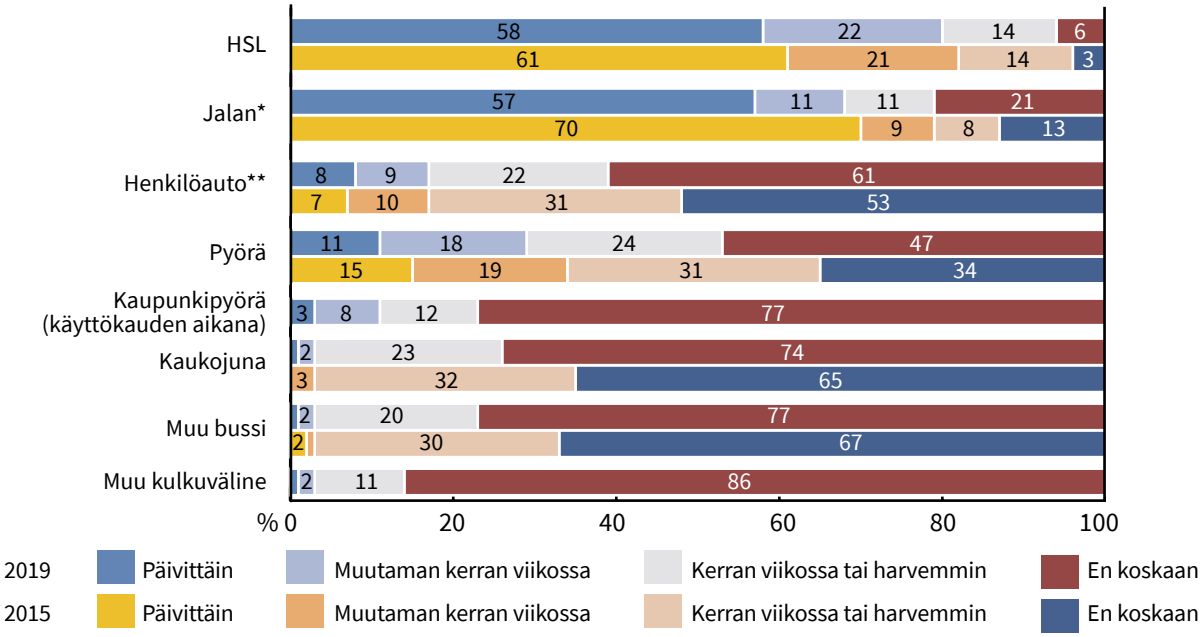

* Jalankulkuun kuuluvat kävely, juoksu, rullaluistelu, rollaattori, pyörätuoli ym. **Henkilöautoiluun luetaan kuuluvaksi henkilöautolla tai taksilla matkustaminen ja kimppakyydit

Kuvio 26, Kuinka usein käytät seuraavia liikennemuotoja päivittäisen liikkumiseen kotisi, opiskelu ja/tai työpaikkasi välillä?

taas "en koskaan" vastausten määrä on lisääntynyt saman verran. Kysymys on kuitenkin hyvin tulkinnanvarainen siltä osin, miten vastaajat mieltävät arkipäiväisen kävelyn; esimerkiksi onko vastaaja huomionut kysymyksessä bussipysäkille tai muut lyhyjen matkojen kävelyt, joita ei ole mahdollista taittaa millään muulla liikkumismuodolla.

Tarkasteltaessa pyöräilyn kehitystä edelliskertaan nähden on huomioitava, että tämän vuoden kyselyyn lisättiin kaupunkipyöräily. Voi siis olla, että edelliskertaan verrattuna pieni lasku pyöräilyssä on selitettävissä juuri kaupunkipyöräuudistuksella. On myös mahdollista, että osa opiskelijoista käyttää kumpaakin pyöräilytapaa osana liikkumistaan, joten tämän vuoden vuoden tutkimus ei ole suoraan verrattavissa edelliskerran aineistoon.

Henkilöautoilu vaikuttaisi hieman vähentyneen edellisvuoteen nähden. Vuonna 2015 hieman yli puolet (53%) ilmoitti ettei käytä henkilöautoa liikkumiseen lainkaan, kun tänä vuonna osuus on hieman yli 60 prosenttia (61%). Tähän voi vaikuttaa asenteen muutokset henkilöautoilua kohtaan, autoilun kustannukset kuin myös vastaajien asuinpaikat suhteessa opiskelu- ja/tai työpaikkaan. Huomioitavaa on myös se, ettei päivittäisen tai muutaman kerran viikossa autoilevien vastausosuudet ole kauheasti muuttuneet edelliskertaan nähden, vaan muutos näkyy nimenomaan vastauksissa joissa henkilöautoa käytetään joko harvoin tai ei ollenkaan.

Noin joka viides ilmoitti käyttävänsä kaukojunia (23%) ja muuta bussiliikennettä (20%) kerran tai harvemmin viikossa. Otos valikoitui pääkaupunkiseudulla asuvista ja opiskelevista opiskelijoista, mikä voi selittää vähäisen kaukojunien ja muun bussiliikenteen käyttöä. Edellisvuoteen nähden kaukoliikenteen käyttö on vähentynyt noin 10 prosentilla. Tässä voidaan huomioida, että perusteet millä tavalla Opiskelijan kaupungin -kyselyyn vastanneet ovat valikoituneet ja kuinka heidän vastauksiaan on painotettu ovat hieman erilaiset edelliskertaan nähden. On siis mahdollista, että vuonna 2015 kyselyyn valikoitui suuremmalta säteeltä ihmisiä, jolloin kaukoliikenteen käyttö oli myös yleisempää. Toisaalta kuten henkilöautoilun kohdalla, kaukoliikenteen palveluiden käytön muutokset painottuvat "kerran viikossa tai harvemmin" ja "en koskaan" vastausten välille.

Opiskelijoita pyydettiin myös ilmaisemaan heille mieluisin liikkumismuoto tilanteessa, jossa tarjolla olisi suora joukkoliikenneyhteys tai hyvät kävelyn ja pyöräilyn tai autoliikenteen väylät. Noin 40 prosenttia (43%) valitsi mieluisimmaksi liikkumismuodoksi HSL:n joukkoliikenteen. Hieman alle kolmas (27%) valitsi pyöräilyn olettaen, että tarjolla

	Opiskelijan kaupunki 2019	**Opiskelijan kaupunki 2015**
HSL:n joukkoliikenne	**43 %**	**49 %**
Pyörä	**27 %**	**31 %**
Jalan*	**14 %**	**11 %**
Henkilöauto**	11 %	10 %
Kaupunkipyörä***	4 %	-
Muu kulkuväline	1 %	-
Kaukojuna	0,4 %	0,4 %
Muu bussi	1 %	-
Yhteensä	100 % (n=575)	100 % (n=ei tiedossa)

Vuoden 2015 Opiskelijan kaupunki- vastausprosentit on otettu loppuraportista (s.55 kuvio 31.)
* Jalankulkuun kuuluvat kävely, juoksu, rullaluistelu, rollaattori, pyörätuoli ym.
**Henkilöautoiluun luetaan kuuluvaksi henkilöautolla tai taksilla matkustaminen ja kimppakyydit
***Käyttökauden aikana

Kuvio 27. Entä mikä olisi sinulle mieluisin liikkumismuoto (olettaen, että tarjolla olisi suora joukkoliikenneyhteys tai hyvät kävelyn ja pyöräilyn tai autoliikenteen väylät)? 2019, 2015 (%-osuudet).

olisi hyvät pyöräilyväylät. 14 prosenttia ilmoitti kävelyn ja noin joka kymmenes (11%) henkilöautoilun mieluisimmaksi liikkumismuodoksi. 4 prosenttia ilmoitti kaupunkipyöräilyn olevan mielekkäin liikkumismuoto, mikä on hyvin pieni osuus, jos vertaa esimerkiksi omalla pyörällä liikkumiseen (27%). Muut kulkuvälineet, bussit sekä kaukojunat olivat 3 prosentin mielestä mielekkäimmät liikkumismuodot. Tänä vuonna kysymykseen lisättiin uusiksi vastausvaihtoehdoiksi kaupunkipyörä, muu kulkuväline sekä muu bussi. Uusista vaihtoehdoista huolimatta tulosten järjestykseen ei ole juuri tullut muutoksia vuoden 2015 Opiskelijan kaupunki -kyselyn kanssa. Selvä enemmistö matkustaa edelleen mieluiten HSL:n joukkoliikenteellä, noin joka kolmas pyörällä, ja noin kymmenes joko jalan tai henkilöautolla.

Tämän jälkeen tarkasteltiin yleisimmän ja mieluisimman liikkumismuodon välistä yhteyttä. Vertailussa tarkasteltiin autoilun, HSL:n joukkoliikenteen sekä pyöräilyn suosiota suhteessa opiskelijoiden todellisiin liikkumismuotoihin (Kuvio 28, Kuvio 29). Suurin osa vastaajista vaikuttaisi käyttävän päivittäin sellaista liikkumismuotoa, jonka he kokevat myös mielekkäimmäksi liikkumismuodoksi (Kuvio 29). Mitä harvemmin opiskelija käyttää tiettyä liikkumismuotoa (autoilu, pyörä, HSL), sitä pienemmäksi kyseisen liikkumismuodon suosio kasvaa (Kuvio 29).

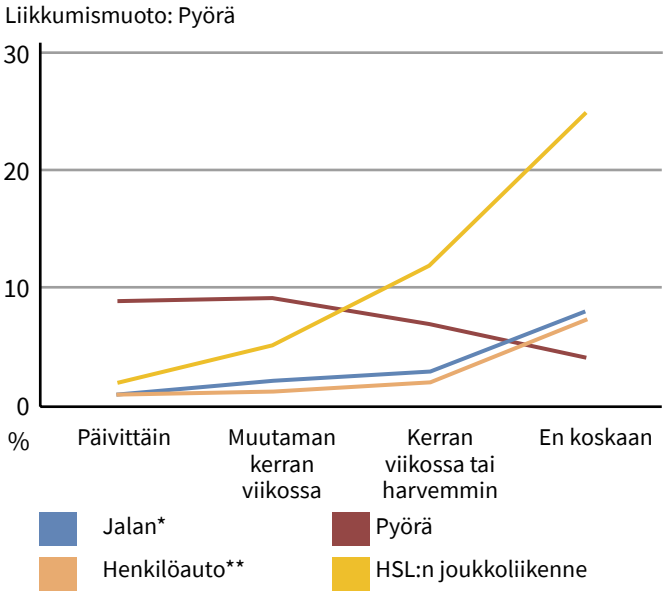

Kuvasta poistettu: Mieluisin liikkumismuoto: Kaupunkipyörä, Muu kulkuväline, Kaukojuna, Muu bussi, mitkä kuitenkin sisältyvät kokonaisvastausten määrään n=567.
Prosentit ovat kysymysten vastausparien (esim. liikennemuoto: Pyörä päivittäin *Entä mikä olisi sinulle mieluisin liikkumismuoto: Pyörä) suhteelliset osuudet kokonaisvastanneista n=567.

Kuvio 28. Entä mikä olisi sinulle mieluisin liikkumismuoto?

Kuinka usein käytät seuraavia liikkumismuotoja?	**Mikä on mieluisin liikkumismuoto (olettaen, että tarjolla olisi suora joukkoliikenneyhteys tai hyvät kävelyn ja pyöräilyn tai autoliikenteen väylät)?**		
	Pyörä	**Henkilöauto**	**HSL:n joukkoliikenne**
Liikkumismuoto: Pyörä			
Päivittäin	32 %	3 %	2 %
Muutaman kerran viikossa	32 %	10 %	12 %
Kerran viikossa tai harvemmin	24 %	20 %	27 %
En koskaan	13 %	67 %	59 %
Yhteensä % (n)	100 (n=152)	100 (n=61)	100 (n=246)
Liikkumismuoto: Henkilöautoilu**			
Päivittäin	5 %	48 %	5 %
Muutaman kerran viikossa	8 %	26 %	6 %
Kerran viikossa tai harvemmin	26 %	16 %	28 %
En koskaan	62 %	10 %	62 %
Yhteensä % (n)	100 (n=148)	100 (n=61)	100 (n=244)
Liikkumismuoto: HSL:n joukkoliikenne			
Päivittäin	49 %	31 %	76 %
Muutaman kerran viikossa	29 %	15 %	12 %
Kerran viikossa tai harvemmin	16 %	41 %	5 %
En koskaan	7 %	13 %	2 %
Yhteensä % (n)	100 (n=153)	100 (n=61)	100 (n=250)

Taulukossa huomioitu sarakeprosentit. **Henkilöautoiluun luetaan kuuluvaksi henkilöautolla tai taksilla matkustaminen ja kimppakyydit

Kuvio 29. Mikä on mieluisin liikkumismuoto: Pyörä, Henkilöauto, HSL:n joukkoliikenne *Kuinka usein käytät seuraavia liikkumismuotoja: Pyörä, Henkilöauto, HSL:n joukkoliikenne.

Esimerkiksi niistä opiskelijoista, jotka ilmoittivat pyöräilevänsä päivittäin, suurin osa ilmoitti myös pyöräilyn olevan mieluisin liikkumismuoto (Kuvio 28, Kuvio 29). Pyöräilyn suosio mieluisimpana liikkumismuotona on myös suosituin vaihtoehto opiskelijoille, jotka ilmoittivat pyöräilevänsä muutaman kerran viikossa. HSL:n joukkoliikenne on mieluisin liikkumismuoto niiden kohdalla, jotka ilmoittivat pyöräilevänsä joko kerran viikossa tai harvemmin. Niistä, jotka eivät koskaan pyöräile, vain pieni osa valitsi pyöräilyn suosituimmaksi liikkumismuodoksi.

Ne opiskelijat, jotka ilmoittivat autoilun olevan heidän suosituin liikkumismuotonsa, käyttävät autoa päivittäin tai muutaman kerran viikossa. Mitä vähemmän opiskelijat ilmoittivat käyttävänsä autoa liikkumiseen, sitä harvemmin se valittiin myös suosituimmaksi liikkumismuodoksi. Vastaajan autoillessa kerran viikossa tai harvemmin, kasvaa muiden liikkumismuotojen suosio. Valintaan liikkumismuodosta voi vaikuttaa muun muassa se, että opiskelija asuu kaukana tai huonojen liikenneyhteyksien varrella, jolloin henkilöautoilu on ainoa nopea tapa liikkua työ- ja opiskelupaikan sekä kodin välillä.

Niistä, jotka ilmoittivat mieluisimmaksi liikkumismuodoksi HSL:n joukkoliikenteen, käyttää suurin osa (79%) kyseistä liikkumismuotoa päivittäin. Toisaalta myös ne opiskelijat, jotka ilmoittivat mieluisimmaksi liikkumismuodoksi pyöräilyn tai autoilun, käyttävät myös suhteellisen ahkerasti HSL:n joukkoliikennettä - noin puolet (49%) niistä, jotka tahtoisivat pyöräillä ja kolmasosa niistä jotka tahtoisivat autoilla (31%), ilmoittivat käyttävänsä HSL:n joukkoliikennettä päivittäin.

Opiskelijat saivat valita yhdestä kolmeen tärkeintä tekijää heidän liikkumisessa viidestä eri vaihtoehdosta (Kuvio 30). Tärkeimmäksi tekijäksi valikoitui edullinen hinta (70%). Seuraavaksi suosituimpia ovat lyhyt matka-aika (68%), helppous ja mukavuus (62%) sekä ympäristöystävällisyys (52%). Vähiten tärkein tekijä liikkumisessa vastaajien mielestä oli turvallisuus (32%).

Kuvion 30 vastauksia tarkasteltiin sen mukaan, mikä on opiskelijoiden mieluisin liikkumismuoto (jalankulku, pyöräily, autoilu, HSL:n joukkoliikenne) (Kuvio 31). Kaikki vastaajat, huolimatta mieluisimmasta liikkumismuodosta, pitävät lyhyttä matka-aikaa ja edullista hintaa yhtenä tärkeimpänä asiana liikkumisessa (Kuvio 31). Ne, jotka ilmoittivat pyöräilyn olevan heidän mieluisin liikkumismuoto, valitsevat tämän lisäksi ympäristöystävällisyyden yhdeksi tärkeimmistä tekijöistä liikkumisessa. Ne, jotka olivat valinneet HSL:n joukkoliikenteen, jalankulun tai henkilöautoilun mieluisimmaksi liikkumismuodoksi, korostavat liikkumisen helppouden ja mukavuuden tärkeyttä heidän liikkumisessaan - tärkeysjärjestyksessä on kuitenkin eroja. HSL:n joukkoliikennettä mieluiten käyttävät painottivat edullista hintaa kaikkein eniten, kun jalankulkijoilla lyhyt matka-aika on tärkein. Autoilijoilla taas helppous ja mukavuus nousee tärkeimmäksi asiaksi liikkumisessa. Autoilijat painottavat myös turvallisuutta omassa liikkumisessaan, mikä ei muilla liikkumismuodoilla yllä kolmen tärkeimmän tekijän joukkoon.

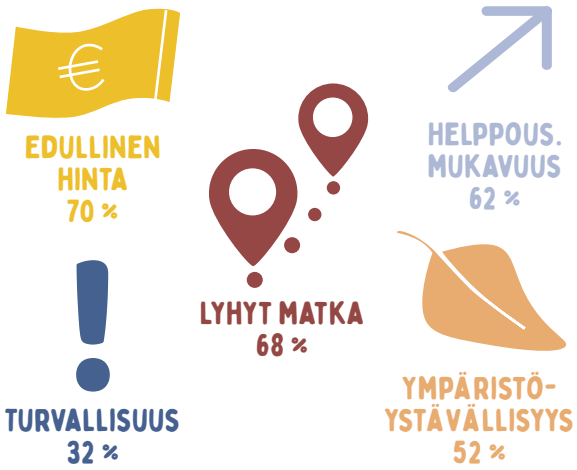

Kuvio 30. Mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä liikkumisessa? Valitse 1-3. n=578

Mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä liikkumisessa? Valitse 1-3 tärkeintä.

Entä mikä olisi sinulle mieluisin liikkumismuoto(***)?	Ympäristö-ystävällisyys	Turvallisuus	Lyhyt matka-aika	Edullinen hinta	Helppous ja mukavuus	Yhteensä (n)
Pyörä	**61 %**	33 %	**65 %**	**77 %**	55 %	n=153
Jalan	53 %	32 %	**68 %**	**64 %**	**57 %**	**n=78**
Henkilöauto	8 %	**37 %**	**82 %**	36 %	**92 %**	**n=62**
HSL	52 %	31 %	**69 %**	**77 %**	**60 %**	**n=250**

Prosentit ovat [1=Kyllä] vastanneiden osuudet vastaajien mieluisimman liikkumistavan kokonaisvastaajien osuuksista. Kolme tärkeintä asiaa yksilön liikkumisessa lihavointuna kunkin liikkumismuodon kohdalla. *** (olettaen, että tarjolla olisi suora joukkoliikenneyhteys tai hyvät kävelyn ja pyöräilyn tai autoliikenteen väylät)?

Kuvio 31. Mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä liikkumisessa? Valitse 1-3. n=578

JOUKKOLIIKENNE

Pääkaupunkiseudun joukkoliikenteessä on tapahtunut lukuisia muutoksia viime vuosien aikana. Heinäkuussa 2015 Kehärata avattiin ja marraskuussa 2017 länsimetro otettiin virallisesti käyttöön.

Viimeisin joukkoliikennettä koskeva uudistus on huhtikuussa voimaan tullut HSL:n vyöhykeuudistus, jossa uudistettiin joukkoliikenteen maksuvyöhykkeitä ja lippuja. Uudistuksen myötä 27.4.2019 alkaen opiskelijoiden alennusoikeus muuttui siten, että 30 vuoden ikäraja ja vaatimus opintotukipäätöksestä poistettiin. Opiskelija-alennus laski 45 prosenttiin vastaavan aikuisten kaupunkilipun hinnasta, eikä arvolipuista myönnetä enää opiskelija-alennusta. Kun opiskelijoilta kysyttiin, kuinka paljon he olisivat valmiita maksamaan joukkoliikenteestä kuukaudessa, lähes 40 prosenttia (39%) vastaajista ilmoitti summaksi korkeintaan 30 euroa, ja noin puolet vastaajista (48%) on valmis maksamaan 30-50 euroa kuukaudessa. Nämä vastaukset täsmäävät osittain vastaushetken hintoihin: AB-vyöhykkeen kausilippu on opiskelijalle vyöhykeuudistuksen jälkeen 32,80 euroa kuukaudessa, ja ABC-lippu 59,10 euroa kuukaudessa.

71 prosenttia vastaajista ilmoitti käyttävänsä kausilippua HSL:n joukkoliikenteessä ja noin joka viides (26%) arvolippua tai kertalippua. Vastaajista 1% ilmoitti käyttävänsä jotain muuta lipputyyppiä ja 2 prosenttia ilmoitti, ettei käytä joukkoliikennettä (Kuvio 32). 10 prosenttia vastaajista ilmoitti, että on joskus ostanut opiskelijan kausilipun HSL-sovelluksen avulla. Lopuista 90 prosentista noin viidesosa (21%) ei ollut ostanut kausilippua, koska lippu ei ole itselle sopiva. 16 prosenttia eivät ole tienneet sen mahdollisuudesta, ja puolet (51%) ilmoitti, etteivät ole ostanut kausilippua sovelluksella “jostain muusta syystä”. Se, miksi puolet ilmoittivat syyksi “jokin muu” voi liittyä siihen, etteivät he ole vielä päivittänyt alennusoikeutta sovellukseensa. Vastauksia tarkastellessa on huomioitava, että mahdollisuus ostaa opiskelijan kausilippu HSL-sovelluksella on uusi; se tuli käyttöön 27.4.2019 alkaen, eli vain muutamaa päivää aiemmin ennen kuin tähän kyselytutkimukseen vastaaminen alkoi. Tästä voi johtua, että vain 10% on ostanut opiskelijan kausilipun HSL-sovelluksessa.

Kyselyssä kartoitettiin vastaajien näkemyksiä tärkeimmistä tavoitteista joukkoliikenteen kehittämiseksi (Kuvio 33). Tärkeimmiksi teemoiksi joukkoliikenteen kehittämisessä opiskelijoiden vastauksissa nousi kustannusten vähentäminen, kulkuyhteyksien kehittäminen sekä ympäristön tukeminen.

Suosituin tavoite joukkoliikenteen kehittämisessä liittyy joukkoliikenteen kustannuksiin. Melkein puolet (45%) pitää opiskelija-alennuksen nostamista sekä laajentamista tärkeimpänä joukkoliikenteen kehittämiskohteena, kun taas vähän reilu kolmannes (32%) on maksuttoman joukkoliikenteen kannalla.

Myös yhteyksien parantaminen koetaan tärkeäksi joukkoliikenteen kehittämiskohteeksi. Metro- ja raideliikenteen parantaminen sai toiseksi (41%) ja poikittaisliikenteen kehittäminen (40%) kolmanneksi eniten ääniä. Vuorovälien tihentäminen sai noin 20-30 prosenttia äänistä, riippuen

10 https://www.hsl.fi/node/17006 haettu 14.11.2019
11 https://www.hsl.fi/liput haettu 14.11.2019

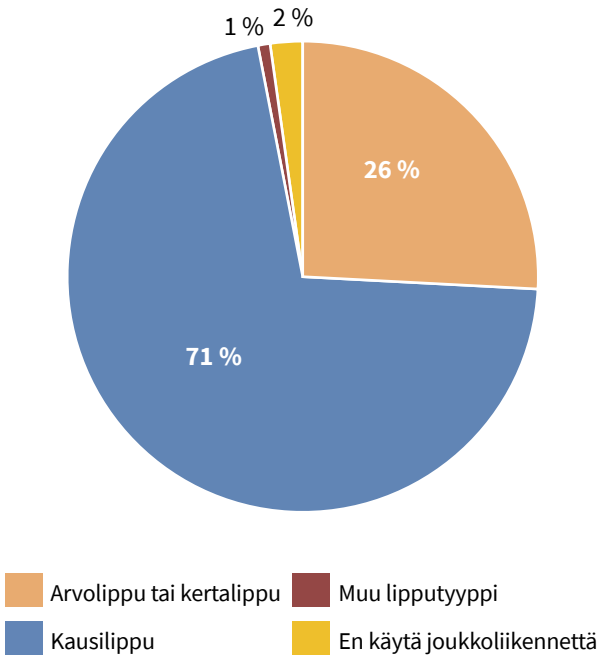

Kuvio 32. Mitä lipputyyppiä käytät yleensä HSL:n joukkoliikenteessä?

onko kyseessä linjojen lisäys viikonloppuisin ja iltaisin (28%) vai ruuhka-aikaan (21%). Noin viisi prosenttia opiskelijoista näkee tärkeänä joko eri liikenneyhteyksiä yhdistävää sovellusta (6%) tai kutsuliikennepalveluiden kehittämistä (3%).

Myös ympäristöasiat ovat tärkeitä opiskelijoille: noin kolmasosa (31%) valitsi joukkoliikenteen kaluston uusimisen vähäpäästöiseksi sekä joka viides (22%) autottoman vyöhykkeen luomisen keskustaan yhdeksi tärkeimmiksi joukkoliikenteen kehittämiskohteiksi.

Kuviossa 34 on vertailtu vuoden 2019 ja 2015 vastauksien suhteellisia osuuksia. Koska vuoden 2019 kyselyyn lisättiin uusia vastausvaihtoehtoa, kuten “Eri liikkumistapoja yhdistävien palvelupakettien kehittäminen (esim. Whim)”, “Kutsuliikennepalveluiden kehittäminen” sekä “Joukkoliikenteen mobiilisovelluksien kehittäminen”, eivät tulokset ole suoraan verrattavissa edelliskerran vastauksiin. Toisaalta, mikäli verrataan kolmen tärkeimmän kehittämishankkeen järjestystä, on vuoden 2015 ja 2019 vastauksissa pieniä eroja.

Tänä vuonna kolme tärkeintä kehittämiskohdetta liittyvät opiskelija-alennuksiin sekä etuuksiin, metro- ja raideliikenteeseen sekä poikittaisliikenteeseen. Näistä ainoastaan poikittaisliikenne kuului edellisellä kerralla kolmeen tärkeimpään kehittämiskohteeseen. Vuonna 2015 tärkeimpiä tavoitteita poikittaisliikenteen lisäksi olivat vuorovälien lisääminen iltoihin ja viikonloppuihin sekä maksuttoman joukkoliiikenteen kehittäminen.

Opiskelija-alennuksen nostaminen ja laajentaminen sekä metro-ja raideliikenteen parantaminen ovat selkeästi tärkeämpiä tänä vuonna kuin 2015, jos vertailee näiden

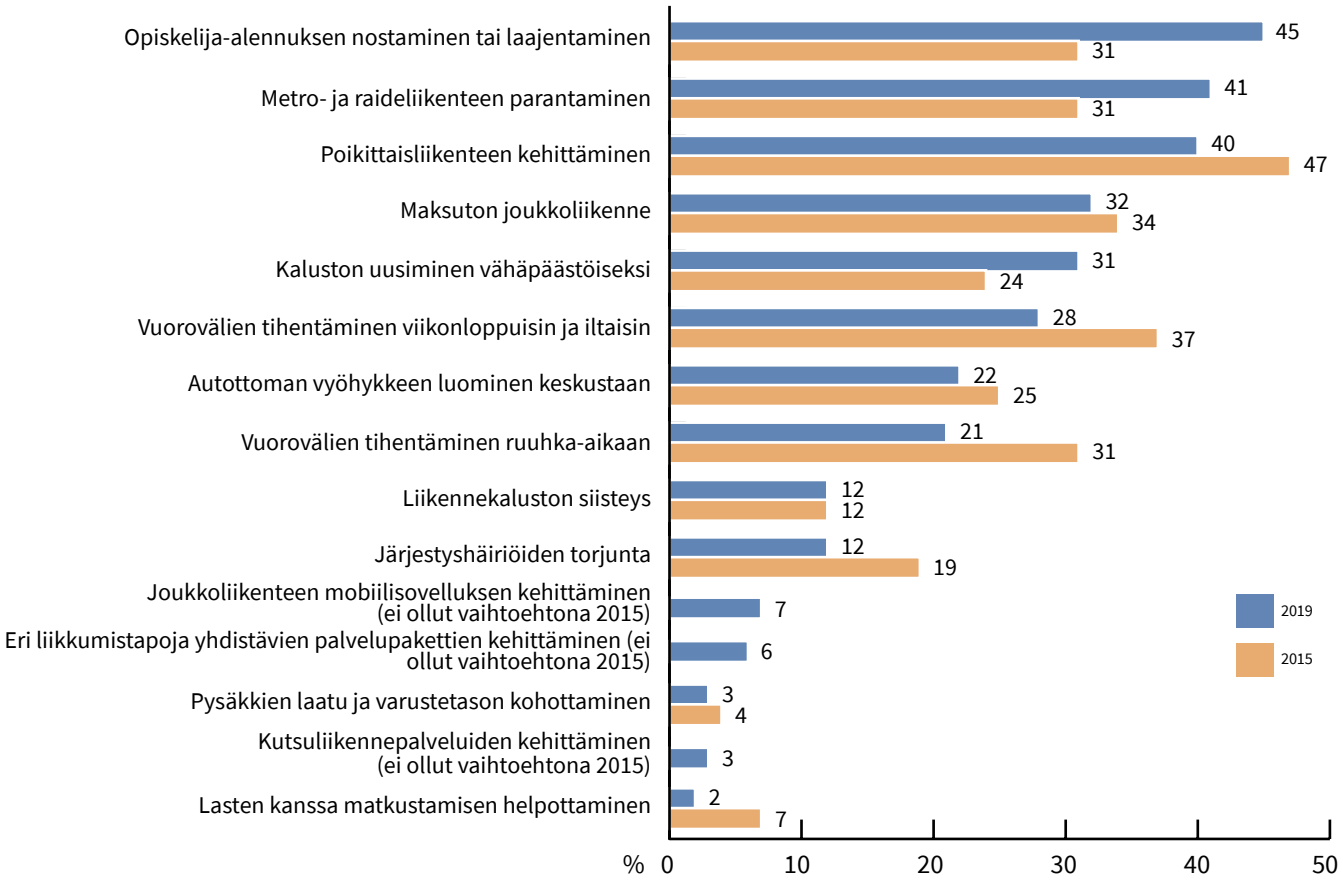

Kuva 33. Valitse seuraavista kolme tärkeintä tavoitetta joukkoliikenteen kehittämiseksi.
Järjestyksessä suosituimmasta alaspäin (2019, 2015).

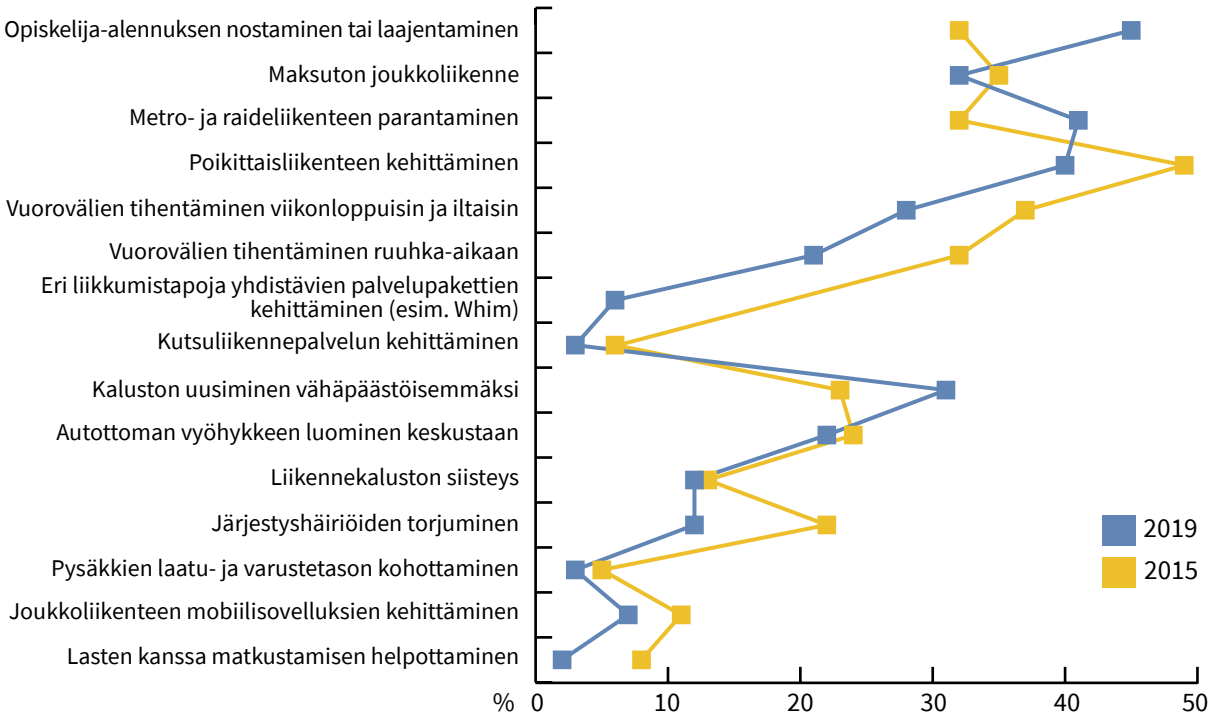

Taulukko 34. Valitse seuraavista kolme tärkeintä tavoitetta joukkoliikenteen kehittämiseksi. Suhteellisten osuuksien (%) vertailu vuonna 2019, 2015. Vuoden 2015 suhteelliset osuudet on otettu suoraan Opiskelijan kaupunki 2015 raportista (sivu 71, Kuvio 48.), missä ei ole kerrottu vastaajien kokonaismäärää.

Valitse seuraavista kolme tärkeintä tavoitetta joukkoliikenteen kehittämiseksi.	**Jalan**	**Pyörä**	**Henkilöauto**	**HSL:n joukkoliikenne**
Kustannukset				
Maksuton joukkoliikenne	**35 %**	30 %	**28 %**	33 %
Opiskelija-alennus	**56 %**	**42 %**	**38 %**	**45 %**
Yhteydet				
Vuorovälit: ruuhka-aika	19 %	18 %	25 %	22 %
Vuorovälit: viikonloppu ja ilta	23 %	22 %	**28 %**	**34 %**
Liikkumismuotoja yhdistävä palvelupaketti	3 %	7 %	10 %	5 %
Metro- ja raideliikenteen parantaminen	27 %	31 %	25 %	20 %
Poikittaisliikenne	**38 %**	40 %	**43 %**	**39 %**
Kutsuliikennepalvelu	4 %	3 %	3 %	2 %
Ympäristö				
Autoton vyöhyke	26 %	**33 %**	3 %	17 %
Kaluston vähäpäästöisyys	24 %	**37 %**	20 %	32%
Siisteys ja järjestys				
Liikennekaluston siisteys	13 %	9 %	13 %	14 %
Järjestyshäiriö	14%	10 %	21 %	11 %
Pysäkkien laatu ja varustetaso	1 %			5 %
Muut				
Lasten kanssa matkustaminen	3 %	4 %	3 %	2 %
Joukkoliikenteen mobiilisovellus	6 %	2 %	11 %	8 %
Yhteensä	100 % (n=78)	100 % (n=153)	100 % (n=61)	100 % (n=250)

*Jalankulkuun kuuluvat kävely, juoksu, rullaluistelu, rollaattori, pyörätuoli ym., **Henkilöautoiluun luetaan kuuluvaksi henkilöautolla tai taksilla matkustaminen ja kimppakyydit,.

Kuvio 35. Mikä olisi sinulle mieluisin liikkumismuoto? (olettaen, että tarjolla olisi suora joukkoliikenneyhteys tai hyvät kävelyn ja pyöräilyn tai autoliikenteen väylät)?

järjestyksiä. Myös kaluston vähäpäästöisyys on selvästi tärkeämpää, kun taas vuorovälien osuudet on selkeästi vähemmän keskeistä tänä vuonna verrattuna vuoteen 2015.

Opiskelijaetuuksien kehittäminen tänä vuonna tärkeimpänä tavoitteena saattaa liittyä HSL:n vyöhykeuudistukseen, joka toteutui juuri ennen kuin kysely alkoi. Uudistus voi heijastua vastauksiin, koska osalla opiskelijoista lippujen hinta nousi, kun HSL:n opiskelija-alennus yleisesti laski 45 prosenttiin. Yli 30-vuotiailla opiskelijoilla matkustamisen hinta taas aleni opiskelija-alennuksen heille avautuessa.

Vaikka pääkaupunkiseudun poikittaisliikenteessä on tapahtunut paljon muutoksia edelliskertaan nähden, kuten länsimetro, Kehärata ja bussien runkolinjat, nähdään se edelleen yhtenä tärkeimmistä kehittämishankkeista. Poikittaisliikenteen kehittämisestä tuli runsaasti vastauksia kyselyn karttaosiossa. Poikittaisliikennettä aiempaan tutkimukseen on hankala vertailla suoraan tässä aineistossa. Toisaalta suhteellinen osuus on laskenut 9% edelliskertaan nähden, mutta toisaalta poikittaisliikenne pysyy kolmena tärkeimmästä kehittämishankkeesta, vaikkakin ei ole enää kärkisijalla, kuten vuonna 2015.

Kun joukkoliikenteen kehittämistavoitteita tarkasteltiin opiskelijoiden mieluisimman liikkumismuodon (HSL, pyöräily, autoilu sekä jalankulku) mukaan havaitaan, että kaikki opiskelijat pitävät opiskelija-alennuksen nostamista ja laajentamista yhtenä tärkeimpänä kehittämishankkeena, mutta mieluisimman liikkumismuodon välillä on myös havaittavissa pieniä eroja siihen, miten joukkoliikennettä tulisi kehittää jatkossa (Kuvio 35). Opiskelija-alennuksen lisäksi HSL:n joukkoliikennettä mieluiten käyttävät kokivat poikittaisliikenteen kehittämisen (39%), sekä vuorovälien lisäämisen viikonloppuisin ja iltaisin (34%) tärkeänä. Ne, jotka ilmoittivat mieluiten pyöräilevänsä, painottivat vastauksissaan ympäristöön liittyviä kehittämishankkkeita, kuten liikennekaluston vähäpäästöisyyden lisäämistä (37%) autottoman vyöhykkeen perustamista Helsingin keskustaan (33%). Mieluiten jalkaisin kulkevat pitivät tärkeimpinä kehittämistavoitteina poikittaisliikenteen (38%) sekä maksuttoman joukkoliikenteen kehittämistä (35%). Ne, jotka ilmoittivat mieluiten autoilevansa, korostivat myös poikittaisliikenteen kehittämistä (43%), maksutonta joukkoliikennettä (28%) sekä vuorovälien lisäämistä iltoihin ja viikonloppuihin (28%).

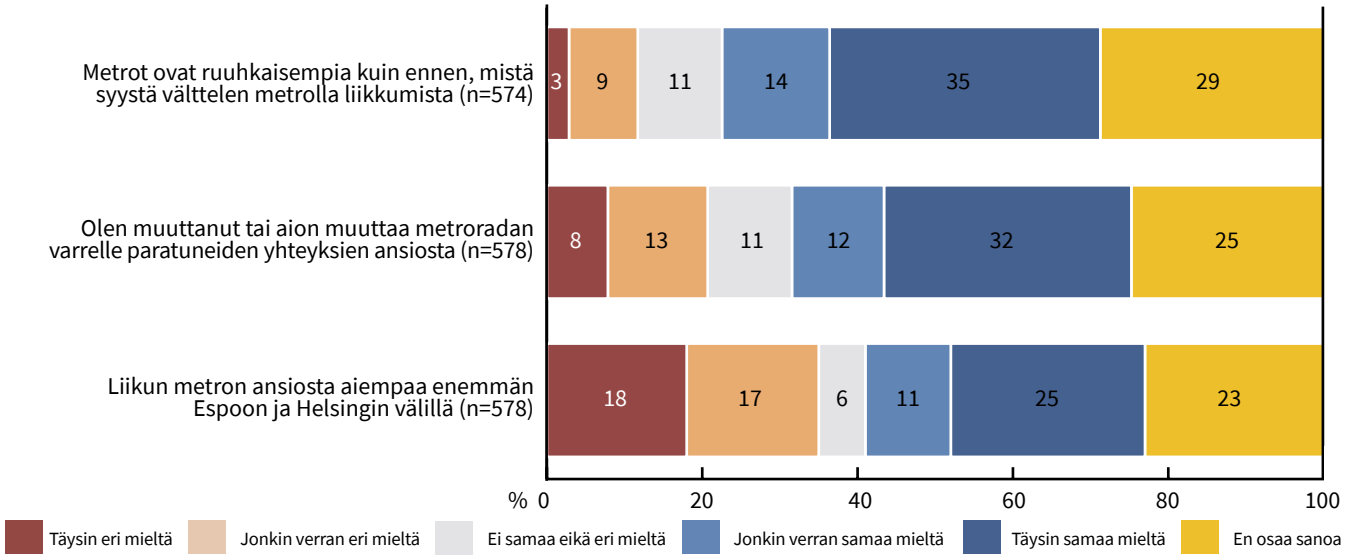

Kuvio 36. Kuinka paljon arvioit metron laajentumisen vaikuttaneen liikkumiseesi?
Kerro mielipiteesi käyttämällä oheista asteikkoa.

Länsimetro otettiin käyttöön marraskuussa 2017. Länsimetroon liittyen vuoden 2015 tutkimuksessa kysyttiin muun muassa, kuinka paljon opiskelija arvioi länsimetron vaikuttavan liikkumiseen sen valmistuttua. Noin puolet (49%) oli sitä mieltä, ettei länsimetron valmistuminen vaikuta lainkaan heidän liikkumiseensa. 14 prosenttia piti mahdollisena muuttavansa metroradan varrelle tulevaisuudessa ja 25 prosenttia ilmoitti vaihtavansa silloisen kulkuvälineensä länsimetroon sen valmistuttua. 12 prosenttia uskoi poikittaisliikenteen lisääntyvän länsimetron avaamisen takia. Edelliskerran (2015) länsimetroa koskeviin kysymyksiin vastasi 587 opiskelijaa.

Tämän vuoden tutkimuksessa länsimetroa koskevat kysymykset ovat hieman erilaiset, koska tänä vuonna pystyttiin kysymään vastaajan kokemusta siitä miten länsimetro on vaikuttanut liikkumiseen (Kuvio 36). Hieman vajaa puolet (49%) opiskelijoista ei ole kokenut, että länsimetro olisi lisännyt metrojen ruuhkaisuutta Helsingin ja Espoon välillä. Samoin suurin osa ei ainakaan toistaiseksi ole muuttanut tai ole muuttamassa metroradan varrelle paratuneiden yhteyksien takia (44%). Reilu kolmannes (36%) ilmoitti, että liikkuminen Espoon ja Helsingin välillä on lisääntynyt länsimetron myötä ja samainen määrä (35%) ettei ole. Kaikissa kysymyksissä on myös suhteellisen iso “En osaa sanoa”- vastanneiden osuus (23-29%). Tämä voi kertoa siitä, ettei kaikilla vastaajilla ole kokemusta länsimetron käytöstä. Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, että länsimetro on vielä suhteellisen uusi, tai että vastaajat asuvat ja työskentelevät paikoissa, joita länsimetro ei tavoita. Tulevaisuudessa on mielenkiintoista seurata, miten länsimetro tulee vaikuttamaan opiskelijoiden liikkumiseen.

Kuva 16. Onko jossain mielestäsi selviä ongelmakohtia julkisessa liikenteessä (liikennejärjestelyt, vaihtojen sujuvuus)? Jos haluat merkitä useamman pisteen, avaa kysymys uudelleen. Vastausten määrä 127.

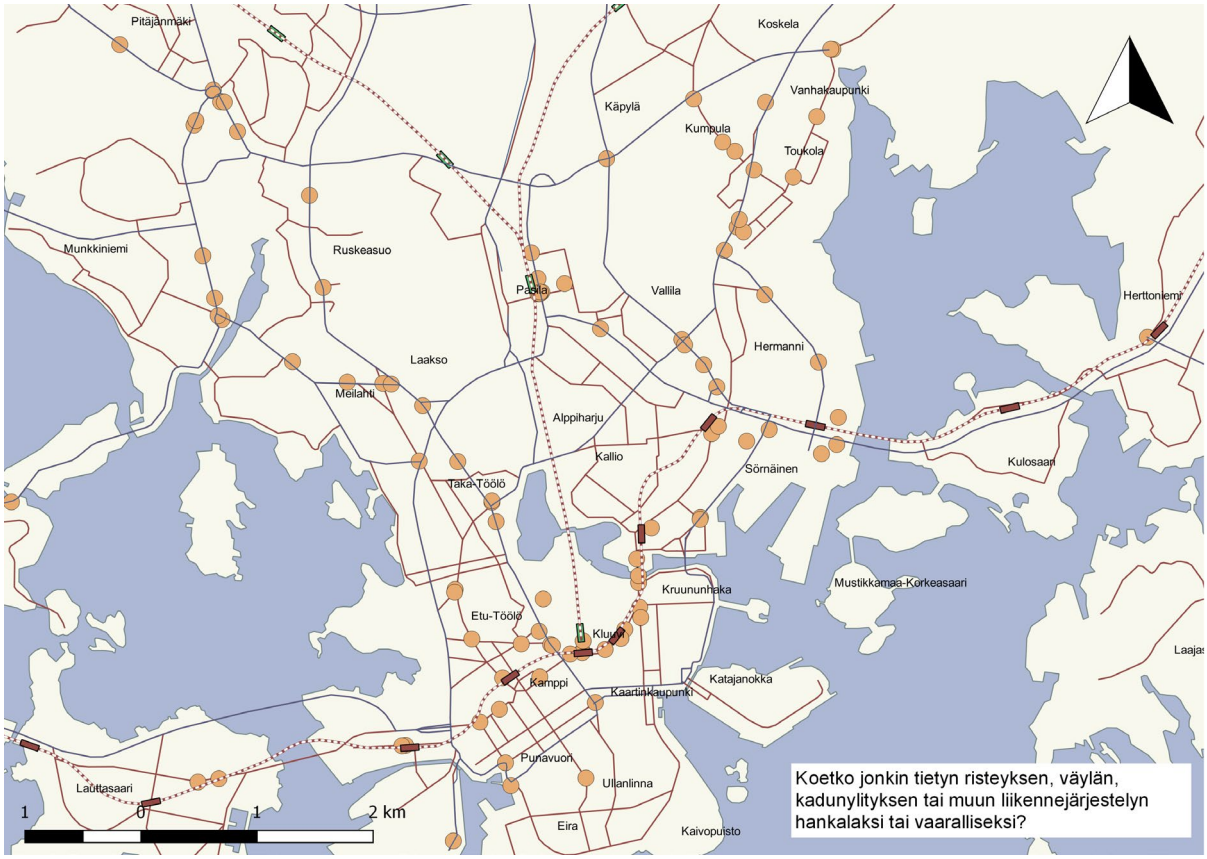

Kuva 17. Koetko jonkin tietyn risteyksen, väylän, kadunylityksen tai muun liikennejärjestelyn hankalaksi tai vaaralliseksi? Jos haluat merkitä useamman pisteen, avaa kysymys uudelleen. Helsinki.
Vastausten määrä kokonaisuudessaan 170.

Opiskelijan kaupunki 2019 -kyselyn lopuksi vastaajat saivat vastata kysymyksiin kartalle. Kartat on rajattu niin, että suurin osa vastauksista tai vastauskeskittymät ovat näkyvillä. Vastauskeskittymistä on tehty lämpökarttoja, jotka kertovat tummuudeltaan sen, miten paljon tietyllä alueelle on keskittynyt vastauksia.

Karttakysymyksissä selvitettiin julkisen liikenteen ongelmakohtia (Kuva 16). Kysymys oli muotoiltu näin: "Voit merkitä seuraavaan karttaan ajatuksiasi koskien liikkumista pääkaupunkiseudulla. Voit hypätä sellaisten kohtien yli, joihin sinulla ei ole mielipidettä tai jos et koe tarvetta muutoksiin". Tämän jälkeen kysyttiin, "Onko jossain mielestäsi selviä ongelmakohtia julkisessa liikenteessä (liikennejärjestelyt, vaihtojen sujuvuus)?" (Kuva 16). Espoon osalta Matinkylän metroaseman kohdalla on selkeästi eniten merkintöjä. Merkintöjä löytyy myös Otaniemestä ja Leppävaarasta. Edellisellä tutkimuskerralla Tapiolassa oli runsaasti merkintöjä, mikä on selkeästi tällä tutkimuskerralla vähentynyt. Helsingissä rautatieaseman edustalla sekä Pasilan aseman ympäristössä on keskittymä kuten aiemminkin. Uutena keskittymänä on Sörnäinen ja Kurvi. Pasilan asema ja Kurvi liittynevät vastaushetkellä olleisiin työmaihin ja liikennejärjestelyihin. Herttoniemen asemalla tai Kumpulan kampuksella ei ole yhtään merkintöjä, jotka viime kerralla oli nostettu ongelmallisiksi. Vantaan osalta Tikkurilan asema saa eniten merkintöjä.

Kauemmaksi pääkaupunkiseudulle oli merkitty muutama piste Keravan, Järvenpään ja Klaukkalan kohdalle.

Kyselyssä kartoitettiin myös tarkemmin liikenteen ongelmakohtia, kuten vaarallisia tai hankalia risteyksiä, väyliä, kadunylityksiä tai muita liikennejärjestelyjä (Kuvat 17, 18, 19). Vastauksia on tullut erityisesti Helsingin keskustan alueelle, kuten aiemmalla tutkimuskerralla. Helsingissä Pasilan aseman viereinen risteys on selkein keskittymä, myös Helsingin rautatieaseman edusta, Pitkäsilta, Caloniuksenkadun ja Runeberginkadun risteys Töölössä, sekä Itäkeskuksessa Vanhanlinnantien ja Kehä I:n risteys ja Itäväylän ja Kehä I:n/Meripellontien risteys (Kuva 17). Espoossa ongelmakohtia on Otaniemessä, etenkin Kehä I:n liittymässä (Kuva 19). Vantaalla ongelmakohtia on esimerkiksi Kehä III:n ja Lahdenväylän risteys. Kehäteiden eritasoliittymät koettiin vaikeiksi alueiksi myös viime tutkimuskerralla (Kuva 18).

Lopuksi karttaosiossa vastaaja sai piirtää kartalle puuttuvia yhteyksiä tai vaihtoehtoisesti kirjoittaa vastauskenttään. Ohjeistus oli seuraava: "Tulevaisuuden pääkaupunkiseudulla on helppo liikkua, ja myös poikittainen liikenne sujuu. Jos koet, että pääkaupunkiseudulta puuttuu jokin sujuvan liikkumisen kannalta tärkeä yhteys, voit piirtää sen oheiselle kartalle, tai vaihtoehtoisesti kirjata ajatuksesi oheiseen avokenttään".

Joukkoliikenteestä puuttuvia yhteyksiä piirrettiin kartalle niin paljon, että vastausten koonti kartalle ei havainnollista vastauksia selkeästi. Piirretyistä yhteyksistä erottuu tiettyjä kasaumia: Vantaalla on piirretty useita yhteyksiä Kivistöstä muualle Vantaalle ja Helsinkiin, ja Tikkurilasta on piirretty useita yhteyksiä Espooseen ja Länsi-Vantaalle. Espoossa on piirretty useita reittejä Leppävaarasta Itä-Vantaalle ja Itä-Helsinkiin päin. Lisäksi on piirretty useita reittejä Länsiväylää pitkin Helsingin keskustaan päin, lähtien Espoon Soukasta ja Espoonlahdesta. Helsingissä on piirretty lyhyitä yhteyksiä Arabianrannasta ja Kumpulasta Pasilaan. Kaiken kaikkiaan piirretyissä reiteissä näkyy toiveita poikittaisliikenteestä.

Myös kirjallisissa kommenteissa toiveet poikittaisliikenteen yhteyksistä nousevat esiin:

> *Olisi mahtavaa, jos itä-vantaalta pääsisi länsi-vantaalle nopeasti ilman vaihtoja.*

> *Tiederatikka (Otaniemi-Meilahti-Pasila-Kumpula-Viikki-(Myllypuro) tarvitaan. Parantaisi myös korkeakoulujen seudullista saavutettavuutta (Pasilasta, regio/kaukojunat).*

Lisäksi julkisen liikenteen liikennöintiajoista tuli runsaasti kirjallisia kommentteja- olisi hyvä jos esimerkiksi metrot kulkisivat myöhempään yöllä. Tämä helpottaisi työssäkäyviä sekä juhlijoita:

> *Ylivoimaisesti suurin puute on metron liikennöintiaika, joka päättyy aivan liian aikaisin. Mielestäni Helsinki ei ole sellainen 24h-kaupunki, kuin pitäisi, koska kaupungissa liikkumisen runko, metro, lopettaa liikennöintinsä liian aikaisin.*

> *Metroon on investoitu miljardeja rahaa, ja silti se on neljäsosan vuorokaudesta seis. Bussien yö- ja liityntäliikennettä tulisi mahdollisimman pian alkaa kehittämään siihen suuntaan, että metroliikenne yöllä onnistuu ja olisi kannattavaa – – Metron yöliikenne palvelisi erityisen hyvin illanviettäjiä (keskustassa ja Kallion suunnalla metron läheisyydessä on runsaasti ravintoloita ja baareja) sekä nykyään myös työssäkäyviä ihmisiä.*

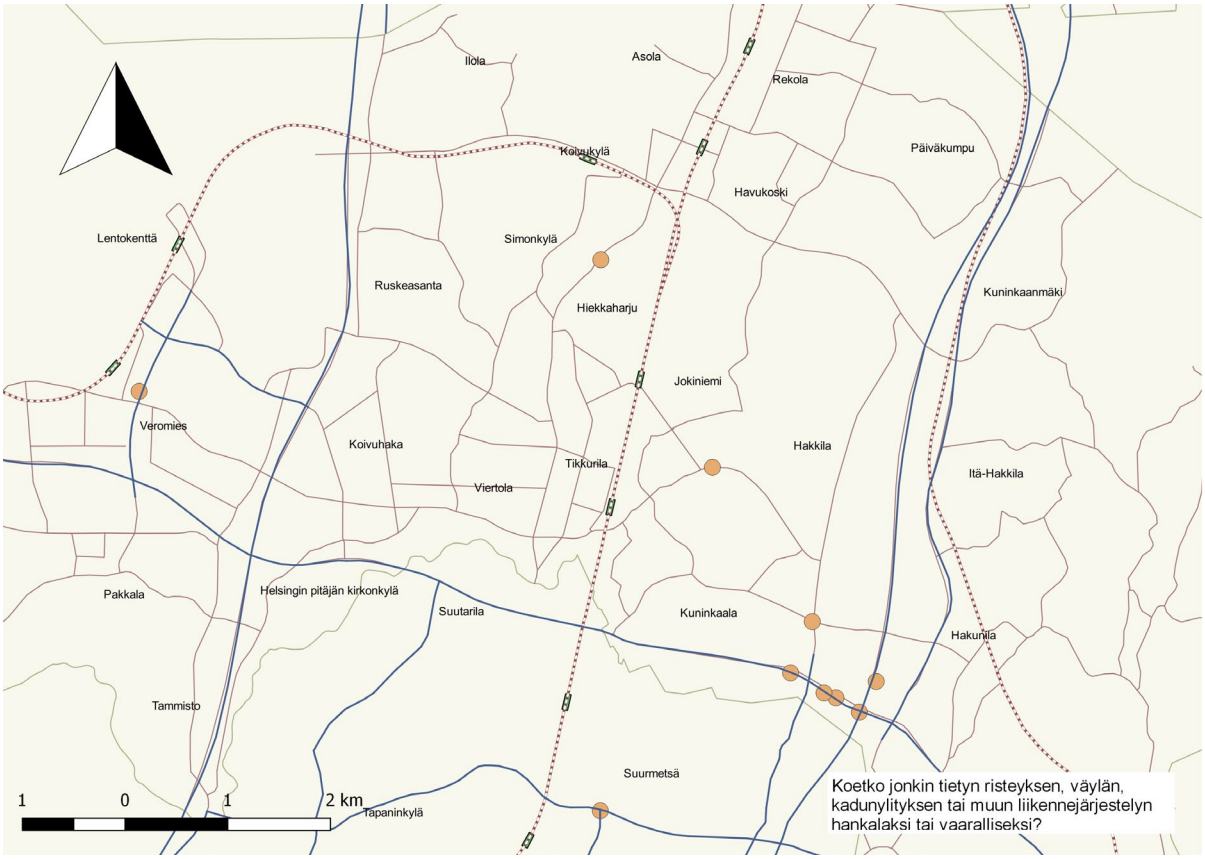

Kuva 18. Koetko jonkin tietyn risteyksen, väylän, kadunylityksen tai muun liikennejärjestelyn hankalaksi tai vaaralliseksi? Jos haluat merkitä useamman pisteen, avaa kysymys uudelleen. Vantaa.
Vastausten määrä kokonaisuudessaan 170.

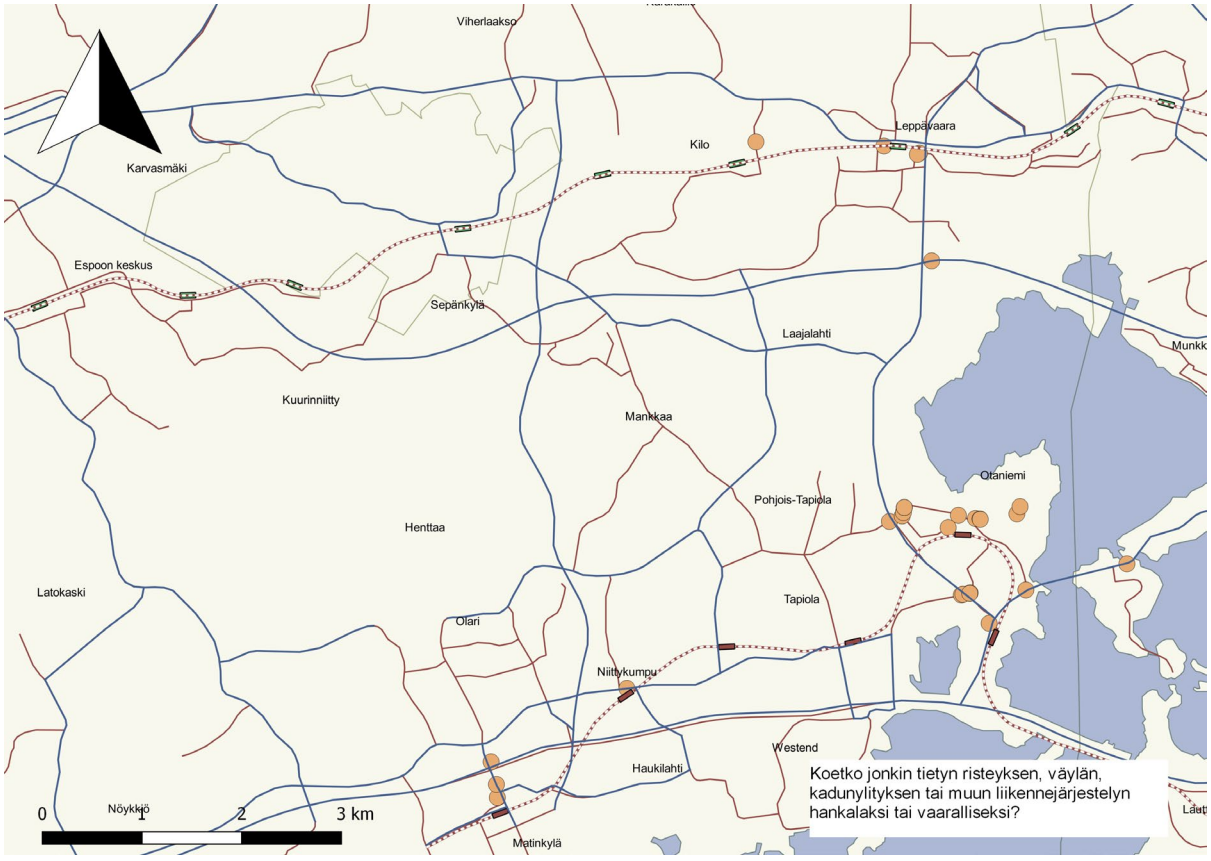

Kuva 19. Koetko jonkin tietyn risteyksen, väylän, kadunylityksen tai muun liikennejärjestelyn hankalaksi tai vaaralliseksi? Jos haluat merkitä useamman pisteen, avaa kysymys uudelleen. Espoo.
Vastausten määrä kokonaisuudessaan 170.

Kuva 20. Tulevaisuuden pääkaupunkiseudulla on helppo liikkua, ja myös poikittainen liikenne sujuu. Jos koet, että pääkaupunkiseudulta puuttuu jokin sujuvan liikkumisen kannalta tärkeä yhteys, voit piirtää sen oheiselle kartalle, tai vaihtoehtoisesti kirjata ajatuksesi oheiseen avokenttään: Pyöräily-yhteys (baana). Vastausten määrä 82.

Kartalla näkyvät yhteydet eteläisen Helsingin ja osittain Espoon osalta, joissa on eniten merkintöjä (Kuva 20). Tarvittavista pyöräily-yhteyksistä kysyttäessä vastaukset kasautuvat Etelä-Helsinkiin. Hämeentiellä on useita merkintöjä: Vallilasta päin Hämeentien kautta Hakaniemeen ja sieltä edelleen rautatieasemalle on tarpeellinen reitti, kuten viime tutkimuskerrallakin korostui. Hämeentie oli vastaushetkellä remontissa.

> *Hämeentiellä pyöräily on ollut vaarallista ja kamalaa (bussit meinaa ajaa autotiellä päälle, kävelytiellä äkäiset kävelijät huutaa), mutta onneksi se on helpottumassa.*

Lisäksi Meilahti-Töölö-Helsingin keskusta- akselille on tehty useita merkintöjä. Viime tutkimuskertaan verrattuna esimerkiksi Itä-Helsingissä oli selkeästi enemmän merkintöjä kuin tällä kertaa. Useita merkintöjä on myös Espoosta Länsiväylän kautta Helsingin keskustaan.

Pyöräilyyn tarvittavista yhteyksistä tuli runsaasti myös avovastauksia. Vastauksissa toistuu esimerkiksi pyöräilyn hankaluus Helsingin keskustassa, josta puuttuu sopivia pyöräreittejä ja joka on paikoitellen mukulakivikatua:

> *Rautatieaseman alittava pyörätunneli tai ylittävä silta olisi toteutuessaan loistojuttu! Kaivokatu on tällä hetkellä kevyen liikenteen osalta todella haastava, ja esimerkiksi itse joudun Kalasatamasta lännen suuntaan pyöräillessäni tekemään nyt ylimääräisen mutkan rautatieaseman ympäri päästäkseni Baanalle. Olisi todella mahtavaa, jos tämän mutkan saisi oikaistua ja samalla parannettua myös Kaivokadun turvallisuutta.*

> *Pyöräily-yhteys keskustan läpi tulisi saada sujuvammaksi. Esim. Rautatieaseman ja Kauppatorin kohdalla risteävä liikenne ja kävelijät tekevät pyöräilystä hidasta ja turvallisuus kärsii. Hakaniemen torin kohdalla kohti Hämeentietä pyöräily-yhteys katkeaa.*

> *Lisää pyöräteitä kantakaupungin alueelle niin, ettei tarvitse polkea autojen joukossa.*

Lisäksi pyöräyhteydet loppuvat kesken, mikä hankaloittaa pyöräilyä:

> *Keskustan pyöräbaanoja ja -kaistoja tulisi voimakkaasti parantaa ja laajentaa. Yhteyksiä ei joko ole ollenkaan tärkeissä paikoissa tai pyörätiet saattavat vain loppua kesken epäloogisesti. Reittien pitäisi myös olla sulavia, eikä poukkoilla autoliikenteen ehtojen mukaan.*

> *Pyöräilyreiteissä pitäisi kiinnittää huomiota siihen, että ne jatkuvat, eivätkä lopu kuin seinään; ei ihminen voi ensin mennä pyorällä ja sitten kadottaa pyörää 1 km matkan ajaksi ja sitten taas siirtyä pyöräilijäksi. Tämä pitäisi huomioida myös remonttien aikana sekä talvikunnossapidossa.*

Puuttuvista kävely-yhteyksistä kysyttäessä merkintöjä tuli hyvin vähän. Merkintöjä on lähinnä Helsingin keskustassa Rautatieaseman edustalla, sekä raiteiden yli Rautatieaseman takana. Tästä aiheesta ei tullut juurikaan kommentteja. Myös autoliikenteen yhteyksistä merkintöjä tuli hyvin vähän, ja ne keskittyivät reitteihin vesistöjen yli Espoosta Helsinkiin ja Merihaasta Kruunuvuorenrantaan. Muutamissa kommenteissa nousee esiin toive keskustan tekemiseksi autottomaksi.

PYÖRÄILY

Seuraavaksi siirrymme tarkastelemaan korkeakouluopiskelijoiden pyöräilyä pääkaupunkiseudulla. Pyöräilyä haluttiin kartoittaa tämän vuoden kyselyssä aiempaa laajemmin, esimerkiksi kaupunkipyörän käyttöä ja kokemuksia selvittämällä. 53 prosenttia vastaajista ilmoitti käyttävänsä pyörää ja 23 prosenttia kaupunkipyörää ainakin kerran viikossa tai harvemmin (ks. kuvio 26, s. 71). Päivittäisten pyöräilijöiden osuus oli 11 ja kaupunkipyöräilijöiden 3 prosenttia vastaajista. Se, kuinka paljon opiskelijat ilmoittivat pyöräilevänsä (pois lukien kaupunkipyöräilyn), ei ole riippuvainen asuinkaupungista (Helsinki, Espoo, Vantaa) ($X^2(6)=9.85$, $p=0.13$). Melkein joka kolmas (27%) opiskelijoista ilmoitti pyöräilyn olevan mieluisin liikkumismuoto.

Opiskelijoilta kysyttiin useampi pyöräilyyn liittyvä väite (Kuvio 37). Lähtökohtaisesti pyöräilyä pidetään suhteellisen turvallisena ja helppona tapana liikkua - 59 prosenttia on väitteen kanssa samaa ja 24 prosenttia eri mieltä. Samoin yli puolet, 63 prosenttia, on sitä mieltä että yksityisautoilua Helsingin keskustassa pitäisi rajoittaa ja 22 prosenttia on väitteen kanssa eri mieltä. Toisaalta pyöräteiden ja -kaistojen määrä jakaa mielipiteitä opiskelijoiden kesken - noin 40 prosenttia kokee että niitä on tarpeeksi ja toinen 40 prosenttia taas ei. Myös väittämä “pyörille on kaupungissa riittävästi lukittavia pyörätelineitä” jakaa mielipiteitä: noin 40 prosenttia on väitteen kanssa eri mieltä ja noin kolmasosa (28%) ei osaa sanoa kantaansa asiaan. Yli puolet (59%) on myös sitä mieltä, että pyöriä varastetaan liikaa, kun taas kolmasosa (27%) ei osaa sanoa kantaansa.

Vastaajia pyydettiin valitsemaan 1-3 tärkeintä vaihtoehtoa, mikä saisi heidät vaihtamaan pyöräilyyn tai pyöräilemään enemmän (Kuvio 37). 44 prosenttia vastaajista ilmoitti kaipaavansa turvallisempaa pyöräilyä, kuten toimivia pyöräilyväyliä tai huomioivampaa liikennekulttuuria. 39 prosenttia toivoo kattavampaa ja yhtenäisempää pyöräilyverkostoa. Hieman yli neljäsosa toivoo parempia suihku- ja vaatteiden säilytysmahdollisuuksia työ- ja opiskelupaikalla (27%) tai parempia pyörien säilytyspaikkoja, jotka turvaisivat pyöriä ilkivallalta ja varastamiselta (26%).

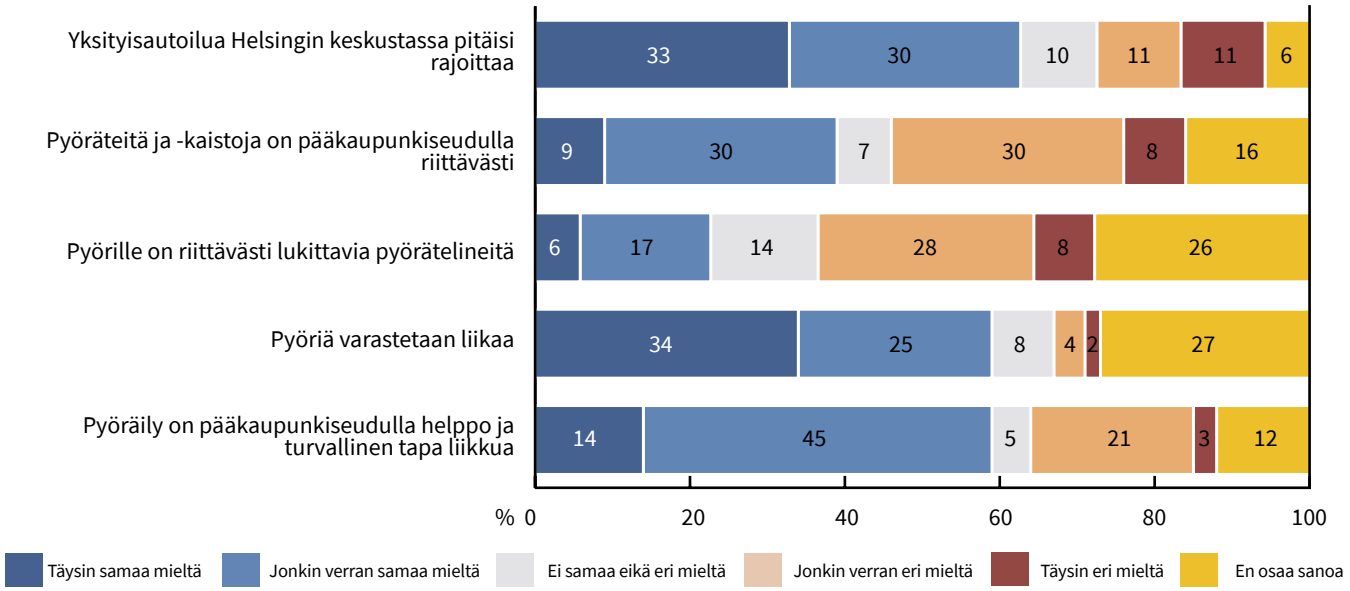

Kuvio 37. Seuraavassa on esitetty muutama pääkaupunkiseudun pyöräilyyn ja liikenteeseen liittyvä väite. Kerro mielipiteesi käyttämällä oheista taulukkoa. n=578.

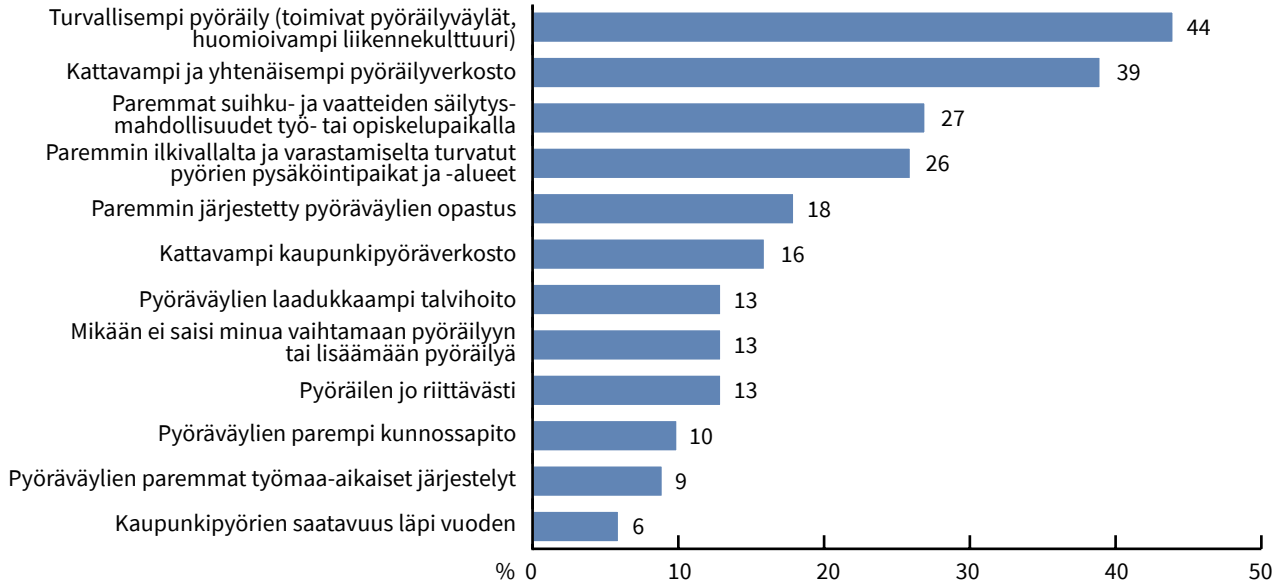

Kuvio 38X. Mikä saisi sinut vaihtamaan pyöräilyyn tai pyöräilemään enemmän? Valitse 1-3 tärkeintä. n=565.

Vähiten tärkeimpänä pidettyjä tekijöitä ovat kaupunkipyörien saatavuus läpi vuoden (6%), pyöräväylien paremmat työmaa-aikaiset järjestelyt (9%) sekä pyöräväylien parempi kunnossapito (10%). 13 prosenttia vastaajista ilmoitti joko pyöräilevänsä jo riittävästi, tai ettei mikään saisi heitä vaihtamaan tai lisäämään pyöräilyä. Samoin 13 prosenttia toivoo pyörien parempaa talvihoitoa. Kaupunkien välillä (Helsinki, Espoo ja Vantaa) ei ollut eroa järjestyksessä sen osalta, mitkä vastausvaihtoehdot koetaan tärkeimmiksi.

Tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että opiskelijat ovat lähtökohtaisesti erittäin pyöräilymyönteisiä ja kokevat sen helpoksi tavaksi liikkua kaupungissa. Itse pyöräilytiet vaikuttavat olevan opiskelijoiden mielestä hyvässä kunnossa, mutta niitä tarvittaisiin enemmän ja laajemmin, mikä varmasti parantaisi koettua pyöräilyn turvallisuutta jo entisestään. Tämän lisäksi tulisi työ- sekä opiskelupaikkojen lisätä suihku- ja vaatteiden säilytys mahdollisuuksia sekä pyöräilyn mahdollistamiseen läpi vuoden tulisi panostaa.

Helsinki on palkittu tänä vuonna maailman kymmenenneksi parhaimmaksi kaupungiksi pyöräillä Copenhagenize-suunnittelutoimiston arviossa. Viimeksi kaksi vuotta sitten, kun listaus tehtiin, Helsinki oli listan sijalla 18 – Helsingillä on siis ollut hyvää kehitystä. Myös tämän kyselyn vastaajat vaikuttavat olevan yleisesti ottaen tyytyväisiä pyöräilyyn Helsingissä: 63 prosenttia vastaajista on merkinnyt mielikuvaksi Helsingistä hyvät pyöräilyväylät. Espoo sai mainintoja 42 prosenttia ja Vantaa 30 prosenttia.

Vuoden 2019 kyselyyn lisättiin myös kysymyksiä liittyen kaupunkipyöräilyyn. Kysyttäessä oletko käyttänyt kaupunkipyöriä, noin joka kolmas (28%) ilmoittaa käyttäneensä ja 72 prosenttia kertoo, ettei ole käyttänyt kaupunkipyöriä (Kuvio 39).

Kun kaupunkipyöräilyä tarkasteltiin kaupunkien välillä, havaitaan, että Helsingissä ja Espoossa asuvista kolmasosa on käyttänyt kaupunkipyöriä, kun taas Vantaalla asuvista vastaava osuus on 13 prosenttia (Kuvio 40).

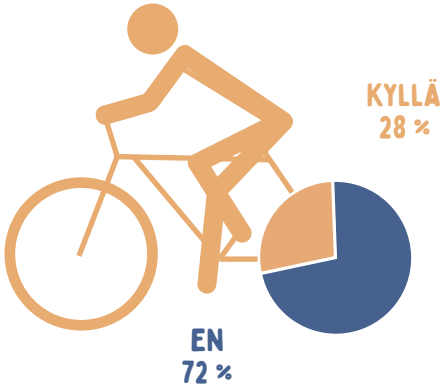

Kuvio 39. Oletko käyttänyt kaupunkipyöriä?

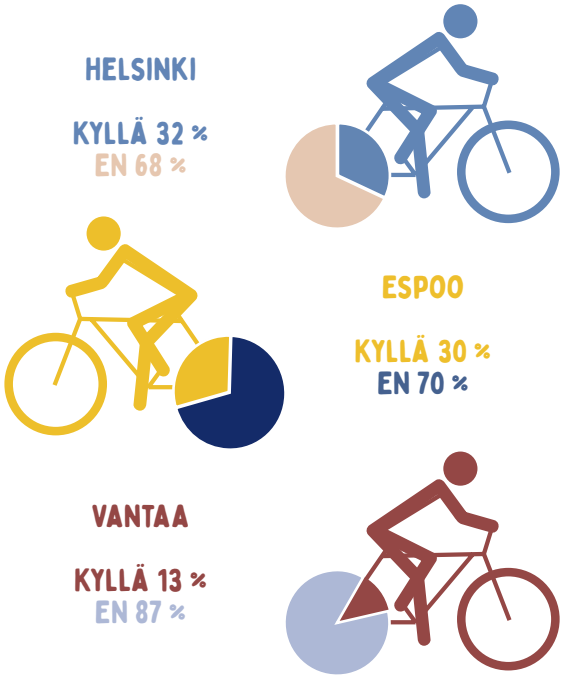

Taulukko 40. Oletko käyttänyt kaupunkipyörää? Helsinki-Espoo-Vantaa.

Vastauksiin voi vaikuttaa esimerkiksi se, jos vastaajilla on omat polkupyörät käytössä, tai he asuvat syrjässä, tai alueilla joissa kaupunkipyöräasemat eivät sijaitse niin lähellä. Vastauksista ilmeni, että kaupunkipyöräily on yksi vähiten käytetyistä liikkumismuodoista opiskelu/työpaikalle (katso Kuvio 26, s.71): 11 prosenttia vastanneista käyttää kaupunkipyörää opiskelu- ja työmatkoihin muutaman kerran viikossa tai päivittäin, kun taas 26 prosenttia ilmoitti käyttävänsä pyörää liikkumiseen (Kuvio 26).

HSL:n mukaan kaupunkipyörät vaikuttavat olevan kuitenkin hyvin suosittuja[15] . Vuonna 2018 Helsingin ja Espoon alueella oli rekisteröitynä 48 500 polkijaa ja kauden aikana ajettiin yhteensä 3 200 000 matkaa ja poljettiin yhteensä 6 300 000 kilometriä. Keskimääräinen matka oli 2 kilometriä. Helsingin kaupunkipyörät ovat maailman suosituimmat käyttöasteen perusteella.[16] Myös Helsingin ja Espoon yhteisen kaupunkipyöräpalvelun käyttöaste, eli pyöräkohtaisesti tehtyjen matkojen määrä päivittäin, on korkea. Vantaalla kaupunkipyörien käyttö ei ole ollut yhtä suosittua kuin Helsingissä ja Espoossa, minkä voi nähdä tässä kyselyaineistossa.[17]

Helsingin nykyiset kaupunkipyörät ilmaantuivat Helsingin katukuvaan vuonna 2016, Espooseen 2018 ja Vantaalle tänä vuonna. Kaupunkipyörät ovat siis suhteellisen uusia. Voi olla, etteivät kaupunkipyörät ole vielä ehtineet yleistymään koko pääkaupunkiseudun opiskelijoiden käyttöön. Kaupunkipyörällä taitettava matka oli vuonna 2018 Helsingissä ja Espoossa 2 kilometriä, mikä saattaa rajata kaupunkipyörien käyttäjäkuntaa ja näin ollen se ei välttämättä ole kaikille opiskelijoille mahdollinen liikkumistapa. Kyselyssä esitettiin erilaisia väittämiä liittyen kaupunkipyöräilyyyn (Kuvio 41). Väittämillä pyritään kartoittamaan muun muassa opiskelijoiden mielipiteitä kaupunkipyörien saatavuudesta, sen tuomista hyödyistä sekä kaupunkipyörien käyttämisestä osana muita liikkumismuotoja. Väittämistä kaksi “Kaupunkipyöräasemia on tarpeeksi lähellä opiskelupaikkaani” sekä “Kaupunkipyörä on helppo yhdistää osaksi joukkoliikenteen matkaketjua” näkyivät kaikille kyselyyn vastaajille (n=575) ja loput väittämistä vain niille, jotka ilmoittivat käyttävänsä kaupunkipyöriä (n=161).

Yli puolet (55%) opiskelijoista on samaa mieltä, että kaupunkipyöräasemia on tarpeeksi lähellä heidän opiskelupaikkaansa ja noin joka kolmas (32%) ei osaa sanoa kantaansa. Kaupunkipyörien saatavuus asemilla jakaa kuitenkin mielipiteitä: 53 prosenttia vastaajista on vastannut olevansa täysin samaa mieltä ja 33 prosenttia eri mieltä.

> *”Kaupunkipyöräparkkeja tarvittaisiin espoon omakotitalo-alueilla enemmän. Olisi hienoa jos pyöräparkkeja olisi lähempänä esim. isoja asuntoalueita, kuin mitä tällä hetkellä. Pyöräilisin mieluummin, mutta tällä hetkellä pyöräparkki on kauempana tai samalla etäisyydellä kuin bussipysäkki, joten on vaan helpompaa ottaa lopulta bussi. –– Meille lähin paikka on kauppakeskuksessa jonne joutuisin menemään bussilla, joten tässä tapauksessa minun on järkevää kulkea bussilla ”loppuun saakka”. Lähinnä siis kaupunkipyöräasemia, yhteiskäyttöautojen parkkialueita ja bussipysäkkejä enemmän!*

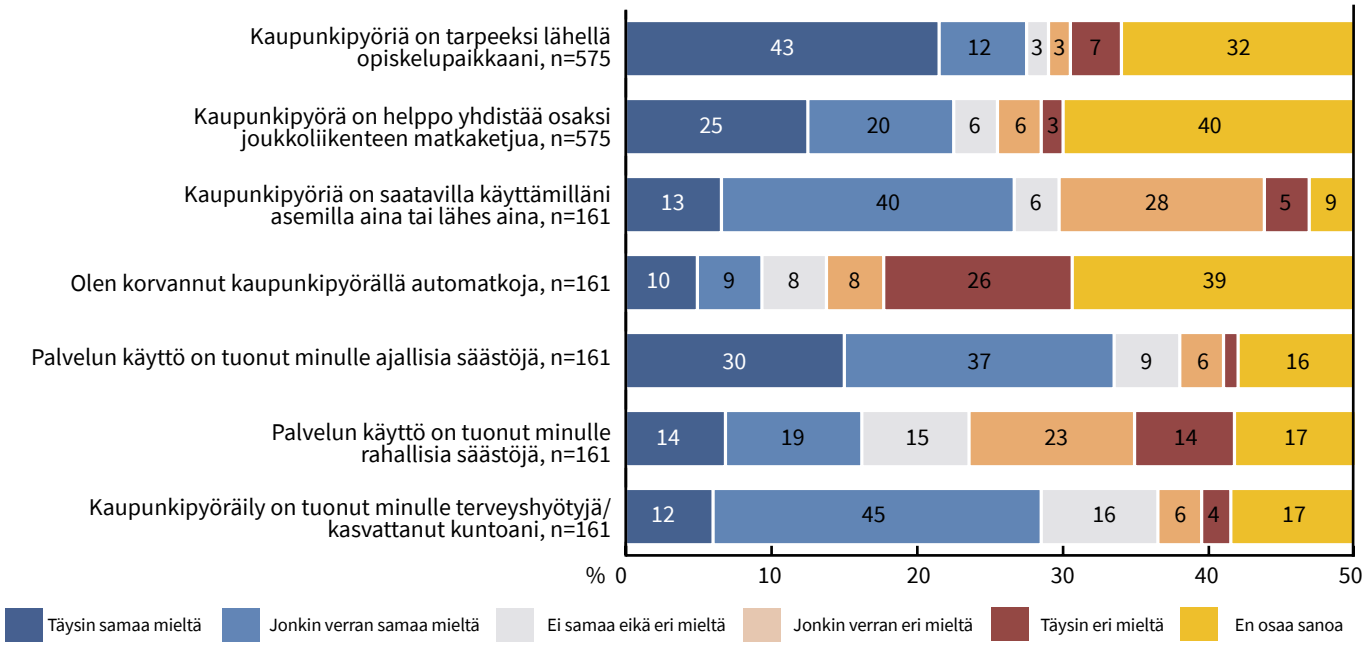

Kuvio 41. Kerro mielipiteesi kaupunkipyöristä käyttämällä oheista taulukkoa.

15 https://kaupunkipyorat.hsl.fi/fi/helsinki haettu 14.11.2019
16 https://www.sttinfo.fi/data/attachments/00201/aec9c4ec-abca-4fba-83b6-999be356df42.pdf haettu 14.11.2019
17 https://www.hs.fi/kaupunki/vantaa/art-2000006304663.html haettu 14.11.2019

Kaupunkipyörien yhdistäminen osaksi matkustamista jakaa myös mielipiteitä: 45 prosenttia on samaa mieltä, että kaupunkipyörä on helppo yhdistää osana muuta joukkoliikenteen matkustamista ja 40 prosenttia ei osaa sanoa omaa mielipidettään. 39 prosenttia ei osaa sanoa myöskään, ovatko he korvanneet kaupunkipyöräilyllä automatkoja. Noin joka viides (19%) vastaajista ilmoitti korvanneensa automatkoja kaupunkipyörällä ja joka kolmas (34%) ei.

Opiskelijat kokevat kaupunkipyöräilyn tuovan erilaisia hyötyjä. Melkein 70 prosenttia (67%) kokee kaupunkipyörän tuoneen heille ajallisia säästöjä. Eri mieltä väittämän kanssa on 8 prosenttia. Samoin 57 prosenttia kokee, että kaupunkipyöräily on tuonut heille terveyshyötyjä, eri mieltä väittämän kanssa on 10 prosenttia. Kaupunkipyöräilyn tuomat rahalliset säästöt jakavat mielipiteitä: 33 prosenttia on väitteen kanssa samaa mieltä ja 37 eri mieltä.

Vastausten perusteella voidaan olettaa, että kaupunkipyöräasemat sijaitsevat pääosin korkeakoulujen läheisyydessä. Väitteen “Kaupunkipyöriä on tarpeeksi lähellä opiskelupaikkaani” kanssa täysin tai jokseenkin kanssa samaa mieltä oli 55 % vastaajista. Toisaalta kolmasosa vastanneista ei osannut ilmaista mielipidettä asiasta. Kysymyksessä on kuitenkin huomioitu kaikki Opiskelijan kaupunki 2019 -kyselyyn vastanneet (n=575). Kun tarkastellaan vastauksia sen mukaan, onko kyseinen opiskelija käyttänyt kaupunkipyörää vai ei, huomataan, että 42 prosenttia opiskelijoista, jotka ilmoittivat, etteivät ole käyttäneet kaupunkipyöriä ovat vastanneet “en osaa sanoa”, kun taas niiden opiskelijoiden, jotka ovat käyttäneet kaupunkipyöriä, osuus on 6 prosenttia. Toisin sanoen, melkein puolet opiskelijoista, jotka eivät ole käyttäneet kaupunkipyöriä, ovat vastanneet “en osaa sanoa”, kun heiltä kysyttiin sijaitsevatko kaupunkipyörät lähellä heidän korkeakoulua. Noin joka kymmenes kummastakin ryhmästä olivat väitteen kanssa eri mieltä. Samaa mieltä kaupunkipyörien sijainnista suhteesta opiskelupaikkaan on kuitenkin eriävä näiden kahden ryhmän välillä. Niistä, jotka ilmoittivat käyttävänsä kaupunkipyörää, 81 prosenttia on samaa mieltä väittämän kanssa, ja ne jotka eivät, osuus on 45 prosenttia.

Suuri “en osaa sanoa”-vastanneiden osuus väitteeseen “Kaupunkipyörä on helppo yhdistää osaksi joukkoliikenteen matkaketjua” on myös selitettävissä niiden opiskelijoiden vastausten avulla, jotka eivät käytä kaupunkipyöriä. Näistä 53 prosenttia on vastannut “en osaa sanoa”, kun kaupunkipyöriä käyttävien osuus tässä vastausvaihtoehdossa oli 7 prosenttia. Eri mieltä väittämän kanssa oli noin 10 prosenttia, riippuen siitä käyttivätkö opiskelijat kaupunkipyörää (7%) vai ei (10%). 83 prosenttia kaupunkipyörää käyttävistä on väitteen kanssa samaa mieltä, kun niiden, jotka eivät ole käyttäneet kaupunkipyöriä, osuus on 31 prosenttia.

Moni kaupunkipyörää käyttävä opiskelija ei ole korvannut kaupunkipyörällä automatkoja. Kysymykseen vastasivat ainoastaan ne opiskelijat, jotka ilmoittivat käyttävänsä kaupunkipyöriä. Heistä melkein 40 prosenttia on vastannut “en osaa sanoa” väitteeseen “Olen korvannut kaupunkipyörällä automatkoja”. HSL:n mukaan vuonna 2018 Helsingin ja Espoon alueella kaupunkipyörillä ajettiin keskimäärin 2km/matka. Voi siis olla, että kaupunkipyörillä taitetaan huomattavasti lyhyempiä matkoja kuin autolla, mikä voi selittää sitä, ettei automatkoja korvata kaupunkipyörällä.

Myös moni opiskelija kokee kaupunkipyöräilyn tuovan heille ajallisia sekä terveydellisiä hyötyjä, mutta rahalliset säästöt jakoivat mielipiteitä. Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, että suurin osa opiskelijoista ilmoitti käyttävänsä myös HSL:n joukkoliikennettä päivittäiseen liikkumiseen (ensimmäinen liikkumisen Kuvio 1). Voi siis olla, että kaupunkipyöräily ei korvaa kaikkea opiskelijoiden käyttämiä liikkumismuotoja ja näin ollen kaupunkipyöräilyyn liittyvä maksu nähdään ennemminkin lisäkuluna kuin säästönä.

AUTOILU

Kuvio 42. Onko sinulla ajokortti ja käytätkö autoa? n= 575

Kuvio 43. Voisitko luopua yksityisautoilusta autoilun hiilidioksidipäästöjen vähentämisen vuoksi? n=578

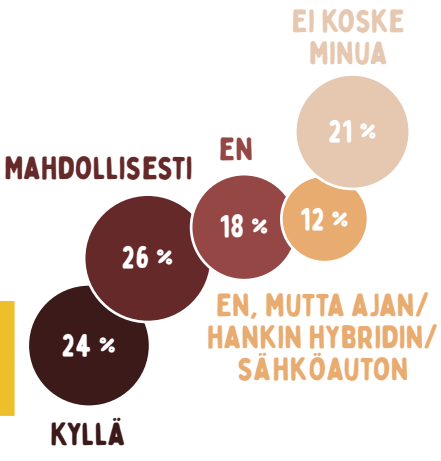

TIIVISTELMÄ

Tässä osiossa on käsitelty pääkaupunkiseudun korkeakouluopiskelijoiden liikkumista, joka on yksi erilliskyselyn kolmesta teemasta. Osa kysymyksistä on ollut myös tutkimuksen edellisellä toteutuskerralla 2015, mikä mahdollistaa kysymysten ajallisen vertailun. Edelliskertaan verrattuna pääkaupunkiseudun liikenteeseen on tullut muutoksia, esimerkiksi Kehäradan ja länsimetron valmistuessa. Tämän osion kysymyksissä tarkastellaan laajasti joukkoliikennettä, pyöräilyä ja kaupunkipyöräilyä, ja lyhyesti autoilua.

Yleisimmät liikkumismuodot päivittäisessä liikkumisessa ovat HSL:n joukkoliikenne ja jalankulku, mikä on samansuuntainen tulos kuin vuoden 2015 tutkimuksessa. Pyöräily on opiskelijoiden keskuudessa esimerkiksi autoilua yleisempää sekä vuonna 2019 että 2015. HSL:n joukkoliikenne näyttäisi olevan sekä käytetyin että suosituin liikkumisen muoto - noin 60 prosenttia käyttää sitä päivittäin ja noin 40 prosenttia ilmoitti sen myös mieluisimmaksi liikkumismuodoksi. Noin joka kolmas kertoi pyöräilyn olevan mieluisin liikkumismuoto olettaen, että tarjolla olisi hyvät pyöräilyväylät.

Tämän vuoden tutkimuksessa kartoitettiin tärkeimpiä tekijöitä liikkumisessa, joita vastaaja sai valita viidestä vaihtoehdosta. Tärkeimmäksi tekijäksi valikoitui edullinen hinta (71%). Seuraavaksi suosituimpia ovat lyhyt matka-aika (66%), helppous ja mukavuus (62%) sekä ympäristöystävällisyys (52%). Vähiten tärkein tekijä liikkumisessa vastaajien mielestä on turvallisuus (35%).

Opiskelijat olisivat valmiita maksamaan joukkoliikenteestä kuukaudessa korkeintaan 30 euroa (39% vastaajista), ja noin puolet vastaajista (48%) on valmis maksamaan 30-50 euroa kuukaudessa. 71 prosenttia vastaajista ilmoitti käyttävänsä kausilippua HSL:n joukkoliikenteessä ja noin joka viides (26%) arvolippua tai kertalippua.

Länsimetrosta kysyttäessä hieman vajaa puolet (49%) opiskelijoista ei ole kokenut, että länsimetro olisi lisännyt metrojen ruuhkaisuutta Helsingin ja Espoon välillä. Samoin noin vajaa puolet vastaajista ei ole ainakaan toistaiseksi muuttanut tai ole muuttamassa metroradan varrelle parantuneiden yhteyksien takia (44%). Reilu kolmannes (36%) ilmoitti että oma liikkuminen Espoon ja Helsingin välillä on lisääntynyt länsimetron myötä ja samainen määrä (36%) ettei ole. Kaikissa kysymyksissä on myös suhteellisen iso “En osaa sanoa”- vastanneiden osuus (23-29%). Tämä voi kertoa siitä, ettei kaikilla vastaajilla ole kokemusta länsimetron käytöstä, tai että vastaajat asuvat ja työskentelevät paikoissa joita länsimetro ei tavoita.

Tärkeimmiksi teemoiksi joukkoliikenteen kehittämisessä nousivat kustannusten vähentäminen, kulkuyhteyksien kehittäminen sekä ympäristön tukeminen. Melkein puolet (45%) piti opiskelija-alennuksen nostamista sekä laajentamista tärkeimpänä joukkoliikenteen kehittämiskohteena, kun taas vähän reilu kolmannes (32%) oli maksuttoman joukkoliikenteen kannalla. Metro- ja raideliikenteen parantaminen sai toiseksi (41%) ja poikittaisliikenteen kehittäminen (40%) kolmanneksi eniten ääniä. Karttaosiossa kysyttäessä tarpeista uusille joukkoliikenneyhteyksille tuli runsaasti avovastauksia liittyen poikittaisliikenteen kehittämiseen. Myös ympäristöasiat olivat tärkeitä opiskelijoille: noin kolmasosa (31%) valitsi joukkoliikenteen kaluston uusimisen vähäpäästöiseksi sekä joka viides (22%) autottoman vyöhykkeen luomisen keskustaan. Opiskelija-alennuksen laajentaminen sekä metro-ja raideliikenteen parantaminen ovat selkeästi tärkeämpiä tänä vuonna kuin edellisellä tutkimuskerralla 2015.

Tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että opiskelijat ovat lähtökohtaisesti pyöräilymyönteisiä ja kokevat sen helpoksi tavaksi liikkua kaupungissa. Joka neljäs (24%) ilmoitti pyöräilevänsä kerran tai harvemmin viikossa, joka viides (18%) muutaman kerran viikossa ja joka kymmenes (11%) päivittäin. Vastaajia pyydettiin valitsemaan 1-3 tärkeintä vaihtoehtoa, mikä saisi heidät vaihtamaan pyöräilyyn tai pyöräilemään enemmän. 44% prosenttia ilmoitti kaipaavansa turvallisempaa pyöräilyä, kuten toimivia pyöräilyväyliä tai huomioivampaa liikennekulttuuria; 39% toivoi kattavampaa ja yhtenäisempää pyöräilyverkostoa. Lisäksi noin neljäsosa toivoi parempia suihku- ja vaatteiden säilytysmahdollisuuksia työ- ja opiskelupaikalla tai turvallisempia pyörien säilytyspaikkoja. Karttaosion avovastauksissa toistuivat toiveet pyöräily-yhteyksien kehittämiselle etenkin Helsingin keskustassa, jossa yhteydet ovat nyt sirpaleisia ja turvattomia.

Vastaajista 28% ilmoitti käyttäneensä kaupunkipyörää. Kun kaupunkipyöräilyä tarkasteltiin kaupunkien välillä, havaittiin, että Helsingissä ja Espoossa asuvista kolmasosa on käyttänyt kaupunkipyöriä, kun taas Vantaalla asuvista vastaajista vain 13 % on käyttänyt kaupunkipyörää. Vastaajista useimmat kokevat, että kaupunkipyörän käyttö ei ole tuonut rahallisia säästöjä. Kuitenkin 67% kokee kaupunkipyörän käytön tuoneen heille ajallisia säästöjä. Kysyttäessä kaupunkipyöräilyn terveyshyödyistä 42% vastaajista on jonkin verran samaa mieltä siitä, että kaupunkipyöräily on tuonut terveyshyötyjä tai kasvattanut kuntoa.

Vastaajista suurin osa (82%) omistaa ajokortin, mutta harva käyttää sitä päivittäin. Joka kolmas voisi harkita luopuvansa yksityisautoilusta hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi.

SAMMANFATTNING

I detta avsnitt behandlas mobiliteten för högskolestuderande i huvudstadsregionen, som är ett av de tre temana i den separata enkäten. En del av frågorna har också funnits med förra gången undersökningen genomfördes 2015, vilket möjliggör en tidsmässig jämförelse av frågorna. Jämfört med föregående gång har det skett förändringar i trafiken i huvudstadsregionen, till exempel har ringbanan och västmetron blivit klara. I frågorna i detta avsnitt granskas kollektivtrafiken, cykling och stadscykling på ett omfattande sätt och bilismen i korthet.

De vanligaste mobilitetsformerna i den dagliga trafiken är HRT:s kollektivtrafik och gående till fots, vilket är ett liknande resultat som i undersökningen 2015. Bland de studerande är cykling till exempel vanligare än bilkörning både 2019 och 2015. HRT:s kollektivtrafik verkar vara både den mest använda och den populäraste formen av mobilitet – cirka 60 procent använder den dagligen och cirka

40 procent uppgav att den också är den mest angenäma formen av mobilitet. Ungefär var tredje person uppgav att cykling är den lämpligaste formen av mobilitet, om man antar att det finns goda cykelvägar till buds.

I årets undersökning kartlades de viktigaste faktorerna i den mobilitet som respondenterna fick välja bland fem alternativ. Förmånligt pris (71 %) valdes ut som den viktigaste faktorn. De näst populäraste var kort restid (66 %), lätthet och bekvämlighet (62 %) samt miljövänlighet (52 %). Den minst viktiga faktorn i mobiliteten är enligt respondenterna säkerhet (35 %).

De studerande är beredda att betala högst 30 euro per månad för kollektivtrafiken (39 % av respondenterna), och cirka hälften av respondenterna (48 %) är beredda att betala 30–50 euro per månad. 71 procent av respondenterna uppgav att de använder säsongsbiljett i HRT:s kollektivtrafik och cirka var femte (26 %) värdebiljett eller enkelbiljett.

När det gäller västmetron har knappt hälften (49 %) av de studerande inte upplevt att västmetron skulle ha ökat stockningarna i metrotrafiken mellan Helsingfors och Esbo. Likaså har knappt hälften av respondenterna åtminstone tills vidare inte flyttat eller håller på att flytta för att bo längs metrobanan på grund av de förbättrade förbindelserna (44 %). Drygt en tredjedel (36 %) uppgav att den egna mobiliteten mellan Esbo och Helsingfors har ökat i och med västmetron, och samma andel (36 %) att den inte gjort det. I alla frågor finns det också en relativt stor andel som svarade ”Kan inte säga” (23–29 %). Detta kan tyda på att alla respondenter inte har erfarenhet av att använda västmetron eller att de bor och arbetar på platser som västmetron inte når.

De viktigaste temana när det gäller utvecklingen av kollektivtrafiken var att minska kostnaderna, utveckla trafikförbindelserna och stödja miljön. Nästan hälften (45 %) ansåg att en höjning och utvidgning av studeranderabatten är det viktigaste utvecklingsobjektet för kollektivtrafiken, medan knappt en tredjedel (32 %) var för avgiftsfri kollektivtrafik. Förbättringen av metrotrafiken och spårtrafiken fick näst mest röster (41 %) och utvecklandet av den tvärgående trafiken (40 %) tredje mest röster. I kartdelen kom det in många öppna svar om behoven av nya kollektivtrafikförbindelser i anslutning till utvecklandet av den tvärgående trafiken. Även miljöfrågorna var viktiga för de studerande: cirka en tredjedel (31 %) valde förnyande av kollektivtrafikmaterielen så att den blir utsläppssnål och var femte (22 %) valde skapande av en bilfri zon i centrum. Att utvidga studeranderabatten och förbättra metro- och spårtrafiken är klart viktigare i år än vid den föregående undersökningen 2015.

På basis av resultaten verkar det som om de studerande i princip är cykelpositiva och upplever det som ett enkelt sätt att röra sig i staden. Var fjärde (24 %) uppgav att de cyklar en eller färre gånger i veckan, var femte (18 %) några gånger i veckan och var tionde (11%) varje dag. Respondenterna ombads välja mellan 1 och 3 viktigaste alternativ som skulle få dem att byta till cykling eller cykla mer. 44 % uppgav att de önskar tryggare cykling, såsom fungerande cykelleder eller en mer hänsynstagande trafikkultur; 39 % önskade ett mer täckande och enhetligt cykelnät. Dessutom önskade cirka en fjärdedel bättre möjligheter till dusch och klädförvaring på arbets- och studieplatsen eller tryggare förvaringsplatser för cyklar. I de öppna svaren i kartdelen upprepade man önskemålen om att utveckla cykelförbindelserna i synnerhet i Helsingfors centrum, där förbindelserna nu är splittrade och otrygga.

Av respondenterna uppgav 28 % att de använt stadscykel. När stadscyklingen granskades mellan städerna visade det sig att en tredjedel av dem som bor i Helsingfors och Esbo har använt stadscyklar, medan endast 13 procent av respondenterna i Vanda har använt stadscyklar. De flesta av respondenterna upplever att användningen av stadscykel inte har medfört några ekonomiska besparingar. Ändå upplever 67 % att användningen av stadscykel har medfört tidsbesparingar för dem. På frågan om stadscyklingens hälsofördelar håller 42 % av respondenterna i viss mån med om att stadscyklingen har medfört hälsofördelar eller ökat konditionen.

Majoriteten av respondenterna (82 %) har körkort, men få använder det dagligen. Var tredje respondent skulle kunna överväga att avstå från privatbilismen för att minska koldioxidutsläppen.

SUMMARY

This part deals with transport among students in the Helsinki Metropolitan Area, which is one of three themes handled in the separate questionnaire. Some of the questions were also asked in the previous survey in 2015, which enables comparison of the questions across time. Since the previous survey, there have been changes to traffic systems in the Helsinki Metropolitan Area, such as the completion of the Ring Road and West Metro. The questions in this section provide a broad overview of public transport, cycling and city biking, and briefly of car use.

Similarly to the results of the 2015 survey, the most common forms of daily travel were public transport provided by HSL, and pedestrian traffic. Cycling was more common than, say, driving among students in both 2019 and 2015. HSL’s public transport seems to be both the most common and most popular form of transport - around 60% use it daily and 40% describe it as their preferred form of transport. Around one in three said that cycling was their preferred mode of transport, assuming that good cycling routes were available.

This year’s survey listed key factors associated with choice of transport, with respondents being able to choose from five options. The most important factor was affordable price (71%). The next most popular are short travel time (66%), ease of use and comfort (62%) and environmental friendliness (52%). Respondents state that the least important factor in transportation is safety (35%).

Students would be willing to pay a maximum of €30 per month for public transport (39% of respondents), and about half of the respondents (48%) would be willing to pay €30-50 per month. 71% of respondents reported using a season ticket on HSL public transport and around one in five (26%) a value or single ticket.

When asked about the West Metro, slightly under half (49%) of the students felt that it had not increased congestion on the metro line between Helsinki and Espoo. Similarly, under half have not moved or are not moving to an apartment close to the metro line (at least for the time being) to take advantage of improved transport connections (44%). Over one third (36%) reported that they have increased their own travel between Espoo and Helsinki due to the West Metro, and the same number (36%) that they have not. In addition, all of the questions had a relatively high proportion of 'Can't say' respondents (23-29%). This may indicate that not all respondents have experience of using the West Metro, or that the respondents live and work in locations that are not accessible from it.

Cost reduction, development of transport links and environmental friendliness were prioritised as key themes in the development of public transport. Almost half (45%) of respondents regarded increasing and extending the student discount as a major public transport development goal, while just over a third (32%) were in favour of free public transport. Metro and rail traffic improvements received the second highest number of votes (41%) and the development of cross traffic (40%) received the third most. When asked in the map part about needs for new public transport connections, plenty of open answers were given on the development of cross traffic. Environmental issues were also important to students: about one third (31%) chose replacement of public transport fleets with low-emission alternatives, and one in five (22%) for creating a car-free zone in the city centre. Expanding the student discount and improving metro and rail traffic are clearly more important this year than in the previous survey of 2015.

The results suggest that students are generally pro-cycling and consider it an easy way of getting around the city. One in four (24%) reported that they cycle once or less often a week, one in five (18%) a few times a week, and one in ten (11%) daily. The respondents were asked to choose the 1-3 most important options, which would make them switch to cycling or cycle more. 44% said they wanted safer cycling, such as functional cycleways or a more considerate traffic culture; 39% called for a more comprehensive and unbroken cycleway network. In addition, about a quarter called for better showers and options for storing clothes at their place of work and study, or more-secure storage areas for bikes. In the open response parts of the map section, respondents reiterated their wish for the improvement of cycleways, particularly in central Helsinki, where cycleways are fragmented and unsafe.

28% said they had used a city bike. Regarding comparative city bike use between cities, it was found that one third of respondents living in Helsinki and Espoo have used city bikes, while only 13% in Vantaa have done so. Most respondents feel that using a city bike has not brought financial savings. However, 67% feel that using a city bike has saved them time. When asked about the health benefits of city bike use, 42% of respondents somewhat agree that it has brought health benefits or improved fitness.

The majority (82%) of respondents own a driving licence, but few use it daily. Every third respondent would consider giving up private cars to reduce carbon dioxide emissions.

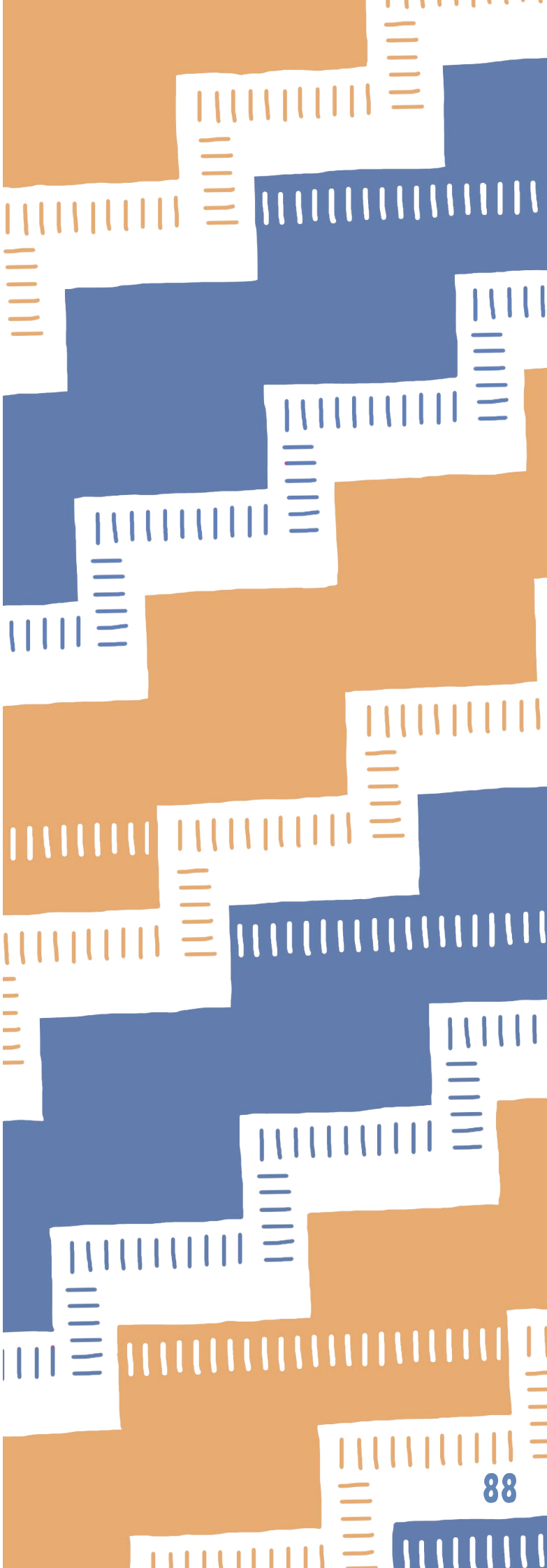

OSALLISUUS

Tämän vuoden Opiskelijan kaupunki -tutkimuksessa valittiin kyselyn kolmanneksi teemaksi osallisuus, edelliskerran (2015) kaupunkiviihtyvyys-teeman sijaan. Tutkimuksessa haluttiin selvittää korkeakouluopiskelijoiden osallisuutta niin kaupunkitason vaikuttamisessa kuin opiskeluympäristön osallisuudessa. Tutkimuksessa tarkastellaan myös kuulumisen ja samaistumisen kokemuksia asuin- ja opiskeluympäristöihin.

Osallisuus on lavea ja monitahoinen käsite. Tässä tutkimuksessa keskitymme osallistumiseen vaikuttamisen prosesseissa, kuten kansalaisosallistumiseen kaupunkiympäristössä. Lisäksi selvitämme kiinnostusta opiskelijajärjestöjen toimintaan osallistumisesta ja toiminnan vaikuttavuudesta.

Kaupunkitason vaikuttamisen teemassa selvitettiin kiinnostusta osallistuvaan demokratiaan eri vaikutuskanavilla, esimerkiksi keskustelutilaisuuksiin osallistumista, deliberatiivista demokratiaa, kuten päättäjien kanssa keskusteluun osallistumista ja osallistuvaa budjetointia, ja yleistä aktiivisuutta[1]. Edustukselliseen demokratiaan osallistumista, kuten äänestämistä, ei tässä tutkimuksessa selvitetty. Lisäksi selvitettiin vaikuttamisen esteitä, ja käsityksiä erilaisista kaupungin päätöksentekoon ja kaupunkiaktivismiin liittyvistä väittämistä.

Opiskelijayhteisön osallisuusosiossa kartoitettiin vaikuttamista opiskelijayhteisössä eri väittämillä, joissa kysyttiin esimerkiksi opiskelijayhteisöjen toiminnan avoimuutta ja kiinnostusta vaikuttaa toimintaan. Lisäksi tarkasteltiin samaistumista ja kuulumisen tunnetta eri opiskelijayhteisöihin.

Kyselyssä painottuu kysymykset osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksista. Niiden lisäksi ollaan tarkasteltu kokemusta johonkin yhteisöön kuulumisesta, joka viittaa osallisuuden kokemukselliseen puoleen[1]. Samaistumista kartoitetaan kuuluvuudella asuinkaupunkiin ja kaupunginosaan, sekä opiskelijajärjestöön ja osakuntaan. Samaistuminen liittyy identifioitumiseen ja identiteetteihin[1]. Näillä kysymyksillä pyritään selvittämään, miten voimakkaasti vastaajat identifioituvat eri alueisiin tai yhteisöihin, ja miten he kokevat suhteensa tai yhteenkuuluvuutensa näihin. Yhteisöllisyyden tunne voi toimia esimerkiksi opiskelun voimavarana[2].

Osallisuutta lähdettiin selvittämään ensiksi kysymyksellä ryhmäosallisuudesta, joka kartoittaa eri yhteisöjen toimintaan osallistumista (Kuvio 1). Yli puolet vastanneista (61%) ilmoitti osallistuvansa jonkin kerhon, järjestön, yhdistyksen harrastusryhmän tai hengellisen tai henkisen yhdistyksen toimintaan, joko aktiivisesti (33%) tai silloin tällöin (29%). 39 prosenttia ilmoitti ettei osallistu mihinkään yllä mainittuun toimintaan.

Yli kolmasosa siis ilmoitti, ettei osallistu mihinkään mainituista ryhmätoiminnasta. Kysymyksessä ei kuitenkaan tarkasteltu yksilöllistä osallistumista. On siis mahdollista, että ne ihmiset, jotka eivät osallistu erilaisiin ryhmäosallisuuteen luokiteltaviin järjestöihin tai toimijoihin, osallistuvat kuitenkin johonkin itsenäiseen toimintaan.

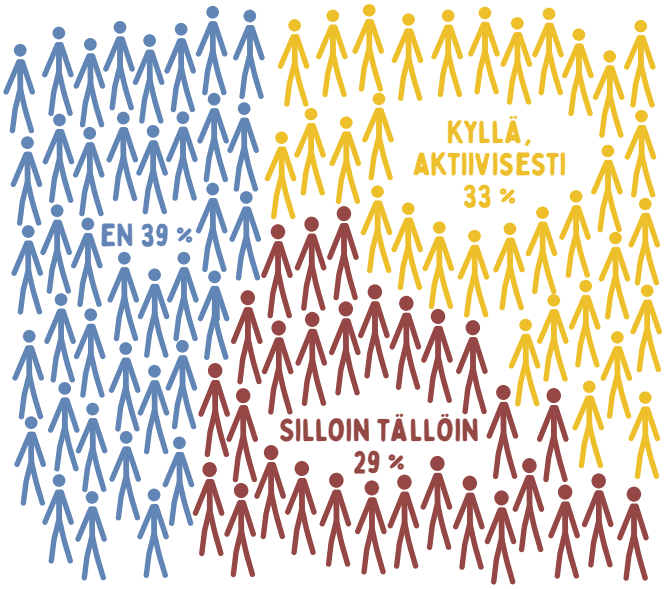

Kuvio 44. Osallistutko jonkin kerhon, järjestön, yhdistyksen, harrastusryhmän tai hengellisen tai henkisen yhdistyksen toimintaan (esimerkiksi opiskelijajärjestö, liikuntaseura, asukastoiminta, puolue, seurakunta, vapaaehtoistoiminta)? n=577

KAUPUNKITASON OSALLISUUS

Osallistumisen kokemuksellista puolta tarkasteltiin kysymyksillä samaistumisesta ja kuulumisesta johonkin alueeseen tai yhteisöön. Samaistuminen liittyy identifioitumiseen ja identiteetteihin koskien eri alueita tai yhteisöä, ja se voi vaikuttaa kiinnostukseen osallistua oman alueen tai yhteisön kehittämiseen.

Vastaajilta kysyttiin, missä määrin he kokevat kuuluvansa tai samaistuvansa omaan kaupunginosaansa tai asuinkaupunkiinsa (Kuvio 45). Kaupunginosaan samaistumisessa vastaukset jakautuivat: 46 prosenttia ilmoitti, ettei koe samaistuvansa kaupunginosaan, jossa asuu (1=Ei lainkaan ja arvo 2), kun taas hieman yli joka kolmas (33%) vastaajista kokee samaistuvansa kaupunginosaansa (arvo 4 ja 5=Täysin). Noin joka viidennellä vastaajalla (22%) ei ollut mielipidettä kumpaankaan suuntaan (Taulukko 1A). Kun opiskelijoilta kysyttiin samaistumista asuinkaupunkiinsa, joka kolmas (30%) ei koe (1=Ei lainkaan ja arvo 2) samaistuvansa ja 43 prosenttia kokee (arvo 4 ja 5=Täysin) samaistuvansa asuinkaupunkiinsa. Hieman alle kolmasosa (27%) on ”neutraaleja” (Kuvio 45).

Vastaajien kokemukset samaistumisesta asuinkaupunkiin ja kaupunginosaan ovat kirjavia. Asuinkaupunkiin samaistutaan kuitenkin hiukan enemmän kuin kaupunginosaan (Taulukko 1). Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, että kaupunginosaa ei välttämättä voi valita, jos esimerkiksi asuu opiskelija-asunnossa, jolloin ei voi hakeutua mielekkäälle alueelle. Opiskelija-asuntojen sijainti sekä asuntomarkkinatilanne voivat vaikuttaa enemmän kaupunginosan valitaan kuin opiskelijoiden omat mieltymykset. Opiskelijoiden elämäntilanteet saattavat myös olla sellaisia, etteivät he asu pitkiä aikoja samassa kodissa, joten juurtuminen kaupunginosaan saattaa jäädä pintapuoliseksi.

1 Myllyniemi, Sami. ”Vaikuttava osa.” Nuorisobarometri 2013 (2013).
2 Repo, Saara. ”Yhteisöllisyys voimavarana yliopisto-opetuksen ja-opiskelun kehittämisessä.” (2010).

Vastauksia tarkasteltiin myös paikkakunnittain (Helsinki, Espoo, Vantaa). Vastausten perusteella asuinkaupunkiin kuuluvuudessa ja samaistumisessa on eroja eri kaupunkien välillä (Kuvio 46). Helsingissä asuvat samaistuvat asuinkaupunkiinsa parhaiten. Hieman yli puolet (52%) helsinkiläisistä ilmoitti samaistuvansa asuinkaupunkiinsa joko paljon tai täysin, kun taas vastaavat luvut Espoossa oli 36 prosenttia ja Vantaalla 29 prosenttia. Vantaalaisista 42 prosenttia ei koe samaistuvansa asuinkaupunkiinsa, kun samat osuudet ovat espoolaisille 32 ja helsinkiläisille 26 prosenttia. Se, kuinka hyvin opiskelijat kokevat samaistuvansa asuinkaupunkiinsa, vaikuttaisi siis olevan riippuvainen asuinkaupungista. (X2(8)=31.39, p<0.01).

Seuraavaksi kysyttiin kaupungin päätöksentekoon osallistumisesta. Vastaajia pyydettiin valitsemaan yhdestä kolmeen vaihtoehtoa kaupungin päätöksentekoon liittyvistä osallistumismahdollisuuksista, joista he ovat kiinnostuneita (Kuvio 47). Suosituimmat vaihtoehdot ovat palautteen antaminen sekä kaupungin järjestämiin tapahtumiin osallistuminen (esim. oman alueen päivät, asukasillat, festivaalit) (40%). Seuraavaksi suosituimmat vaihtoehdot ovat vetoomuksen allekirjoittaminen (36%) sekä kaupungin päätöksenteon seuraaminen (28%). Vähiten ääniä saavat yhteyden ottaminen stadiluotsiin, osallisuuskoordinaattoriin tai muuhun kaupungin viranhaltijaan (0%), muu vaikuttamisen tapa (2%) sekä kaavavalituksen tekeminen (5%).

Vastauksissa korostuu vaikuttamisen yksilöllinen luonne. Suosituimmat kaupungin päätöksenteon osallistumismahdollisuukset ovat yksilöllisiä tapoja vaikuttaa, kuten palautteen antaminen, vetoomuksen allekirjoittaminen ja kaupungin päätöksenteon seuraaminen. Ainut suosittu yhteisölliseksi tulkittu toiminto on kaupungin järjestämiin tapahtumiin osallistuminen. Vaikuttamisen yksilöllisestä puolesta kertoo esimerkiksi se, että vetoomuksen allekirjoittamisesta (30% valitsi tämän vaihtoehdon) ja

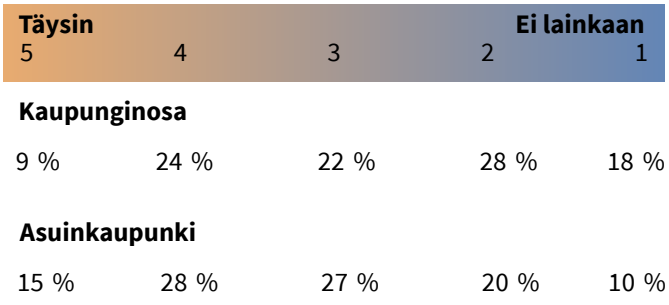

Kuvio 45. Missä määrin katsot kuuluvasi tai samaistuvasi seuraaviin alueisiin tai yhteisöihin? Kaupunginosa n=576, Asuinkaupunki n=578.

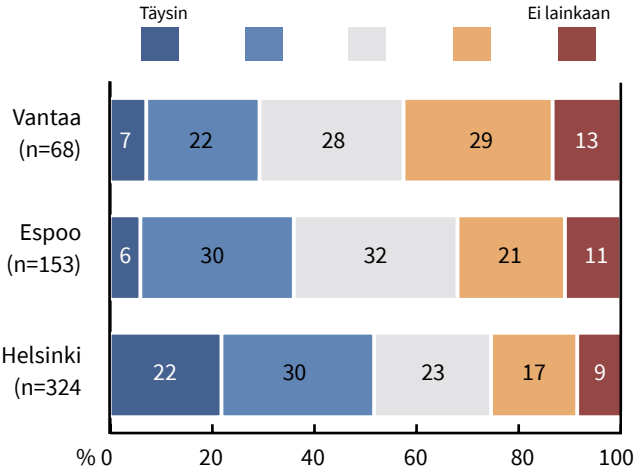

Kuvio 46. Missä määrin katsot kuuluvasi tai samaistuvasi seuraaviin alueisiin tai yhteisöihin: Asuinkaupunki. Vastausvaihtoehdot olivat 1 ja 5 välillä, missä 1=En lainkaan , 5=Täysin. Vastausvaihtoehtojen prosentit on laskettu jokaiselle asuinkaupungille erikseen. *(X2(8)=31.39, p<0.01).*

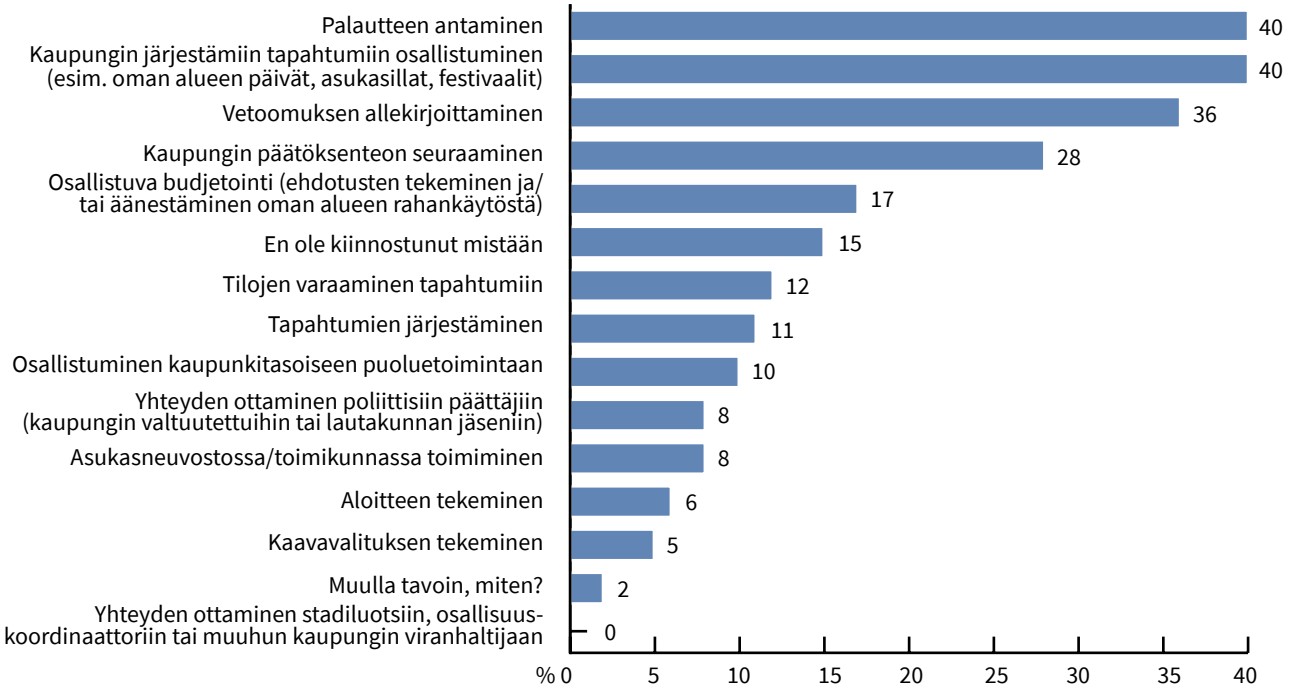

Kuvio 47. Millaisista kaupungin päätöksentekoon liittyvistä osallistumismahdollisuuksista olet/olisit kiinnostunut? Valitse 1-3 itseäsi eniten kiinnostavaa. [Vastausvaihtoehot: 0=Ei, 1=Kyllä]. Prosentit ovat [1=Kyllä] vastanneiden osuudet kokonaisvastanneiden määrästä (n=573.)

Kuvio 48. Mitkä asiat estävät sinua toimimasta tärkeinä pitämiesi asioiden eteen kaupungin päätöksenteossa? Valitse 3 sopivinta syytä. [Vastausvaihtoehdot: 0=Ei, 1=Kyllä]. Prosentit ovat [1=Kyllä] vastanneiden osuudet kokonaisvastanneiden määrästä (n=571).

palautteen antamisesta (40%) ollaan reilusti enemmän kiinnostuttu, kun taas aloitteen tekemisestä, jossa tulisi kerätä nimiä, kiinnostuneita on 6 prosenttia vastaajista.

Vastauksista voidaan myös tulkita, että hetkellinen tai lyhytaikainen osallistuminen kiinnostaa enemmän kuin sellainen, johon tarvitsisi sitoutua pidemmäksi aikaa. Myös matalan kynnyksen vaikuttaminen ja kevyet tavat osallistua kiinnostavat. Vastauksissa korostuu myös enemmän järjestäytymättömästi kuin järjestäytyneesti vaikuttaminen.

Vähiten suositut vaihtoehdot ovat yhteyden ottaminen stadiluotsiin, osallisuuskoordinaattoriin tai muuhun kaupungin viranhaltijaan (0%), muu vaikuttamisen tapa (2%) sekä kaavavalituksen tekeminen (5%). Voi olla, että nämä vaihtoehdot eivät ole niin tuttuja, jonka takia niitä ei olla valittu. Esimerkiksi stadiluotsien tai osallisuuskoordinaattoreiden toiminta saattaa olla vierasta.

Kaupunkitason osallisuudessa on ollut ongelmana, ettei kaupungin kehittämiseen osallistu monipuolisesti eri ikäja väestöryhmiä. Kyselyssä haluttiin paneutua tähän; mikä on osallistumisen esteenä, sekä miten kaupunkien järjestämää osallisuutta voisi tehdä mielekkäämmäksi opiskelijoille? Tätä kartoitetaan kysymyksellä, jossa vastaajia pyydettiin valitsemaan kolme syytä, jotka estävät heitä toimimasta tärkeinä pitämiensä asioiden eteen kaupungin päätöksenteossa (Kuvio 48).

39 prosenttia vastaajista ilmoitti esteeksi sen, ettei heillä ole aikaa osallistua, ja 38 prosenttia kokee, ettei heillä ole tietoa missä tai miten voisi vaikuttaa. Kolmanneksi yleisin vastaus on, että kokee vaikuttamisen vaativan liikaa sitoutumista (30%). Samoin 29 prosenttia vastaajista ilmoitti esteeksi sen, ettei ole löytänyt itselleen mielekästä vaikuttamiskeinoa. Kolme vähiten ääniä saaneita esteitä osallistumiselle ovat puutteet paikkojen esteettömyydessä (1%), ettei toimintaa tai tiedotusta ole tarjolla opiskelijoiden ymmärtämällä kielellä (2%), oma haluttomuus vaikuttaa minkään asian puolesta (3%) sekä paikkojen hankala sijainti (3%).

Ajanpuute on siis yleisin este osallistumiselle, mikä näkyy edeltävässä kysymyksessä, jossa vastaajat ilmoittivat olevansa kiinnostuneita ensisijaisesti lyhytaikaisiin ja kevyisiin tapoihin vaikuttaa. Toisin sanoen näyttää siltä, että opiskelijat olisivat enemmän kiinnostuneita niistä kaupunkitason vaikumismahdollisuuksista, jotka eivät vaadi kovinkaan paljon sitoutumista.

Yli kolmasosa vastaajista kokee, ettei heillä ole tietoa miten ja missä vaikuttaa. Nämä vastaajat voisivat mahdollisesti osallistua kaupunkivaikuttamiseen, jos tiedotusta olisi paremmin tarjolla; toisaalta voi myös olla, että mahdollisuuksista on tiedotettu, mutta he eivät aktiivisesti lue tai seuraa tiedotusta. Lisäksi kolmasosa ei ole löytänyt itselleen mielekästä vaikuttamiskeinoa, mikä voisi myös korjaantua joko paremmalla tiedottamisella, tai vastaajien omalla aktivoitumisella. Tiedonsaannissa liittyen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin korostuu siis oman aktiivisuuden merkitys.

Kolmasosa vastaajista kokee, että toimiminen vaatii liikaa sitoutumista. Ehkä tähänkin kytkeytyy tiedonpuute - jos vastaajalla on mielikuva, että osallistuminen olisi kovin sitouttavaa, tai vastaajalla ei ole tietoa kevyemmistä tavoista vaikuttaa.

Kyselyssä on myös erilaisia väittämiä liittyen kaupungin päätöksentekoon, osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin sekä kaupunkiaktivismiin (Kuvio 5). Suurin osa (70%) opiskelijoista ovat jonkin verran (44%) tai täysin (26%) samaa mieltä siitä, että kuntalaisille tulisi tarjota enemmän osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. 5 prosenttia on väitteen kanssa joko täysin (2%) tai jokseenkin (3%) eri mieltä. Tämä tulos voi heijastua aiemmin kysyttyihin esteisiin osallistumisessa, joissa kolmasosa vastaajista kokee ettei heillä ole tietoa missä ja miten voisi vaikuttaa.

Kun opiskelijoilta kysyttiin kaupungin päätöksentekoprosessien ymmärtämistä, 42 prosenttia on joko täysin (7%) tai jokseenkin (35%) samaa mieltä ja 46 prosenttia täysin (14%) tai jokseenkin (32%) eri mieltä. Vastauksissa on siis paljon vaihtelevuutta, mikä voi heijastella joko opiskelijoiden tiedonpuutetta kaupungin päätöksentekoprosesseista, tai oman kiinnostuksen puutteesta.

Kaupunkiaktivismi on ajankohtainen tapa vaikuttaa, joten kysymyksiä siitä sisällytettiin kyselyyn. Kaupunkiaktivismin myötä kansalaisyhteiskunnassa on tapahtumassa merkittävä yhteiskunnallinen murros[3]. Kaupunkiaktivismi sijoittuu ns. neljännelle sektorille, joka on kansalaisyhteiskunnan alue, joka on kevyesti järjestäytynyt ja nopea. Kaupunkilaiset ovat itseohjautuvia, jolloin kaupunkiaktivismi voi toimia kaupunkikehityksen voimavarana. Mäenpää ja Faehnle (2016) ovat luokitelleet kaupunkiaktivismia toiminnan sisältöjen mukaan: jakamis-, alusta- ,vertais- sekä kansalaistalouspalvelut, kuten REKO-renkaat; yhteisöaktivismi, kuten kaupunkitapahtumat ja liikkeet; tila-aktivismi, kuten tilan muokkaaminen kaupunkisuunnitteluryhmissä; digiaktivismi, joka hyödyntää tietotekniikkaa; ja aktivismien tuki, eli muita aktivismeja tukeva toiminta, kuten erilaiset yhteisöt.

Kysyttäessä “Tiedätkö mitä kaupunkiaktivismi on”, noin 45prosenttia kokee jokseenkin (33%) tai täysin (12%) tietävän, mitä sillä tarkoitetaan. 36 prosenttia ovat väitteen kanssa jokseenkin (22%) tai täysin (14%) eri mieltä. Tämän lisäksi kysyttiin, kokevatko opiskelijat pystyvänsä vaikuttamaan kaupunkiaktivismia harjoittamalla. Noin joka kolmas (29%) on väitteen kanssa joko täysin (6%) tai jokseenkin (23%) samaa mieltä ja 17 prosenttia jokseenkin (11%) tai täysin (6%) eri mieltä. Noin joka viides (19%) ovat “neutraaleja” ja hieman yli kolmas (36%) ei osannut sanoa kantaansa.

Vastaukset jakautuvat myös sen mukaan, kuinka hyvin vastaaja tietää, mitä kaupunkiaktivismi tarkoittaa. Ne, jotka tietävät mitä kaupunkiaktivismi on, myös uskovat sen vaikuttamismahdollisuuksiin. Tämä kolmasosa mahdollisesti uskoo, että vaihtoehtoisilla tavoilla ja perinteisen järjestelmän ulkopuolella toimiminen on kannattavaa. Vastaavasti opiskelijat, jotka eivät tiedä mitä kaupunkiaktivismi tarkoittaa, ovat pääosin sen vaikuttamismahdollisuuksista joko eri mieltä, tai eivät osanneet ilmaista kantaansa.

Väittämää “Tiedän, mitä kaupunkiaktivismi on” tarkasteltiin myös asuinkaupunkiin samaistumisen perusteella (Kuvio 50). Ne, jotka kokevat samaistuvansa asuinkaupunkiinsa, tuntuvat paremmin tietävän mitä kaupunkiaktivismi on (toisaalta, myös heistä 22% on jokseenkin eri mieltä). Niistä, jotka eivät samaistu asuinkaupunkiinsa, kolmasosa ei tiedä mitä kaupunkiaktivismi on.

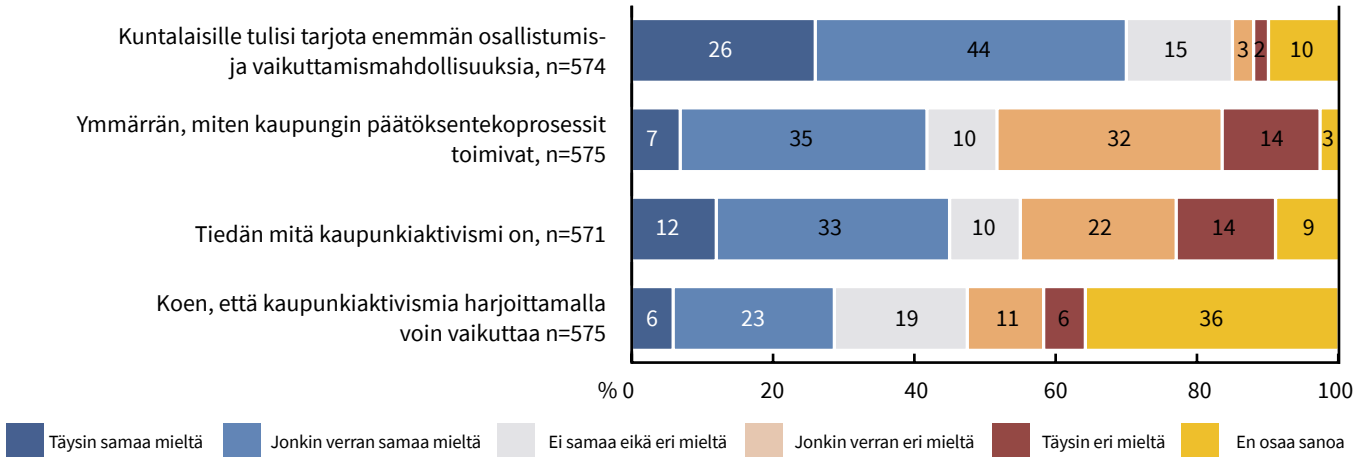

Kuvio 49. Mitä mieltä olet seuraavista kaupunkiin ja opiskelijayhteisöihin liittyvistä väittämistä?

Tiedän, mitä kaupunkiaktivismi on	Samaistuminen: Asuinkaupunki En lainkaan	2	3	4	Täysin
Täysin eri mieltä	30,5 %	19,8 %	10,7 %	10,9 %	5,8 %
Jonkin verran eri mieltä	27,1 %	19,8 %	20,8 %	24,2 %	22,1 %
Ei samaa eikä eri mieltä	5,1 %	11,7 %	11,4 %	10,3 %	8,1 %
Jonkin verran samaa mieltä	18,6 %	34,2 %	38,9 %	31,5 %	37,2 %
Täysin samaa mieltä	10,2 %	6,3 %	7,4 %	12,7 %	24,4 %
En osaa sanoa tai ei koske minua	8,5 %	8,1 %	10,7 %	10,3 %	2,3 %
Yhteensä % (n)	100 (n=59)	100 (n=111)	100 (n=149)	100 (n=165)	100 (n=86)

Kuvio 50. Ristiintaulukko: Tiedän, mitä kaupunkiaktivismi on * Samaistuminen: Asuinkaupunki.

3 Mäenpää, Pasi & Faehnle, Maija. ”Kaupunkiaktivismi voimavarana.” Kvartti Helsingin kaupungin tietokeskus 3 (2016) 2016.

OSALLISUUS OPISKELUYMPÄRISTÖSSÄ

Samaistumista ja kuulumista kysyttiin asuinkaupungin ja kaupunginosan lisäksi kohdistuen erilaisiin opiskeluyhteisöihin, kuten korkeakouluun, opiskelijakuntaan tai ylioppilaskuntaan sekä opiskelijajärjestöön tai osakuntaan (Kuvio 51).

Yli puolet (58%) opiskelijoista kokee samaistuvansa korkeakouluunsa (5=Täysin, arvo 4), kun taas 20 prosenttia taas kokee, että samaistuu korkeakouluunsa vain vähän (arvo 2 ja 1=Ei lainkaan) (Kuvio 51).

Samaistuminen opiskelijakuntaan/ylioppilaskuntaan on matalampaa kuin samaistuminen korkeakouluun (Kuvio 51). Yli puolet (51%) opiskelijoista ei koe samaistuvansa omaan opiskelija- ja ylioppilaskuntaan (1=Ei lainkaan, arvo 2). Vähän alle neljäsosa (24%) ilmoitti olevansa ”neutraaleja” (arvo 3), kun taas loput neljäsosa ilmoitti samaistuvansa opiskelija- tai ylioppilaskuntaansa (arvo 4 ja 5=Täysin).

Kysyttäessä kuinka hyvin kokee samaistuvansa oppiaineensa tai koulutusalansa opiskelijajärjestöihin tai osakuntiin, mielipiteet jakautuivat tasaisesti noin 20 prosentin osuuksiin. Pieni enemmistö (24%) ei kokenut samaistuvansa lainkaan ja 16 prosenttia kokee samaistuvansa täysin opiskelijajärjestöihin tai osakuntiin. 19 prosenttia ilmoitti olevansa ”neutraaleja” (arvo 3), (Kuvio 51).

Opiskelijat kokevat siis samaistuvansa ja kuuluvansa parhaiten korkeakouluunsa verrattuna opiskelija/ylioppilaskuntaan tai oppiaineen/koulutusalan opiskelijajärjestöön tai osakuntaan (Kuvio 51).

Kun opiskelijoiden kuuluvuutta ja samaistuvuutta oppiaineensa tai koulutusalansa opiskelijajärjestöihin sekä osakuntiin tarkasteltiin eri korkeakoulusektoreiden välillä, huomattiin siinä eroja. Yliopisto-opiskelijoista noin puolet (49%) kokevat samaistuvansa oppiaineensa tai koulutusalansa opiskelijajärjestöön (5=Täysin ja arvo 4), kun sama osuus ammattikorkeakouluopiskelijoilla on 20 prosenttia. Samoin amk-opiskelijoista yli puolet (63%) kokee, ettei samaistu tai koe kuuluvansa osaksi (1=Ei lainkaan, arvo 2) oppiaineen tai koulutusalansa opiskelijajärjestöjä tai osakuntia, kun yliopisto-opiskelijoilla tämä osuus on 32 prosenttia. (Kuvio 52). Se, kuinka hyvin opiskelija kokee samaistuvansa oppiaineensa tai koulutusalansa opiskelijajärjestöön tai osakuntaan, on siis riippuvainen korkeakoulusektorista ($\chi^2(4)=65.48$, $p<0.01$).

Lisäksi samaa kysymystä tarkasteltiin myös opintovaiheen näkökulmasta (Kuvio 53). Maisterivaiheen opiskelijat kokevat kuuluvansa ja samaistuvansa oppiaineen tai koulutusalan opiskelijajärjestöihin tai osakuntiin suhteellisesti enemmän kuin kandi- tai amk-perustutkinnon alku- ja loppuvaiheen opiskelijat (Kuvio 53). Noin joka neljäs (26%) maisterivaiheen opiskelijoista kokee samaistuvansa opiskelijajärjestöön tai osakuntaan täysin, kun vastaava osuus kandi- tai AMK-perustutkinto- opiskelijoilla on alkuvaiheen opiskelijoilla 11 prosenttia tai loppuvaiheen 14 prosenttia. “Ei lainkaan”- vastanneiden osuus on suurin kandi- tai AMK-perustutkinnon loppuvaiheen opiskelijoilla (30%) verrattuna muihin ryhmiin.

Täysin 5	4	3	2	Ei lainkaan 1
Korkeakoulu				
22 %	**36 %**	22 %	15 %	5 %
Opiskelijakunta / ylioppilaskunta				
7 %	18 %	24 %	**26 %**	**25 %**
Oppiaineen / koulutusalan opiskelijajärjestö tai osakunta				
16 %	20 %	19 %	**22 %**	**24 %**

Kuvio 51. Missä määrin katsot kuuluvasi tai samaistuvasi seuraaviin alueisiin tai yhteisöihin? Vastausvaihtoehdot olivat 1 ja 5 välillä, missä 1=En lainkaan, 2, 3, 4 ja 5=Täysin. Korkeakoulu n=577, Opiskelijakunta/ylioppilaskunta n=578, Oppiaineen / koulutusalan opiskelijajärjestö tai osakunta n=576.

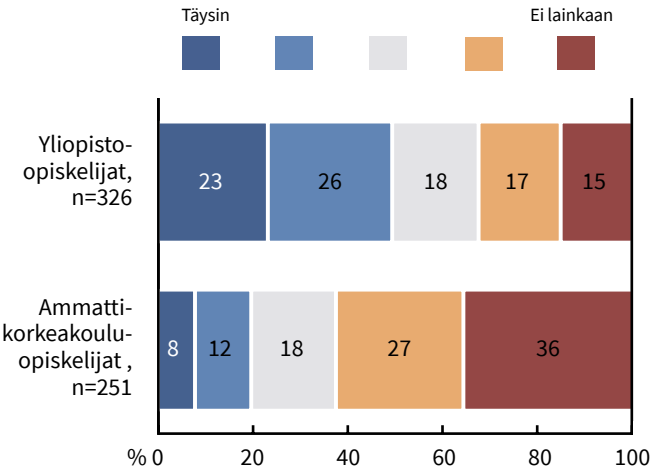

Kuvio 52. Missä määrin katsot kuuluvasi tai samaistuvasi seuraaviin alueisiin tai yhteisöihin? Oppiaineen/ koulutusalan opiskelijajärjestö tai osakunta, eriteltynä korkeakoulusektori: ammattikorkeakoulu ja yliopisto. Vastausvaihtoehdot olivat 1 ja 5 välillä, missä 1=En lainkaan, 2, 3, 4 ja 5=Täysin. Ammattikorkeakoulu-opiskelijat n=251, yliopisto-opiskelijat n=326. $\chi^2(4)=65.48$, $p<0.01$

Samaistuminen oppiaineen tai koulutusalan opiskelijajärjestöön tai osakuntaan riippuu siis opintojen vaiheesta ($\chi^2(8)=37.77$, $p<0.01$). Maisterivaiheen opiskelijat näyttäisivät samaistuvan opiskelijajärjestöihin ja osakuntiin enemmän kuin kandi- ja amk-perustutkinnon alku- ja loppuvaiheen opiskelijat. Samoin kandi- ja amk-perustutkinnon alku- sekä loppuvaiheen välillä on havaittavissa pieniä eroja. Voidaan tulkita, että alkuvaiheen opiskelijat samastuisivat hiukan enemmän opiskelijajärjestöihin sekä osakuntiin, vaikka ”täysin”-vastanneiden määrä on hieman loppuvaiheen opiskelijoilla (14%) alkuvaiheen opiskelijoita (11%) suurempi.

Missä vaiheessa opintosi tällä hetkellä ovat?	Missä määrin katsot kuuluvasi tai samaistuvasi seuraaviin alueisiin tai yhteisöihin? Täysin 5	4	3	2	Ei lainkaan 1
Kandidaatin tutkinnon tai amk-perustutkinnon alkuvaihe, n=169	11 %	25 %	21 %	20 %	24 %
Kandidaatin tutkinnon tai amk-perustutkinnon loppuvaihe, n=237	14 %	14 %	14 %	27 %	30 %
Maisteritutkinto, n=160	26 %	23 %	22 %	14 %	16 %
Yhteensä, n=566	16 %	20 %	18 %	21 %	24 %

Kuvio 53. Ristiintaulukko: Missä vaiheessa opintosi tällä hetkellä ovat? Missä määrin katsot samaistuvasi oppiaineesi tai koulutusalasi opiskelijajärjestöön tai osakuntaan? (%). Kandidaatin tutkinnon tai AMK-perustutkinnon alkuvaihe n=169, Kandidaatin tutkinnon tai AMK-perustutkinnon loppuvaihe n=237, . Maisterivaihe sisältää maisteriopintojen alku- ja loppuvaiheen n=160. Erikoistumisvaihe on jätetty kokonaan pois tarkastelussa. $\chi^2(8)=37.77$, $p<0.01$

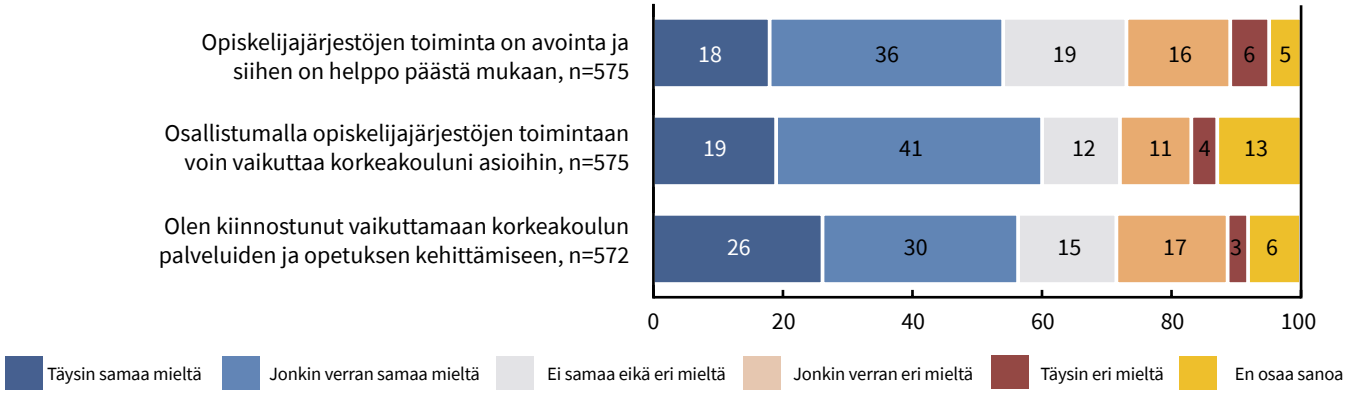

Kuvio 54. Kuvateksti: Mitä mieltä olet seuraavista kaupunkiin ja opiskelijayhteisöihin liittyvistä väittämistä?

Seuraavaksi kysyttiin väittämiä liittyen opiskelijayhteisöjen toimintaan (Kuvio 54).

Yli puolet vastaajista (56%) kokee, että opiskelijajärjestöjen toiminta on avointa ja siihen on helppo päästä mukaan - noin joka neljäs on väitteen kanssa täysin (26%) ja joka kolmas jokseenkin (30%) samaa mieltä. Eri mieltä väitteen kanssa on joka viides (20%), joista 17 prosenttia on taas jokseenkin ja loput 3 prosenttia täysin eri mieltä.

Samoin hieman yli puolet (54%) olisi kiinnostunut vaikuttamaan korkeakoulun palveluiden ja opetuksen kehittämisessä (Kuvio 54). Näistä täysin samaa mieltä on vähän alle joka viides (19%), ja jokseenkin samaa mieltä vähän reilu kolmannes (36%) vastaajista. Eri mieltä väitteen kanssa on 22 prosenttia (6% täysin eri mieltä ja 16% jokseenkin eri mieltä). Noin joka viides (19%) ilmoitti ettei ole väitteen kanssa samaa eikä eri mieltä ja 5 prosenttia vastaajista ei osannut ilmoittaa kantaansa.

Myös yli puolet (60%) vastaajista kokee, että opiskelijajärjestöjen toimintaan osallistumalla voi vaikuttaa korkeakoulunsa asioihin (Kuvio 54). Näistä noin joka viides (19%) on väitteen kanssa täysin samaa mieltä ja 41 prosenttia jokseenkin samaa mieltä. Eri mieltä opiskelijajärjestöjen vaikutusmahdollisuuksista on 15 prosenttia, joista 11 prosenttia on väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä ja loput 4 prosenttia täysin eri mieltä. Noin joka kymmenes on väitteen kanssa joko “ei samaa eikä eri mieltä” (12%) tai ei osannut sanoa kantaansa (13%).

Se, kuinka opiskelijat kokevat opiskelijajärjestöjen avoimuuden ($X2\ (5)=31.04$, $p<0.001$) sekä niiden mahdollisuudet vaikuttaa ($X2\ (5)=14.68$, $p<0.05$) on riippuvainen korkeakoulusektorista (Taulukko 4). Noin joka viides amk- (23%) tai yliopisto-opiskelija (19%) kokee, ettei opiskelijajärjestöjen toiminta ole avointa tai toimintaan ei ole helppoa päästä mukaan(täysin ja jonkin verran eri mieltä). 46 prosenttia amk-opiskelijoista ja 64 prosenttia yliopisto-opiskelijoista koki järjestöt taas avoimina. Neutraalien (arvo 3) ja “en osaa sanoa”- osuudet ovat selvästi suuremmat amk-opiskelijoilla (17%, 14%) kuin yliopisto-opiskelijoilla (14%, 4%) (Kuvio 55). Yliopisto-opiskelijat kokevat siis vahvemmin opiskelijajärjestöjen toiminnan avoimena ja helposti lähestyttävänä, kun taas suurin osa amk-opiskelijoista ei osannut ilmaista kantaansa. Kysymykseen vastasi 251 amk- ja 323 yliopisto-opiskelijaa.

Opiskelijajärjestöjen toiminnan vaikuttavuudesta eli “Osallistumalla opiskelijajärjestöjen toimintaan voin

vaikuttaa korkeakouluni asioihin” on täysin tai jonkin verran samaa mieltä 56 prosenttia amk- ja 64 prosenttia yliopisto-opiskelijoista (Kuvio 55). 14 prosenttia amk-opiskelijoista ja 15 prosenttia yliopisto-opiskelijoista on väitteen kanssa joko täysin tai jonkin verran eri mieltä. Neutraalien osuudet eivät vaihtele korkeakoulusektoreiden välillä (12%), mutta “en osaa sanoa”-vastaajien suhteelliset osuudet ovat puolet suuremmat amk-opiskelijoilla (18%) kuin yliopisto-opiskelijoilla (9%) (Kuvio 55). Toisin sanoen tilastolliset erot voivat johtua pääosin amk-opiskelijoiden suuren “en osaa sanoa” osuudesta, eikä niinkään mielipiteestä puolesta tai vastaan. Kysymykseen vastasi 252 amk- ja 323 yliopisto-opiskelijaa.

Korkeakoulusektorilla ei ollut enää vaikutusta, kun tarkasteltiin opiskelijoiden kiinnostusta vaikuttaa korkeakoulun palveluiden ja opetuksen kehittämiseen (X2(5)=2.36, p=0.80; amk-opiskelijat 248, yliopisto-opiskelijat n=324). Tämä todennäköisesti johtuu myös siitä, että amk-opiskelijoiden “en osaa sanoa”- vastausten osuudet ovat huomattavasti pienemmät verrattuna edellisiin väitteisiin, joissa havaittiin tilastollista eroa. Noin joka viides amk- (22%) ja yliopisto-opiskelija (21%) ilmoitti ettei ole kiinnostunut (täysin tai jonkin verran eri mieltä) ja yli puolet amk- (56%) ja yliopisto-opiskelijoista (54%) ovat kiinnostuneita vaikuttamaan korkeakoulunsa palveluiden ja opetuksen kehittämiseen (Kuvio 55).

Otuksen Opiskelijabarometri 2014 mukaan aktiivisesti tai hyvin aktiivisesti opiskelijajärjestötoimintaan osallistuu yliopisto-opiskelijoista 19 prosenttia ja ammattikorkeakouluopiskelijoista 6 prosenttia. Niitä, jotka eivät osallistu toimintaan koskaan, on yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa yli kolmasosa (35%) ja ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskuudessa jopa yli puolet (56%). [4]

Kaiken kaikkiaan opiskelijajärjestöt nähdään hyvänä tapana vaikuttaa oman korkeakoulun tai opintoalan asioihin: yli puolet Opiskelijan kaupunki 2019 vastaajista kokee, että opiskelijajärjestöjen toimintaan osallistumalla voi vaikuttaa korkeakoulunsa asioihin (Kuvio 54). Lisäksi yli puolet vastaajista kokee, että opiskelijayhteisön toiminta on avointa ja helposti lähestyttävää. Korkeakoulusektoreiden välillä on kuitenkin havaittavissa pientä eroa, mikä on suurimmaksi osaksi selitettävissä amk-opiskelijoiden suuren “en osaa sanoa”-vastausten osuudella (Kuvio 55). Myös opiskelijajärjestöön samaistumisessa on tilastollisesti eroa koulutussektoreiden välillä (Kuvio 52). Edunvalvonnallisesta näkökulmasta tulee kuitenkin ottaa huomioon se, että kummallakin korkeakoulusektorilla olisi tarpeeksi resursseja suunnattuna opiskelijajärjestö- tai muuhun vaikuttamistoimintaan, jonka kautta opiskelijoiden ääni tulee kuuluviin.

Osallisuuden muodoilla kaupunkiympäristössä ja opiskelijayhteisössä on eroja. Tulosten perusteella kiinnostavimmat kaupunkitason vaikuttamisen ja osallistumisen muodot ovat yksilöllisiä tapoja osallistua, kun taas korkeakoulussa opiskelijajärjestöjen toimintaan osallistuminen voi olla yhteisössä toimivaa, kollektiivista vaikuttamista. Jatkossa olisi mielenkiintoista vertailla, missä yhteisössä vaikuttaminen on korkeakouluopiskelijoiden välillä suositumpaa: korkeakoulussa tai opiskelijayhteisössä vaikuttaminen, vai kaupunkitason tai kaupunkiympäristössä vaikuttaminen?

	Amk-opiskelijat	**Yliopisto-opiskelijat**
Opiskelijajärjestöjen toiminta on avointa ja siihen on helppo päästä mukaan		
Täysin eri mieltä	5 %	3 %
Jonkin verran eri mieltä	18 %	16 %
Ei samaa eikä eri mieltä	17 %	14 %
Jonkin verran samaa mieltä	24 %	35 %
Täysin samaa mieltä	22 %	29 %
En osaa sanoa tai ei koske minua	14 %	4 %
Yhteensä % (n)	100 (n=251)	100 (n=323)
Osallistumalla järjestötoimintaan voin vaikuttaa korkeakouluni asioihin		
Täysin eri mieltä	5 %	3 %
Jonkin verran eri mieltä	9 %	12 %
Ei samaa eikä eri mieltä	12 %	12 %
Jonkin verran samaa mieltä	39 %	44 %
Täysin samaa mieltä	17 %	20 %
En osaa sanoa tai ei koske minua	18 %	9 %
Yhteensä % (n)	100 (n=252)	100 (n=323)
Olen kiinnostunut vaikuttamaan korkeakoulun palveluiden ja opetuksen kehittämiseen		
Täysin eri mieltä	6 %	5 %
Jonkin verran eri mieltä	16 %	16 %
Ei samaa eikä eri mieltä	17 %	21 %
Jonkin verran samaa mieltä	38 %	35 %
Täysin samaa mieltä	18 %	19 %
En osaa sanoa tai ei koske minua	6 %	4 %
Yhteensä % (n)	100 (n=248)	100 (n=324)

Kuvio 55. Mitä mieltä olet seuraavista kaupunkiin ja opiskelijayhteisöihin liittyvistä väitteistä? Koulutussektorin mukaan.

4 Villa, Tiia. ”Opiskelijabarometri 2014.” Katsaus korkeakouluopiskelijoiden opintoihin, arkeen ja hyvinvointiin (2016). Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö 55/2016.

TIIVISTELMÄ

Opiskelijan kaupunki 2019- erilliskyselyn uudeksi teemaksi valittiin osallisuus. Teemalla pyrittiin kartoittamaan muun muassa kuinka hyvin opiskelijat kokevat kuuluvansa ja samaistuvansa erilaisiin alueisiin ja yhteisöihin, esimerkiksi asuinkaupunkiinsa tai korkeakouluunsa. Opiskelijoilta kysyttiin myös päätöksentekoon sekä vaikuttamiseen liittyviä kysymyksiä niin kaupunkitason vaikuttamisessa kuin opiskeluympäristössä vaikuttamisessa.

Opiskelijat näyttäisivät samaistuvan ja kuuluvan enemmän asuinkaupunkiinsa kuin kaupunginosaansa. Opiskelijat, jotka asuvat Helsingissä, kokevat samaistuvansa asuinkaupunkiinsa Espoossa ja Vantaalla asuvia enemmän. Opiskelijayhteisöä tarkastellessa opiskelijat samaistuvat ja kokevat kuuluvansa eniten korkeakouluunsa verrattuna opiskelija/ylioppilaskuntaan tai oman alan opiskelijäjärjestöön/osakuntaan. Eroja kuulumisen kokemuksessa on korkeakoulusektorin ja opintojen etenemisen perusteella: yliopisto-opiskelijoista noin puolet kokivat samaistuvansa ja kuuluvansa oppiaineensa tai koulutusalansa opiskelijajärjestöön, kun sama osuus ammattikorkeakouluopiskelijoilla oli 20 prosenttia. Maisterivaiheen opiskelijat kokevat kuuluvansa ja samaistuvansa oppiaineen tai koulutusalan opiskelijajärjestöihin tai osakuntiin suhteellisesti enemmän kuin kandi- tai amk-perustutkintovaiheen opiskelijat.

Opiskelijajärjestöt nähdään hyvänä tapana vaikuttaa oman korkeakoulun tai opintoalan asioihin: yli puolet vastaajista kokevat, että opiskelijajärjestöjen toimintaan osallistumalla voi vaikuttaa oman korkeakoulunsa asioihin, ja yli puolet olisi kiinnostunut vaikuttamaan oman korkeakoulunsa palveluiden ja opetuksen kehittämisessä. Lisäksi yli puolet vastaajista kokee, että opiskelijayhteisön toiminta on avointa ja helposti lähestyttävää.

Kaupunkitason vaikuttamista tarkastellessa suosituimpia kaupungin päätöksenteon osallistumismahdollisuuksia ovat palautteen antaminen, vetoomuksen allekirjoittaminen ja kaupungin päätöksenteon seuraaminen, joissa korostuu osallistumisen yksilöllinen luonne. Yhteisöllisistä osallistumismahdollisuuksista suosituin on kaupungin järjestämiin tapahtumiin osallistuminen. Kaupunkitasolla kiinnostavimmat osallistumisen ja vaikuttamisen tavat ovat siis lyhytaikaisia, kevyitä, matalan kynnyksen tapoja, joihin ei tarvitse sitoutua.

Suurimmat esteet kaupunkitasoiselle osallistumiselle ovat ajanpuute, tiedonpuute vaikutus-ja osallistumismahdollisuuksista, ettei ole löytänyt mielekkäitä vaikuttamiskeinoja, ja että osallistuminen vaatii liikaa sitoutumista. Vastaajat voisivat mahdollisesti osallistua kaupunkivaikuttamiseen, jos tiedotusta olisi paremmin tarjolla; toisaalta voi myös olla, että mahdollisuuksista on tiedotettu, mutta tiedotusta ei aktiivisesti lueta tai seurata. Tiedonsaannissa liittyen osallistumis-ja vaikuttamismahdollisuuksiin korostuu siis oman aktiivisuuden merkitys.

Kaupungin päätöksentekoprosessit ovat selkeitä vain puolelle vastanneista. Kaupunkiaktivismi ja sen vaikutuskeinot ovat myös osalle selkeitä, osalle ei: noin puolet vaikuttaa tietävän, mitä kaupunkiaktivismi tarkoittaa. Noin joka kolmas vastaajista oli jokseenkin tai täysin sitä mieltä, että he voisivat vaikuttaa kaupunkiaktivismia harjoittamalla.

SAMMANFATTNING

Som ett nytt tema för den separata enkäten Studerandens stad 2019 valdes delaktighet. Syftet med temat var bland annat att kartlägga hur väl de studerande upplever sig höra till och identifiera sig med olika områden och grupper, till exempel sin bostadsort eller högskola. De studerande tillfrågades också om frågor som gäller beslutsfattande och påverkan både när det gäller påverkan på stadsnivå och påverkan i studiemiljön.

De studerande verkar identifiera sig med och tillhöra sin bostadsort mer än sin stadsdel. Studerande som bor i Helsingfors upplever att de i större utsträckning än de som bor i Esbo och Vanda kan identifiera sig med sin hemstad. När studerandesamfundet granskas identifierar sig och upplever de studerande att de hör mest till sin högskola än till studerandekåren/studentkåren eller till studerandeorganisationen/nationen inom det egna området. Det finns skillnader i upplevelsen av tillhörighet enligt högskolesektorn och hur studierna framskrider: cirka hälften av universitetsstuderandena upplevde att de kunde identifiera sig med och tillhöra en studerandeorganisation inom sitt läroämne eller sitt utbildningsområde, medan motsvarande andel av yrkeshögskolestuderandena var 20 procent. Studerande i magisterskedet upplever att de hör till och identifierar sig med studerandeorganisationer eller nationer inom läroämnet eller utbildningsområdet i relativt högre grad än studerande i kandidat- eller YH-examensskedet.

Studerandeorganisationerna ses som ett bra sätt att påverka frågor som gäller den egna högskolan eller studieområdet: över hälften av respondenterna upplever att de genom att delta i studerandeorganisationernas verksamhet kan påverka frågor som gäller den egna högskolan, och över hälften är intresserade av att påverka utvecklingen av den egna högskolans tjänster och undervisning. Dessutom upplever över hälften av respondenterna att studerandesamfundets verksamhet är öppen och lätt att närma sig.

När det gäller påverkan på stadsnivå är de populäraste möjligheterna att delta i stadens beslutsfattande att ge respons, underteckna vädjanden och följa stadens beslutsfattande, där deltagandets individuella karaktär framhävs. Den populäraste möjligheten att delta samhälleligt är att delta i evenemang som ordnas av staden. På stadsnivå är de mest intressanta sätten att delta och påverka alltså kortvariga, lätta sätt med låg tröskel som man inte behöver förbinda sig till.

De största hindren för deltagande på stadsnivå är tidsbrist, brist på information om påverkans- och deltagandemöjligheterna, bristen på meningsfulla sätt att påverka och att deltagandet kräver för mycket engagemang. Respondenterna kan eventuellt delta i påverkan i städerna om informationen är bättre tillgänglig, fast å andra sidan kan det också finnas information om möjligheterna, men informationen läses eller följs inte aktivt. När det gäller tillgången till information framhävs alltså betydelsen av egen aktivitet när det gäller möjligheterna att delta och påverka.

Stadens beslutsprocesser är klara endast för hälften av respondenterna. Stadsaktivismen och dess påverkansmetoder är också tydliga för en del men inte för andra: ungefär hälften verkar veta vad stadsaktivism innebär. Ungefär var tredje av dem som svarade ansåg att de skulle kunna påverka genom stadsaktivism.

SUMMARY

Participation was chosen as a new theme in the Students' City 2019 Survey. Among other matters, this theme explored the extent to which students feel they belong to and identify with different areas and communities, such as their city of residence or university. Students were also asked questions related to decision-making and influence at city level, and in terms of the study environment.

Students seem to identify with and belong more to their city of residence than their neighbourhood. Students living in Helsinki have a stronger sense of identity with their city of residence than those in Espoo and Vantaa. Regarding the student community, students identify with and have a stronger sense of belonging to their university than their student association/union, or a student organisation/student nation in their academic field. Differences in sense of belonging were based on the higher education sector and stage of studies: about half of students in universities felt that they identified with and belonged to a student organisation in their field of study compared to 20% of students in universities of applied sciences. Compared to students at bachelor level in universities and universities of applied sciences, students studying for Masters degrees feel more attached to, or identify more strongly with, student organisations or nations in their subject or educational field.

Student organisations are viewed as a good way of influencing issues in a student's own university or field of study: over half of respondents feel that they can influence their university by participating in student organisations, and more than half would be interested in influencing the development of services and teaching in their university. In addition, more than half of respondents feel that the student community's activities are open and easily accessible.

When examining influence at city level, the most popular ways of participating in decision-making are giving feedback, signing a petition, and staying informed of city decision-making, which highlights the individual nature of participation. The most popular opportunity for community participation is participation in events organised by the city. This indicates that, at city level, the most interesting ways of participating and having an influence are short-term, light, low-threshold approaches that do not require commitment.

The biggest obstacles to city-level participation are lack of time, lack of information on opportunities to participate and have an influence, not finding meaningful ways of having an influence, and too much commitment being required. Respondents might participate in having an influence at city level if information was more available; on the other hand, it may also be true that such opportunities have been communicated, but not actively read or monitored. This highlights the importance of being active in accessing information on opportunities to participate and have an influence.

Only half of respondents have a clear idea of the city's decision-making processes. In addition, urban activism and means of having an influence are clear to some, but not to others: about half seem to know what urban activism means. Around one in three respondents either fully or partly believed that they could make a difference by engaging in urban activism.

LIITTEET

LIITE 1. TUTKIMUSETIIKKA

Tutkimuksessa noudatettiin hyvää tieteellistä käytäntöä ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen eettisiä periaatteita, joihin sisältyvät tutkittavien itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, tutkittavien yksityisyyden suojaaminen ja vahingoittamisen välttäminen (Kuula 2011). Tutkimuksesta laadittiin myös tietosuojailmoitus, joka oli tutkittavien nähtävissä. Tutkimukseen osallistuneiden henkilötietoja ja kerättyä aineistoa käsiteltiin luottamuksellisesti. Raporttia julkaistaessa huolehdittiin siitä, ettei yksittäinen vastaaja ole tunnistettavissa. Aineistot on tallennettu ja säilytetty huolellisesti, eikä niihin ole ollut ulkopuolisilla pääsyä. Anonymisoitu kyselyaineisto luovutetaan hankkeen jäsenille sovitusti. Aineiston luovuttamiseen on kysytty tutkittavien suostumus. Tunnistetiedot sisältävät versiot aineistosta hävitetään tutkimuksen päätyttyä vuoden 2019 lopussa.

Tutkittavia informoitiin tutkimuksesta ja siihen osallistumisesta kattavasti. Kyselyyn ja haastatteluihin osallistuminen oli vapaaehtoista ja ne oli mahdollista jättää kesken helposti ilman seuraamuksia. Haastateltuja ei painostettu puhumaan, vaan he saivat kertoa asioistaan oman halun mukaan. Samoin kyselyssä vastaajien oli mahdollista valita mihin kysymyksiin he vastaavat. Kyselyn aluksi kerrottiin, että vastaukset oli mahdollista poistaa aineistosta tiettyyn päivämäärään mennessä.

LIITE 2.
KYSELYLOMAKKEET

Opiskelijan kaupunki 2019 erilliskysely

Tervetuloa vastaamaan Opiskelijan kaupunki -kyselyyn!

Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus kerää yhdessä World Student Capital ry:n, pääkaupunkiseudun korkeakoulujen ja kaupunkien sekä Hoasin ja HSL:n kanssa keväällä 2019 opiskelijoiden mielipiteitä ja ideoita pääkaupunkiseudun kehittämiseen **opiskelijaystävällisemmäksi asumisen, liikenteen sekä osallisuuden kannalta.**

Tämän tutkimuksen kohderyhmänä ovat pääkaupunkiseudulla asuvat ja opiskelevat korkeakouluopiskelijat. Kysely on lähetetty sinulle, koska kuulut kohderyhmään ja olet antanut sen lähettämiseen luvan Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otuksen Opiskelijabarometri-tiedonkeruussa.

Kysely on kaksiosainen. Ensimmäinen osa koostuu perinteisistä asteikollisista ja väittämäpohjaisista kysymyksistä, joihin vastataan valitsemalla vastausvaihtoehdoista sopivin. Toinen osa on karttapohjainen. Siinä sinua pyydetään merkitsemään kartalle erilaisia alueita ja reittejä. Vastaa niihin kohtiin, joista sinulla on idea tai mielipide.

Kyselyyn vastaaminen vie noin 20-30 minuuttia, ja vastaamisaikaa on 20.5. asti.

Arvostamme suuresti vaivannäköäsi! Jokainen vastaus on arvokas, sillä haluamme ideoita eri kaupunginosista sekä kaikkien pääkaupunkiseudun korkeakoulujen opiskelijoilta. **Kaikkien kyselyn loppuun asti täyttäneiden kesken arvotaan 20 kpl Finnkinon elokuvalippuja**. Arvontaan jättämiäsi yhteystietoja ei yhdistetä vastauksiisi.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eivätkä yksittäiset vastaajat ole tunnistettavissa tuloksista tai raporteista. Tutkimusaineistoa käsittelevät Otuksessa hankkeeseen nimetyt tutkijat ja vain tutkimustarkoituksessa. Tulokset julkistetaan joulukuussa 2019 kaikille avoimessa seminaarissa ja sähköisessä tutkimusraportissa, joka tulee ladattavaksi Otuksen

verkkosivuille. Anonymisoitu aineisto luovutetaan tutkimuksen tilaajien käyttöön tutkimuksen tulosten julkistamisen jälkeen. Tutkimuksen tarkemman tietosuojaselosteen voit lukea täältä.

Jos vastaamisesi jälkeen haluatkin poistaa vastauksesi kokonaan, ota yhteyttä Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otukseen (tietosuoja@otus.fi). Vastausten poistaminen aineistosta on mahdollista 23.5.2019 asti.

Lisätietoja tutkimuksesta:

Tutkija Aino Suomalainen (aino.suomalainen@otus.fi)
Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus sr

WSC:n puheenjohtaja Anna Lemström (anna.lemstrom@hyy.fi)

1. Aloita rastittamalla alla oleva suostumus *

- ◯ Olen lukenut ja ymmärtänyt yllä olevat tiedot ja suostun tutkimukseen

ASUMINEN

2. Ajattele aikaa, jolloin aloitit opintosi nykyisellä paikkakunnalla. Mitkä olivat tuolloin tärkeimmät syyt (valitse 1-4 syytä):

a) asumispaikkakunnan valinnalle

- ☐ En ole muuttanut / Asun samalla paikkakunnalla kuin ennen opintojani
- ☐ Asumiskustannukset
- ☐ Kampuksen läheisyys opiskelupaikan saanti
- ☐ Keskustan läheisyys
- ☐ Luonnon tai ulkoilumahdollisuuksien läheisyys
- ☐ Alueen lapsiperheystävällisyys
- ☐ Työpaikan läheisyys
- ☐ Alueen yleinen rauhallisuus
- ☐ Alueella asuu muita opiskelijoita
- ☐ Ystävät tai sukulaiset asuvat lähellä
- ☐ Kunnallisten palveluiden läheisyys
- ☐ Kaupallisten palveluiden läheisyys
- ☐ Hyvät yhteydet joukkoliikenteellä

- [ ] Hyvät yhteydet autolla
- [ ] Hyvät yhteydet pyörällä
- [ ] Pysäköintimahdollisuudet
- [ ] Kulttuuritarjonta
- [ ] Asunto vain sattui löytymään tai se oli ainoa tarjolla ollut vaihtoehto
- [ ] Muu syy, mikä? _____

3. b) kaupunginosan (kaupungin sisällä) valinnalle?

- [ ] En ole muuttanut / Asun samassa kaupunginosassa kuin ennen opintoja
- [ ] Asumiskustannukset
- [ ] Kampuksen läheisyys
- [ ] Keskustan läheisyys
- [ ] Luonnon tai ulkoilumahdollisuuksien läheisyys
- [ ] Alueen lapsiperheystävällisyys
- [ ] Työpaikan läheisyys
- [ ] Alueen yleinen rauhallisuus
- [ ] Alueella asuu muita opiskelijoita
- [ ] Ystävät tai sukulaiset asuvat lähellä
- [ ] Kunnallisten palveluiden läheisyys
- [ ] Kaupallisten palveluiden läheisyys
- [ ] Hyvät yhteydet joukkoliikenteellä
- [ ] Hyvät yhteydet autolla
- [ ] Hyvät yhteydet pyörällä
- [ ] Pysäköintimahdollisuudet
- [ ] Kulttuuritarjonta
- [ ] Asunto vain sattui löytymään tai se oli ainoa tarjolla ollut vaihtoehto
- [ ] Muu syy, mikä? _____

4. Jos asut tai asuisit yksin, voisitko kuvitella asuvasi miniyksiössä, jos sen hinta olisi sinulle sopiva?

Miniyksiöllä tarkoitetaan alle 20 neliön kokoista asuntoa (1h, kk, kph), johon voi kuulua yhteiskäytössä olevia tiloja (esim. yhteinen olohuone, saunatilat, takkahuone, terassi).

- ◯ Kyllä
- ◯ Ei, asunto tuntuisi liian pieneltä
- ◯ Ei, jokin muu kuin asunnon kokoon liittyvä syy
- ◯ En osaa sanoa

5. Voisitko kuvitella asuvasi pysyvästi (pidempään kuin 6 kk) valmiiksi kalustetussa asunnossa?

- ◯ Kyllä
- ◯ Ei
- ◯ En osaa sanoa

6. Kuinka tärkeää sinulle on, että kotitaloutesi sähkö on peräisin uusiutuvista energianlähteistä?

Ei ollenkaan tärkeää 0 Hyvin tärkeää

7. Tunnetko lähipiiristäsi opiskelijan, joka on ollut asunnottomana opiskelupaikkakunnallasi?

Asunnottomuudella tarkoitetaan tilannetta, jossa henkilöllä ei ole omaa pysyvää osoitetta ja hän elää esimerkiksi tilapäisasuntolassa, porrashuoneissa tai tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona.

- ◯ Kyllä, tunnen lähipiiristäni jonkun, joka on tai on ollut vailla asuntoa
- ◯ En tunne

8. Oletko opintojesi aikana ollut asunnottomana opiskelupaikkakunnallasi?

Asunnottomuudella tarkoitetaan tilannetta, jossa sinulla ei ole omaa pysyvää osoitetta ja elät esimerkiksi tilapäisasuntolassa, porrashuoneissa tai tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona.

- ◯ Kyllä, olen itse ollut tai olen vailla asuntoa
- ◯ En ole

9. Miten päädyit asunnottomaksi?

- ◯ Asunnon saaminen viivästyi opintojen aloittamisen yhteydessä
- ◯ Palatessani opiskelijavaihdosta
- ◯ Vuokrasuhteen päätyttyä

◯ Muu, mikä? _____

10. Missä majoitut tai majoituit asunnottomuutesi ajan? Voit valita useamman.

☐ Ulkona / kadulla
☐ Opiskelijoille järjestetyssä hätämajoituksessa
☐ Hostellissa tai muussa kaupallisessa maksullisessa majoituksessa
☐ Ystävän tai sukulaisen luona
☐ Tuntemattoman luona
☐ Muu, mikä? _____

11. Kuinka kauan asunnottomuutesi on kestänyt / kesti?

◯ Alle kaksi viikkoa
◯ Alle kuukauden
◯ 1-2 kk
◯ 3-6 kk
◯ 6-12 kk
◯ Yli vuoden

12. Oletko kohdannut syrjintää vapailla vuokramarkkinoilla jonkin henkilökohtaisen ominaisuutesi perusteella (esim. etninen tausta, sukupuoli, ikä, kieli, nimi)?

◯ Kyllä
◯ En
◯ En osaa sanoa

13. Jos olet kohdannut syrjintää vapailla vuokramarkkinoilla, kerro tarkemmin, millaista se on ollut.

14. Ohessa on pääkaupunkiseudun asuntotilanteeseen liittyviä väittämiä. Oletko samaa vai eri mieltä?

	Täysin eri mieltä	Jonkin verran eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
Asuinalueeni vuokrataso on kohtuullinen	○	○	○	○	○	○
Asunnon löytäminen onnistuu asuinalueellani melko helposti	○	○	○	○	○	○
Vakuudet ovat kohtuullisia	○	○	○	○	○	○
Asuinalueellani on tarjolla riittävästi pieniä asuntoja	○	○	○	○	○	○
Asuinalueellani on tarjolla riittävästi asuntoja, joiden sijainti on hyvä	○	○	○	○	○	○
Asuinalueellani on riittävästi yhteisölliseen asumiseen soveltuvia asuntoja	○	○	○	○	○	○

15. Kuinka todennäköisesti asut vielä 5 vuoden kuluttua (tai valmistuttuasi) samalla paikkakunnalla?

Hyvin epätodennäköisesti 0 Hyvin todennäköisesti

16. Kuinka todennäköisesti asut vielä 5 vuoden kuluttua (tai valmistuttuasi) samassa kaupunginosassa?

Hyvin epätodennäköisesti 0 Hyvin todennäköisesti

17. Kuinka todennäköisesti muutat seuraavan viiden vuoden aikana (tai valmistuttuasi) ulkomaille?

Hyvin epätodennäköisesti 0 Hyvin todennäköisesti

18. Seuraavaksi on lueteltu erilaisia kaupunkiasumiseen liittyviä mielikuvia. Laita rasti ruutuun,

jos koet luonnehdinnan kuvaavan kyseistä kaupunkia ja/tai nykyistä kaupunginosaasi. Voit laittaa rastin niin moneen kohtaan kuin haluat.

	Helsinki	Vantaa	Espoo	Nykyinen kaupunginosasi
Rauhallinen	☐	☐	☐	☐
Turvallinen	☐	☐	☐	☐
Hyvä kulttuuritarjonta	☐	☐	☐	☐
Hyvät liikuntamahdollisuudet	☐	☐	☐	☐
Hyvät kunnalliset palvelut	☐	☐	☐	☐
Hyvät joukkoliikenneyhteydet	☐	☐	☐	☐
Hyvät pyöräilyväylät	☐	☐	☐	☐
Hyvät työllistymismahdollisuudet alallani	☐	☐	☐	☐
Lapsiystävällinen	☐	☐	☐	☐
Kansainvälinen ilmapiiri	☐	☐	☐	☐
Monipuolinen ravintola- ja kahvilatarjonta	☐	☐	☐	☐
Kaupunki on auki 24 tuntia vuorokaudessa	☐	☐	☐	☐
Kaupungissa on mahdollista elää ilman autoa	☐	☐	☐	☐

19. Millaisessa ympäristössä haluaisit asua, jos saisit valita? Valitse itsellesi sopivin vaihtoehto seuraavista.

20.

21.

jalankulkijoiden tai pyöräilijöiden ehdoilla rakennettu kaupunki

autoilijoiden ehdoilla rakennettu kaupunki

22.

vuokra-asuminen

omistusasuminen

23.

asuinalue, jossa monipuolisesti eri hallintamuotoisia asuntoja

asuinalue, jossa pääosin omistusasuntoja

24.

kauppakeskuksissa asiointi

yksittäisissä liikkeissä asiointi

25.

pienempi asunto keskeisellä sijainnilla

suurempi asunto kaukaisemmalla sijainnilla

26.

oma rauha

kaupungin syke

27.

lähellä viheralueita, esimerkiksi puistoa tai metsää
(max. 15 min kävelymatka viheralueille)

viheralueet kauempana
(yli 15 min kävelymatka viheralueille)

28. Arvioi pääkaupunkiseutua opiskelijan näkökulmasta. Asteikolla 1 - 10, millaisen arvosanan antaisit sille opiskelijaystävällisyydestä?

LIIKKUMINEN

29. Kuinka usein käytät seuraavia liikennemuotoja päivittäiseen liikkumiseen kotisi, opiskelu- ja/tai työpaikkasi välillä?

	Päivittäin	Muutaman kerran viikossa	Kerran viikossa tai harvemmin	En koskaan
Jalan*	○	○	○	○
Pyörä	○	○	○	○
Kaupunkipyörä (käyttökauden aikana)	○	○	○	○
Henkilöauto**	○	○	○	○
HSL:n joukkoliikenne	○	○	○	○
Kaukojuna	○	○	○	○
Muu bussi	○	○	○	○
Muu kulkuväline	○	○	○	○

*Jalankulkuun kuuluvat kävely, juoksu, rullaluistelu, rollaattori, pyörätuoli ym.
** Henkilöautoiluun luetaan kuuluvaksi henkilöautolla tai taksilla matkustaminen ja kimppakyydit.

30. Entä mikä olisi sinulle mieluisin liikkumismuoto (olettaen, että tarjolla olisi suora joukkoliikenneyhteys tai hyvät kävelyn ja pyöräilyn tai autoliikenteen väylät)?

- ◯ Jalan*
- ◯ Pyörä
- ◯ Kaupunkipyörä
- ◯ Henkilöauto**
- ◯ HSL:n joukkoliikenne
- ◯ Kaukojuna
- ◯ Muu bussi
- ◯ Muu kulkuväline, mikä? _____

*Jalankulkuun kuuluvat kävely, juoksu, rullaluistelu, rollaattori, pyörätuoli ym.
** Henkilöautoiluun luetaan kuuluvaksi henkilöautolla tai taksilla matkustaminen ja kimppakyydit.

31. Mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä liikkumisessa? Valitse 1-3 tärkeintä.

- ☐ Ympäristöystävällisyys
- ☐ Turvallisuus
- ☐ Lyhyt matka-aika
- ☐ Edullinen hinta
- ☐ Helppous ja mukavuus

32. Valitse seuraavista kolme tärkeintä tavoitetta joukkoliikenteen kehittämiseksi.

- ☐ Opiskelija-alennuksen nostaminen tai laajentaminen
- ☐ Poikittaisliikenteen kehittäminen
- ☐ Kaluston uusiminen vähäpäästöisemmäksi
- ☐ Eri liikkumistapoja yhdistävien palvelupakettien kehittäminen (esim. Whim)
- ☐ Maksuton joukkoliikenne
- ☐ Lasten kanssa matkustamisen helpottaminen
- ☐ Liikennekaluston siisteys
- ☐ Vuorovälien tihentäminen viikonloppuisin ja iltaisin
- ☐ Pysäkkien laatu- ja varustetason kohottaminen
- ☐ Vuorovälien tihentäminen ruuhka-aikaan
- ☐ Metro- ja raideliikenteen parantaminen

- [ ] Joukkoliikenteen mobiilisovelluksien kehittäminen
- [ ] Autottoman vyöhykkeen luominen keskustaan
- [ ] Järjestyshäiriöiden torjuminen
- [ ] Kutsuliikennepalvelun kehittäminen

33. Kuinka paljon arvioit metron laajentumisen vaikuttaneen liikkumiseesi? Kerro mielipiteesi käyttämällä oheista asteikkoa.

	Täysin eri mieltä	Jonkin verran eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa tai ei koske minua
Liikun metron ansiosta aiempaa enemmän Espoon ja Helsingin välillä	○	○	○	○	○	○
Olen muuttanut tai aion muuttaa metroradan varrelle parantuneiden yhteyksien ansiosta	○	○	○	○	○	○
Metrot ovat ruuhkaisempia kuin ennen, mistä syystä välttelen metrolla liikkumista	○	○	○	○	○	○

34. Mitä lipputyyppiä käytät yleensä HSL:n joukkoliikenteessä?

- ○ Arvolippu tai kertalippu
- ○ Kausilippu
- ○ Muu lipputyyppi
- ○ En käytä joukkoliikennettä

35. Paljonko olet valmis maksamaan joukkoliikenteestä kuukaudessa?

- ○ Korkeintaan 30 euroa
- ○ 30-50 euroa
- ○ Yli 50 euroa
- ○ En käytä joukkoliikennettä

36. Oletko ostanut opiskelijan kausilipun HSL-sovelluksella?

- ◯ Kyllä
- ◯ En ole, koska en ole tiennyt tästä mahdollisuudesta
- ◯ En ole, koska lippu ei ole minulle sopiva
- ◯ En ole, jostain muusta syystä
- ◯ En käytä joukkoliikennettä

37. Seuraavassa on esitetty muutama pääkaupunkiseudun pyöräilyyn ja liikenteeseen liittyvä väite. Kerro mielipiteesi käyttämällä oheista asteikkoa.

	Täysin eri mieltä	Jonkin verran eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa tai ei koske minua
Pyöräily on pääkaupunkiseudulla helppo ja turvallinen tapa liikkua	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Pyöräteitä ja -kaistoja on pääkaupunkiseudulla riittävästi	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Pyörille on kaupungissa riittävästi lukittavia pyörätelineitä	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Pyöriä varastetaan liikaa	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Yksityisautoilua Helsingin keskustassa pitäisi rajoittaa	◯	◯	◯	◯	◯	◯

38. Oletko käyttänyt kaupunkipyöriä?

- ◯ Kyllä
- ◯ En

39. Kerro mielipiteesi kaupunkipyöristä käyttämällä oheista asteikkoa.

	Täysin eri mieltä	Jonkin verran eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa tai ei koske minua
Kaupunkipyöräasema on tarpeeksi lähellä opiskelupaikkaani	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Kaupunkipyörä on helppo yhdistää osaksi joukkoliikenteen matkaketjua	◯	◯	◯	◯	◯	◯

	Täysin eri mieltä	Jonkin verran eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa tai ei koske minua
Kaupunkipyöriä on saatavilla käyttämilläni asemilla aina tai lähes aina	○	○	○	○	○	○
Olen korvannut kaupunkipyörällä automatkoja	○	○	○	○	○	○
Palvelun käyttö on tuonut minulle ajallisia säästöjä	○	○	○	○	○	○
Palvelun käyttö on tuonut minulle rahallisia säästöjä	○	○	○	○	○	○
Kaupunkipyöräily on tuonut minulle terveyshyötyjä/kasvattanut kuntoani	○	○	○	○	○	○

40. Mikä saisi sinut vaihtamaan pyöräilyyn tai pyöräilemään enemmän? Valitse alla olevista vaihtoehdoista 1-3 tärkeintä.

- ☐ Kattavampi ja yhtenäisempi pyöräväyläverkko
- ☐ Paremmin järjestetty pyöräväylien opastus
- ☐ Paremmin ilkivallalta ja varastamiselta turvatut pyörien pysäköintipaikat ja -alueet
- ☐ Mikään ei saisi minua vaihtamaan pyöräilyyn tai lisäämään pyöräilyä
- ☐ Pyöräväylien paremmat työmaa-aikaiset järjestelyt
- ☐ Pyöräväylien laadukkaampi talvihoito
- ☐ Kaupunkipyörien saatavuus läpi vuoden
- ☐ Kattavampi kaupunkipyöräverkosto
- ☐ Pyöräväylien parempi kunnossapito
- ☐ Paremmat suihku- ja vaatteiden säilytysmahdollisuudet työ- tai opiskelupaikalla
- ☐ Turvallisempi pyöräily (toimivat pyöräilyväylät, huomioivampi liikennekulttuuri)
- ☐ Pyöräilen jo riittävästi

41. Onko sinulla ajokortti ja käytätkö autoa?

- ○ On ajokortti ja käytän omaa autoa
- ○ On ajokortti ja käytän silloin tällöin sukulaisilta tai ystäviltä lainattua autoa
- ○ On ajokortti ja käytän silloin tällöin vuokra- tai yhteiskäyttöautoa

- ◯ On ajokortti, mutta en käytä juurikaan autoa
- ◯ Ei ole ajokorttia, mutta aion hankkia
- ◯ Ei ole ajokorttia. Haluaisin hankkia, mutta minulla ei ole varaa
- ◯ Ei ole ajokorttia, enkä aio hankkia

42. Voisitko luopua yksityisautoilusta autoilun hiilidioksidipäästöjen vähentämisen vuoksi?

- ◯ Kyllä
- ◯ Mahdollisesti
- ◯ En
- ◯ En, mutta aion hankkia tai olen jo hankkinut hybridi-tai sähköauton
- ◯ Kysymys ei kosketa minua

OSALLISUUS

43. Osallistutko jonkin kerhon, järjestön, yhdistyksen, harrastusryhmän tai hengellisen tai henkisen yhdistyksen toimintaan (esimerkiksi opiskelijajärjestö, liikuntaseura, asukastoiminta, puolue, seurakunta, vapaaehtoistoiminta)?

- ◯ Kyllä, aktiivisesti
- ◯ Silloin tällöin
- ◯ En

44. Missä määrin katsot kuuluvasi tai samaistuvasi seuraaviin alueisiin tai yhteisöihin?

	1 En lainkaan	2	3	4	5 Täysin
Kaupunginosa, jossa asut	◯	◯	◯	◯	◯
Asuinkaupunki	◯	◯	◯	◯	◯
Korkeakoulu	◯	◯	◯	◯	◯
Opiskelijakunta/ylioppilaskunta	◯	◯	◯	◯	◯
Oppiaineen/koulutusalan opiskelijajärjestö tai osakunta	◯	◯	◯	◯	◯

45. Mikä on ensisijainen asiointikielesi Suomessa (esim. julkisissa palveluissa)?

- ◯ Suomi
- ◯ Ruotsi
- ◯ Englanti
- ◯ Muu, mikä? _____

46. Millaisista kaupungin päätöksentekoon liittyvistä osallistumismahdollisuuksista olet/olisit kiinnostunut? Valitse 1-3 itseäsi eniten kiinnostavaa.

- ☐ Osallistuva budjetointi (ehdotusten tekeminen ja/tai äänestäminen oman alueen rahankäytöstä)
- ☐ Kaupungin päätöksenteon seuraaminen
- ☐ Aloitteen tekeminen
- ☐ Osallistuminen kaupunkitasoiseen puoluetoimintaan
- ☐ Tilojen varaaminen tapahtumiin
- ☐ Vetoomuksen allekirjoittaminen
- ☐ Asukasneuvostossa/toimikunnassa toimiminen
- ☐ Tapahtumien järjestäminen
- ☐ Yhteyden ottaminen stadiluotsiin/osallisuuskoordinaattoriin tai muuhun kaupungin viranhaltijaan
- ☐ Palautteen antaminen
- ☐ Kaavavalituksen tekeminen
- ☐ En ole kiinnostunut mistään
- ☐ Yhteyden ottaminen poliittisiin päättäjiin (kaupungin valtuutettuihin tai lautakunnan jäseniin)
- ☐ Muulla tavoin, miten? _____
- ☐ Kaupungin järjestämiin tapahtumiin osallistuminen (esim. oman alueen päivät, asukasillat, festivaalit)

47. Mitkä asiat estävät sinua toimimasta tärkeinä pitämiesi asioiden eteen kaupungin päätöksenteossa? Valitse 3 sopivinta syytä.

- ☐ En halua vaikuttaa minkään asian puolesta
- ☐ En ole löytänyt itselleni mielekkäitä vaikuttamisen keinoja
- ☐ Minulla ei ole aikaa osallistua vaikuttamistoimintaan

- [ ] Paikat eivät ole esteettömiä
- [ ] Ei ole tietoa missä tai miten voisin vaikuttaa
- [ ] Vaikuttamistoiminnassa mukana olevat eivät vaikuta minun tyyppisiltäni ihmisiltä
- [ ] Toimintaa tai tiedotusta ei ole tarjolla ymmärtämälläni kielellä
- [ ] En saa palautetta osallistumiseni jälkeen (miten osallistumani asia eteni, oliko panoksellani vaikutusta esim. päätöksenteossa tai toteutuksessa)
- [ ] En usko, että osallistumisellani on vaikutusta
- [ ] Minua ei ole kannustettu tai pyydetty mukaan vaikuttamistoimintaan
- [ ] Vaikuttaminen vaatii liikaa sitoutumista
- [ ] Paikat ovat sijainniltaan hankalia (kaukana tms)
- [ ] Asiat vaikuttavat liian monimutkaisilta
- [ ] Ei ole mitään sellaista asiaa, joka estäisi minua toimimaan tärkeiden asioiden eteen
- [ ] En koe, että minua kuunneltaisiin

48. Mitä mieltä olet seuraavista kaupunkiin ja opiskelijayhteisöihin liittyvistä väittämistä?

	Täysin eri mieltä	Jonkin verran eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa tai ei koske minua
Ymmärrän, miten kaupungin päätöksentekoprosessit toimivat	○	○	○	○	○	○
Kuntalaisille tulisi tarjota enemmän osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia	○	○	○	○	○	○
Opiskelijajärjestöjen toiminta on avointa ja siihen on helppo päästä mukaan	○	○	○	○	○	○
Osallistumalla opiskelijajärjestöjen toimintaan voin vaikuttaa korkeakouluni asioihin	○	○	○	○	○	○
Olen kiinnostunut vaikuttamaan korkeakoulun palveluiden ja opetuksen kehittämiseen	○	○	○	○	○	○
Tiedän, mitä kaupunkiaktivismi on	○	○	○	○	○	○
Koen, että kaupunkiaktivismia harjoittamalla voin vaikuttaa	○	○	○	○	○	○

Kiitos vastauksistasi!

Haastatteluihin osallistuminen

Opiskelijan kaupunki -tutkimukseen sisältyy myös työpajamuotoisia ryhmähaastatteluja. Työpajojen tarkoituksena on kerätä syvempää tietoa opiskelijan arjesta. Jos haluat osallistua työpajaan, voit jättää sähköpostiosoitteesi alle, ja olemme sinuun yhteydessä. Työpajat toteutetaan touko-kesäkuun aikana ja mahdollisesti myös alkusyksystä, ja niiden kesto on noin 2 tuntia.

Itsenäisen opiskelun maantiede

Työpajassa kartoitetaan, missä opiskelijat tykkäävät opiskella itsenäisesti, millaisista siirtymistä päivä koostuu ja millaiset työtilat ovat sopivimpia. Millaisia opiskelun tiloja kaivattaisiin lisää? Työpaja on auki kaikille pääkaupunkiseudulla asuville ja opiskeleville korkeakouluopiskelijoille.

Kansainvälisten opiskelijoiden työllistyminen

Työpajassa keskustellaan kansainvälisten opiskelijoiden työllistymisen mahdollisuuksista ja esteistä Suomessa. Työpaja on tarkoitettu kansainvälisille opiskelijoille.

Voit ilmoittaa kiinnostuksestasi haastatteluihin alla. Haastattelua varten antamiasi yhteystietoja ei yhdistetä kyselyn muihin vastauksiin.

49. Olen kiinnostunut osallistumaan itsenäisen opiskelun työpajaan

Nimi	
Sähköpostio-soite	
Puhelinnumero	

50. Olen kansainvälinen opiskelija ja kiinnostunut osallistumaan kansainvälisten opiskelijoiden työllistymistä koskevaan työpajaan

Nimi	
Sähköpostio-soite	
Puhelinnumero	

Tallenna vastauksesi painamalla Lähetä-nappia. Sen jälkeen kysely ohjautuu Maptionnaire-karttasivustolle karttaosioon vastaamiseksi. Voit ilmoittautua leffalippujen arvontaan karttaosioon vastaamisen jälkeen.

Erilliskysely Maptionnairessa

Tervetuloa jatkamaan Opiskelijan kaupungin kyselyä Maptionnairessa. Tämä karttaosio sisältää 5 kysymystä, joihin vastaamisen jälkeen voit osallistua leffalippujen arvontaan.

Kysymyksiin voi vastata klikkaamalla kunkin kysymyksen harmaata pohjaa, jonka jälkeen sinulle avautuu kartta. Voit merkitä useamman pisteen kartalle ja zoomata karttaa lähemmäksi. Vastattuasi kysymykseen klikkaa
oikein-merkkiä vihreällä pohjalla ja klikkaa seuraava kysymys vastattavaksi.

1. Merkitse kartalle, miten uutta kaupunkia tulisi mielestäsi rakentaa, ja missä itse mielelläsi asuisit?

Minne mielestäsi tulisi rakentaa opiskelija-asuntoja?
Mikä olisi mieluisin asuinalue sinulle valmistumisen jälkeen?
Mitkä alueet ovat viime aikoina mielestäsi muuttuneet houkuttelevammaksi asua tai liikkua? (ns. “nousevat” asuinalueet)
Merkitse mielestäsi huonosti hoidettu tai epämääräinen alue, jota tulisi parantaa?

Minne uutta kaupunkia voisi rakentaa tai tiivistää?
Mihin haluaisit uusia viheralueita (esim. puistoja, istutusalueita, metsiä)?

2. Merkitse karttaan arjen kiintopisteesi.

Missä asut?
Missä on ensisijainen kampuksesi?
Missä opiskelet mieluiten itsenäisesti?
Mihin kaipaisit lisää opiskeluun soveltuvia tiloja? (kuvaile tarkemmin)
Missä kaupunginosassa viihdyt parhaiten?
Missä käyt harrastamassa?
Missä käyt ostoksilla?
Jos käyt töissä, voit myös kertoa, missä työpaikkasi sijaitsee.

3. Voit merkitä seuraavaan karttaan ajatuksiasi koskien liikkumista pääkaupunkiseudulla. Voit hypätä sellaisten kohtien yli, joihin sinulla ei ole mielipidettä tai jos et koe tarvetta muutoksiin.

Ajateltaessa omaa päivittäistä liikkumistasi, mihin mielestäsi tarvittaisiin uusia julkisen liikenteen pysäkkejä?
Onko jossain mielestäsi selviä ongelmakohtia julkisessa liikenteessä (liikennejärjestelyt, vaihtojen sujuvuus)?
Koetko jonkin tietyn risteyksen, väylään, kadunylityksen tai muun liikennejärjestelyn hankalaksi tai vaaralliseksi?

4. Tulevaisuuden pääkaupunkiseudulla on helppo liikkua, ja myös poikittainen liikenne sujuu. Jos koet, että pääkaupunkiseudulta puuttuu jokin sujuvan liikkumisen kannalta tärkeä yhteys, voit piirtää sen oheiselle kartalle, tai vaihtoehtoisesti kirjata ajatuksesi oheiseen avokenttään. Paina kahdesti lopettaaksesi piirtämisen.

Joukkoliikenteen yhteys
Pyöräily-yhteys (baana)
Kävely-yhteys
Autoliikenteen yhteys

Tai kirjoita ideasi tähän
_____

Opiskelijabarometri 2019-kyselystä poimitut kysymykset, joiden vastauksia on käytetty tässä raportissa:

Ob 2a./2b. Mikä on korkeakoulusi? (mukautettu)
Ob 3a. Mikä on koulutusalasi ammattikorkeakoulussa?
Ob3c. Mikä on koulutusalasi yliopistossa?
Ob 4a. Millä paikkakunnalla pääasiallinen korkeakoulusi sijaitsee?
Ob45. Postinumeroni (mukautettu)
Ob 5. Mikä on sukupuolesi?
Ob 7. Äidinkielesi?
Ob 9a. Onko sinulla huollettavia lapsia?
Ob 10. Koetko kuuluvasi vähemmistöön seuraavien asioiden suhteen? Voit valita niin monta vaihtoehtoa kuin tilanteesi kuvaamien vaatii. Jätä vastaamatta, jos kysymys ei koske sinua.
Ob17: Missä vaiheessa opintosi (pääasiallinen koulutusohjelmasi) tällä hetkellä ovat?
Ob18. Onko sinulla useampia tutkinto-oikeuksia?
Ob47: Millainen on asuntosi?
Ob48a: Jos asut vuokralla, niin onko asuntosi ...
Ob48b: Jos asut omistusasunnossa, millainen on asuntosi omistussuhde?
Ob50: Arvioi nykyisten kuukausittaisten asumismenojesi suuruus (sisältäen sähkö-, vesi- ja muut välttämättömät asumismenot). Kirjoita numeroina alla olevaan kenttään ja huomioi vain oma osuutesi yhteisistä asumismenoista.
Ob51: Kaikki tekijät huomioon ottaen, kuinka tyytyväinen olet nykyiseen asumiseesi?
Ob52:Mikä asuntotyyppi sopisi nykyiseen elämäntilanteeseesi parhaiten? (Vuokra keskimäärin e/kk opiskelija-asunnoissa)
Ob57: Kuinka paljon sinulla on (nettona) käytettävissäsi rahaa keskimäärin kuukaudessa (tulot, opintolaina, avustus vanhemmilta, säästöt)? Kirjoita numeroina alla olevaan kenttään. Jos et osaa tai halua sanoa, voit jättää kentän tyhjäksi.
Ob58: Miten käytettävissäsi olevat rahat riittivät viimeksi kuluneen vuoden (12kk) aikana?
Ob59: Ajattele toimeentuloasi seuraavan vuoden aikana. Mistä seuraavista lähteistä tulevan vuoden toimeentulosi todennäköisesti koostuu.
Ob 61. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten tämänhetkistä opiskelutilannettasi?
0b 62. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten tämänhetkistä työtilannettasi?

Erilliskyselyn osallisuus-teeman kysymyksistä osa poimittu muualta:
1. Osallistutko jonkin kerhon, järjestön, yhdistyksen, harrastusryhmän tai hengellisen tai henkisen yhdistyksen toimintaan (esimerkiksi opiskelijajärjestö, liikuntaseura, asukastoiminta, puolue, seurakunta, vapaaehtoistoiminta)?
Kyllä, aktiivisesti
Silloin tällöin
En

Lähde: THL: Työelämän ulkopuolella olevien osallisuus ja hyvinvointi. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136551/URN_ISBN_978-952-343-119-5.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Missä määrin katsot kuuluvasi tai samaistuvasi seuraaviin alueisiin tai yhteisöihin?
(1= ei lainkaan, 2, 3, 4, 5= täysin)
1) Kaupunginosa, jossa asut
2) Asuinkaupunki
3) Oma korkeakoulu

Kysymystä ja vastausvaihtoehtoja hieman muokattu. Lähde: Sami Myllyniemi: Nuorisobarometri 2013
https://tietoanuorista.fi/nuorisobarometri/nuorisobarometri-2013/

4. Mitkä asiat estävät sinua toimimaan tärkeinä pitämiesi asioiden eteen kaupungin päätöksenteossa? Valitse 3 sopivinta syytä.

En halua vaikuttaa minkään asian puolesta
En ole löytänyt itselleni mielekkäitä vaikuttamisen keinoja
En usko, että osallistumisellani on vaikutusta
Asiat vaikuttavat liian monimutkaisilta
Minulla ei ole aikaa osallistua vaikuttamistoimintaan
Minua ei ole kannustettu tai pyydetty mukaan vaikuttamistoimintaan
Vaikuttamistoiminnassa mukana olevat eivät vaikuta minun tyyppisiltäni ihmisiltä
Ei ole tietoa missä tai miten voisin vaikuttaa
En koe, että minua kuunneltaisiin
En saa palautetta sen jälkeen kun olen osallistunut (miten osallistumani asia eteni, oliko panoksellani vaikutusta esim. päätöksenteossa tai toteutuksessa)
Toimintaa tai tiedotusta ei ole tarjolla ymmärtämälläni kielellä
Paikat eivät ole esteettömiä
Paikat ovat sijainniltaan hankalia (kaukana tms)
Ei ole mitään sellaista asiaa, joka estäisi minua toimimaan tärkeiden asioiden eteen

Kysymystä ja vastausvaihtoehtoja hieman muokattu. Lähde: Sami Myllyniemi: Nuorisobarometri 2013
https://tietoanuorista.fi/nuorisobarometri/nuorisobarometri-2013/

LIITE 3.
ITSENÄISEN OPISKELUN TYÖPAJOISSA KÄYTETYT VIRIKEKUVAT

Kuva 1
https://www.edunation.co/studyinfinland/blog/studying-finland-best-educational-destination/woman-945427_1920/

Kuva 2
https://fi.m.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Central_Library_Oodi_in_Helsinki_04.jpg.jpg

Kuva 3
https://pixabay.com/fi/photos/olohuone-sohva-p%C3%B6yt%C3%A4-sohvap%C3%B6yt%C3%A4-690174/.jpg

Kuva 4
https://www.pexels.com/photo/photograph-of-men-having-conversation-seating-on-chair-1015568/.jpg

Kuva 5
https://www.pexels.com/photo/macbook-pro-beside-papers-669619/.jpg

Kuva 7
https://www.pexels.com/photo/books-file-on-shelf-2128249/.jpg

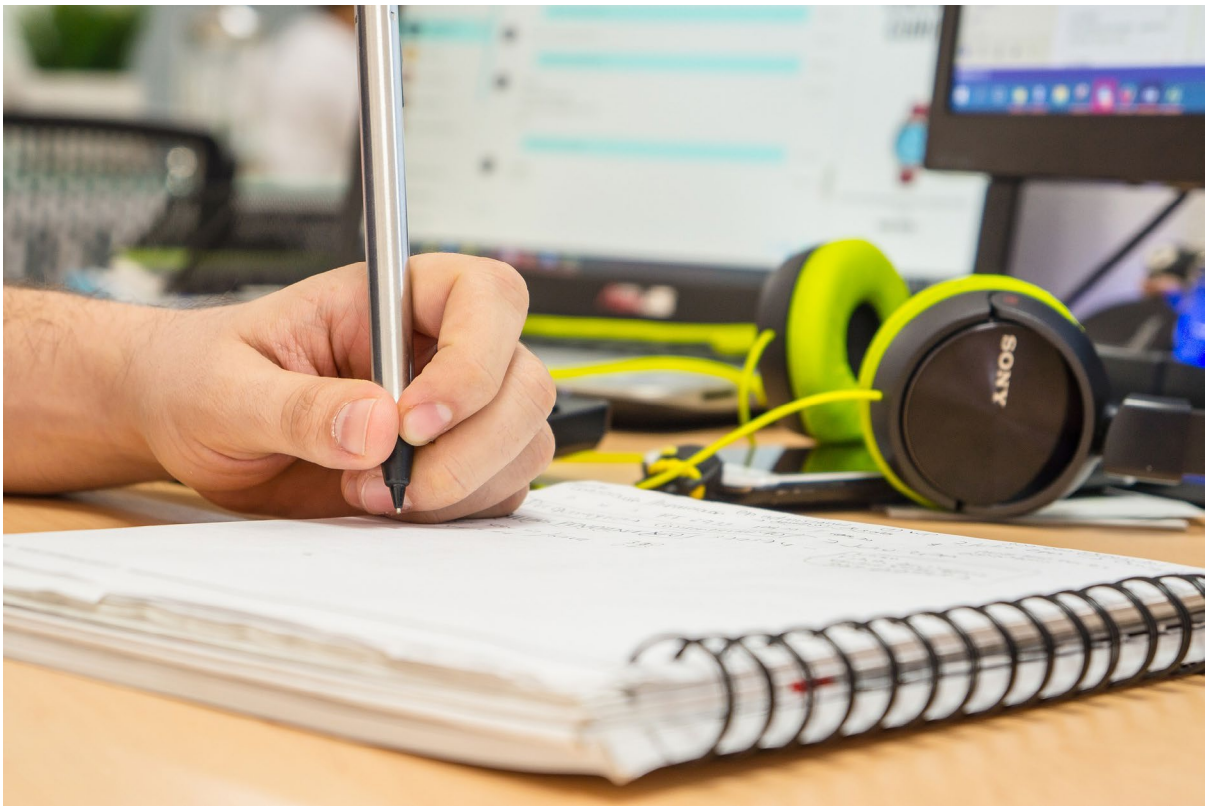

Kuva 8
https://peda.net/porvoo-borg%C3%A5/oppilaitokset/p%C3%A4%C3%A4skytien-koulu/oppiaineet/englanti/englanti-ruo/oya/oya/b.jpg

Kuva 9
https://www.pexels.com/photo/body-of-water-photography-734973/.jpg

Kuva 10
https://www.pexels.com/photo/photo-of-man-lying-on-bed-while-reading-book-1485115/.jpg

Kuva 11
https://pxhere.com/en/photo/912909.jpg

Kuva 12
https://www.pexels.com/photo/architecture-building-campus-college-356086/.jpg

Kuva 13
https://www.quietstormmedia.com/quiet-storm-media/cafe-768771_1920/.jpg

Kuva 14
https://www.pexels.com/photo/green-wooden-chair-on-white-surface-963486/.jpg

Kuva 16
https://fi.m.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Kaisa-talo3.jpg.jpg

Kuva 17

https://www.lasexta.com/tecnologia-tecnoxplora/sinc/jovenes-mantienen-consumo-drogas-ilegales-universidad_201902285c782f8f0c-f2948a08f04766.html.jpg

Kuva 17

https://pixabay.com/fi/photos/bussi-tytt%C3%B6-nappikuulokkeet-2531578/.jpg

Kuva 19
http://blog.fabby.com/2018/09/18/home-office-lighting-tips/.jpg

Kuva 20
https://www.pexels.com/photo/animal-canine-casual-chair-312599/.jpg

Kuva 21
https://pxhere.com/fi/photo/589850.jpg
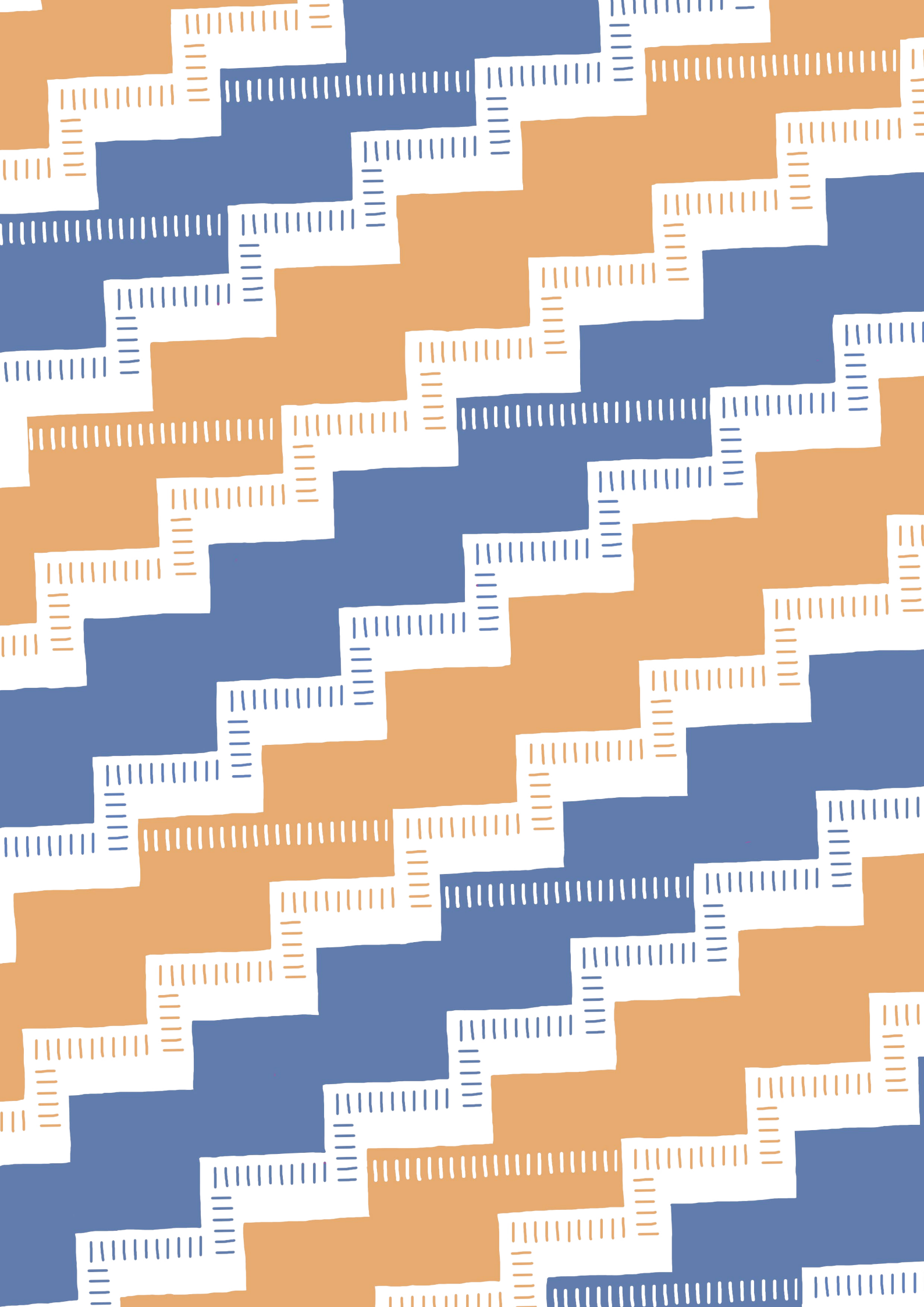
Yhtä kahvilakuvista (työpajassa numerolla 15), mökkikuvaa (numero 6), ja kuvaa ryhmätyötilasta (numero 22) ei voi julkaista, koska niiden tekijänoikeudet eivät sitä salli.